

David Irving

Zkáza Drážďan

PŘEDMLUVA

Válečného kříže, kříže vojenského letectva za statečnost
před nepřítelem a kříže vojenského letectva.

PRVNÍ, co mě napadlo, když mě autor knihy požádal, abych ji opatřil předmluvou, bylo, že jsem měl k oněm událostem až příliš blízký vztah. Ale i když jsem k nim měl blízko, v žádném ohledu nenesu odpovědnost za rozhodnutí o totálním leteckém útoku na Drážďany. To platí i o mém nejvyšším veliteli Siru Arthuru Harrisovi. Naši úlohou bylo plnit podle našich nejlepších schopností úkoly, kterými nás pověřilo ministerstvo letectví. A v tomto případě ministerstvo pouze předávalo instrukce, které obdrželo od těch, kdo odpovídali za vyšší válečné zájmy.

Tato kniha je velmi působivým dílem. velmi dramatický a sple-
tíтый příběh si dosud podržel příděch tajemství. Sám dosud nejsem
spokojen se svým pochopením příčin tehdejších událostí. Autor
s nesmírnou pílí a trpělivostí shromáždil všechna svědectví, oddě-
lil fakta od smyšlenek, a předložil nám podrobnou zprávu tak blíz-
kou skutečnosti, že pravdivější asi sotva kdy budeme schopni zís-

Nikdo nemůže popřít, že bombardování Drážďan bylo velkou tra-

♀

David Irving

gédii. A málokdo po přečtení této knihy uvěří, že bylo z vojenského
hlediska nezbytné. Bylo jednou z těch hrozných událostí, které se za
války stávají, vyvolány nešťastnou shodou okolností. Ti, kdo akci
schválili, nebyli ani zlí ani krutí, ačkoli je dost dobře možné, že byli
natolik vzdáleni drsné realitě války, že nebyli schopni plně porozu-
mět strašlivé zničující síle, jakou na jaře 1945 letecké bombardování
představovalo.

Zastánci jaderného odzbrojení zřejmě věří, že kdyby dokázali
uskutečnit svůj cíl, mohla by se válka vejít do mezí tolerance a sluš-
nosti. Udělali by dobře, kdyby si přečetli tuto knihu a zamysleli se
nad osudem Drážďan, kde zahynulo 135 000 lidí následkem útoku
konvenčními zbraněmi. V noci z 9. na 10. březen 1945 způsobil le-
tecký útok amerických těžkých bombardérů na Tokio, v němž byly
použity zápalné a traskavé pumy, smrt 83 793 lidí. Atomová bom-
ba svržená na Hirošimu zabila 71379 lidí.

V dnešní době jsou jaderné zbraně přirozeně mnohem účinnější,
ale je mylné předpokládat, že po jejich odstranění by velká města
nemohla být rozdrčena na prach a popel, a že by nedocházelo ke
strašným krveprolitím. Může je způsobit i letectvo používající kon-
venčních zbraní. Odstranění hrozby jaderné odplaty - která klade
rovnítko mezi moderní totální válku a vzájemné sebezničení - by
totiž mohlo válku opět učinit přitažlivou pro útočníka.

Nesejde tolik na tom, zda ty či ony prostředky vedení války jsou
nemorální či nelidské. Nemorální je válka sama o sobě. Jakmile jed-
nou vypukne totální válka, nedá se už nijak humanizovat nebo ci-
vilizovat, a kdyby se o to jedna strana pokusila, vedlo by to s nej-
větší pravděpodobností k její porážce. Dokud se budeme při řešení
sporů mezi národy uchylovat k válce, budeme nuceni snášet hrůzy,
zvěrstva a ukrutnosti, které s sebou válka přináší. To je, alespoň pro
mne, ponaučení, které vyplynulo z drážďanských událostí.

IRVING Zkáza Drážďan IISV

Jaderné zbraně nás snad přece jen přivedly na dohled konce hrozby totální války. Jejich účinek je již příliš prudký na to, aby byly prakticky upotřebitelným prostředkem, který by cokoli řešil. Žádný válečný cíl, žádný myslitelný zisk, který by válka mohla přinést, nestojí ani za zlámanou grešlí ve srovnání se strašnou zkázou a ztrátami na životech, které by zakusily obě strany.

Zkára Drážď'an

Nikdy nebylo sebemenší naděje, že by se skoncovalo s válčením dohodami či odzbrojením, nebo z morálních a humánních důvodů. Jestliže válka vymizí, bude to proto, že se stane natolik děsivě destruktivní, že již nebude moci posloužit žádnému užitečnému účelu.

V této knize je čtenáři nezaujatě a upřímně přiblížen jeden velmi smutný a varovný příklad krutosti člověka k člověku ve válečné době. Doufejme, že hrůzné osudy Drážď'an a Tokia, Hirošimy a Hamburku, snad celému lidskému rodu důrazně připomenou, jak marná, krutá a samoučelná je moderní válka.

Bylo by však osudnou chybou domnívat se, že je možné vystříhat se války jednostranným odzbrojením, tím, že se uchýlíme k pacifismu nebo budeme usilovat o nedosažitelnou neutralitu. Zárukou udržení míru, dokud lidstvo nedostane rozum - a jednoho dne ho dostat musí - je rovnováha jaderných sil.

♀

Zkáza Drážď'an

ÚVOD

JSOU tomu tři roky, co jsem se rozhodl sesbírat nitky příběhu, jenž se odehrál v pozadí útoku na Drážď'any, rozplést zamotanou pavučinu klamu a nepřátelské válečné propagandy, která se rozprostřela okolo skutečné podstaty plánu, a podrobně analyzovat historický význam programu útoků uskutečněných v únoru 1945, v němž se hrály svou roli i tři velké nálety na Drážď'any. Pokusil jsem se provést rekonstrukci útoku, minutu po minutě, celých čtrnácti hodin a deseti minut trojnásobného úderu, který podle úředních odhadů zahubil více než 135 000 obyvatel města. Města, které oproti mírovým časům zbytnělo na dvojnásobnou velikost díky značnému přílivu uprchlíků z východu, spojeneckých a ruských válečných zajatců, a tisíců totálně nasazených. Z různých důvodů bylo samozřejmě ve městě mnoho vojáků, nehledě na ty ve vojenských nemocnicích. Jen ve velkých kasárenských ubikacích v Dresden-Neustadt jich našlo ubytování několik tisíc. Ale tyto kasárny se centrem útoku nestaly, zůstaly nepoškozeny až téměř do konce dubna 1945. Tomu odpovídaly i malé ztráty vojenské posádky způsobené drážďanskou ohnivou bouří.

Když jsem začínal se svým projektem, varovali mě, že můj úkol nebude tak jednoduchý, jak by tomu bylo v případě, že by k útoku na Drážď'any došlo v počátečních letech války.

Ve Washingtonu a v Londýně mají řadu dokumentů ukořistěných Luftwaffe, které se vztahují k počátečním válečným rokům, ale téměř všechny německé operační válečné deníky z roku 1945 byly zničeny ve dnech závěrečného kolapsu.

♀

10 David Irving

Větší část mé práce tudíž připadla na vyhledávání letců a hlavních protagonistů, kteří účinkovali ve třech drážďánských náletech, a na ožiování, třebas jen dočasně, jejich vzpomínek, aby mohly být

IRVING Zkáza Drážďan IISV

zachyceny v trvalejší podobě. Mé poděkování náleží dvěma stovkám britských letců, kteří mi ochotně poskytli střípky informací, jež jsem potřeboval. Rovněž asi stovka letců z posádek amerických bombardérů a doprovodných stíhaček mi podala podrobnosti, bez nichž by nemohla vzniknout kapitola o amerických náletech. Výčet vyprávění o náletech ze strany Luftwaffe je nevyhnutelně chudší. Počet stíhacích letců, kteří se účastnili obranných akcí té noci, kdy se staly Drážďany cílem hlavních armádních sil, a přežili válku, není skutečně nijak velký. Vděčím západoněmeckým novinám a zvlášť německé televizi Deutsches Fernsehen za pomoc, kterou mi poskytly, když jsem se snažil vyhledat dosud žijící členy posádek Luftwaffe, na jejichž výpovědích se zakládá vyprávění o tragikomickém ochromení nočních stíhačů na přelomu 13. a 14. února 1945.

Látka k popisu cíle a účinku útoku na jeho obyvatele pochází z široké palety zdrojů, v nemalé míře od dvou stovek bývalých drážďanských občanů. i když jen pro hrstku z nich se našlo místo v soupisu odkazů na konci knihy. Tito občané mě zásobili údaji o Drážďanech a odpovídali na řadu dotazníků, které se týkaly průmyslového a vojenského významu Drážďan. Má vděčnost patří Siru Arthuru Harrisovi, bývalému vrchnímu veliteli jednotek bombardérů Královského vojenského letectva, a Air Marshalu (dále jen AM) Siru Robertu Saundbymu, který napínal svou bohatou paměť, aby si vybavil pozadí realizace útoku RAF (Royal Air Force = britské Královské vojenské letectvo, pozn. překladatele) a který provedl trpělivou kontrolu a recenzi textu této knihy.

V některých kapitolách jsem rozsáhle čerpal z mistrného oficiálního spisu autorů Sira Charlese webstera a Nobla Franklanda Strategická letecká ofenziva proti Německu, 1939-1945 (The Strategic Air Offensive against Germany, 1939-1945; H.M. Stationery Office, 4 volumes, 1961). Jakkoli jsem zavázán této práci, rád bych zdů-

Zkáza Drážďan 11

raznil, že ve všech pasážích, kde z ní cituji nebo čerpám informace, jsou všechny závěry (až na ty zřetelně označené uvozovkami) výhradně mé vlastní. Když použiji slova "oficiální historikové", odkazuji na její autory.

Vyprávění o realizaci útoku by bylo neúplné bez podrobné statistiky složení útočných sil a naváděcích letounů, jejímž zdrojem je historické oddělení ministerstva letectví, a bez obširných informací o dvou náletech RAF na Drážďany, které poskytli důstojníci a poddůstojníci bombardovacího letectva, kteří také dokončený rukopis podrobili detailní kontrole ohledně formálních chyb nebo nepatřičných zdůraznění. Při vyhledávání dosud žijících příslušníků posádek letounů, které se účastnily náletů, mi prokázaly nepostradatelnou pomoc mnohé noviny, jako například Daily Telegraph, Guardian, The Scotsman, New York Times, Washington Post a časopis Air Mail společnosti RAF Association, jakož i časopis amerického vojenského letectva.

Určitě je toho ještě mnoho, co zbývá napsat o drážďanské tragédii. Některé záhady asi zůstanou záhadami navždycky, ale mnohé z nich budou nepochybně objasněny, až dostane americký historik Joseph Warner Angell junior z historické sekce USAF (United States Air Force = vojenské letectvo Spojených států - pozn. překladatele) souhlas k uveřejnění své vlastní tajné studie o náletech na Drážďany, kterou sepsal před několika lety pro americkou vládu. Pan Angell je jediným historikem, jenž měl přístup k archivu, který obsahuje vlastnoručně podepsané dokumenty a poselství, jež si vyměňovali Roosevelt, Churchill, Stalin, Eisenhower a jeho ruský protějšek, jakož i záložní dokumenty operačních a vyšších štábních důstojníků. Pan Angell i já jsme opakovaně žádali o odtajnění této studie a naše žádosti velkoryse podpořili generál Spaatz ajiní vyso-

cí důstojníci tTSAF. Tyto pokusy zatím dokázaly jen snížit její zařazení z bývalého Přísně tajné na stupeň Pouze pro úřední potřebu.

Další poděkování náleží londýnské Wiener Library za to, že jsem mohl využít jejích rozsáhlých fondů literatury národně socialistické

†

14 David Irving

KAPITOLA I

ZASELI VÍTR

PODLE historiků letectva sahají kořeny plošné ofenzivy proti Německu až k událostem 10. května 1940.

Před tímto datem útočilo Královské letectvo pouze na válečné lodě, mosty nebo palebná postavení. Bombardování Varšavy, jež realizovala Luftwaffe za nacistické invaze do Polska v září 1939, a které způsobilo městu, dříve než kapitulovalo, ztráty na životech civilních obyvatel, vytvořilo precedens pro britské záměry. Je třeba podotknout, že neexistuje žádná mezinárodní právní norma, která by se zabývala válkou ve vzduchu, i když Norimberský mezinárodní válečný tribunál uznal, že se dá použít určitých článků Haagské konvence.

Válečné lodě v Kielském kanálu byly napadeny již 4. září 1939, ale teprve v noci z 19. na 20. březen 1940 byly svrženy první bomby na německou půdu, když byla bombardována základna hydroplánů na ostrově Sylt; tři dni předtím uskutečnila Luftwaffe nálet na Orkneyské ostrovy, přičemž byl zabit britský civilista.

Royal Air Force nicméně stále omezovala své operace nad Německem na "nickelling" – shazování letáků na říšské území, činnost,

* Těžiště nálety na bezbrannou Varšavu nelze přejít jen touto rmínkou. Uvážení tonáž svržených bomb se pohybuje kolem 5 000 tun (!), což byla většina ráužb pumové munice Luftwaffe v září 1939. Tržedie Varšavy je tak plně srovnatelná s největšími nálety druhé světové války. Stejně jako nálety na Bělehrad a jiná města.

Zkřta Drúid'an 15

která pokračovala až do večera 10. května 1940. Toho dne začal německý vpád do Francie a Nizozemí, a Neville Chamberlaina, výslovného odpůrce bombardérů jako zbraně zastrašování, vystřídal Winston Churchill.

10. května 1940 v 15.59, v jižním Německu, teplého, ale oblačeného odpoledne, se nad městem Freiburg-im-Breisgau vynořily z kumulonimbických mraků tři dvoumotorová letadla letící ve výšce okolo 5 000 stop; každé svrhlo svazek bomb a rychle zmizelo. Malé, ale účinné stolibrové bomby vybuchly velmi daleko od svého původního cíle, vojenského letiště, pouze deset z nich dopadlo na přistávací plochu, zatímco jednatřicet, včetně čtyř, které selhaly, dopadlo do města k jeho západní hranici. Šest jich spadlo poblíž kasáren Gallwatz a jedenáct na Hlavní nádraží. Dvě bomby dopadly na dětské hřiště v Kollmar-strasse. Policejní prezident oznámil celkem padesát sedm obětí: dvacet dvě děti, třináct žen, jedenáct mužů a jedenáct vojáků.

Reakce německého ministerstva propagandy byla okamžitá. Oficiální tisková agentura DNB v noci oznámila: "Tři nepřátelská letadla dnes bombardovala nehájené město Freiburg-im-Breisgau, které je zcela vně německé operační zóny a nemá žádné vojenské objekty," a dodala, že německé letectvo odpoví na tuto "nezákonnou akci" obdobně: "Od této chvíle bude každé další cílevědomé nepřátelské

IRVING Zkáza Drážďan IISV

bombardování německého obyvatelstva opětováno pětinasobným počtem letadel, která zaútočí na britská nebo francouzská města."

Tajná zpráva freiburského pozorovacího stanoviště, sdělující že viděli tři německé bombardéry Heinkel, jak shazují svazky bomb na město, jen prohloubila záhadu.

Avšak Francouzi, nařčení z provedení útoku, trvali na tom, že jsou bez viny, ačkoli byl v oblasti zpozorován letoun Potez 63. Britský ministerstvo letectví, uspokojeno tímto prohlášením, zveřejnilo ostré varování s tím, že "považuje německé obvinění za nepravdivé a za další příklad německé prolhanosti". Tušili, že se jedná o pokus předběžně ospravedlnit útoky Luftwaffe na spojenecká města, a tak navečer 10. května vydala britská vláda oficiální prohlášení. Připomeňme si, že 1. září 1939 ujistila prezidenta tehdy stále ještě alespoň formálně neutrálních Spojených států o tom, že Royal Air Force do-

♀

16 Ddřtid Irving

stala rozkazy, které zakazují bombardování civilního obyvatelstva - a je třeba potvrdit, že až do 10. května 1940 byl tento zákaz, pod dohledem britského ministerského předsedy, přísně dodržován - a nyní veřejně proklamovala, že "si vyhrazuje právo, aby podnikla všechny kroky, které bude považovat za vhodné" v případě německých leteckých náletů na civilní obyvatelstvo. Freiburg byl skutečně bombardován německými letadly, zřejmě však nikoli v kontextu nějakého chytře vymyšleného spiknutí.

Týž den, kdy došlo k freiburskému incidentu, vpadlo Německo do Holandska, Belgie a Lucemburska. Ačkoli měl ve srovnání s ostatními událostmi toho dne freiburský případ menší význam, byl další ranou pro udržování humanitních principů ve vedení letecké války.

Čtyři dny po freiburské události uskutečnila Luftwaffe svůj nejhůře proslulý nálet za celou válku, bombardování během bitvy o stařečny Rotterdam. I když tento nálet, podobně jako útok na Freiburg, nepatří do kategorie klasických leteckých útoků, přesto však byla zpráva o předešlé bombardovací války naprosto neúplná bez popisu okolností, které ovlivnily postoj britského veřejného mínění k pozdějším zdrcujícím útokům Royal Air Force na německá města.

Sám válečný ministerský předseda se později zmínil o "dlouho připravované proradnosti a beutalitě, které vyvrcholily masakrem v Rotterdamu, kde bylo povražďeno mnoho tisíc Holanďanů".

Možné spekulace snad vyjasní pečlivé studium novějších dokumentů. Ačkoli mnohé z nejdůležitějších listin Luftwaffe byly zničeny při náhodném požáru v Postupimi v noci z 27. na 28. únor 1942, lze zřetelně načrtnout počátky a charakteristiky útoku. 10. května bylo vysazeno 400 oddílů 22. výsadkové divize severozápadně od Rotterdamu a ke 13. květnu se ve svém postavení dostaly do vážných potíží. 9. obrněná divize posílená jednotkami 16. pěšího pluku (III./I.R.16) pronikla do města až k mostu přes Maasu, který zabraly paradesantní oddíly hned první den ofenzivy, aby se zabránilo snahám Holanďanů o jeho stržení; most byl úhelným kamenem holandské obrany. 13. května v 16.00 podplukovník von Cholchitz, velitel

Zkáza Dráid'an 1'%

jednotek 16. pěšího pluku, vyslal k veliteli holandského města delegaci, která požadovala okamžitou kapitulaci. Velitel plukovník Scharroo odmítl vyjednávání a vše nasvědčovalo tomu, že se Holanďané chystají během noci německé pozice ostřelovat z děl. 22. výsadková divize zablokovaná na opačné straně Rotterdamu naléhavě žádala o letecký útok na holandské dělostřelectvo dříve, než by k tomu mohlo dojít.

Ale navzdory naléhavě potřebě takového taktického úderu měly konečné rozkazy pro rotterdamskou operaci rozhodně odlišný zá-
měr:

IRVING Zkáza Drážďan IISV

Odpor v Rotterdamu je třeba zlikvidovat všemi prostředky [rozkaz velitele 18. armády generála von Kiehlera vydaný XXXIX. armádnímu sboru 13. května v 18.45]. V případě nutnosti pohrozit zničením města a hrozbu uskutečnit.

Luftflotte 2, Kesserlingova bombardovací skupina, vyčlenila pro rotterdamskou operaci bombardovací letku K.G.S4 a večer 13. května byl vyslán styčný důstojník letky, plukovník Lackner, ke štábu velení 7. letecké divize, aby si vyzvedl cílovou mapu, na které "jsou zakresleny obranné zóny Holanďanů, jež musí být zničeny kobercovým náletem [Bombenteppiche]", jak později řekl generál Lackner Dr. Hansu Jacobsenovi, německému autorovi nejautoritativnější historie rotterdamské aféry. Je třeba konstatovat, že neexistují žádné písemné důkazy, které by podpořily Lacknerovo tvrzení, že měly být atakovány pouze vojenské obranné zóny. Dokonce i popis rotterdamského útoku, který publikovalo historické oddělení ministerstva letectví ve svazku Official History of the Second World War (Oficiální dějiny 2. světové války) ve formě dodatku, je v určitých ohledech nepřesný.

Týž večer dostal tlumočnick 9. obrněné divize rozkaz formulovat ultimátum holandskému veliteli v následujícím znění:

Odpor, který je kladen postupující Německé armádě, mě nutí k tomu, abych Vám oznámil, že v případě, že tento odpor ihned neustane, bude mít za následek zničení města. Žádám Vás jako zodpovědného muže, abyste se toho vyvaroval. Prosim Vás, abyste na znamení dobré vůle vyslal zprostředkovat-

♀

Ló David Irving

tele. Jestliže do dvou hodin neobdržím žádnou odpověď, budu muset použít nejtvrdsích prostředků ničení.
(Podepsán) SCHMIDT. Velící důstojník německých vojsk.

To byla očividná výhrůžka Holanďanům, ale bylo zřejmé, že velitel XXXIX. armádního sboru generál Schmidt doufal, že Holanďané budou mít rozum a vzdají se.

Je přirozené, že Holanďané neviděli žádný důvod pro takové ukvapené kroky. Jejich spojení s vrchním velitelem bylo neporušeno a severní Rotterdam byl stále bezpečně v jejich rukou.

Němci se dočkali zprostředkovatelské odezvy až 1. května ve 13.40, neboť ji Holanďané zdržovali ve snaze získat čas. Očekávalo se vysazení britské letecké pěchoty s posilami, ale to se neuskutečnilo. Nicméně Scharroo přece jen sdělil, že ve 14.00 vyšle zmocněnce k vyjednávání.

Generál Schmidt neměl jinou možnost než odložit letecký útok plánovaný na 15.00. Rádiem vyslal zprávu do štábu Luftflotte 2:

Útok odložen kvůli vyjednávání. Letecké síly zpět do vzletové pohotovosti.

Asi stovka letadel K.G.S4 na letištích Quakenbriick, Delmenhorst a Hoya v severním Německu už měla pokyny pro útok na obranné zóny Rotterdamu ve dvou bombardovacích sledech. Předpokládaná doba letu do Rotterdamu byla asi devadesát pět až sto minut. Již v poledne byl vydán kódovaný signál k útoku, když určená lhůta pro zprostředkovatele byla už o mnoho překročena; mezitím také 22. výsadková divize opět zoufale volala o pomoc.

Příkaz pro K.G.Stl zněl zaútočit "podle plánu", pokud červená signalizační světla neohlásí, že se Rotterdam na poslední chvíli vzdal. Ve 13.25 vzletly dvě formace, pravý bombardovací sled z 11./K. G.5-1, levý z 1./K. G. Stl. ve stejném čase Holanďané, kteří stále hráli o čas, uvedli, že jelikož poselství generála Schmidta "nebylo podepsáno a neuvádělo vaši hodnost", nejsou ochotni ho akceptovat. Nicméně nizozemský posel kapitán Backer byl zmocněn prozkou-

Zkázd Drážd'an 19

mat německé podmínky kapitulace. Uplynulo čtyřicet cenných minut, než generálové Student, Schmidt a Hubicki (velitel 9. obrněné divize) podmínky zformulovali.

Zbývalo pět minut do hodiny „H“ stanovené pro odložený útok na Rotterdam. Ale bombardérům Heinkel nebylo mořné při přeletu nizozemské hranice přenést odvolací signál, protože jejich palubní antény měly velmi krátký rádiový dosah. Generál Seidel vyslal rychlý stíhací letoun pilotovaný generálporučíkem Rieckhoffem, aby předstihl a zastavil formaci bombardérů, ale neměl úspěch.

Jakmile uslyšel blížící se bombardéry, rozkázal Schmidt podle předchozího ujednání vystřelit červené světlice, aby signalizoval, že útok byl zrušen.

Velitel bombardovacího sledu 1./K.G.S4, který napadl Rotterdam z jihu, vyprávěl:

Soustředěně jsem vyhlížel nějaké červené svítilny. Můj zaměřovač hlásil rádiem data o jasně rozpoznaném cílovém bodu. Když oznámil, že bude musit shodit bomby, nemají-li přestřelit cíl - a to bylo velmi důležité, neboť německá vojska byla tak blízko - rozkázal jsem, aby je shodil, přesně ve tři hodiny. Hned potom jsem uviděl místo očekávaných červených signálních lamp tři ubohé malé červené signální náboje, které stoupaly obloukem vzhůru. Nemohli jsme bomby zadržet, protože shoz byl plně automatizován, stejně tak ani ostatní dva letouny z mé viidčí letky. Svrhli své bomby hned, jak spatřili padat ty moje. Avšak můj radiotelegrafista uvědomil ostatní letadla rozhodně včas.

Ze stovky letounů He.111 jich pouze čtyřicet zaslechlo volání včas, zbytek provedl velmi intenzivní útok na označené cílové body.

Hned na začátku náletu byly přerušeny hlavní přívody vody a protože již předchozí taktické nálety do značné míry odvodnily systém kanáliz. slabé místní požární sbory se nebyly schopny, vypořádat s šířícími se požáry, zvláště když jednou z budov, které byly nejvážněji poškozeny, byla továrna na margarín, z níž vytékaly proudy hořícího tuku. Ve skutečnosti Němci při náletu, jenž měl mít charakter útoku na palebná postavení, nepoužili zápalných pum.

♀

20 David Irving

Bylo svrženo 94 tun bomb -1 150 stolibrových a 158 pětisetlibrových bomb; pro srovnání, např. 14. října 1944 během trojnásobného úderu na vnitrozemský porúrský přístav Duisburg bylo svrženo téměř 9 000 tun razantních výbušnin a zápalných bomb.

Rotterdam se vzdal v 15.30, přičemž jeho velitel trpce prohlásil, že jednání o kapitulaci bylo zahájeno ještě předtím, než začal útok.

V 19.30 nizozemský vrchní velitel generál Winkelmann oznámil v rozhlase, že

Rotterdam, který byl dnes odpoledne bombardován, zkusil úděl totální války. Utrecht a ostatní města by asi brzy sdílela jeho osud. Zastavili jsme boj.

Jako taktický, úzce podpůrný nálet byl útok zdrcující, jako strategický, "odstrašující nálet" by nemohl dosáhnout svého cíle dramatictější. Avšak němečtí vojenští vůdcové až do konce trvali na tom, že nálet byl ve svých záměrech čistě taktický. "Cožpak nebylo vaším úmyslem zajistit si strategickou výhodu zastrašením občanů Rotterdamu?" tázal se v Norimberku roku 1946 Sir David Maxwell-Fyfe polního maršála Kesselringa. "To mohu popřít s nejčistším svědomím," odpověděl Kesselring. "Měli jsme pouze jediný úkol: zajistit palebnou podporu studentovým vojskům." Jako svědek německé obhajoby mohl stěží říci něco jiného.

Komuniké německého vrchního velení z 15. května 1940 prohlašuje s nestoudným cynismem, že

pod tlakem německého střemhlavého bombardování a bezprostředně hrozícího tankového napadení Rotterdam kapituloval, čímž se uchránil před zkázou.

Podle válečných měřítek nebyly ztráty velké: zemřelo asi 980 lidí, dle údajů rotterdamských statistických úřadů (z roku 1962) většinou civilistů, a to v důsledku požárů, které zpustošily více než 1,1 čtvereční míle nejvýznamnější části města. Velká požářiště ještě částečně zhnula, když o několik dní později dorazily chvatně sestavené německé protipožární jednotky generála Rumpfa. Oheň zničil dvacet tisíc budov a připravil o domov 78 000 lidí.

Zkáza Drážďan 21

Po pádu Rotterdamu a zbytku Holandska, vyjma provincie Zeeland, nezbylo spojencům, než aby z trosk sesbírali, co by jim mohlo být ku prospěchu. 16. července byly vypáleny první střely v tom, co se mělo rozvinout ve zlostnou propagandistickou vzdušnou válku: vyslanectví Nizozemského království ve Washingtonu vydalo prohlášení, na které se zřejmě odvolával britský válečný premiér ve svých memoárech. Holandské prohlášení deklarovalo:

Když na Rotterdam padaly bomby, byla už kapitulace Holandské armády odevzdána německému vrchnímu velení. Záměrný a krutý útok na neozbrojené, bezbranné civilisty byl zločinem spáchaným na Rotterdamu. V těch sedmi a půl minutách, kdy nad městem byla letadla, zemřelo 30 000 lidí - 4 000 bezbranných mužů, žen a dětí za minutu.

Američany to naplnilo hrůzou a příslušníci filmových výrobních skupin britského a amerického letectva se museli zardít, když si přčetli, že "posledním ďábelským tahem štetce na tomto člověkem stvořeném obraze pekla bylo, že Němci pořídili letecké filmové snímky svého díla".

Nebylo snad nezbytné zajít do takových detailů při popisu přípravy a provedení německého leteckého útoku na Rotterdam v knize, jejímž záměrem je vylíčit trojnásobný úder, který byl Drážďanům zasazen až pět let poté. Člověk se ale nevyhne pokušení spolehnout se na soudobé historky o lom, co Němci prováděli, zvláště chce-li podpořit názor, že v drážďanské a ostatních velkých tragédiích letecké ofenzivy proti Německu německý lid pouze sklízel bouři, kterou zasílali jeho vůdcové v roce 1940. Dramatické nadsázky umírají těžko - zejména ty, které vznikly ze zoufalé potřeby zvýšení morálky ve válečných dobách. Avšak objektivní dějepisný badatel musí zaznamenat pouze to, co se skutečně stalo. Jinak poskytuje potomstvu medvědí službu.

Ponecháme-li stranou etické otázky, zda to byla taktická operace, anebo - jak se tvrdilo v Norimberku - operace určená toliko k zastrašení civilního obyvatelstva, nebylo bombardování protizákonné ve smyslu článku 25 Haagské konvence z roku 1907, jejíž signatáři byly Británie i Německo: Rotterdam nebyl nechráněným městem.

♀

22 David Irving

Ale takové úvahy se jeví jako čistě akademické v souvislosti s nacistickým zločinným uchvácením neutrálního Holandska.

Vrchní velitel stíhacího letectva RAF byl přesvědčen, že Luftwaffe nemůže být poražena nad kontinentem; nepřátelské bombardovací a stíhací formace měly být zláhány nebo vyprovokovány k bitvě za denního světla nad Britskými ostrovy v dosahu přesily obranných

IRVING Zkáza Drážďan IISV

stíhaček RAF s krátkým doletem. S tímto požadavkem na paměti byly první útoky zahájeny na cíle východně od Rýna navečer dne, kdy byl svět zpraven o rotterdamském náletu. Přinejmenším 25 z 96 vyslaných bombardérů nepotvrdilo, že našly své cíle. Ani jedna nepřátelská stíhačka nebyla odkloněna z operací, které podporovaly německou bitvu o Francii. Až když padla Francie a RAF opakovaně napadala německé vnitrozemí, rozhodl se Fihrer obrátit svou pozornost k přímým cílům v Londýně.

V noci z 25. na 26. srpen 1940 se uskutečnil první útok RAF na říšské hlavní město, jako odvěta za nálet Luftwaffe z předchozí noci, kdy byly poprvé svrženy bomby na centrální Londýn, přičemž zničily St. Giles. Cripplegate. Tou dobou trvala bitva o Británii už více než šest měsíců. K prvnímu opravdu velkému náletu na Britské království došlo 10. července, kdy sedmdesát německých letadel zaútočilo na doko v jižním Walesu. V období dvaapadesáti dnů zahynulo při náletech v celé Británii 1333 civilistů. Útoky nabývaly na intenzitě a svého vrcholu dosáhly vprostřed srpna, přičemž hlavními cíli byla letiště. Po útocích na Portsmouth, Southampton, Hastings a Weymouth následovaly od 15. srpna během několika dnů těžké nálety, které pokrývaly rozsáhlá území včetně Newcastle a Croydonu, a při nichž Němci ztratili celkem 76 letadel. Příštího dne dopadly první bomby na předměstí Londýna. 18. srpna The Few sestřelila 71 nepřátelských letadel (The Few = doslova "Hrsta", zde piloti, obránci Britských ostrovů, účastníci letecké bitvy o Británii - pozn. překladatele); avšak o šest dní později, v noci 24. srpna, Luftwaffe znovu zaměřila své útoky na velkou řadu cílových měst, včetně Londýna, Birminghamu a Liverpoolu.

Zkáza Drážďan 23

Přestože ani v dalších nocích, které následovaly po prvním náletu RAF, se nepodařilo způsobit říšskému hlavnímu městu vážné škody, poskytl tento nový vzdušný útok Fihrerovi, dosud rozjařenému z triumfální západní ofenzivy, potřebnou záminku k provokacím. Když mluvil 4. září v berlínském Paláci sportu, prohlásil: „Budou-li oni vyhrožovat útoky na naše města, pak my ta jejich vymažeme z mapy.“ Přesto, nezastrašena, uskutečnila RAF další nálety, počítaje v to velký nálet z 6. září.

Odpoledne 7. září, tři dny po Hitlerově hrozbě a dva týdny po prvním útoku RAF na Berlín, se Luftwaffe vynořila ve velké síle nad Londýnem, poprvé při náletu za denního světla: 247 bombardérů doprovázeno několika stovkami stíhaček drtilo petrolejové zásobníky a přistavní zařízení podél spodní partie Temže celkem 335 tunami traskavých bomb a 440 zápalnými pumami. Tato událost ohraňuje konec „Bitvy o Británii“. V operaci "Blitz", která následovala, mezi 7. zářím 1940 a 16. květnem 1941. Luftwaffe svrhla 18 921 tun bomb v jednadmdesáti velkých náletech; do konce roku 1940 stál Blitz životy 13 339 civilistů. v jedné fázi se odhadovalo, že je bez domova až 375 000 lidí.

Ačkoliv byly vyjadřovány pochybnosti o účinnosti nočních bombardovacích náletů RAF, nezdálo se, že by během léta a časného podzimu 1940 klesala důvěra ministerstva letectví či velitelství bombardovacího letectva v tyto útoky. 11. října zasílá Air Vice-Maršal (dále jen AVM) Harris dopis Siru Richardu Peirsovi, jenž byl v té době vrchním velitelem bombardovacího letectva. a mluví o "přesnosti, se kterou naše letectvo zasahuje vojenské objekty na rozdíl od pouhého ostřelování měst naslepo"; a ačkoliv měl Peirse ke konci října nějaké výhrady ke způsobilosti velitelství, v září jako zástupce velitele štábu letectva v dopisu ministerskému předsedovi plně podpořil cílené bombardování měst oproti bombardování plošnému.

I ve světle svědectví, která byla tehdy k dispozici, jevila se tato důvěra na místě. Zprávy úředních informačních kanálů ministerstva letectví, bohužel na rozdíl od amerických tiskových sdělení. do sebe

24 David Irving

přesně zapadaly. Sdělení velitelství bombardovacího letectva o náletech byla podrobná a jednoznačná, a obsahovala jen málo zmínek o potížích při lokalizaci cílů. Nic se neudělalo pro to, aby se tento dojem úspěchu prezentovaný zprávami posádek rozptýlil zprávami zpravodajských služeb z Německa a z neutrálních zemí. Mnohé informace velitelství bombardovacího letectva zejména zdůrazňovaly pokles morálky, který byl způsoben nálety. Jedna depeše z 10. října, již si Harris zvláště povšiml, odhadovala, že bombardování zasáhlo až dvacet pět procent celkové výrobní kapacity Německa.

Ale velmi odlišný obrázek ukazoval americký tisk. Londýnské The Times si stěžovaly na nedostatek publicity účinkům náletů v newyorských zprávách, které pocházely od amerických dopisovatelů, kteří byli stále ještě v Berlíně. Titulek v amerických Herald Tribune z 29. srpna zněl: "V Berlíně ani stopa po britských náletech" a podobný stín pochybnosti vrhli i na údajný britský úspěch v Hamburku ke konci července. Nacističtí propagandisté si pospíšili a využili přítomnosti neutrálních zpravodajů v Německu k tomu, aby jim uspořádali přehlídku inspekčních cest po objektech, jejichž poškozením se Britové chlubili.

At' už na ministerstvu letectví tato tisková sdělení zaznamenali či nikoli, je přirozené, že svou podporu účinnosti bombardovací ofenzivy zakládali na svých vlastních úředních zdrojích informací. Méně spoléhat na přesnost těchto zpráv začali až ke konci podzimu 1940, kdy připustili zásadní význam fotografických dokladových materiálů a 16. listopadu byla utvořena fotografická průzkumná letka (Photographic Reconnaissance Flight). Předtím se usttzovalo na úspěch na podkladě teoretických předpokladů o přesnosti míření a navigace. předpokladů, proti nimž protestovalo jen málo vyšších důstojníků v High Wycombe, mezi jinými i Sir Robert Saundby, jenž ťbyl hluboce skeptický vůči tvrzení posádek bombardórá.

Podle jeho líčení byla v hlavním stanu velitelství bombardovacího letectva mapa pokrytá červenými a černými čtverečky, červené označovaly známé ropné rafinerie v provozu. černé ty, které RAF „srovnala se zemí“. Na „Saundbyho dotaz reagoval důstojník, jenž měl mapu na starosti, výkladem o tom, že statistika prokázala, že 100 tun bomb zničí jednu ropnou rafinerii, a tudíž každá z těch rafinerií vyznačených černě, poté co se jí dostalo 200 tun, musí být zničena. Důstojník věděl, že byly zasaženy, "protože tak zněly rozkazy posádkám letadel". Na to prý Sir Robert sarkasticky opáčil: "vy jste na ty ropné rafinerie nesvrhli 200 tun bomb, vy jste tam dopravili 200 tun bomb a musíte doufat, že se některé z nich dostaly do blízkosti cíle." v těch dnech na počátku činnosti velitelství bombardovacího letectva dozajista tato poznámka dotyčného důstojníka velice překvapila; názorem ale ilustruje realistický postoj, jenž pak museli vyšší důstojníci velitelství přijmout za svůj, mělo-li velitelství přetrvat.

Typický "černý čtvereček" by mohl představovat rafinerii oleje Ilse Bergbau v Ruhlandu, poblíž Drážďan, na kterou zaútočilo bombardovací letectvo v noci z 10. na 11. listopad 1940:

Velký závod, vyznačující se svými šesti vysokými komíny, zasypaly první letouny krupobitím zápalných bomb a rudá záře mnoha vzplanuvších ohňů pomohla následujícím bombardérům přesně zaměřit své cíle. Přímé zásahy vysoce výbušných bomb mezi budovami rafinerie a na úpatí továrních komínů způsobovaly prudké exploze, jejichž sílu pociťovali i v letadlech tisíce stop nad nimi. ke konci hodinového náletu planuly v areálu rafinerie obrovské požáry, které vydávaly hustá oblaka černého kouře a které bylo vidět z posledních bombardérů ještě dvacet minut po tom, co se obrátily na svou pětisetmílovou cestu zpátky do Anglie.

To bylo ale vše, navzdory mračnu, které "neporušené stoupalo do

IRVING Zkáza Drážďan IISV

výšky více než 18 000 stop". Samotné Drážďany byly "též poprvé bombardovány", za vzniku rozsáhlých požárů v městských železničních uzlech a velkých škod na rozvodech plynu, vody a elektrické energie, při "náletu, který trval od 21.15 až téměř do 23.00". Ačkoli drážďanské sirény zazněly ve 2.25, nakonec žádné bomby nespadly. Zpráva o tomto "úplně prvním" náletu na Drážďany, který se uskutečnil 22. září 1940 a kdy "byl proveden útok na seřazovací nádraží a dosáhlo se dvou zásahů nákladního vlaku", je uvedena v Bulletinu uzinisterstva letectví (Air Ministry Bulletin 1796). Podruhé už sirény nezazněly, ale není záznam o tom, že by dopadly nějaké bomby.

♀

26 David Irving

Také Hansardova parlamentní zpráva ve shodě s již uvedeným vypovídá o dvou úderech, které byly zasazeny Drážďanům už v roce 1940.

Jestliže ministerstvo letectví mělo příliš velkou důvěru ve schopnosti svých řadových letců spolehlivě navigovat podle hvězd ke vzdáleným, přesně určeným cílům, Luftwaffe byla realističtější: dokumenty ukořistěné z havarovaných německých bombardérů už v březnu 1940 naznačovaly, že se letadla opírala při přesné noční navigaci o rádiové signály Knickerbein. Když jen k tomu účelu sestavený útvar rádiových protiopatření 80. winđu pod velením podplukovníka E.B. Addisona objevil prostředky pro vychylování těchto signálů, přešla Luftwaffe v noci ze 14. na 15. listopad na nový systém zahrnující X-Gerfit, s jeho pomocí mohly brzy nato žhářské letouny shodit záplavu zápalných pum přesně nad cílovým bodem a založit požár města - v tomto případě Coventry. Jádro sil bombardérů pak mělo jen málo potíží při určování cíle. Nakonec zavedli Němci do rádiové války v únoru 1941 Y Gerfit : rádiový signál vysílaný z německé pozemní stanice přijímalo zařízení na bombardéru a posílalo ho zpět pozemní stanici. Časová prodleva skýtala spolehlivé vodítko pro určení přesné polohy letadla nad Anglií. O dva roky později, v bitvě o Porúří, se měla tato technologie pod názvem Oboe stát nejučinnější zbraní v arzenálu britských bombardovacích sil.

Rozhodně bylo rozmístění sil a technické vybavení německé letky naváděcích letounů K. Gr.100 pro Bomber Command (Velitelství bombardovacího letectva RAF) názorným příkladem při vlastní přípravě na velkou ofenzivu proti německé průmyslové základně v bitvě o Porúří. Záře ohňů, které zažehl Heinkely K. Gr. 100 navigované signály X-Gerit, umožnily eskadrám hlavních sil snadno vyhledat své terče a cílové body: jednotce I./L. G. 1 byly jako cíl přiděleny závody Standard Motor Company a Coventry Radiator and Press Company; II./K.G.27 měla zaútočit na továrnu na letecké motory Alvis; L/K.G.S7 na British Piston Ring Company; II./K.G.SS na závody Daimler; a K. Gr.606 na plynovny. Z 550 vyslaných letadel jich 449 dolétlo nad Coventry, které bylo jen skrovně vyzbrojeno,

Zkáza Drážďan

ačkoli spolehlivé zdroje britské zpravodajské služby dva dny předem vládu varovaly, že hrozí napadení. Bombardéry svrhly 503 tun výbušnin a 881 zápalných barelů.

Druhým ponaučením, které mělo pro Velitelství bombardovacího letectva RAF z Coventry vyplynout, bylo, že největší újmu průmyslové produkci způsobilo přerušení hlavních přívodů vody a plynu a zdrojů elektrické energie; tak bylo bombardováním závažně poškozeno jednadvacet životně důležitých továren, z nichž nejméně dvanáct mělo vztah k leteckému průmyslu. Ale ochromení veřejných služeb zapříčinilo úplné zastavení práce v devíti dalších značně důležitých továrnách, které by jinak obnovily výrobu velmi brzy po náletu. Škod v Coventry bylo dosaženo za cenu životů 380 obyvatel a vypálené katedrály.

Tento fenomén měl být lou pravou základnou pro plošnou ofen-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

živu bombardovacího letectva RAF; Coventry pozbylo ekvivalent dvaatřiceti dnů průmyslové produkce ani ne tak v důsledku poškození továren, jako spíš náhodného vypálení centra města. Navíc odborníci varovali vládu, že v případě, že by Luftwaffe zopakovala své útoky v následujících dvou nebo třech dnech a vezme-li se přitom v potaz, jak snadno by bylo možné bezbranné město v noci rozpoznat podle ohňů pocházejících z předchozích náletů a napadnout, mohlo by být město paralyzováno natrvalo. Avšak Němci se stále ještě jen snažili zorientovat se v nové situaci letecké války, a tak byl útok na Coventry záměrně prodloužen na dobu od 22.15 do téměř 6.00 příštího rána, kdežto obvyklá délka nejúspěšnějších náletů RAF na německá města se ke konci války omezovala na zhruba deset až dvanáct minut kobercového náletu zápalnými pumami, což německé požární sbory nemohly zvládnout.

Je téměř jisté, že kdyby bylo 449 německých bombardérů naloženo převážně zápalným materiálem, a kdyby byly nasměrovány ve velké koncentraci nad cílové území tak, což se později dočteme, jak to provedla 5. bombardovací skupina při velikých náletech na Brunšvik. Drážďany a jiná města, a kdyby se útok soustředil na středověké centrum Coventry, jak tomu bylo v případě Drážďan, pak by nepochybně vypukla požární bouře, která by přinesla přinejmenším srovnatelné ztráty na životech a s velkou pravděpodobností napros-

♀

28 David Irving

té ochromení průmyslového života města na zbytek války. To byla příležitost, kterou Němci blahoslunně promarnili. Pouze jedinkrát, vzpomíná Sir Arthur Harris, se útok Luftwaffe přiblížil stavu ohnivé bouře; během nezvykle těžkého náletu zápalnými pumami na Londýn, při nízkém stavu vody v Temži, nedosáhly hadice londýnských požárních sborů k hladině řeky. "Tak často byly okolnosti, které proměnily jinak rutinní nálet ve velkou pohromu, pouhým rozmarem přírody, to podotýká, přičemž asi naráží na teplou vlnu, která zpečetila osud Hamburku v létě roku 1943.

Avšak komise ustavená v čele s panem Geoffrey Lloydem předložila v prosinci 1940 užší válečné ministerské radě zprávu o úspěchu ofenzivy proti rafineriím syntetických pohonných hmot, kterou velitelství bombardovacího letectva vedlo od minulého května. Ačkoli pokles výroby obnášel pouze asi 15 procent, ve srovnání s velikostí úsilí, které tomu bombardovací letectvo věnovalo - pouze 6-7 procent ze všech operací bylo zaměřeno proti průmyslovým cílům, invazním přístavním městům a komunikacím - to byl pozoruhodný úspěch. Na základě těchto zjištění se velitel štábu letectva Sir Charles Portal zasazoval o zničení sedmnácti významnějších německých rafinerií v přesvědčení, že by to mohlo mít rozhodující vliv na válečné štěstí. Doporučení válečnému kabinetu obsažená v následující zprávě náčelníků štábu tvořila základ směrnice z 15. ledna: prvořadým cílem měla být ropa a bombardování průmyslových měst a komunikací mělo být až v druhé řadě. Tento důraz na ropu coby cíle se měl po zbytek války v taktické linii velitelství bombardovacího letectva stále opakovat a měl se stát v určitých údobích zdrojem vážných rozporů.

Zkáza Drážďan 29

KAPITOLA II

VELITELSTVÍ BOMBARDÉRŮ ZAČÍNÁ KOUSAT

IRVING Zkáza Drážďan IISV

VELITELSTVÍ bombardovacího letectva a britskému ministerskému předsedovi začínalo pomalu docházet, že dosavadní ofenziva se májí účinkem, a pravda se jim zcela jednoznačně vyjevila v den, kdy se na velitelství dostavil se zprávou osobní tajemník profesora Lindemanna, David Bensusan-Butt: 18. srpna 1941. Při soukromé návštěvě základny fotografické průzkumné jednotky při RAF v Medmenhamu, krátce po vánocích 1940, mu byl předložen ucelený soubor fotografií z bombardování RAF. Důstojníci, kteří soubor porídili, si byli plně vědomi jejich významu a pochopili, že ačkoli někteří vyšší důstojníci zprvu odmítali uvěřit svědectví fotoaparátů, bylo by možné přilákat k němu pozornost vlády prostřednictvím tajemníka profesora Lindemanna. Pan Butt předložil profesorovi důvěrnou zprávu, načež byl okamžitě pověřen tím, aby provedl statistickou analýzu fotografií.

Zpráva, kterou pak Butt předložil v srpnu 1941, obsahovala skličující podrobnosti a definitivně potvrdila to, co neutrální nezávislý zahraniční tisk už rok prohlašoval o nemohoucnosti britských bombardovacích sil. Ze všech letadel, která údajně napadla své cíle, se ve skutečnosti pouze jedna třetina svým bombardováním vešla do okruhu pěti mil; u dobře chráněných vnitrozemských cílů, jako byl porúřský průmyslový komplex, klesla úspěšnost zásahu v okruhu pěti mil pod jednu desetinu. Bylo zcela nereálné požadovat, aby ve-

♀

30 David Irving

litelství bombardovacího letectva pokračovalo v pokusech o přesné noční nálety' do té doby, než bude alespoň část letadel vybavena elektronickým zařízením, které by se podobalo německému.

9. července 1941 vydal zástupce náčelníka štábu letectva Air vice - Marshal (AVM) N. H. Bottomley vrchnímu veliteli bombardérů, jímž byl tehdy stále Air Marshal (AM) Sir Richard Peirse, první ze svých mnohých direktiv:

Mám pokyn, abych Vás informoval, že zevrubné přezkoumání nynější politické, ekonomické a vojenské situace nepřítel odhaluje, že nejslabšími články v jeho pancíři jsou morálka civilního obyvatelstva a vnitrozemská dopravní síť.

Hlavní úsilí bombardovacích sil mělo být až do dalších instrukcí směřováno k dezorganizaci německého dopravního systému a k celkovému podlomení morálky civilního obyvatelstva. Peirse nenechal na pochybách, jak toho má dosáhnout. Jako prvořadé cíle měl stanoveny lokality Kolín, Duisburg, Diisseldorf a Duisburg-Ruhrort, "všechny příhodné k útokům za bezměsíčních nocí, jelikož leží v hustě obydlených průmyslových městech, kde budou psychologické účinky největší".

Nejdříve musíme zničit základy, na kterých spočívá [německá] válečná mašinerie - hospodářství, které ji krmí, morálku, která ji podpírá, zásobování, které ji udržuje při životě, a víru ve vítězství, která ji povzbuzuje.

Výše uvedený výtah z memoranda náčelníků štábu z 31. července 1941 zvěstoval zahájení plo, "sné ofenzivy; direktiva Casablanca z ledna 1943 ve skutečnosti znamenala stěží něco víc, než smělejší formulaci této taktiky.

Ale útok na morálku nepřítel vyžadoval novou techniku. Memorandum štábu letectva ze září 1941 určené velitelství bombardovacích sil podotýká, že existují velmi přesvědčivé závěry o tom, že "nepřítel způsobil největší škody žhářstvím". Zatímco až šedesát procent bomb, které Luftwaffe shazovala při svých útocích na britská města, bylo zápalných, nepřevýšil tento podíl u britského letectva třicet procent. Ohvyklý postup Němců při provádění teroristické Zkáza Drúid'an

kých záměrů spočíval v tom, že zahájili útoky vlnami žhářských le-

tounu, přičemž shazovali zápalné pumy ve větším množství, než byly požární sbory schopny zvládnout - pak následovaly vlny bombardérů, které zahrnují cíle třaskavými bombami; to byly přístupy, které mohlo britské letectvo s výhodou napodobit. Vysocé výbušné bomby, které by roztrhaly hlavní rozvody vody, by mohly podpořit a umocnit škody, které napáchaly zápalné pumy. Ale ještě v roce 1941 nemělo bombardovací letectvo k dispozici žádné mohutnější bomby než pětisetlibrové, a neexistoval silnější popud pro vývoj větších zbraní. Pokusy, které provedl na sklonku roku 1941 profesor S. Zuckerman, vedoucí Oxfordského externího kurzu, a které vyšly najevo v důsledku interpelace. Sněmovny lordů, prokázaly, že německé bomby srovnatelné hmotnosti byly dvakrát účinnější než britské. Mimolo, kdy přivedl k výbuchu běžné univerzální britské pětisetlibrové bomby uprostřed hluboké jámy, kde byly přivázány v různých úhlech živé kozy, mohl odvodit, že "smrtonosný tlak na člověka činí 400-500 liber na čtvereční palec"; porovnání s údaji získanými při náletech na britská města prokázalo správnost tohoto předběžného výpočtu. Předtím se letální tlak odhadoval na 5 liber na čtvereční palec.

Dále, tlak nutný k minimálnímu poškození plic člověka byl empiricky stanoven na 70 liber na čtvereční palec; a nakonec, s poukazem na úřední zprávu profesora J.D. Bernala o ztrátách při německých náletech, upozornil profesor Zuckerman na to, že jen malé procento obětí bylo tak blízko bombám, aby zranění, která utrpěly, byla zapříčiněna bezprostředně tlakovou vlnou. Tak mohl profesor Zuckerman odhadnout průměrný počet ztrát, které by asi způsobila jedna tuna bomb, jež by byly svrženy na čtvereční míli území o dané hustotě osídlení. Po válce vydaná vládní brožurka o válečném výzkumu uvádí, že „výsledky těchto výzkumů se staly základem budoucí bombardovací taktiky“. Ze zvláštní, že ačkoli profesor Zuckerman a jeho tým zkoumali účinky tlakové vlny i střepin - velkou rtěchlostí vstřelovali ocelové kuličky do králíčích noh - žádný vládní vědec nezkoumal letalitu bomb z hlediska otrav kouřem a zplodinami, které, jak uvidíme později, měly při náletech analyzovaných

♀

32 David Irving

v této knize za následek přinejmenším sedmdesát procent všech smrtelných úrazů.

Expert válečného výzkumu Admirality profesor P.M.S. Blackett dovedl tyto morbidní výpočty až takto daleko:

Statické detonační zkoušky ukázaly, že momentálně používané britské univerzální bomby mají zhruba poloviční účinnost než německé bomby s lehkým pláštěm [tj. třaskavé] téže hmotnosti. Za deset měsíců od srpna 1940 do června 1941 činila celková hmotnost bomb svržených na Spojené království asi 50 000 tun; zabito bylo 40 000 osob, což značí 0,8 zabitého na tunu bomb.

Tudíž, usuzoval Blackett, vzhledem k prokázané nižší efektivitě RAF a jejím horším zbraním, mohli bychom doufat, že zabijeme 0,2 Němce na jednu tunu svržených britských bomb. Jelikož už předtím ukázal, že "ztráty průmyslové výroby ... a ztráty civilních obyvatel ... jsou si přibližně přímo úměrné", naznačil, že pokračování plošné ofenzivy RAF je zbytečné.

Ale jestli profesori Blackett a Zuckerman očekávali, že štáb letectva bude věnovat pozornost jejich pesimistickým kalkulacím a odchýlí tok průmyslových zdrojů k útokům na nepřátelské ponorky - byli zklamáni. Jejich výpočty a mnoha jiných, které pocházely od podobně smýšlejících vědců, bylo použito pouze jako argumentů pro mocnější zbraně a lepší vybavení bombardovacích sil.

Bylo nepochybně nezbytné začít co nejdříve s výrobou třaskavých bomb s lehkým pláštěm, aby se dosáhlo účinnosti srovnatelné

IRVING Zkáza Drážďan IISV

s německými zbraněmi. Ke konci roku 1941 začaly sloužit první pětisetlibrové středněkapacitní bomby s obsahem čtyřiceti procent výbušniny; hlavní zbraní plošné ofenzivy však měla být vysokokapacitní bomba s obsahem osmdesáti procent výbušniny, tenkostěnná zbraň zhruba proporcí parního kotle, vyvinutá v řadě těžkých leteckých bomb "blockbuster" o hmotnostech 4 000, 8 000 a 12 000 liber.

Zatímco profesori Blackett a Zuckerman tak rozhodně zavrhl

Zkřzd Drážd'un 33

možnost způsobení vážných škod na německém obyvatelstvu, britský ministerský předseda konzultoval jiného poradce: profesora F.A.Lindemanna, před nímž ležel výčet neustálých nezdárů velitelství bombardovacího letectva RAF už od doby, vzpomeňme si, deprimujícího zjištění jeho tajemníka. Byl požádán, aby navrhl bombardovací taktiku, která by umožnila Británii účinně podporovat jejího spojence na východě.

Podle Lindemannovy závěrečné zprávy z 30. března 1942 je téměř nepochybné, že plošné bombardování by mohlo narušit morálku nepřítelů za předpokladu, že by bylo nasměrováno vůči dělnickým oblastem osmapadesáti německých měst s více než 100 000 obyvateli.

Každý bombardér svrhne za dobu své životnosti okolo čtyřiceti tun bomb [zapsal Lindemann]. Budou-li svrženy na zastavěné oblasti, mohou připravit o střechu nad hlavou 4 000 až 8 000 lidí.

Dospěl k závěru, že v době od března 1942 do poloviny roku 1943 by bylo možné zbavit přístřeší asi jednu třetinu veškeré německé populace, pod podmínkou, že by zdroje zbrojního průmyslu byly soustředěny na toto tažení.

Lindemannovo prohlášení bylo předáno k recenzi profesoru Blackettovi a profesoru H. Tizardovi; o obou bylo veřejně známo, že ve svém vztahu k letectvu upřednostňují potřeby Pobřežního velitelství. (Později ovšem měl Blackett podpořit velitelství bombardérů vývojem svého pumového zaměřovače Mark XIV). Oba vědci odmítli memorandum s tím, že obsahuje závažné omyly, a upozornili na to, že Lindemann přeceňuje úspěšnost letecké ofenzivy přinejmenším pětkrát, možná i šestkrát. Jejich námítky však nebyly přijaty.

Pokud jde o spor, který vznikl okolo platnosti předpovědi profesora Lindemanna, je zajímavé si povšimnout, že alespoň co se týče náletů, o kterých se pojednává v této práci, by byl činitel neúspěšnosti Blackettova odhadu počta mrtvých - a tudíž i odpovídajících

♀

34 Duvid Irving

průnlyslových ztrát - přesahoval hodnotu 51, zatímco u odhadu profesora Lindemanna o počtu bezdomovců by byl činil pouhých 1,4 (Dodalek II).

Realizace Lindemannova plánu nevyžadovala mnoho změn v taktice velitelství bombardovacího letectva. Už 14. února 1942 byly bombardovací jednotky instruovány, že jejich prvořadým úkolem je napadat obytné oblasti v jistých průstyslových městech, jejichž seznání byl kráľce nato upřesněn v Příloze náčelníka štábu letectva:

Doporučení k novým direktivám pro bombardování: Předpokládá se, že je jasné, že zmíněnými záměrnými body' Illají být zastavěné oblasti (napsal Sir Charles Portal svému zástupci, Siru Norlllanu Bottomleyemu), a nikoli např. doky nebo letecké továrny. Pakliže se to ještě nechápe, je to třeba zřetelně

vylořit.

Buttltomley odpověděl, že si už výslovně tento bod telefonicky ověřil u velitelství bombardovacího letectva.

A tak když se 22. února 1942 dostavil Sir Arthur Harris do podzemního hlavního stanu velitelství bombardérů v High Wycombe, aby převzal funkci velitele bombardovacího letectva, očekávala ho právě taktika náletu na obytné zóny. Nemůže být výmluvnějšího důkazu o tom, že Harris nenesl osobní vinu za zahájení plošného bombardování oblastí obývaných civilisty. Všeobecná koncepce direktivy Casablanca z 21. ledna 1943 zněla takto:-

Vašín hlavní cílem bude postupný rozklad a dezorganizace němleckého vojenského, průmyslového a ekonomického systému a podkopání morálky německého národa až do té míry, kdy jeho schopnost ozbrojeného odporu bude fatálně oslabena.

Tat) konctpct uvlldl ill.tlllo,lltlt; vý'čcl nllsledujclclch prlorll:

' Ai ti, lítu It)-l-l hy'ly iísn)črné l,udy lu,mhardtúní lutořnt t konečný'm mls-lem útnku. Po raťtlení hiunhardmúní s nepřímým ruměřuváním nemusely ztíměrnó bntly nutně spíc'řtat sr středtm říluřé oblařti; nalří. ř' řřřpadc Itřvřínnřřtoku I>nmhurři,vnrílu, leteřřřřa nu Drá'rd'any.

Zkáza Drátu'an

- (a) Doky, v nichž se staví německé ponorky.
- (b) Německý letecký průmysl.
- (c) Doprava.
- (d) Ropné rafinerie.
- (e) Ostatní cíle v nepřátelském válečném průmyslu.

Směrnice vyjádřená v tak širokých pojmech mohla být jistě vykládána mnohými způsoby. Taktický dozor nad operacemi byl nicméně výsadním právem vrchního velitele bombardovacích sil a Sir Arthur Harris jasně naznačil svou interpretaci v dopise ministerstvu letectví z 6. března 1943, kde frází "podkopání morálky německého lidu" vyložil jako "orientace na podkopání morálky...", což změnilo důraz věty, jakkoli se nedalo říci, že by jeho interpretace nebyla odůvodněná.

Velitelství bombardovacího letectva dosud nedosáhlo toho stupně přesnosti při nočním bombardování, kterého mělo dosáhnout před koncem války, a přes určité výhrady štábu letectva k účinnosti letecké ofenzivy se uskutečnily bitva o Porůří a bitva o Berlín v intencích této směrnice.

Ted' konečně mělo velitelství bombardovacího letectva zbraně a navigační přístroje, se kterými se snad mohlo podařit direktivu realizovat. Výzkumný ústav telekomunikací úspěšně vyvinul nové radarové navigační zařízení H2S pracující s délkou vlny 9,2 cm. Motřitor v letadle zobrazoval hrubou topografii terénu pod ním jako světelné body různé intenzity - řeky se jevily černě, zastavěné oblasti výrazně světle. Zatím sice používání H2S pokračovalo, ovšem už ke konci června 1943 Němci vlastnili ukořistěný H2S a poznávali divy centimetrového radaru (s vydatnou pomocí zajatého bývalého příslušníka velitelství bombardérů) povážlivě rychle. A berlínská elektronická firma Telefunken plánovala hromadnou výrobu kopie životně důležitého magnetronu LMS.1 O, jenž by mohl být do měsíce produkován v počtu deseti kusů za týden. Avšak zkoušky nového automatického cíl vyhledávacího zařízení pro letouny Mosquito, zvaného Oboe, které pracovalo s odrazem rádiových vln a bylo za-

♀

loženo na principech německého Y-Gertit z roku 1941, ale při použití kratších vlnových délek (v kteréžto oblasti byla britská technika velmi vyspělá), skončily úspěšně, a teprve Mosquito. který havaroval 7. ledna 1944 u Cleve, poskytl německým vědcům, kteří hledali protiopatření, chybějící spojitost k tomu, aby dokázali objevit cestu k rušení signálů. V únoru 1942, při neohroženém výpadu na radarovou stanici Wiirzburg na pobřeží Normandie poblíž Brunevalu, ukoristily přepadové oddíly části radarového zařízení, jež umožnilo anglickým elektronickým odborníkům zjistit vlnovou délku, s níž pracoval německý systém včasného varování; do roka angličtí vědci dokončili své experimenty a byli schopni upravit window - antiradarovou kovovou fólii - na správné rozměry a tuhost. Důležitější než mechanické inovace bylo asi příznivé klima veřejného mínění vůči bombardovací ofenzivě, které teď v Anglii panovalo. Ministr letectví Sir Archibald Sinclair ve všech svých veřejných prohlášeních bedlivě zdůrazňoval, že akce Velitelství bombardovacího letectva slouží pouze vojenským účelům; jakékoli nárazky na záměrné nálety na sídliště či dělnické čtvrti byly hlasně oanačovány za absurdní a čas od času i veřejně odsuzovány jako útoky na čest statečných letců, kteří kvůli své zemi riskovali životy. Sto tisíc letců brzy poznalo, že jejich letouny jsou noc co noc plánovitě vysílány, abyž zapalovaly německá města, že nálet na Mannheim 16. prosince 1940 zahájil plošnou ofenzivu proti civilním centrům, ale naprosto správně nikdo z nich o těchto zvláštních bojových úkolech mimo službu nehovořil.

Na počátku roku 1943 se v Londýně na adrese v Parliament Hill objevil výbor pro restrikci bombardování, leč snahy některých labouristických poslanců, aby paměť výboru byly zakázány a jeho členové byli internováni, nebyly úspěšné. K vážným invektivám vůči strategicky důležitým postupům bombardování. vycházejícím z nejvyšších vládních a církevních míst, mělo dojít až na konci podzimu roku 1943; v té době už byly provedeny tři nejničivější a nejkrvavější nálety na Německo. Prvním cílem, který měl pocítit plnou sílu bombardovacího letectva RAF jehož posádky byly čerstvé a nezastrašeny mohutnou pozemní obranou, byl Wuppertal, část aglomerace ležící východně od řeky Rýn, na který se snesla pohroma v noci

Zkřza Drá"rd'dn 3i

z 29. na 30. květen 1943. O dva měsíce později vyznačila velmi úspěšná a vynikajícím způsobem odstupňovaná ofenziva proti han-zovnímu přístavu Hamburk první vrchol v historii leteckých sil. Třetím velkým náletem v roce 1943, při kterém, stejně jako v Hamburku, měla být ohnivá bouře založena rychlým sledem výbuchů statisíců zápalných pum, byl nálet na Kassel v noci z 22. na 23. říjen 1943. I při tomto útoku měly vhodné podmínky - tentokrát připravené chytrým novým trikem s krycím jménem Corona, kterým Velitelství bombardovacího letectva oklamalo noční stíhače a pozemní obranu - napomoci posádkám bombardérů v přesných bombardovacích náletech, aniž by byly příliš zdržovány obranou nepřítele.

K útoku na Wuppertal, který se uskutečnil v noci z 29. na 30. květen 1943, byly posádky bombardérů vybaveny červenošedými cílovými mapami oblasti Wuppertal Elberfeld, vyhotovenými ve stylu roku 1941, s obvyklými koncentrickými kroužky, v jejichž středu byla Městská elektrárna II. Cílová mapa sama, 1 (g) (i) 32, byla vypracována z jiného plánu, který pocházel z roku 1936. Při tomto náletu však měli pumoví zaměřovači systém kroužků a v nich jasně oranžově vyznačený cíl ignorovat; měli pokyny, aby přesně zacílili na křížek označující v šedi vyvedenou obytnou oblast Wuppertal-Barmen na východě města, která byla určena jako náhradní cílový bod pro případ, že by například nedorazily značkovací Mosquity se systémem Oboe. AM Saundby vysvětluje, že detaily jako vojenské cíle, průmyslová zařízení, soustředné kroužkové systémy atp. se na cílových mapách vlastně běžně označovaly pro poučení jiných a ni-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

koli pro pumové zaměřovače: dříve než se začaly používat tyto čer-
venosedé cílové mapy, byly posádky vybavovány neustále aktuali-
zovanými úředními topografickými mapami cílových měst, které
byly hojně posety přetištěnými rudými maltézskými kříži, a v jejichž
hlavičce stálo: Neniocnice jsou označeny a je třeba je ušetřit. Pod-
le Saundbyho "to umožňovalo vystoupit v parlamentu a říkat, že
jsme tyto objekty vyznačili na našich cílových mapách a že posádky
byly speciálně instruovány, aby nemocnice ušetřily".

Mnohé z toho, co se událo během náletu na Wuppertal-Barmen,

♀

38 David Irvint

který byl veden za pomoci naváděcích letounů s navigačními rada-
ry, se mělo znovu objevit, mnohokrát znásobeno co do intenzity
a účinku, během náletu (též s naváděcími letouny) na Drážďany
v únoru 1945; mezi těmito dvěma útoky je možné nalézt mnohé pa-
ralely: oba byly jen málo zkomplikovány pozemní obranou a u obou
se počítalo s využitím nechvalně známých selhání těch posádek.
o kterých se Sir Arthur Harris opovržlivě zmiňuje jako o "padav-
kách" - posádek, které svrhly své bomby co nejdříve a pak rychle
zmizely z cílové oblasti do bezpečí. Bylo zjištěno, že když byly
značkovací světlice vypuštěny až na konci cílové oblasti a bombar-
dovací sledy byly nasměrovány podél cíle, pak všechny bomby, kte-
ré byly předčasně shozeny posádkami "padavek", přece jen způsobí
efektivní škody někde v cílovém městě. Občas se tyto ustrašenci roz-
ptýlili po krajině na mnoho mil od cílového bodu; při jednom náletu
na Berlín v srpnu 1943 se taková vlečka táhla na třicet mil. A tak
v případě náletu na Wuppertal i při plánování druhého náletu RAF
na Drážďany se zamýšlelo využít "padavek" tím způsobem, že byl
určen záměrný bod na nejvzdálenějším konci cíle, co se týče Wup-
pertalu byl střed Wuppertal-Barmen. Proto byly vydány 719 vysla-
ným bombardérům pokyny, aby přeletěly město v kurzu 68°, a jeli-
kož by toto nasměrování roztáhlo hlavní síly bombardérů po délce
města, zpusťily by bomby celou městskou oblast. Tak vypadal plán
útoku.

V tomto případě ale Wuppertalský flak zůstal němý a při absenci
jakékoli obrany v prvních několika málo minutách se do okolí zá-
měrného bodu Wuppertal-Barmen soustředilo velmi mnoho pumo-
vých nákladů; podle zjištění německé inspekce obrany se zdá, že ač-
koli byl městský flak dobře připraven na blížící se formace
bombardérů, velení však neočekávalo, že útok bude veden na Wup-
perla, a tak rozkázalo dělům nestřílet, aby nebyla prozrazena polo-
ha města. Avšak jelikož Sir Arthur Harris jistil nálet úderem vlny
žhářských letounů - což byla taktika, která se podobala té, kterou
použila Luftwaffe při náletu na Coventry v listopadu 1940 - nedo-
statečnost těžké protiletadlové obrany a to, že záměrné body byly
označeny nikoli jen rudými světlicemi svsténau Oboe, nýbrž i jasné
zářícím nahuštěním ohňů založených zápalnými pumami, to vše

Zkáza Drážďan 39

mělo za následek, že všechny posádky byly schopny dosáhnout vy-
sokého stupně koncentrace; bylo shledáno, že v rozmezí tří mil od
záměrného bodu v centru Wuppertal-Barmen svrhlo své bomby přes
475 posádek - celkem 1895,3 tuny zápalných a výbušných bomb.
33 letadel bylo sestřeleno a 71 poškozeno.

Také počet opozdilců nestál za zmínku, a tak vyjma rozbitých
oken zůstal Wuppertal-Elbtorfeld zcela nepoškozen: bombardéry se
musely vrátit o měsíc později, aby navštívily západní část města. Při
nedostatečné pozemní obraně měl být skoro stejný jev zaznamenán
v Drážďanech, kde -jako ve Wuppertalu - oheň zachvátil obrovskou
plochu v důsledku předchozího žhářského útoku.

Průmyslová výroba Wuppertalu byla obnovena po dvaapadesáti
dnech; pro srovnání, v Coventry to trvalo dvaatřicet dnů; ztráty na
životech, které měly být dle tvrzení profesora Blacketta přímo úměr-
né ztrátám průmyslové kapacity, byly ve skutečnosti větší: za první-
ho náletu na Wuppertal-Barmen zahynulo 2 450 lidí (v Coventry se-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

znam obětí čítal 380 osob); druhý nálet, na Elberfeld o měsíc později, zvýšil celkový počet obětí ve Wuppertalu na 5 200.

Byl to však první nálet plošné ofenzivy, který způsobil civilní ztráty v tak velkém měřítku, a jako takový přilákal zvláštní pozornost německých válečných vůdců; poté, co byly uveřejněny fotografie zpusťšeného Wuppertalu, se i v Londýně vyskytlo poděšené reptání v úvodníku The Times z 31. května: „... je třeba s politováním uznat, že jakkoli přesné může být spojenecké bombardování vojenský'ch cílů - a míra přesnosti RAF je velmi vysoká - civilnírn ztrátám se nelze vyhnout". Zároveň těm, kteří by snad přece jen mohli zapochybovat o tomto zjevně brutálním použití bombardérů, připomíná, že "v Německu ani v Itálii neměli žádné pochybnosti, když byla v roce 1940 Luftwaffe zákeřně nasazena proti nechráněnému Rotterdamu a zabila mnoho tisíc civilistů - mužů, žen a dětí". Situace se očividně obracela v neprospěch Německa.

Tento postoj, jak se dalo očekávat, neniohl zůstat v Německu bez nepřátelské odezvy: vysoký vládní zmocněnec pro obranu Říše Dr. Goebbels - z moci úřední od 16. listopadu 1942 představený všech vedoucích žup - oslovil truchlící na masovém pohřbu, který se konal ve Wuppertalu 18. června 1943:

♀

40 David Irving

Letecký terorismus tohoto druhu je výplodem chorých myslí plutokratických ničitelů světa. Dlouhý řetěz lidského utrpení [dodal] ve všech spojenci vybombardovaných městech podává svědectví proti nim a jejich krutým a zbabělým vůdcům - od vraždy německých dětí 10. května 1940 ve Freiburgu až do dneška.

Stejně jako německý nálet na Rotterdam začal častěji vystupovat v prohlášeních spojenců k vývoji letecké ofenzivy, Němci se stále více uchylovali k příběhu záhadného freiburského náletu; dokonce ho v tzv. Bílé knize publikované v roce 1943 prohlásili za počátek britské a francouzské letecké ofenzivy. Tak či onak německý vůdce, říšský ministr letectva, jakož i Dr. Goebbels se dověděli už téhož večera, kdy došlo k freiburským událostem, že ony tři dvoumotorové bombardéry, které zaútočily odpoledne 10. května 1940 na Freiburg a usmrtily 57 civilistů a dětí, byly německé letouny Heinkel 111, které byly vyslány ze základny bombardérů v Lecheldu u Mnichova, aby bombardovaly přistávací plochu stíhacích letounů u Dijonu ve Francii; zabloudily v mracích a "zaútočily na Dóle" poblíž Dijonu, určený pomocný cíl. Ve skutečnosti dopadly bomby na Freiburg. Police_jní prezident přezkoumal sériová čísla na úlomcích bomb, se sbíral data, která se týkala nevybuchlých bomb a nezvratně prokázal, že pocházejí z plášťů německých bomb, které byly původně dodány na leteckou základnu v Lecheldu. Byl to omyl, kterého by se mohla dopustit každá válečná posádka zapálená a rozrušená svým prvním bojovým letem. Nicméně, dříve než uplyne šest let, mělo při letecké ofenzivě zemřít 635 000 německých civilistů a vinu musí Němci přičíst pouze svým vůdcům.

Zkáza Dráid'an 41

KAPITOLA III

OHNIVÁ BOUŘE

BITVA o Hamburk, která byla zahájena 24. července 1943, byla důležitá nejen tím, že z ní vzešla první ohnivá bouře v dějinách 2.svě-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

tové války - za nočního náletu RAF ze 27. na 28. červenec 1943 - ale také tím, že jasně upozornila na to, že ani město, ve kterém byla přijata nejprísrnější opatření protiletectké ochrany, není bezpečné před nálety se zápalnými pumami, jsou-li vedeny ve velkém rozsahu a není-li pozemní obrana schopna zabránit tomu, aby zaměřovači z letadel svrhli náklad svých bomb přesně do okolí záměrného bodu. Bezpečnost formací bomardérů, samozřejmě dočasnou, zajistil postup využívající jednoduché techniky window, hromadného shazování velkého množství asi sedmadvacet centimetrů dlouhých pásků z kovové fólie, které úspěšně rušily německé radarové zaměřovací zařízení wiirzburg.

Během prvních náletů na město byl tudíž cíl v hamburské bitvě opět fakticky bez pozemní ochrany a byl odsouzen k ještě horšímu osudu než wuppertal. Ve čtyřech hlavních náletech bitvy bylo na město svrženo 7 931 tun bomb, z nichž skoro polovina byla zápalných. I když bylo město na nálety velkého rozsahu skvěle připraveno, katastrofu nešlo odvrátit.

Během prvních válečných let byla protiletectká ochrana Hamburku povznesena na úroveň, jakou v ostatních německých městech nepoznali. Během bitvy bylo 61297 z 79 907 podsklepených domů ve velkém Hamburku vyztuženo podpěrami a zabezpečeno proti střepi-

†

42 Duvid Irvin

nám; ale u dalších 42 421 domů, většinou v místech, kde byla půda více nasycena vodou, sklepy chyběly - bez impregnace a odčerpávání by se příliš snadno zatopily. V těchto oblastech se začal realizovat nákladný program výstavby krytů a bunkrů. Ve shodě s fiihrerovým Programem výstavby krytů ze srpna 1940 byla vybudována plástovitá síť průchodů ve zdech (Mauerdurchbriiche), které spojovaly přilehlé sklepy; do roku 1941 byly tyto práce prakticky dokončeny.

Pro případ vzniku větších požárů byly všemi způsoby zabezpečeny nouzové zdroje vody: bazény, nádrže na dešťovou vodu, studně, průmyslové chladicí věže a tanky, prázdné zásobníky na ropu a její produkty, dokonce i sklepy rozbombardovaných budov byly naplněny vodou a připraveny pro použití v nouzi. Rychlým tempem pokračovala také kamuk7áž charakteristických znaků města, byly pozměněny obrysy Alsterských jezer a několik stovek yardů od opravdového železničního mostu Lombards-briicke byla přes jezero postavenajeho atrapa; Hlavní nádraží pod maskováním zcela zmizelo a na začátku roku 1943 byly okolo krytů pro ponorky instalovány rozsáhlé clony kouřových generátorů.

V té době odborníci protipožární prevence doporučovali vyklidit mansardy a půdní prostory, budovat v komerčních a průmyslových budovách stropy odolné proti zápalným bombám a v posledních měsících roku 1942 i důkladnou chemickou protipožární impregnaci krovů a podkroví.

Jakkoíi moudrá byla tato předběžná opatření a i když konšelé města Hamburk prozíravě podporovali programy a plány protiletectké ochrany, vše bylo odsouzeno ke zhroucení pod vahou tří nejtěžších náletů bitvy o Hamburk. Při čtvrtém náletu v noci z 2. na 3. srpen 1943, kdy se bojovalo za téměř neúnosných povětrnostních podmínek, se vlastně vůbec nepovedlo dosáhnout nějakého stupně koncentrace. První nálet založil obrovské požáry, které se nepodařilo uhasit ani po čtyřadvaceti hodinách; obyvatelé Hamburku, dbalí rad představitelů města, předvídavě nashromáždili ve sklepech hromady paliva na zimu. a když uhlí a koks vzplanuly, nebylo dost dobře možné je uhasit. Navíc vyhořelo policejní prezidium a velín protiletectké ochrany byl "zachvácen ohněm".

Zkárn Drúr'.d'an 43

Samotné velení PO přitom nebylo zasaženo a urychleně se přesunulo na dispečink vojenské policie; telefonní spojení, které vypovědělo službu, bylo okamžitě nahrazeno motocyklovými kurýry. Než

IRVING Zkáza Drážďan IISV

na konci prvního náletu zazněl signál "konec poplachu", bylo zabito asi 1500 civilistů; to horší však mělo teprve přijít.

To, že po prvním náletu následovaly až do rána 27. července nálety denní a rušivé, odhalilo záměry nepřítele [zapsal SS Brigadeführer Kehrle, jenž jako policejní prezident byl ex officio šéfem hamburské PO]. Když v noci ze 27. na 28. červenec zazněla pátá letecká výstraha, nebyli jsme překvapeni, ale síla náletu předčila všechna naše očekávání.

Do 2.40 ráno, kdy byl vyhlášen konec poplachu, bylo svrženo 2 382 tun bomb; v této souvislosti je zajímavé poznamenat, že během dvou náletů na Drážďany svrhly bombardovací síly RAF 2 978 tun bomb a dalších 771 tun shodily americké létající pevnosti při třetímu úderu o deset hodin později. Avšak na Hamburk bylo svrženo velké množství bomb naplněných hořlavými kapalinami, což mělo za následek, že požáry nevzplanuly pouze v podkrovních a horních podlažích, které jak víme byly speciálně impregnovány proti ohni, nýbrž přímo u základů budov. Z tvrzení, že na Hamburk bylo svrženo 969 tun zápalných bomb, vyplývá, že jejich podíl byl v tomto druhém náletu podstatně větší než dříve: čtyřicet minut po začátku náletu bylo jasné, že vypukla první ohnivá bouře v Německu. Obdobně jako v případě trojího úderu na Drážďany byla oblast, na kterou dopadla velká většina bomb, nejvíce zastavěnou a nejhustěji obydlenou oblastí Hamburku, kde mělo stálý pobyt 427 637 obyvatel a kam se navíc uchýlily tisíce uprchlíků z míst, která byla bombardována tři noci předtím.

Právě tento druhý nálet hlavních sil Velitelství bombardovacího letectva na Hamburk si vyžádal od místních obyvatel nejvyšší daň v lidských životech: ohnivá bouře zasáhla čtyři hamburské obvody a počet mrtvých a raněných byl úděsně veliký: Rothenburgsort 36,15%, Hammerbrook 20,10%, Borgfelde 16,05%, Altona 13,25%, a ostatní 14,45% místní populace. Policejní prezident 1. prosince 1943 ohlásil, že doposud známý počet mrtvých za celou bitvu činí 31647,

♀

David Irving

44

z níhž bylo zatím identifikováno 15 802 (6 072 mužů, 7 995 žen a 1 735 dětí). To ovšem nebylo možné považovat za konečné číslo, neboť střed města ležel stále v rozvalinách.

podrobná studie účinků plošného bombardování Hamburku americké Státní inspekce strategického bombardování navrhla ke konci roku 1945 upravit tato čísla na 42 600 zabitých a 37 000 vážně raněných; hamburský Statistisches Landesamt, po přezkoumání definic jejich počtů pohřešovaných, došel k odhadu, že celkem přišlo v bitvě

o Hamburk o život přes padesát tisíc lidí. Bohužel, žádný z těchto úřadů nepodává odhad ztrát vojáků hamburské posádky v aktivní službě; takový kvalifikovaný odhad by mohl hovořit rádo-
vě o tisících mrtvých.

I když bitva o Hamburk nepochybně přispěla k naplnění cíle direktivy Casablanca "postupně rozvrátit a dezorganizovat hospodářský a průmyslový systém Německa", než se v deštěm promáčeném

ela zničeném městě v časných ranních hodinách 3. srpna 1943

a zc

na Osledy rozezvučel signál "konec poplachu", připravily britské p y o život bezmála 50 000 civilistů, a to je číslo, které není útol<

poho menší než 51509, což se udává jako nejspěrodnější od-

om

had telkového počtu lidí zabitých při bombardování Británie. Když

o několika týdnech záchranné týmy konečně pracovaly do

se p

herzpěticky uzavřených bunkerů a krytů, zjistily, že z jejich obyvatel

IRVING Zkáza Drážďan IISV

v dv5ledku silného žáru nic nezbylo: pouze v jednom bunkru ležela zvr3sněná vrstva jemného šedého popela, z jehož množství lékaři usotdili na zhruba 250 až 300 obětí; lékaři byli často využíváni při takovém příšerném sčítání, neboť až do 31. ledna 1945 německý Říšský statistický úřad velice pečlivě shromažďoval statistická data a tabulky t mimořádně vysokých teplotách svědčily též loužičky roz-taveného kovu, které byly původně hrnci, pánvemi a jinými částmi nádobí přineseného do krytů.

Vyprostit těla měla za úkol Sicherheits und Hilfsdienst, záchran-ná a Pomocná služba, která byla organizována v pěti divizích: požár-ní služba, která sestávala- na rozdíl od polovojenské státní služby- z místních požárních sborů; Instandsetzungsdienst, služba pro opra-

Zkáza Drážd'dn 45

vy porušených rozvodů plynu, vody a elektřiny a pro nebezpečné demoliční práce; lékařská služba řízená německým Červeným kří-žem; dekontaminační služba zajišující protipatření při případných spojeneckých plynovvch útocích; a konečně veterinární služba pro dohled nad zraněnými užitkovými zvířaty a domácími miláčky. SHD utvořila kordon okolo mrtvé zóny zabírající plochu 2,5 čtvereční míle a obemkla celé jádro oblasti zasažené ohnivou bouří; přístupo-vé ulice byly neprostupně přehrazeny ostnatým drátem a suchým zdivem; tato opatření si vynutilo netušené nakupení mrtvol v oblasti i přesvědčení, že by na veřejnosti konané vyprošřovací práce způso-bily újmu občanské morálce.

Z celkového počtu 524 větších továren bylo zpustošeno 183, u menších se jednalo o 4118 z celkového počtu 9 068, v trosky se změnilo 580 průmyslových komplexů, dopravní systémy všech typů byly úplně zdemolovány a bylo zničeno 214 350 z 414 500 příbyt-ků. V přístavu se potopilo 180 000 tun lodních nákladů a z dvanácti mostů zbyly pouze ruiny.

Říšský ministr zbrojního průmyslu Albert Speer krátce po náletu sdělil Hitlerovi, že kdyby bylo podobným způsobem zpustošeno dal-ších šest velkých německých měst, nebyl by schopen zachovat zbrojní výrobu, ale při výsledku v květnu 1945 řekl, že podcenil schopnosti obnovy.

AVM Bennett ve svých memoárech napsal:

Bohužel asi nikdo nepochopil, jak velikého vítězství bylo dosaženo, a už vůbec nikdo si neuvědomoval jaký efekt mělo v té době na německý lid. Byla to příležitost, kterou jsme pro-marnili. Ať už by byly šance na úspěch jakékoli, jistě by bylo stálo za to oslabit německou morálku nějakou vhodnou poli-tickou akcí.

Ale mezi těmito retrospektivními komentáři je tím hlavním vyjá-dření Sira Arthura Harrise, že Velitelství bombardovacího letectva tehdy nebylo schopno zopakovat hamburskou katastrofu v šesti vel-kých městech rychle za sebou.

První velký úspěch Bomber Command RAF v měření sil s jed-notlivým německým průmyslovým městem byl z velké části umoř-

♀

46 David Irving

něn tím, že nasazení window ochromilo systémy německé pozemní a letecké ochrany, Druhého významného úspěchu, opět za vzniku oh-nivé bouře t obrovském průmyslovém městě, bylo dosaženo v noci z 22. na 23. říjen 1943, kdy cílem byl Kassel, centrum německé vý-roby tanků a lokomotiv. Taktickým prostředkem, který v tomto pří-padě bránil Němcům v obranných snahách, nebylo mechanické za-řízení jako window, nýbrž spojení principu náletů na odvrácení pozornosti ,jenž byl ve stále větší míře do letecké ofenzivy zaváděn od bitvy o Hamburk - a úplně nové klamavé taktiky s krycím jmé-nem Coronu: velmi dobře vyškolený německy mluvící personál, vy-sílající z velkého monitorovacího stanoviště u Kensingtonu v Kentu, měl vydávat vzlétajícím německým nočním stíhacím silám falešné

instrukce, které by je zpozdily, nebo dokonce způsobily, aby stíhačky přijaly klamný útok za hlavní cíl té noci; vedlejší funkcí vysílání Corona bylo sdělovat německým nočním stíhačům nepravdivé předpovědi počasí,

í, které by je přiměly k přistání, nebo by je přinutily rozptýlit se,

Začátek útoku hlavních sil na Kassel v noci 22. října byl stanoven na 20.45, klamný nálet na Frankfurt nad Mohanem měl být zahájen ve 20.40. Podpořeny prvním obratným nasazením taktiky Corona mohly bombardéry provést velmi soustředěný útok na město, které nebylo prakticky vůbec chráněno nočními stíhači; teprve až když první vlny bombardérů bez problémů založily požár města, vracely se noční stíhačky ze své zbytečné honičky na Frankfurt, a nemohly už útok zadržet. Kasselské dělostřelectvo bylo zpraveno o tom, že „nejpravděpodobnějším cílem“ je Frankfurt, ve 20.35, a když ve 20.48 přišla zvěst, že Frankfurt byl napaden, polevil kasselský flak v pozornosti.

Té noci bylo na Kassel svrženo celkem 1823,7 tuny bomb a bylo zaznamenáno, že nejméně 380 z 444 bombardérů mělo úspěšný zásah v okruhu tří mil od záměrného bodu. Do třiceti minut od hodiny "H" vzplála v Německu už druhá ohnivá bouře. Už podruhé měl městský telefonní systém zvěstovat takovou pohromu, jakou mohla způsobit pátá ohnivá bouře.

Předběžná zpráva o škodách způsobených náletem uvádí, že byly zcela zničeno 26 782 příbytků, přičemž bez domova zůstalo více než

Zkúra Drúid'an 47

120 000 lidí: předběhneme-li trochu tomu, co bude ještě později vyřčeno v této knize, jistě není od věci uvést zde srovnání s Drážďana-mi, kde nálet provázený ohnivou bouří úplně zničil 75 358 příbytků. V závěrečné zprávě kasselského policejního prezidenta ze 7. prosince 1943 se píše, že dále neobyvatelných je šedesát pět procent všech obydlí, poškozené či zdemolované budovy mělo též 155 obchodních a průmyslových firem a 16 vojenských a policejních kasáren. Kasselský nálet se nicméně postaral o klasický příklad teorie, na které byla založena plošná letecká ofenziva: dezorganizace nejdříve ochromila městské veřejné služby, aby pak v řetězové reakci vyřadila z provozu i nepoškozené továrny; město bylo zásobeno elektrickou energií jednak Městskou elektrárnou, jednak elektrárnou Losse; první elektrárna byla zničena, druhá vyřazena z provozu zdemolovaným uhelným dopravníkem; městská nízkonapěťová síť byla také zničena, a tak i když nepoškozená plynárna, která přišla pouze o tři plynojemy, nebyla sama o sobě neschopná provozu a rozvody plynu nebyly neopravitelné, bez elektriny pro pohon plynárenského strojního zařízení nebylo možné celou kasselskou průmyslovou oblast zásobovat ani plynem. Podobně, ačkoli pět vodních čerpacích stanic nebylo samo o sobě poškozeno, bez elektriny byl jejich provoz paralyzován. Bez zásobování plynem, vodou a elektrickou energií byl kasselský těžký průmysl zcela ochromen.

Ačkoli v Kasselu vypukla ohnivá bouře, která dosahovala hamburských měřítek, počet obětí, jenž určitě nepřesáhl 8 000, byl ku-podivu velmi malý. Předběžná zpráva ze 30. listopadu uvádí prozatímní počet 5 599 mrtvých; o šest dní později, když byla vydána zpráva policejního prezidenta, to bylo už 5 830 osob, z nichž bylo možno 4 012 identifikovat. Do tohoto počtu bylo zahrnuto 150 členů vojenské posádky (zda byli na dovolené nebo ve službě, nebylo uvedeno) a devět příslušníků policie protiletecké ochrany. 30. října 1944 napsal ředitel lokomotivky Henschel do své vlastní zprávy, že celkový počet mrtvých v Kasselu se blíží 8 000; kde získal své informace, není jisté. Americká státní inspekce bombardování v roce 1945 uvádí počet 5 248, což je méně než všechny německé odhady. Počet obyvatel činil 228 000.

♀

V Hamburku dosáhl počet obětí 43 000 až 50 000; v Drážďanech to mělo být více než dvakrát tolik. Otázkou, kterou je třeba probádat, je, jak se Kasselu v čele s gauleiterem Weinrichem, nechvalně známým svou neschopností, podařilo uniknout osudu těchto dvou jiných, ohnivou bouří stížených měst. Odpověď asi spočívá v rozšířených předběžných opatřeních PO, která byla provedena v celém městě; například brzy po volebním vítězství NSDAP v roce 1933 byl realizován komplexní program asanace chudinských čtvrtí k uvolnění velkorysých, skrze předměstí vedoucích únikových tras, které mohly být použity v případě požáru města; je třeba zdůraznit, že to bylo ještě před začátkem války. Dále, pozitivním důsledkem slavného náletu na rúrské přehrady v noci z 16. na 17. květen 1943, jakož i pozdějších náletů USAAF na Kasselu, byla evakuace centra Kasselu, které bylo částečně zatopeno při protržení přehrady na řece Eder; zůstalo tam pouze 25 000 nepostradatelných usedlíků, pro něž byly vybudovány velké betonové bunkry.

Podobně jako v Hamburku, byl i v Kasselu zřízen rozsáhlý systém nezávislých požárních hydrantů a chemická protipožární impregnace krovů byla dokonce tak úspěšná, že zápalné bomby během náletu na předměstí Kasselu často neškodně vybuchovaly mezi impregnovanými trámy, aniž by je zapálily; to byl bezpochyby faktor, který zabráňoval šíření požárů. Kromě chemické protipožární impregnace tu bylo chvatně přijaté nařízení týkající se protiletecké ochrany, Luftschutzgesetz - z 31. srpna 1943, podle něhož jsou majitelé domů v Kasselu, jakož i všichni ostatní, povinni vybavit všechny domy malými požárními stříkačkami, pátracími háky, lany, žebříky, skříňkami první pomoci, beranidly, požárními vědrami a káděmi s vodou, bednami s pískem, lopatami, papírovými pytli s pískem, rýči, perlíky nebo sekýrami, což všechno mělo prokázat svou užitečnost v noci z 22. na 23. říjen 1943. S velkou prozíravostí byly po městě rozmíst'ovány hromady písku, z něhož by bylo možné pokládat vyvýšené cestičky přes silnice a ulice: dalo se očekávat, že asfalt se v žáru roztaví.

Avšak i přes všechna tato preventivní opatření a navzdory tomu, že obyvatelstvo přísně dodržovalo všechna nařízení a zásady, které stanovili představitelé PO, mělo té noci při požárech přijít o život

Zkáza Drážď'an 49

hodně přes 5 000 lidí. Sedmdesát procent obětí se zadusilo, většina z nich jedovatými plyny obsahujícími kysličník uhelnatý. To, že tolik lidí umřelo na otravu a jejich těla se zbarvila jasnými odstíny modré, oranžové a zelené, vedlo zprvu k domněnce, že RAF v tomto náletu poprvé použila plynové bomby a byla přijata přiměřená odvetná opatření; pitvy provedené německými lékaři však vyvrátily tuto obvinění, a tak byla letecká ofenziva ušetřena nového hrozného vývoje. (Viz Dodatek 1.)

Patnáct procent obětí potkala násilnější smrt. Zbytek nebyl analyzován, neboť těla byla úplně zuhelnatělá.

Vzhledem k tomu, že na jedné straně poměrně velký počet obětí nebylo možno identifikovat a zároveň se mnoho lidí pohřešovalo na straně druhé, zřídil městský úřad agenturu pro vyhledávání pohřešovaných osob, která po několik dní zaměstnávala štáb 150 až 200 lidí.

Policejní prezident ve své zprávě vyjádřil ještě jednou znepokojení nad počtem lidí, kteří byli usmrceni zadušením, ačkoli z větší části měli pokojnou smrt, když "upadli do bezvědomí a nakonec se bez boje vzdali smrti". Tvrdil, že to je nevyhnutelný důsledek způsobu uvažování, který byl po celé první tři roky války všem "vtloukán do hlavy", a sice, že nejbezpečnějším místem během náletů je protiletecký kryt. Až teprve od bitvy o Hamburk se činily pokusy odporovat této smrtící radě.

Mnohé z obětí byly asi pevně rozhodnuty prchnout ze svých krytů, ale propásly k tomu ten pravý okamžik; při kasselském náletu nastal asi čtyřicet minut po začátku útoku, kdy bylo vnitřní město ještě průchodné a ohnivá bouře byla teprve na počátku, napsal policejní prezident a dodal:

IRVING Zkáza Drážďan IISV

Dá se lehce pochopit, že mnozí lidé, zvláště ti starší, ženy a děti, nedokázali sebrat dost odvahy k tomu, aby opustili své úkryty v okamžiku, kdy bombardování ještě pokračovalo. To vše svědčí [usuzuje policejní prezident] o naléhavé potřebě mnohem přesvědčivěji než dosud nabádat lidi, že je životně nutné vyklízet kryty a bunkry, jsou-li v nebezpečné oblasti, i když ještě zuří velké požáry. Zde není namístě obava, že by snad příliš jasný popis hrůz požární bouře mohl demoralizovat obyvatelstvo...

♀

David Irving

Tento názor se výrazně lišil od vysoké politiky říšského ministra Propagandy Dr. Goebbelse, jenž má jistě na svědomí odpovědnost za většinu civilních obětí v následujících ohnivých bouřích v Německu. Několik dní poté, co pronesl smuteční proslov ve Wuppertal-Barmen, v soukromí prohlásil:

Kdybych mohl hermeticky uzavřít Porúří, kdyby neexistovaly takové věci jako dopisy či telefony, nedovolil bych, aby bylo o letecké ofenzivě zveřejněno jediné slovo. Ani slovíčko!

A tak mnoho kasselských obyvatel, stejně jako obyvatelé Darmstadtu, Brunšviku a nakonec Drážďan, získalo první zkušenosti s ohnivou bouří a ničivým ohněm tak rozsáhlým, že ho jako v případě Kasselu nemohlo zkrotit ani tři sta požárních sborů, až když dopadly bomby a oni zjistili, že se ocitli v centru ohnivé bouře ve svém městě.

Když se blížila zima roku 1943, nestály proti Velitelství bombardovacího letectva pouze síly, kterými disponovaly divize německého flaku a stíhačů; spory ohledně etických problémů týkajících se nočního plošného bombardování narůstaly jak v britské vládě, tak mimo ni. Veřejná prohlášení vlády, jak už víme, byla určena k tomu, aby zmírnila nedůvěru těch, kteří byli na pochybách. Když v květnu roku 1942 BBC v přehledu zpráv oznámila, že v průběhu útoku na Rostock v roce 1942 byla zničena početná dělnická obydlí, otázal se Poslanec za Nezávislou labouristickou stranu ministra letectví, zda bylo Královské letectvo instruováno, "aby ztěžovalo a narušovalo německé válečné úsilí pustošením dělnických obydlí". Ačkoli byla tato otázka vyslovena asi pět týdnů po Lindemannově memorandu, o kterém jsme pojednali výše, a ačkoli uplynulo už deset týdnů od nařízení Sira Charlese Portalu, že záměrnými body mají být "zastavěné plochy, nikoli například doky nebo letecké továrny, tam kde je o nich zmínka", cítil se být Sir Archibald Sinclair oprávněn odpovědět, že "nebyly vydány žádné pokyny, aby byla dávana přednost likvidaci obydlí před ničením zbrojních továren".

Zkáza Drážd'an \$1

Podobně, když se labouristický poslanec za Ipswich R. Stokes, dlouhodobý bojovník proti plošné ofenzivě, 31. března 1943, když vrcholila bitva o Porúří, zeptal, zda měli britští letci příkazy, aby "prováděli plošné bombardování a nikoli, aby se omezili na čistě vojenské cíle", odpověděl Sinclair, že "cíle Velitelství bombardovacího letectva jsou vždycky vojenské". Sinclair, stejně jako kterýkoli z tisíců příslušníků bombardovacího letectva, musel být v té době informován o pravém umístění křížků zakreslených na mapách posádek letadel, ale, jak vysvětloval Siru Charlesu Portalovi v protokolu zaslaném 28. října 1943, pouze tak mohl uspokojit dotazy modrátorů skotské církve arcibiskupa z Canterbury a jiných významných náboženských představitelů, kteří, kdyby se dozvěděli pravdu o plošné ofenzivě a odsoudili ji, nepochybně by narušili morálku posádek bombardovacích letadel a tudíž i jejich výkonnost. Toto vy-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

světlení stačilo náčelníku štábu letectva, ale nikoli Siru Arthuru Harrisovi a očividně ani Siru Robertu Saundbymu, oba byli zatvrzelými protivníky pokrytectví a pevně věřili ve správnost plošné ofenzivy; Harris byl dokonce nucen poukázat na to, že účinek dalšího ministerského popírání plošné ofenzivy na jeho posádky by mohl být právě tak nešťastný: posádky letadel by mohly nabýt dojmu, že se po nich žádá, aby konali činy, které se ministerstvo letectví stydí přiznat. Ať už byla tato dlouhotrvající letecká ofenziva proti civilistům v Německu nemorální či ne, Sir Arthur Harris se nikdy nebál proklamat své záměry a plány, přičemž často přivedl ministerstvo letectví do rozpaků, jako když prohlásil, že on bude v té "zatracené bitvě o Berlín pokračovat, dokud nepřestane srdce nacistického Německa bít".

Ke konci války se do tohoto sporu vložil kurát RAF, vojenský kaplan hlavního stanu velitelství bombardérů v High Wycombe, kanovník L. J. Collins, jenž byl sňatkem spřízněn se Sirem Arthurem Harrisem, a který byl ustanoven kaplanem velitelství v září 1944. Zorganizoval tam agilní skupinu křesťanského společenství.

Koncem roku 1944, když se tento utajený spor blížil svému vrcholu, se cítil být povolán uspořádat pod záštitou tohoto sdružení pro vyšší důstojníky velitelství bombardovacího letectva řadu politických přednášek na téma morálky. Collins navrhl, aby jeden z prv-

♀

52 David Irving

ních referátů přednesl Stafford Cripps, ministr letecké výroby a křesťanský moralista. Sir Arthur Harris osobní účast odmítl a pověřil svého zástupce, Sira Roberta Saundbyho, aby přivítal hosty a přijal předsednické křeslo na shromáždění, které se konalo v zasedací místnosti štábu velitelství.

Ministr letecké výroby si zvolil pro svůj projev, pronesený po slavnostním obědě před publikem asi stovky důstojníků a poddůstojníků, nešťastný námět, jehož motto znělo "Bůh je můj druhý pilot". Výmluvně a úpěnlivě argumentoval, že odpovědní činitelé, vláda i velitelství bombardovacího letectva, by si vždy, dříve než vyšlou bombardovací misi nad Německo, měli být jisti, že je z vojenského hlediska neoprávněná. "I když jste k bezbožným činům přinuceni", naléhal, "Bůh se vám vždy dívá přes rameno." Skryté odsouzení postupů velitelství čelným politikem, zrovna když probíhala jedna z největších leteckých ofenziv velitelství, bylo něco pozoruhodného; ale otevřená prezentace takového záškodnického názoru ministrem letecké výroby bylo víc, než byli mnozí z přítomných důstojníků ochotni tolerovat. Následovala živá diskuse. S podplukovníkem organizačního štábu, jenž se nevině otázel, mají-li z Crippsovy řeči vyrozumět, že nemá velkou důvěru ve správnost bombardovací taktiky Sira Arthura Harrisem, Cripps nakládal způsobem, jakým by snad jednala tajná korunní rada se zavjatým svědkem, vzpomíná Saundby, výsměšně a opovržlivě. Když jiný důstojník vznesl podezření, zda Crippsův zřejmý nedostatek sympatií k letecké ofenzivě proti Německu není vysvětlením jeho očividné neúspěšnosti jako ministra letecké výroby a zda není příčinou přílišných prútahů ministerstva při jednáních s velitelstvím bombardovacího letectva, vyvíjelo se už shromáždění v ošklivou slovní šarvátku.

Dříve než mohl Stafford Cripps odpovědět, vynikající strategie velitelství bombardovacího letectva zase jednou vymanévrovala protivníka, byp se předtím chopil iniciativy. Sir Robert Saundby, jenž byl jedním z hlavních tvůrců nadmíru úspěšné klamavé taktiky Corona, stiskl pod stolem ukryté tlačítko zvonku a vzápětí se objevil důstojník meteorologické služby, který s vážnou tváří mával "nejčerstvější zprávou o počasí", jež předpovídala "hustou mlhu" v Gloucestershiru, kam se musel ministr ještě téhož večera přesunout; zpráva

Zkáza Drážď'an 53

se zjevila jakoby seslána shůry, nicméně ministr letecké výroby si, nic netuše, pospíšil domů. V publiku bylo jistě mnoho důstojníků, kteří věděli o existenci taktiky Corona a znali dobře její praktiky, ale

slouží ke cti velitelství, že žádný z nich neprozradil tajemství předčasným veselím.

I když příhodná předpověď počasi uchránila styky s ministerstvem letecké výroby před dalším zhoršením, byl Sir Arthur Harris scénou, ke které došlo, pochopitelně znechucen; později se pokusil napravit škody, které - jak se domníval - Cripps napáchal, tím, že pozval jeho osobního tajemníka T. D. Weldon, jenž působil jako konzultant v oboru etiky na oxfordské Magdalen College, aby vyšším důstojníkům přednesl referát na téma "Etika bombardování"; tuto přednášku, vzpomíná Saundby, která byla téměř tak obskurní jako Crippsova, rozjasnil pouze ke konci položený naivní dotaz kanovníka Collinse, zda-li se Weldon nezmýlil a nezamýšlel svou přednášku nazvat "Bombardování etiky".

Veřejná výměna názorů byla ke konci roku 1943 stejně živá, byť možná méně poučná, jako výměna názorů za ostnatými dráty a betonem sídla Velitelství bombardovacího letectva. 1. prosince učinil poslanec Stokes svůj zatím poslední pokus (další následoval až v roce 1945, už po drážďanské tragédii) vyloudit ze Sinclaire přiznání, že byl přijat plán plošného bombardování. Chtěl vědět, zda úkoly nočních bombardérů "nebyly pozměněny tak, aby byla bombardována města a rozlehlé oblasti, ve kterých se nacházejí vojenské cíle". Sir Archibald Sinclair se musel vyhnout jádru otázky a s odkazem na svou odpověď z 31. března ho ujistil, že "k žádným změnám v taktice nedošlo". Metody velitelství bombardérů se skutečně nezměnily, ale Stokes nebyl spokojen s takovou pochybnou replikou, pokračoval v interpelaci a zeptal se, zda, je pravda, že minimální plocha cíle nyní zřejmě činí "sešnáct čtverečních mil". S větší mírou sarkasmu než objektivitu odpověděl ministr letectví, že ctihodný poslanec asi neposlouchal, když mu odpovídal: "Řekl jsem, že se taktická linie nezměnila."

54 David Irving

Když se Stokes s pozoruhodnou tvrdošíjností dožadoval odpovědi na otázku, kolik čtverečních mil měla plocha, na kterou dopadlo 350 těžkých bomb (zv. blockbuster) nedávno svržených na Berlín, bylo mu, jak se dalo očekávat, sděleno, že otázku nelze zodpovědět, aniž by se tím poskytly užitečné informace nepříteli.

Stokes: Nebyla by správnější odpověď, že si vláda netroufá informace poskytnout?

Sir A. Sinclair: Ne, pane. V Berlíně se kříží dvanáct strategických železničních tratí; je to druhý největší přístav v Evropě; je napojen na komplexní německý kanálový systém; v tomto městě jsou závody A.E.G., Siemens, Daimler-Benz, Focke-Wulf, Heinkel a Dornier; a kdybych směl v Německu vybrat jen jeden cíl, vybral bych právě Berlín.

Stokes: Cožpak odpověď ctihodného pana konzervativního poslance nepřiznává, že se vláda uchyluje k bezohlednému bombardování, které postihuje i obydlené oblasti?

Sir A. Sinclair: Vážený pan poslanec je nepoučitelný. Já jsem se zmínil o řadě životně důležitých vojenských cílů.

Pan Emanuel Shinwell poznamenal, že by rád vyjádřil souhlas se snahou vlády přivést válku k brzkému konci a stanovisko, že jakákoli opatření, která její konec uspíší, jsou morálně přijatelná, zdá se, po zbytek debaty převládlo. A když církev ústy chichesterského biskupa Dr. Bella na začátku února 1944 proti letecké ofenzivě ostře protestovala - Dr. Bell získal informace o hrůzách v Hamburku a jiných velkých městech z neutrálních zdrojů za svého pobytu ve Švédsku - veřejné mínění to odmítlo brát vážně.

Zkáza Drážďan 55

V LÉTĚ 1944 předvedly německé vzdušné síly další poučnou, byť nezáměrnou praktickou aplikaci teorie plošného útoku; v červnu začala raketová ofenziva proti Londýnu.

V plánech Spojenců se s ní nepočítalo, ale odezva na ni byla téměř okamžitá; Crossbow, Samostřil, (krycí název pro útoky na odpalovací základny raket V1) představoval nový vojenský cíl bombardovacích sil, chvílemi nejvyšší priority, a úsilí s ním spjaté konkurovalo ofenzivě proti francouzským železničním cílům, která byla absolutně nutnou součástí operace Overlord, vylodění v Normandii. Čtyřicet procent tisícilibrových bomb se vyrábělo v továrnách, které se nacházely v londýnské oblasti, a nápor střel v 1 napáchal tolik škod, že produkce byla závažně postižena. Jelikož tyto bomby byly určeny především pro přesné bombardování, zasáhlo to nepříznivě do programu bombardování železnic. Tento plán byl předtím nějakou dobu příčinou sporů mezi Spojenci. Britský premiér, znepokojen počtem francouzských civilních obětí, které plán předpokládal, nakonec v dubnu protestoval u Roosevelta. V odpovědi z 11. května se Roosevelt omezil na sdělení, že rozhodnutí by se mělo ponechat vojenským činitelům, a v programu se pokračovalo bez dalších námitek, Eisenhower alespoň nařídil posádkám letadel, aby civilní ztráty minimalizovali.

Vrchní velení anglo-amerických strategických bombardovacích sil bylo v dubnu 1944, vzhledem k blížící se potřebě úzké koopera-

♀

Dxvid trving

56

ee při operaci Overlord^{††} preneseno na nejvyššího velitele generála Eisenhowera. Ve smětnici, kterou vydal Eisenhowerův zástupce Tedder 17. dubna 1944[†] se úloha britských bombardovacích sil volně určuje slovy: "dezorganizovat německý průmysl", což se dalo vykládat jako oprávněný pokračovat v plošné ofenzivě, v níž Sir Arthur Harris tak pevně třeřil. Avšak místo toho vyhověl Sir Arthur Harris žádostem Eisenhowera a Teddera, a své úsilí věnoval nejdříve spolupráci na operaci Overlord, posléze plánu bombardování zařízení na výrobu syntetických pohonných hmot. Vliv na jeho rozhodnutí mohly mít ochotující ztráty posádek a letadel, které utrpěl při plošném bombardování, jehož hlavním cílem byl Berlín, a které vyvrcholily při náletu Pa Norimberk v noci z 30. na 31. března, kdy se nevrátilo 95 ze 795 bombardérů.

Přinejmenším tři nezávislé zdroje poválečného výzkumu naznačují, že impozantní ústeh nočních stíhačů u Norimberku byl důsledkem úniku tajných informací z velitelství bombardovacího letectva; jistému válečnému zajatci, který byl vyslýchán na základně pro spojenecké letce D^{††}lag Luft poblíž Norimberku, hlavní vyšetřovatel odpoledne před norimberským náletem oznámil, že Němci vědí, že se Norimberk má stát tu noc cílem náletu a že bombardéry stihne jasný debakl.

A tak v letních měsících nebylo velitelství bombardovacího letectva schopno realizovat plošnou ofenzivu v takovém rozsahu, který by byl srovnatelný s velkými bitvami roku 1943. Během června a července nabylo největší priority a intenzity bombardování závodů vyrábějících syntetické pohonné hmoty, a když v červenci došlo k pokusu zahltit jedno německé město sérii těžkých náletů, vyšlo toto úsilí o odplatu dost naprázdno: při třetím, závěrečném náletu na Stuttgart použila někteřá letadla 3. skupiny dokonce bomby určené k sešrotování před rokem 1940, naplněné výbušninami z 1. světové války nebo amatorem^{†††} Prevážnou část výbušnin, které bombardér vedené naváděcími letouny svrhly v těchto třech náletech na Stut-

y tterzální bomby, jejichž malou účinnost už
t8art. tvořily malé uni
před třemi lety prokázal profesor Zuckerman. Jedinou novinkou
bylo uvedení velkého počtu tzv. J-bomb, třicetilibrových benzino-
vých bomb s tryskou, z níž šlehaly plameny zvící třiceti stop.

Zkáza Drážd'an

57

Coby pokus o zopakování hamburské katastrofy znamenala stut-
tgartská série naprostý nezdár; na monitorech H2S skýtalo město
dobře známý neurčitý obrázek misky, jejíž okraje tvořily nízké kop-
ce. Načasování bylo ubohé, koncentrace slabá, značení neurčité; je-
diným význačným úspěchem náletu z noci z 24. na 25. červenec
1944 bylo zničení štábu Pozorovacího sboru, kde nalezlo smrt osm
důstojníků a čtyřicet pracovníků Luftwaffe. Nezdár útoku, který pro-
vedlo 614 bombardérů, odrážely i nízké oběti na životech. Policejní
prezident ohlásil předběžný počet 100 mrtvých, 200 nezvěstných
a několik tisíc lidí přišlo během útoku, jenž trval pětatřicet minut,
o přístřeší. Poválečné údaje stuttgartského Statistického úřadu hovo-
ří o tom, že během tří náletů ze 24., 25. a 28. července bylo zabito
898 a zraněno 1916 lidí. Ale jedné noci o necelých šest měsíců poz-
ději měla síla pouhých 217 Lancasterů provést za mnohem méně pří-
znivých podmínek tak soustředěný nálet, že v noci 12. září po 20.59
během jednatřiceti minut bylo zraněno 1600 lidí a zahynulo 971 lidí;
centrum města tvlo tímto náletem zcela srovnáno se zemí.

Pozoruhodný rozdíl ve výsledcích snah těch tří náletů z červen-
ce, značených Pathfinder - "oficiálními" naváděcími letouny,
a pozdějšího záříjového náletu, ve kterém specializovaná skupina
naváděcích letadel nehrála žádnou bezprostřední roli, se dá přisou-
dit dvěma faktorům: na jedné straně byly ty tři první nálety provede-
ny během zákazu plýtvání razantními výbušninami na německá měs-
ta; na druhé straně byl ten poslední nálet proveden 5. bombardovací
skupinou, která prováděla značení svou vlastní charakteristickou
hloubkovou technikou, zatímco první tři se spoléhaly na značkovací
světlice 8. skupiny naváděcích letounů (Pathfinderů) vystřelované
podle radarových informací.

Neúspěch tohoto stuttgartského náletu jako plošného leteckého
útoku - 230 bojových letů 5. bombardovací skupiny dosáhlo téměř
víc, než 1622 bojových letů celého velitelství bombardovacího le-
tectva za celý červenec - byl temnou předzvěstí pro zbytek letecké
ofenzivy proti německým městům. Jasně a přesně hloubkové znač-
kování, specialita 5. bombardovací skupiny, bylo v rozporu se vše-
mi dogmaty, ve které věřil velitel naváděcích letounů 8. skupiny.

Dokonce už dříve téhož roku prohlašoval, že hloubkové značkování

†

5g David Irvin

b

Zkáza Drážd'an S9

cílů je neproveditelné: "Číst z mapy při hloubkovém letu nad hustě mádní budovy,
pět policejních kasáren a osm kasáren protivzdušné
osídlenými oblastmi je prakticky nemožné," namítal, když se pro- obrany. Tak
velký úspěch

h byl důsledkem precizního vedení útoku

jednával plán značkování Berlína tímto způsobem; k jeho nelibosti hlavními
síly bombardérů a přesné indikace cílů.

mu Sír Arthur Harris odňal elitní 83, a g7, peruř Lancasterů a společ- Myšlenku
využít předních letců, aby navedli posádky bombardé-
ně s 627. peruř Mosquit je přidělil s platností od 6. dubna AVM Ra- rů na cíl
a dodali jim odvahu, poprvé uskutečnil AVM Bennett 2.

phu Cochranovi, veliteli S.bombardovací skupiny. Tři uvedené letky prosince
1942, když vyslal velitele peruř S. P. Danielse, jednoho ze
se posléze měly zhostit klíčových úkolů při realizaci prvního z vel- svých

IRVING Zkáza Drážďan IISV

nejlepších důstojníků, aby vedl útok na Frankfurt, ten však kých náletů na Drážďany v roce 1945. měl ke komunikaci s hlavními silami k dispozici pouze standardní

Všechny tři také debutovaly v 5. bombardovací skupině při prv- rádiové vybavení. Naneštěstí bylo tehdy velmi špatné počasí, a tak

ním útoku na německé město, provedeném za pomoci hloubkového b lo vedoucího náletu (Master Bomber) stěží slyšet v atmosféric- vizuálního značkování v noci z 24. na 25. duben 1944. cílem byl kých poruchách; všechny posádky byly instruovány, aby n

y ad cílo-

Mnichov a zatímco hlavní síly 260 Lancasterů se stáčely přes Fran- vou oblastí pozorně naslouchaly, ale mnozí, když byli po náletu do- cíi směrem na jižní Německo a standardní nálet Bomber Command

tazování, uváděli, že nad cílem slyšeli jenom "mumlání". Nicméně odvracel pozornost velké části stíhacích sil, velitel sku in G. L. rohlašovat, jak to činí např. "oficiální historikové", že technika na- Cheshire v odvážném střemhlavém letu nad mnichovským seřazova- pazení čelných letců byla "poprvé vypracována podplukovníkem

cím nádražím svrhl asi čtyři minuty před hodinou "H" červenou Gibsonem při náletech na přehrady", nebo že útok na Peenemiinde značkovací bombu do samého srdce stanice. Tři další letouny Mos- byl "první příležitostí, kdy byla využita při velkém náletu", zname- quito zopakovaly značkování v tentýž čas podle rozkazů předaných ná křivdit jak skupině naváděčů, tak majoru Danielsovi. Frankfurt- rádiem na velmi krátkých vlnách. Bombardování začalo minutu ské úřad si tehdy ani nepovšimly, že by snad velitelství bombardo- předtím a skončilo o devětadvacet minut později, přičemž bylo svr- vacího letectva mělo v úm slu na adnout město, a v hranicích města

y

y p

ženo 663 tun zápalných pum, z nichž podle odhadů nejméně deva- nebyly zaznamenány žádné bomby. Ale v Darmstadtu, sedmáct mil desát pět procent zasáhlo cíl. jižn sil policejní prezident smrt čtyř obyvatel v nejtě

ě, ohlá žším nále-

Zdá se. že se klamavým přeletem nad jižní Francii nepodařilo tu toho roku. Tento pokus byl proveden bez jakéhokoli povolení obránce obelstít: bombardovací formace byly Pozorovacím sborem a Sir Arthur Harris zakázal Bennetovi, aby ho opakoval; nebezpečí zaměřeny v 23.55 při příletu nad evropskou pevninu u ústí řeky bylo příliš zřejmé. Když však asi za šest měsíců velitel 5. bombardo- Somme, zvýšená pohotovost byla vyhlášena v 0.31 a 28. stupně vací skupiny AVM Cochrane plánoval nálet na rúrské přehrady, pro- vzdušného nebezpečí dosáhla o čtyři minuty později. Mnichovský ti použití spojovacího zařízení pracujícího na velmi krátkých vlnách tlak zahájil palbu už dvacet minut před nultou hodinou: podle všeho nevznesl Harris žádné námitky.

ostřeloval jedenáct letounů Mosquito 627. perutě, které shazovaly ještě před příletem hlavních značkovacích sil prostředky window.

Ačkoli předběžná policejní zpráva vydaná příští den v 10.00 hovoří Nálet na Kdnigsberg, který uskutečnila 5. bombardovací skupina o třiceti mrtvých a šesti pohřešovaných civilistech - což je pozoru- 29. srpna 1944, měl položit základ pro ohnivými bouřemi pro hodně nízk

vážené

y počet, jenž byl později upraven, i když pouze na 136 - nálety na Darmstadt, Brunswick, Heilbronn a konečně Drážďany.

škody ve městě byly impozantní: Hlavní nádraží, Východní nádraží, Skupina tehdy operovala převážně jako nezávislá jednotka s vlastní seřazovací nádraží na Arnulfstrasse, Hlavní pošta a nádraží Laimer perutí naváděcích letounů, s vlastními meteorologickými letkami, byly údajně vážně poškozeny. Mezi zničenými domy byly i tři ar- s vlastními letouny pro průzkum po náletu a, což bylo možná ze vše-

♀

ho nejdůležitější, s bombardovacími jednotkami vybavenými výhradně bombardéry Lancaster. Pro nálet na Königsberský přístav byla vyvinuta nová metoda "bombardování s nepřímým zaměřováním".¹⁸⁹ Lancasterů se blížilo k cíli se třemi různými předem určenými azimuty. zatímco dva naváděcí Lancastery naložené červeným indikačním materiálem už předtím identifikovaly a označily záměrný bod, seřadiště nákladních vlaků železniční stanice na jihu města. Ačkoli hlavní síly bombardérů měly mířit ze stejného záměrného bodu, tři různé úhly, pod kterými nalétaly na cíl, a načasované přestřely měly za následek efekt tří záměrných bodů, k čemuž bylo třeba pouze jediného úspěšného značkovacího útoku, což bylo důležité v případě cíle s tak silnou obranou, jako byl Königsberg, a zvláště výhodné bylo, že označený bod, který byl na návětrné straně a vně prostoru náletu, nebude zahalen kouřem nebo nezmizí v ohni zápalných pum. Z 480 tun svržených bomb bylo 345 tun bomb zápalných, byly to malé a účinné čtyřlbrové termitové pumy; náklad bomb, které mohly Lancastery nést, byl tentokrát malý, protože doba letu činila jedenáct hodin a dvacet minut. V průběhu neúspěšného náletu na Königsbera tři dny předtím musela skupina shazovat i svazky J-bomb, a ty se ukázaly být v baltickém přístavu stejně neúčinné, jako byly před měsícem ve Stuttgartu nebo 25. srpna v Darmstadtu.

Hodina "H" byla pro Königsberg určena na 1.07, 30. srpna, ale trvalo dvacet minut, než byl velitel náletu, podplukovník J. Woodroffe, spokojen: přes nepředvídaný nízký mrak nad cílovou oblastí se oba značkovací trefili do vzdálenosti čtyř set yardů od značkovacího bodu na nádražním seřadišti. Pokyny vedoucího pilota na velmi krátkých vlnách byly jasné a stručné a v 1.52, kdy dopadly poslední bomby, bylo z celkové zastavěné plochy 824 akrů zničeno 435 akrů; 134 000 lidí přišlo o střechu nad hlavou a jednadvacet procent průmyslových budov bylo vážně poškozeno.

11. září. kdy' 5. skupina zahájila útok na Darmstadt, byla metoda nepřímého zaměřování dále vylepšena. Město bylo z technického hlediska nesnadným cílem, neboť průmyslové oblasti byly rozptýleny po obvodu rozsáhlé obytné a komerční zóny v centru města; požkaza Drážď'an 61

kus poškodit průmyslové oblasti tím, že náklady bomb budou shozeny okolo záměrného bodu a doufat, že přebytek zasáhne průmyslová předměstí - což byla běžná praxe specializované skupiny Pathfinderů - by bylo strašným mrháním úsilí, zvláště pak při tak malém množství bombardérů.

Mnoho Němců útok na Darmstadt překvapil. Oni sami přičítali vysoké ztráty nedostatečné protiletectvé ochraně a nevyhovujícímu protipožárnímu zařízení. Pro názornost zde popíšeme, jak došlo k tomu, že byl proveden útok právě na toto město, protože to uvádí autentický příklad informačních zdrojů, o které se opírala komise pro výběr cílů ministerstva letectví. Na konci června se postarší vdova, která před válkou bydlela v Darmstadtu a v roce 1938 uprchla, jako mnoho Němců, před nacionálněsocialistickými antisemitskými opatřeními, náhodou ubytovala v Surbitonu ve stejném bloku jako podplukovník RAF., který byl tehdy ve spojení s Komisí pro výběr cílů ministerstva letectví. Zmínila se mu, že těsně předtím, než odjela z Německa, pozorovala, že se poblíž jejího domu v Darmstadtu staví velká továrna "na výrobu optických součástek pro ponorky", a tázala se ho, jak je možné, že se město ještě nestalo cílem velkého náletu RAF. Jelikož komise pro výběr cílů projevila o tuto zprávu určitý zájem, požádala podplukovníka, aby zjistil další podrobnosti o vojenských zařízeních a průmyslových objektech v okolí.

Závěrečná zpráva o městě, kterou předložil této komisi, způsobil, že se Darmstadt objevil na týdenním seznamu cílů, který sestavovala společná komise pro výběr strategických cílů, a že velitelství bombardovacího letectva dostalo příkaz, aby uskutečnilo nálet na toto město. Darmstadt byl v té době nejen centrem chemického prů-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

myslu a optické výroby, nýbrž, i když o tom ministerstvo letectví nevědělo, byla ve městě i akademie pro výcvik techniků střel V-2.

K útoku na Darmstadt měl specifický vztah řadový útok AVM Cochran. Na západním okraji města bylo velké a nápadné pravoúhlé jízdní cvičiště, zbudované na vápencové půdě, takže se na průzkumných fotografiích zobrazilo jasně bíle; toto místo posloužilo jako skvělý značkovací bod pro útok. 627. peruí, jejímž heslem bylo příhodné „At First Sight“ („Na první pohled“, či snad volněji „na první zamíření“ či „první ranou“ – pozn. překladatele.) a která se už

†

David Irving

62

od Mnichova trvale odlišovala svým hloubkovým vizuálním značením, poskytla čtrnáct naváděcích letounů Mosquito pro vizuální navigaci a pro s třemhlavé útoky na jednotlivé odlehlé továrny, jako například IG Farben. Vedoucím pilotem byl opět podplukovník Woodroffe.

Ve 22.25 zazněly darmstadtské sirény a v hlásily ve městě letectvu tísňový signál (rozhlás po drátě) oznámil:

Silné nepřátelské bombardovací formace se blíží od východního Oppenheimu a severního Heidelbergu. Darmstadtu hrozí bezprostřední nebezpečí.

Ve 22.35 byl vyhlášen Fliegeralarm (letecký poplach). Okolo 23.15 už padaly bomby. Stanoviště požárních hlídek hlásila, že to nevypadá na to, že by existovalo nějaké určité centrum útoku. Byla to pravda: 240 Lancasterů mělo instrukce, aby se přiblížily ke zřejmě označenému cvičišti ve dvou různých směrech; jednotky tak byly rozděleny na dvě části, a zároveň měly všechny letky rozkaz, aby bombardovaly s fúzílním přestřelem značkovacího bodu. Idea byla taková, že se dvě široké útočné linie rozprotou od značkovacího tvaru písmene „V“, přičemž zasáhnou celou oblast. Proho bodu ve bomb rozpočítány pro pokrytí celé administrativní části města a jeho obytných oblastí. Z 240 vyslaných Lancasterů jich zaútočilo 234 a za čtyřicet minut svrhly 872 tun bomb, včetně 286 000 termitových zápalných pum a téměř dvou stovek čtyřtisícilibrových bomb typu hockbuster. Ačkoli se linie na levé straně částečně odchýlila, operace byla velmi úspěšná a bylo jasné že se už bombardéry do Darmstadtu nebudou muset nikdy vrátit.

A znovu je ta Zpráva sestavená po náletu policejním prezidentem, která poskytuje dokurrientární popis náletu: podle něho se noční nálet z 11. na 12. září liší od předchozích menších náletů masovým a soustředěným bombardováním. Ohnivá bouře, která se rozhořela asi po hodině, zachvátila celé vnitřní město a při poryvech víchru zapalovala i málo poškozené budovy. Okamžité záchranné práce

Zkáza Drážďan

63

byly vyloučeny, protože ulice a náměstí byly nepřístupné. Také požární sbory, které se snažily z vnějšku proniknout do centra města, byly přinuceny k ústupu nedostatkem vody a nesnesitelným proučným žářem, který ohrožoval lidi a vozidla. Protipožární impregnace čtyřiceti procent krovních trámů hašeným vápnem, která zabránila šíření požárů v Kasselu, se v Darmstadtu neosvědčila. Dveře a okna, které byly zničeny tlakovou vlnou a dekompresí, umožnily plamenům přístup do všech podlaží a oheň se šířil budovami nejen od střechy dolů, ale i od přízemí nahoru.

Kolem druhé hodiny v noci už síla ohnivého tajfunu přesahovala

IRVING Zkáza Drážďan IISV

sílu hurikánu desetkrát či dvanáctkrát a jakýkoliv pohyb venku nepřipadal v úvahu.; tajfun mírně ustoupil až kolem čtvrté. Obyvatelé této oblasti se proto nemohli zachránit; jednou z nešťastných okolností darmstadtské ohnivé bouře bylo to, že série výbuchů pocházejících z muničního vlaku, který vykolejil na výhybce jižně od centra města, odradila lidi od toho, aby závčas opustili své úkryty, poněvadž se všeobecně myslelo, že nálet ještě stále pokračuje. Celé městské centrum bylo zničeno tímto jediným malým náletem - k boji vzlétlo pouze 240 těžkých bombardérů - a zkáza dosáhla osmasedmdesáti procent; započítáme-li i méně zpustošená předměstí Arheiligen a Eberstadt, činila pak celkem 52,4tlo. Britský Úřad pro sledování bombardování, objektivněji než jeho americká obdoba, podle fotografií odhadl, že bylo zničeno šedesát devět procent zastavěné plochy, 516 z celkového počtu 745 akrů. Ve městě s 115 200 obyvateli bylo zdemolováno 21478 domácností, bez domova zůstalo 70 000 lidí. Ve Starém městě uniklo zkáze pouze pět budov: vězení v Runderturm-strasse "vybavené modrými svítilnami, které je měly ušetřit před nálety"; hostinec zvaný "koruna", řeznický krám vedle něho, kolej architektů kousek dál a zadní trakt katolického kostela sv. Ludvíka. Jelikož byl Darmstadt zařazen pouze do zóny protiletectvé obrany druhého stupně (L.S.-Ort 2. Ordnung), Říše neuvolnila žádné prostředky na výstavbu protiletadlových bunkrů, ale pouze na několik nepřiliš významných stavebních akcí, včetně tří středisek pro uprchlíky a čtyřiapadesáti obecních protiletectvých krytů.

♀

64 David Irving

Proto nechránění darmstadtští obyvatelé strádali mnohem více než št'astnější obyvatelé Kasselu a také Brunšviku, jak uvidíme později. S určitostí bylo zaznamenáno úmrtí 5 500 lidí, z nichž 1800 - což obnáší 32,7% - nebylo možné identifikovat, poněvadž byli úplně zpopelněni; ve zprávě se opět nehovoří o ztrátách vojenské posádky.

Uvědomíme-li si rozsah katastrofy, bude konečný počet mrtvých mnohem větší [zdůrazňuje policejní prezident], zvláště když bylo hlášeno více než 4 500 pohřešovaných. ve skutečnosti bude celkový počet mrtvých mnohem větší, jelikož se ukazuje, že zahynuly celé rodiny, aniž by bylo jejich zmizení kdekoli zaznamenáno.

Statistická ročenka městskvch úřadů Německa konstatuje, že definitivní počet obětí na životě té noci v Darmstadtu činil 12 300. Městský statistik toto číslo klade mezi 12 000 a 15 000. Americký Statní úřad sledování strategického bombardování udává odhad 8 500.

Příčinou smrti bylo především - asi v devadesáti procentech případů - udušení a upálení.

V prvních čtyřech dnech po náletu představovalo vyprošťování obětí závažný problém, poněvadž se ve městě nedostávalo vozidel pro jejich odvoz. Teprve příjezd dopravní jednotky speerského útvaru situaci odlehčil. Stejnou scénérii, jež vítala záchranné oddíly, které pronikaly do požární bouří vypálených oblastí Hamburku a Kasselu, teď spatřili záchranáři v Darmstadtu: Ulice byly posázeny nahými trpytivě zabarvenými mrtvolami, které vypadaly jako dřevěná polena, ale které předtím byly lidskými bytostmi.

24. září sloužil mohučský římskokatolický biskup zádušní mši za darmstadtské obyvatele, kteří přišli o život během těch čtyřiceti minut, kdy 5. skupina bombardovala město.

Nálet na Bremerhaven z 18. na 19. září znamenal další přizpůsobení řadového náletu tak, aby vzhovoval podmínkám mimořádně

protáhlého přístavu, který se táhl podél východního břehu ústí Vesy; problém se podobal, jak si vzpomínáme, problému útoku na dvojměstí Wuppertalu. Naváděcí 8. skupiny (Pathfinderů) by se asi spolehli na to, že to vyřeší určitý počet loudalů, ale řadový útok 5. skupiny byl jistější metodou, jak zničit celé město; tentokrát pro celý nálet postačoval jeden značkovací bod a pět přístupových linií. Značkovací jednotka byla schopna označit vybrané místo na severu města velmi rychle: hodina "H" měla nastat ve 21.00, ale už ve 20.58 mohl vedoucí letec vysílat hlavním silám Lancasterů příkaz "začněte shazovat bomby". Vzhledem k tomu bombardéry, které se střídaly v radarovém okně vytvořeném pomocí systému Window v počtu pěti za minutu, což bylo mnohem více, než se považovalo za úplně dostatečné před třinácti měsíci v Hamburku, nemusely zbytečně kroužit nad oblastí přístavu se silnou obranou, a během celého náletu byly sestřeleny pouze dva letouny, jedním z nich byl Mosquito, zatímco zbývajících 208 z 213 vyslaných letadel mohlo při velmi koncentrovaném náletu svrhnout 863 tun bomb - včetně takřka 420 000 termitových pum. Britský Úřad pro sledování bombardování po prozkoumání průzkumných fotografií oznámil, že z celkové zastavěné plochy 375 akrů bylo zcela zničeno 297 akrů: to reprezentuje sedmdesát pět procent. Na tento přístav se velitelství bombardérů zaměřilo poprvé a nebylo třeba, aby se k němu muselo více vracet. Taktika 5. skupiny se rychle blížila dokonalosti.

Je překvapující, že těmto náletům, které patřily mezi nejúčinnější, které velitelství bombardovacího letectva realizovalo, nebyla v žádném z oficiálních dokumentů vydávaných v průběhu letecké války věnována téměř žádná pozornost.

Stejně tak AVM Bennett ve svých pamětech odbyl všechny tyto nálety jedním vrzem:

Po zbytek roku 1944 se 5. skupina občas přidávala k ostatním bombardovacím silám při normálním PFF značkování [tj. značkování 8. skupiny], ale jinak napadla na vlastní pěst celou řadu malých cílů, z nichž většina byla poměrně nechráněna, kupříkladu ... Darmstadt, Königsberg, Heilbronn, atd.

†

66 David Irving

Zaznamenává též, že dvakrát "navštívili" Brunšvik. První tři nálety, v nichž zahynulo 24 000 civilistů, obnášely pouze asi 670 bojových letů 5. skupiny.

Ačkoli při útoku 5. skupiny na Brunšvik ve dnech 14. a 15. října 1944 zahynulo ve skutečnosti jenom 561 občanů města, je jeho analýza důležitá v souvislosti s pozdějšími nálety na Drážďany. Brunšvik byl první úspěšnou ukázkou techniky sektorového náletu, techniky, která byla nakonec vybrána pro první nálet na Drážďany o čtyři měsíce později. Jak před náletem AVM Cochrane vyložil štábu velní letiště a řízení letu v obvyklém lampačovém projevu, který byl pro skupinu charakteristický, zaměrem bylo saturovat každý čtvereční yard cílového sektoru stejnou hmotností bomb: požáry vypuknou tak rychle a na takové ploše, že je požární sbory nebudou schopny zvládnout. Namísto omezeného počtu záměrných linií a časovaných přestřelů, jak tomu bylo v Königsbergu, Bremerhavenu a Darmstadtu, v Brunšviku měl na jediný záměrný bod každý z 233 Lancasterů zaútočit s různým kurzem a s různě časovaným přestřelem: tak bude možné rovnoměrně zpusťovat vějířovitý sektor přímo uprostřed města. Záměrný bod byl na jihu města a útočné síly měly letět přes Brunšvik severním směrem.

Nulát hodina byla pro Brunšvik určena na 15. října, 2.30. velká část sil opět nesla zápalné J-bomby, jichž zřejmě mělo velitelství nevyčerpatelnou zásobu. Okolo 3.10 vzplanula v oblasti, kterou ohraňovaly Wollmarkt, Lange-Strasse a Weber-Strasse, ohnivá bouře

IRVING Zkáza Drážďan IISV

střední síly a tornádem byly nasávány lehké kusy nábytku jako stoly, židle nebo křesla; divoké vzdušné víry ulicemi unášely prach, spršky jisker a žhavé uhlíky. Oheň zachvátil celé vnitřní město, zejména malých území okolo Hlavního nádraží, radnice a August-Tor. Ale právě v této oblasti bylo zbudováno šest obrovských bunkrů a dva obecní protiletecké kryty, v nichž bylo do pastí polapeno asi 23 000 lidí.

Opět bylo přerušeno telefonní spojení a motocyklová kurýrní služba za těchto okolností nemohla tlučkovat; nehledě na to už v různých částech města začaly pracovat požární sbory a již k páté hodině zkáza Drážďan

ně mohly být sestaveny zvláštní protipožární jednotky, aby se pokusily o krajně nebezpečnou a zřídka užívanou techniku "vodní uličky", která se zdála být jedinou nadějí, jak se dostat k 23 000 lidí uvězněným v srdci požární bouře a zachránit je.

Skupina s vysokotlakými požárními hadicemi se měla pod nepřetržitou vodní clonou probíjet do centra požáru; čelo a boky této "uličky" měly být před intenzivním sálavým žářem chráněny vodními závoji z překrývajících se vodních trysek; vážným problémem bylo získat pro tuto akci vodu, protože, ačkoli byly zásoby vody a hydranty poblíž, byly též v oblasti zasažené ohněm. Rovněž tlak v hadicích systému musel být posílen přídatnými čerpadly, navíc po celou dobu byly obě pumpy ohrožovány hroutícími se budovami a žářem. Nicméně nehledě na čas, který ztratili záchranáři tím, že museli neustále přesunovat pumpy na bezpečnější místa, dostali se k bunkrům okolo 7.00. čtyři a půl hodiny po začátku náletu. Jelikož nebyly dveře zavřeny na závoru ani zamčeny, slyšeli záchranáři "mluvit šepem mnoho lidí, mírně nervózně". Všichni v krytech byli dosud naživu. Evakuace 23 000 lidí, kteří tvořili nekonečný lidský řetěz uvnitř vodní uličky, do relativně bezpečných míst mimo oblast ohnivé bouře byla provedena beze ztrát.

Týmy požárníků neměly vždy stejné stěstí: z protiletadlového krytu v Schöppenstedter-Strasse vyprostili 104 osoby, z nichž pouze devět bylo oživeno. V tomto případě, ačkoliv kryt byl neporušen, byla příčina úmrtí už dobře známá a charakteristická pro ohnivé bouře: udušení.

Díky pokročilým opatřením protiletecké obrany a odvaze požárních sborů se městu Brunšvik podařilo odvrátit mnohem větší tragédii.

Materiální škody však byly tak rozsáhlé, že i když bombardování provedla pouze jedna letecká skupina, hlásily městské úřady úcast více než tisíce letadel. Přes 4500 hasičů bojovalo s ohněm po celých šest dní, než se jim podařilo zdotat poslední požáry. Opakované letecké poplachy je znovu a znovu zaháněly do krytů; během jejich nepřítomnosti se téměř uhašené ohně znovu rozhořovaly. Až 20. října byly poslední požární oddíly odveleny do svých měst. Během čtyřiceti minut sektorového bombardování shodila 5. bombardovací

♀

David Irving

68

skupina na město celkem 847 tun bomb; z výsledků, vyjádřených suchou řečí čísel, se tají dech: 80 000 lidí z celkového počtu 220 000 obyvatel okamžitě ztratilo přístřeší; z 1400 akrů zastavěného území bylo 655 akrů dokonale zničeno. Městské plynárny, elektrárna a vodovodní síť byly totálně rozbity, stejně jako telefonní síť a tramvajové i vlakové koleje. V jednom z oficiálních popisů náletu čteme následující stížnost: "I v těch brunšvických podnicích těžkého průmyslu, které nebyly náletem z 15. října vážně zasaženy, došlo k těžkým výpadkům vinou ztráty personálu, který buď zahynul, nebo byl vážně zaměstnán starostmi o přežití a nenastoupil do práce. Těžko by se našel lepší důkaz pro podporu plošného bombardování; naneštěstí si ne všechny plošné nálety vyžádaly tak nízké oběti z řad civilistů. Kromě brunšvické operace dokázaly J-bomby způsobit rozsáhlé zapálení města pouze při náletu na Heilbronn 4. prosince 1944. Byla při něm uplatněna tatáž metoda sektorového náletu, kte-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

rou vyvinuli AVM Cochrane a jeho velitel základny (Base Commander) Air Commodore H. V. Satterley. Hlavním záměrným bodem bylo vidlicovitě rozvětvené železniční seřadiště. Při náletu zahynulo přes 7000 ze 77 569 obyvatel města, mnoho tisíc lidí bylo prohlášeno za nezvěstné. Jako hroživé proroctví působilo, že jak vedoucí bombardování z tohoto náletu, tak jeho zástupce, vedoucí značkování, měli sehrát stejné role i nad Drážď'anami.

Předzvěstí drážď'anských náletů nebyl v noci ze 14. na 15. října pouze zničující sektorový nálet na Brunšvik; téže noci byla použita i jiná závažná technika, jež signalizovala zkázu Drážď'an o čtyři měsíce později. Byl jí "trojnásobný úder" na Duisburg vedený celkem 2068 bombardovacími stroji. První úder zasadilo více než tisíc bombardérů za denního světla. Po půlnoci se pak nad tímto přístavem na Růře objevily veškeré bombardovací síly - kromě 5. skupiny - a provedly dva drtivé nálety. Oba útoky odděloval interval o málo kratší než dvě hodiny, takže noční stíhači, kteří vzlétli proti prvnímu náletu, zůstali během druhé vlny na letištích a byli buď vyčerpaní, nebo právě doplňovali palivo.

Té noci však nebyli vyčerpaní jen němečtí stíhači. Pozemní obslužný personál, který musel na letištích RAF odbavit 2068 strojů během jednoho dne, pracoval pod takovým tlakem, že z 9708 vyso-

Zkáza Drážď'an 69

ce vysoce výbušných bomb (těžké pumy, takzvané "zajíčky", nepočítaje) jich celých 1336 neexplodovalo.

Přestože měl Duisburg silnou obranu a obyvatelstvo bylo vůči spojeneckým náletům značně otrlé, došlo ke značným ztrátám na životech: 1521 Němců bylo zabito, dalších 746 muselo být prohlášeno za nezvěstné. Zahynulo rovněž 183 válečných zajatců a totálně nasazených dělníků.

Úspěšný průběh náletů na Brunšvik a Duisburg připravil scénu pro nálety na hustě zalidněná centra v únoru 1945, které vyvrcholily drážď'anskou tragédií: převažující směry ve veřejném mínění již nepohoršovaly akce velitelství bombardovacího letectva tak velkého rozsahu. Velitelství nyní disponovalo nezávislou údernou silou schopnou útočit s ohromnou přesností a razancí na vzdálené cíle, dokonce i tak vzdálené, jako byly Drážď'any. A zatímco 5. bombardovací skupina vybrousila ostrí své šavle sektorového náletu, vládlo velitelství bombardovacího letectva mocným kyjem trojnásobného úderu.

♀

72 David Irvin

KAPITOLA I

DRÁŽĎANY - PANENSKÝ CÍL

O MOŽNOSTI, že by se hlavní město Saská, Drážď'any, mělo stát cílem výjimečného náletu, byl ministerský předseda přímo informován snad poprvé ke konci roku 1944. S jeho přivolením štáb letectva v říjnu navrhl požádat letectvo Sovětské armády, aby zaútočilo na Drážď'any, třebaže z publikovaných materiálů není zcela jasné, zda měli na mysli přímo město, nebo blízký ruhlandský závod na výrobu syntetických pohonných hmot; bylo běžnou praxí nerozlišovat mezi Drážď'anami a Ruhlandem, čímž se saské metropoli přisuzoval větší průmyslový význam, než měla, jak ještě později uvidíme. I přes protesty britské vojenské mise v Moskvě sovětské vojenské letectvo na tento návrh nereflektovalo. Sověti disponovali jen slabý-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

mi strategickými bombardovacími silami, což později vyšlo najevo v říšském hlavním městě, v Breslau a v Kdnigsbergu, jakož i v mnohých dalších městech středního a východního Německa.

Ačkoliv se Drážďany objevily v návrhu rozkazu, který byl projednáván se Sirem Richardem Peirsem už v roce 1940, svůj první nálet zakusilo město až 7. října 1944, kdy ve 12.36 asi 30 bombardérů americké bombardovací skupiny napadlo drážďanskou průmyslovou oblast jako vedlejší cíl během náletu na rafinerii v Ruhlandu. Do doby, než městské sirény vyhlásily toho odpoledne v 13.27 konec poplachu, byla značně zdevastována západní předměstí Dresden-Friedrichstadt a Dresden-Loßtau; nálet se stal místní senzací a píše se o tom, že podnikaví školáci skupili všechny hromady úlomků

Zkřta Drážďan 73

bomb, které pak prodávali jako suvenýry, a drožkáři pořádali speciální okružní jízdy po vybombardovaných ulicích; dosud se nic podobného v Drážďanech neudálo. Zemřelo celkem 435 lidí, převážně to byli dělníci dvou malých továren Seidel & Naumann a Hartwig & Vogel. Také počet zraněných francouzských a belgických dělníků v těchto továrnách byl velký. Těžce byly zasaženy také mnohé pracovní oddíly spojeneckých zajatců-Arbeitskommandos- které byly nasazeny na železnici, v jedné takové jednotce zahynul velký počet Američanů; na jejich místa byly zařazeni zase jiní váleční zajatci. Několik doposud nečinných Kommandos bylo nasazeno do těchto míst na záchranné práce. Nicméně místní obyvatelé se jednomyslně shodovali na tom, že bombardování bylo výsledkem nějakého nešťastného omylu spojeneckého navigátora, a tento první úder nemohl otrástit nezlomným přesvědčením drážďanských obyvatel, že se jejich město cílem náletů nestane.

Britští váleční zajatci si na život v těch týdnech před únorem 1945 nemohli stěžovat. Drážďané dobře znali Angličany z dob před válkou, kdy bylo město kulturním centrem, a navazovali se zajatci - velká část z nich pocházela z kontingentu 1. výsadkové divize, který byl zajat u Arnhemu - četná přátelství.

Zdejší Němci jsou ti nejlepší, na které jsem kdy narazil [píše na štěpána 1944 jeden voják zajatý u Anzia]. Velitel je džentlmen a máme velkou svobodu pohybu po městě. Feldwebel mě už vzal na prohlídku středu města. Není pochyb, že je překrásné - rád bych z něho zhlédl více.

Zdálo se, že válka je od Drážďan daleko.

Protože tam nebyl tak velký výrobní průmysl, jako v Essenu či v Hamburku, podporovaly v mírových dobách ekonomiku města, které se s nimi co do velikosti mohlo srovnávat, především jeho divadla, muzea, různé kulturní instituce a výrobní činnosti provozované doma. I ke konci roku 1944 by bylo obtížné vybrat nějaký závod, který by měl obdobně velký význam, jako ty, které byly příčinou náletů na v tomto smyslu méně šťastná německá města, a prohlídka záznamů drážďanského velení o zabezpečení válečným materiálem, které pokrývají celé Sasko, potvrzuje nepřítomnost jakéhokoli život-

♀

74

David Irving

ně důležitého průmyslu. Akciová společnost Zeiss-Ikon AG měla dříve továrny vyrábějící optické přístroje, závody Ernemann a Ika v Schandauer-strasse asi tři míle od městského centra ve čtvrti Dresden-Striesen, další Zeissova továrna Reick-Werk byla na okraji města v Dresden-Reick. V roce 1938 uzavřela Zeiss-Ikon AG smlouvu na výrobu pumových zaměřovačů BZG-2E. Ve Freiburger-strasse v jiné části města byla sklárna Siemens. V Dresden-Niedersedlitz, pět mil jihovýchodně od středu města, a v Radebergu, devět mil na severovýchod, byly dva závody Sachsenwerk; tyto továrny zaměstnávaly asi 5 000 dělníků ve výrobě elektromotorů a komponent radarových souprav, které společnost AEG montovala v Berlíně. Pod-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

le Zpravodajského přehledu britského ministerstva zahraničí, který vyšel na začátku roku 1945, se Sachsenwerk Licht und Kraft AG z Dresden-Niedersedlitz podílela na výrobě elektromotoru pro ovládání chladičových klapek pro letadla a předpokládalo se, že drážďanská firma Otto Bark Motorenbau vyrábí chladicí čerpadla; stejný ramen uvádí firmu Klauber & Simon Drážďany jako finálního vý-

robce pístních kroužků a magnexicky ovládaných ventilů pro letecké motory. V Zwickauerstrasse byla továrna Koch & Sterzel, která zaměstnávala asi 600 lidí ve výrobě nemocničních rentgenových přístrojů a v administrativě, kterou vykonávali též pro další obdobnou továrnu, která byla v předměstí Ubitau. V Grossenhainerstrasse, což byla dlouhá ulice vedoucí severním směrem z Dresden-Neustadt, se nacházely závody Zeiss-Ikon Goehlewerk - tyž byly postaveny v roce 1941 z vyztuženého betonu, s okny zabezpečenými proti tlakové vlně a s jinými důmyslnými prvky protiletecké ochrany. V době náletů bylo v této továrně zaměstnáno asi 1500 mužů, kteří vyráběli zápalnice protiletadlových dělostřeleckých granátů pro německé námořnictvo. Dvě velké továrny v Dresden-Friedrichstadt zásobovaly Německo z větší části cigaretami..

Zbrojovka, která byla pět mil na sever od centra a na klerou kladly takový důraz další zprávy ministerstva letectví. byla ve skutečnosti zbrojovkou během 1. světové války; ale během požáru 27. prosince 1916 byla úplně zničena, když zde vzplátl muniční vlak a explodoval. Na místě bývalé zbrojovky vyrostla nová průmyslová zařízení, která produkovala rozmanité výrobky, jako např. plechov-

Zkáza Drážďan '%5

ky, skřínky pro rozhlasové přijímače, mýdlo, dětský pudr, zubní pastu a, jak si místní lidé povídali, pumové zaměřovače a navigační přístroje pro letadla. Zbytek válečného průmyslu města byl stejně různorodý a zahrnoval např. továrnu, která vyráběla asi 50 000 plynových mašek měsíčně, několik pivovarů a dvě malé firmy, které vyráběly součástky pro letouny Junkers a stíhačky Messerschmitt 262; jeden z dokumentů říšského ministra Speera, který má datum 26. ledna 1945 naznačuje, že drážďanská firma Gläser měla být hlavním dodavatelem motorové kapotáže v rámci programu rozptýlení výroby letounů Me.262, přičemž špičkového výkonu 750 kusů za měsíc měla podle plánu dosáhnout do května 1945; měly být dodávány do montážních závodů v Řezně a v Augsburgu. Na drážďanské technické univerzitě se prováděl vývoj vstřikování paliva pro raketový motor V-2 a případné zničení její budovy by nepochybně znamenalo těžký úder německému výzkumu.

Drážďany nebyly v žádném případě nechráněným městem a nikdy jim nebyly vyhlášeny. Jeden americký historik vojenského letectví také ke svému vlastnímu uspokojení konstatuje, že Drážďany byly nejen velkým dopravním centrem, ale existovala "celá řada" dalších důvodů, pro které byly důležitým a bona fide vojenským cílem, a "tak na ně nahlížela také německá vojenská a civilní úřední moc". V této souvislosti stojí za to si povšimnout jedné výpovědi, kterou učinil po válce áenerální ředitel firmy Henschel Karl Frydag, když ho po válce vyslyšali spojenci. Když vyličil, jak těžce byl německý průmysl zasažen britskou plošnou ofenzivou proti německým městům, pokračoval, že si okolnosti vynutily odsunout výrobu elektrických strojů a přístrojů z Berlína a rozptýlit ji ve Slezsku, zvláště po bitvě o Berlín v listopadu 1943. "S postupem ruské armády ji bylo třeba znovu evakuovat do Drážďan, kde utrpěla další velké škody". Typický příkladem takového přesného strojírnosti by mohla být výroba gyroskopů pro navigační systém raketou dopravované nálože určené proti lodím zvané Kurt u firmy Lorenz v Drážďanech.

Drážďany se staly klíčovým bodem německého poštovního a telegrafního systému a tak bylo zřejmé, že by narušení poštovních spojů zkomplikovalo komunikaci mezi východní frontou a zbytkem Říše; stálý tým Hlavní pošty a telegrafní kanceláře v centru vnitřní-

♀

ho města byl posílen několika stovkami členů říšské pracovní a pomocné služby, aby zvládli zvýšený provoz; stovky britských zajatců byly nasazeny na práci ve službách německé pošty do skladů nákladového nádraží v Rosen-strasse, kde se museli ve směnách po hodině střídat při vykládání pošty a třídění balíků.

V době náletů byl ale strategický význam města sotva okrajový a bylo otázkou, zda je pravděpodobné, že se stane v této fázi války například druhým Breslau; teprve 14. dubna prohlásil župní velitel Saská Reichsstatthalter Martin Mutschmann Drážďany oficiálně za pevnost.

Z historického hlediska měly Drážďany jistý význam jako centrum administrativní, vojenské a později i letecké. V roce 1935 se staly sídlem velení III. leteckého okruhu, Luftkreis III, odkud plukovník Bogatsch, vrchní velitel saských protiletadlových dělostřeleckých baterií, řídil drážďanský, gothský, wurzenský a rudolstadtský flak; o rok později byly jeho pravomoci rozšířeny na nově vytvořené pluky ve Výmaru, Merseburgu, Breslau a Dessau a v roce 1937, jak pokračovalo německé znovuvyzbrojování, byl Luftkreis rozšířen o protiletadlové pluky, které byly zřízeny k obraně Jeny, Lipska, Chemnitzu, Liegnitzu, Halle, Wittenbergu a Bitterfeldu; rudolstadtský pluk II./23 byl rozpuštěn.

13. listopadu 1938 bylo protiletadlové dělostřelectvo reorganizováno a rozšířeno, aby mohly být protiletadlové pluky předány pod pravomoc nově utvořených Luftgaukommandos - župních leteckých velitelství.

Plukovníku Bogatschovi bylo tedy svěřeno velení Luftgaukomanda IV se sídlem v Drážďanech v General-Wever-strasse, nedaleko Hlavního nádraží. Bylo vytvořeno samostatné breslauské Luftgaukommando VIII; význam Drážďan jako centra vojenské moci už klesal. Když vypukla v roce 1939 válka, vykonávalo povinnosti drážďanského Luftgaukomanda převážně berlínské Luftgaukommando III, se kterým bylo sloučeno.

V roce 1918 byly Drážďany sídlem velení Wehrkreis IV - IV. vojenského okruhu - a vedle zaniklé zbrojovky na severním okraji

Zkáza Drážďan 77

města byl rozlehlý komplex kasáren a cvičišť. Do čelní stěny skály Mordgrundbriicke v kopcích na severovýchodě vyhloubily za pomoci trhavin jednotky SS pod velením generála SS Alvenslebena podzemní velitelský bunkr. Ten mohl být taktéž čistě vojenským cílem, ale stěžil pro strategické letectvo.

Podle hodnocení říšské vlády Drážďany zjevně postrádaly vojenský význam a už v roce 1943 se k nim uchýlila jako k útočišti pro správní úřady a komerční instituce; zvláště když nálety na říšské hlavní město nabývaly na intenzitě; charakteristickým pro tento trend bylo rozhodnutí odstěhovat do Drážďan ředitelství berlínské Grossbank i s celým personálem. Ale ještě ani v únoru 1945 nic nenásvědčovalo tomu, že se tam přesune i říšská vláda, i když kvůli možnému pádu Berlína se o tom dalo uvažovat. Ve středním válečném období rozmístilo drážďanské Luftgaukommando kolem města silnou protiletadlovou obranu, ale jak později uvidíme, když minuly roky, aniž by byly nasazeny do akce více než dvakrát, velitelství leteckého okruhu celkem rozumně uznalo, že jsou baterie u Drážďan nevyužity, a přemístilo je k východní frontě a k obraně Porúří.

Tak vznikla všeobecně rozšířená, přesvědčivá, ale osudná legenda o Drážďanech jako městě, které nebude nikdy bombardováno. Drážďanské obyvatelstvo bylo jednak utvrzováno malou aktivitou úřadů při realizaci programů protiletectvé obrany a odsunem tlaku v tom, že k žádnému náletu nedojde, jednak je jejich až dojemná víra v dobré úmysly britské a americké vlády posilovala v přesvědčení, že se městská zástavba, neustále se rozšiřující o civilní nemocnice a vojenské ošetrovny, nikdy nestane cílem útoku. Připouštělo se, že snad budou spojenci bombardovat jedno či dvě odlehlejší průmyslo-

vá předměstí, ale nikdy střed města.

Drážďanské obyvatelstvo zřejmě věřilo [napsal v roce 1947 vedoucí zpravodajské sekce britského ministerstva vnitra], že mezi námi a Němci existuje dohoda, že ušetříme Drážďany, nebude-li atakován Oxford.

Mězi některými lidmi kolovala pověst o letácích shazovaných spojenci, ve kterých slibovali, že na Drážďany nezaútočí, protože se mají stát poválečným hlavním městem sjednoceného Německa; jiní

♀

'jg David Irving

prohlašovali, že ve městě nebo poblíž žijí příbuzní britského premiéra. To, že se město dosud nestalo objektem rušivých náletů formací Ietounů Mosquito jednotek Light Night Striking Force zřejmě tímto pověstem přidalo na důvěryhodnosti; dnes, když už známe osud, který město očekával, se nám mohou jevit jako smutné a tragické, avšak tehdy jim věřilo nejen 630 000 stálých obyvatel města, ale i nlěstští úředníci, a následně zapůsobily i na stovky a tisíce evakovaných, kteří posléze prchali do města před ruskou invazí na výcbodě.

Za ochranu Drážďan protiletadlovým dělostřelectvem odpovídalo městské velitelství IV. leteckého okruhu - Luftgaukommando IV; je-likož má úvaha o tom, zda bylo město v roce 1945 nechráněným městem ve smyslu Haagské konvence z roku 1907, jistou důležitostí, budeme muset prozkoumat okolnosti zřízení a pozdějšího odsunu městského flaku před datem trojího úderu.

Německá protiletadlová obrana se z operačního hlediska dělila převážně na dva druhy, lehký flak a těžké baterie. Lehký flak byl vy-zbrojen hlavně dvacetimilimetrovými kulomety - ačkoli sem řadili i sedmatřicetimilimetrová a čtyřicetimilimetrová děla - a málokdy se jim podařil zničující zásah nad sedm set stop; se svými dobře známými zeleně a žlutě svítícími střelami byl využíván v prvé řadě jako obrana proti nízko letícím vetřelcům, kteří by jinak byli před protiletadlovou obranou v bezpečí. Těžké baterie poskytovaly často vrážednou ochranu před výškovými bombardovacími formacemi a používaly protiletadlovou verzi osmaosmdesátimilimetrových děl, jež hrály ústřední roli v plánech německého dělostřelectva.

Od léta 1943 byly ve městě dva typy těžkého flaku, osmaosmdesátimilimetrová děla a méně účinná děla Flak m 39 (r) ráže 85/88 mm. V této válečné etapě byly standardní osmaosmdesátimilimetrové baterie rozmístěny v Drážďanech takto: baterie 1/565 v Dresden-LTbigau poblíž dálničního mostu přes řeku Labe; 2/565 na cvičišti Heller blízko letiště Dresden-Klotzsche; 3/565 v kopcích na jih od města, přesněji řečeno v Kohlenstrasse, Dresden-Räcknitz, později pohltila ještě jiné oddíly a byla rozšířena na Grossbatterie; baterie 4/

Zkáza Drážďan %9

565 na výšině mezi Rochwitz a Gonnendorf; a konečně 5/565 v Altfranken na západ od města.

Kromě těchto standardních děl s počáteční rychlostí střely přes 4 000 stop za sekundu měl velitel drážďanského flaku k dispozici ještě určitý počet ukořistěných ruských děl 85 mm. která byla převrtána na ráži 88 mm a do akce byla nasazena jako protiletadlová děla 85/88 mm. Standardní osmaosmdesátimilimetrová děla, jak se o tom bolestně přesvědčila britská armáda v Západní poušti v červnu 1941, se dala použít i jako protitanková zbraň; při horizontální střelbě byla schopna prorazit pancíř tlustý 202 mm ve vzdálenosti tisíce yardů i větší. Pro Drážďany se tato víceúčelovost ukázala být osudnou, neboť když sovětská tanková ofenziva na východě nabrala na síle, byly nejdříve osmaosmdesátimilimetrové baterie, a později i ty horší 85/88 mm, demontovány a chvatně nasazeny v boji na východě. O této

IRVING Zkáza Drážďan IISV

sovětské ofenzivě a jejím přímým i nepřímým přispění ke drážďánské tragédii ještě na pravém místě pojednáme.

V době, když byl tlak ještě v Drážďanech, byla tato původně ruská děla soustředěna blíže centru města, než děla německá; baterie 203/IV byla rozmístěna na nábřeží Labe u Vogelwiese; 204. byla ve Wolfnitz; 217. v Radebeulu; 238. v Seidnitzu; 247 v Rochwitzu – všechny byly sestaveny z ukořistěných ruských děl. Z nich nejbližší středu města se nacházela baterie 203/IV na labském nábřeží; baterie byla vyzbrojena šesti děly 85/88 mm, a měla zařízení umožňující ovládat střelbu pomocí radaru. Ve dne čtyři z těchto děl obsluhovala Hitlerjugend, žáci proslulé Kreuzschule, v noci zbylá dvě obsazovaly směny dělníků z továren.

Není překvapující, že v počátečních válečných letech neměl drážďánský flak moc velkou šanci prokázat svou sílu; tajné záznamy naznačují, že jako první se rozzlobila baterie 3/565, a to až 28. května 1944, kdy americké letectvo zaútočilo na blízká ropná zařízení; 24. srpna 1944 si mohla zastrílet znovu při náletu na Dresden-Freital a opět pak z 11. na 12. září – byť jen s nepříliš velkou intenzitou. Generál Gerlach, v tom čase velitel 14. protiletadlové divize, napsal, že během července a srpna 1944 byly protiletadlové jednotky staženy z Eisenachu, Výmaru, Chemnitzu a Drážďan do oblasti, které velel, přičemž v uvedených městech již nezbylo, co by stálo za zmínku.

♀

David Irving

Drážďany poslaly šest baterií do Leuny, kde byla ropná rafinerie, a kde se útok očekával spíše. Avšak v říjnu 1944 se začaly rozpadat zbylé drážďánské protiletadlové jednotky: 203. baterie byla rozpuštěna a splynula s 217. baterií, přičemž byla vytvořena Grossbaterie v Radebeulu; Grossbaterie zahájila palbu pouze jednou, během amerického náletu na Drážďany 7. října. Ve vzpomínkách jednoho z členů Hitlerjugend, jenž měl službu u radarem řízeného odpalovacího zařízení, zaznívá patetický tón, když líčí divoké pokusy flaku čelit útoku; helma z ocelového plechu mu byla velká a hrdelní mikrofón mu byl příliš volný:

Hlavně děl trčely na všechny strany, když nám řekli, abychom začali s uzavírací palbou. Chlapci z naší obsluhy byli tak mladí a slabí, že k nabíjení děl museli být využiti ruští zajatci. Celkem vzato, drážďánský flak rozhodně nepatřil mezi výkvět říšské obrany.

Zkáza Drážďan gl

d'an, na místech, kde dřív stály baterie, zbyly jen betonové rampy; město chránily jen kaširované atrapy na okolních kopcích.

Baterie, které marně čekaly útok na Drážďany, byly na začátku února rozptýlené po celé Říši. Baterie 207/IV byla přesunuta do Halle; jiné byly posílány do Lipska a do Berlína. Baterie 4/565 byla odeslána do Porúří, kde sloužila jako protiletadlová obrana během téměř nepřetržitých náletů až do konce března 1945; 1. dubna byla přeměněna na protitankovou baterii a účastnila se obrany Hammu, kde byla nakonec 4 deset dní později rozdracena americkou pěchotou. Z oně drážďánských jednotek školáků z Hitlerjugend polovina zahynula při tomto posledním udatném boji; příběh drážďánských protiletadlových baterií, které bránily všechno možné, jen ne město, z něhož byly naverbovány jejich mladičké obsluhy, je poznamenán tragickým, ale i hrdinstvím.

Naštěstí, dodává ironicky, když přišly velké nálety, nebylo Na počátku února 1945 tedy bylo hlavní město Sasko fakticky v Drážďanech žádné protiletadlové dělostřelectvo; kdyby snad ano, nechráněné, i když se velitelé spojeneckých bombardovacích sil bylo by zničeno stejně jako město. mohli snadno vymluvit na to, že to nevěděli. Navíc, jak jsme už zjis-

v zimě 1944-1945, kdy Sověti obnovili ofenzivu na východní tili, postrádalo v

IRVING Zkáza Drážďan IISV

inkriminované době prvořadě průmyslové, strategické nebo vojenské cíle. Ale když Sir Arthur Harris a jeho američtí, se potřeba dislokovat drážďanské protiletadlové baterie, aby se ký protějšek generálporučík James H. Doolittle plánovali nálet na jimi ucpaly vznikající díry v obraně, stala natolik naléhavou, že ji Drážďany jako součást ofenzivy proti východním populačním cent- nebylo možné ignorovat. řím, zabývali se spíš tím, jak vyhrát válku, než možným výkladem

3. února 1945 obdržela říšská letecká skupina rozkazy, aby po- mezinárodního práva.

skytla okazňitě dalších 123 těžkých protiletadlových baterií na Sir Arthur Harris poznamenal, že jediným mezinárodním omeze- obranu východní fronty, pro tuto operaci určil Hitler kódové slovo ním, kterým se cítil být vázán během války, byla dohoda z války Gneisenau-Flak. Ve válečném deníku německého letectva je zápis francouzsko-pruské, která zakazovala vyhazování výbušných před- z 12. února: "Z 327 těžkých a 110 středních a lehkých protiletadlo- mětů z plynem plněných říditelných balónů; tento zákaz, zdůraznil, vých baterií, které byly převeleny 6. února, aby posílily východní velitelství bombardovacího letectva během celé 2. světové války frontu, ke dnešnímu dni dorazily na místo určení následující: 141 striktně dodržovalo.

těžkých a 40 středních a lehkých baterií; dalších 45 těžkých baterií Avšak tady jsme už skutečně porušili chronologii a je třeba, aby- a 24 středních a lehkých baterií je na cestě, přepravováno po silnici chom se nejdříve podívali, jak došlo k tomu, že jedno z nejslavněj- a železnici." Zbytek drážďanského osmaosmdesátimilimetrového ších a nejkrásnějších německých měst, které v té době poskytovalo flaku tak byl nasazen v boji na východní frontě, kde toho nemohl přístřeší více než milionu civilistů a uprchlíků, nehledě na vojáky mnoho dosáhnout. Když spojenecké bombardéry dorazily do Dráž- ubytované ve městě a jeho kasárnách, nakonec přece jen bylo napá-

†

82 řdvid Irving

deno náletem, který byl zahájen 13. února 1945 v 22.15 a trval čtr- náct hodin a patnáct minut.

Během prťních týdnů roku 1945 vydedukovalo německé vrchní velení z infotací zpravodajské služby, že se Rusové očividně chys- tají k nové velké ofenzivě přes řeku Vislu, kde se fronta zcela zasta- vila po završení sovětské ofenzivy v létě 1944. Mohutné sovětské síly, jejichž počet podle odhadů převyšoval německé obránce v po- měru deset kť ,jedné, byly spatřeny ve velké koncentraci v prostoru Baranow, Pulawy a Magnusew. Bylo jasné, že má být zahájena nová, možná poslední ofenziva. Velitel německého generálního štá- bu generálplukovník Guderian naléhal na Hitlera, aby byly staženy jednotky z Kurlandu a hyly nasazeny do boje na Visle; Hitler tento požadavek kategoricky odmítl a nedovolil velitelům armád, aby zkrátilli své fronty. Nicméně situace na východní frontě začínala být nebezpečnou, protože několik jednotek už bylo z této fronty a z vý- chodního Pruska staženo v zimě 1944-1945 a jedna jejich část byla přesunuta do řad'arska a druhá na západní frontu do Porýní.

Německé řrchní velení se mělo brzy začít učit stejné lekce, kte- rým vyučovalť nešťastné Francouze v roce 1940, kdy panikou stře- né davy uprchlíkůablokovaly silnice za bitevní zónou. Tajná zprá- va německého vrchního velení z 20. ledna 1945 oznamuje, že "z.ástupy uprchll-ků začínají překážet postupu našich vojsk".

Za organizaci hromadné evakuace civilních obyvatel z bojových oblastí odpovíaaí místní župnívelitelé (gauleiteri), a zkušenost brzy ukázala, že vy hlídka evakuovaných, že se dostanou do bezpečí, zá- visela pouze n a rychlosti, s jakou byla evakuace provedena; v tomto ohledu bylo poslání gauleiterů v rozporu s jejich funkcí říšských po- věřenců pro obranu: celá německá civilní morálka byla založena na

doktríně koneč

ného vítězství, a bylo obtížné srovnat ideu konečné-
ho vítězství s tím, že přes noc musíte zanechat svůj dům a majetek
napospas nepříteli: někteří gauleiteri, jako např. Erich Koch z Východního Pruska, řešili toto dilema tím, že jakoukoli diskuzi o evakuaci odmítali, takže když dva nálety RAF na župní hlavní město Křnigsberg přinutily městské Oberpriisidium naléhat na Kocha, aby

Zkáza Držď'dn

nařídil evakuaci všech lidí, kteří nebyli zapojeni do boje, měl dost síly k tomu, aby odmítl. Nechtěl mezi obyvatelstvem šířit poplach a malomyslnost. Na druhé straně, gauleiteri wartelandu a Danzigu v západním Prusku vypracovali tajné plány hromadné evakuace, které jim měly dobře posloužit.

Osud, který posléze stihl obyvatelstvo Východního Pruska, které uposlechlo gauleitorova zákazu evakuace, byl názornou lekcí nejen pro ostatní župní velitele, ale také pro všechny obyvatele oblastí, u kterých se dalo očekávat, že budou obsazeny Sovětskou armádou. První sovětská masová ofenziva z 16. října 1944 podél fronty dlouhé osmdesát mil pohrozila samému srdci Východního Pruska, a po silnicích směrem na jih se začaly protloukat první houfy uprchlíků a evakuovaných; mnoho tisíc jich dorazilo do Drážďan, které byly považovány za "nejbezpečnější říšský protiletický kryt". I přes Kochova nabádání a hrozby uprchlo z Východního Pruska asi pětadvacet procent populace, okolo 600 000 lidí; obyvatelé měst, jakož i ženy, děti a invalidní osoby z venkova, byli hromadně evakuováni do Drážďan a jiných saských měst a také do Durynska a Pomořanska.

Saská metropole, jež měla před válkou 630 000 obyvatel, byla brzy silně přelidněna. To byl prolog drážďánské tragédie: málokterý Němec teď toužil po tom, aby se připlétl do cesty ruským vojákům. Říjnová ofenziva ve Východním Prusku dala župním velitelům i občanům jasně najevo, že Němci nemohou od sovětských jednotek ani velitelů tankových divizí očekávat milost; proudy evakuovaných, kteří přicházeli do Saska a západního Slezska, přinášely s sebou očitá svědectví o ukrutnostech, které Sověti páchali na německých civilistech, kteří se nestačili včas stáhnout. Například 20. října sovětské tanky dostihly kolonu uprchlíků, kteří opouštěli východopruský kraj Gumbinnen; celá kolona byla vyhlazena, když velitel rozkázal svým tankům, aby pokračovaly přímo přes uprchlíky a jejich povozy. Aféra Gumbinnen naznačila Němcům, co je čeká, když jejich vůdcové nenařídí závčas evakuaci bitevních zón.

Nenadálé zahájení mohutné sovětské ofenzivy ohrožující střední Německo 12. ledna 1945 mělo s sebou přinést ještě hanebnější zvěř-

†

84 David (rving

stva než událost v Gumbinnen; ale i ona stačila vystrašit obyvatelstvo tak, že jeho nechuť k prodlévání poblíž míst bojů dramaticky vzrostla.

12. ledna vojska 1. ukrajinského frontu pod velením nelítostného ale vynikajícího sovětského maršála I. S. Koněva vyrazila z předmostí na Visle a zahájila mocný nápor ve směru na Slezsko. 13. ledna 1. běloruský front, jemuž velel maršál Žukov, prudce zaútočil z předmostí u Pulawy a Magnusewa; jeho tankové kolony směřovaly na Lodž a Kališ. Současně 3. běloruský front maršála Čerňakovského zahájil útok na východní Prusko, kde fronta uvázla od říjnového náporu, a cílem bylo dobytí Kdnigsbergu; 15. ledna se začal realizovat plán na odříznutí Východního Pruska od zbytku Říše útokem 2. běloruského frontu směrem na Thorn a Elbing.

Tenký pramínek uprchlíků směřujících na západ se přes noc změnil v povodňovou vlnu, kterou už gauleiteri nemohli zastavit, exodus, až dosud spontánní, měl přerůst v největší násilné hromadné vyhnání, jež je zastíněno jen nacistickou genocidou Židů.

IRVING Zkáza Drážďan IISV

Větší část odpovědnosti za náhlou vlnu uprchlíků postupujících Saskem, kde spolu kráčely zástupy spojeneckých i ruských zajatců a popojížděly povozy civilistů, jistě nesli župní velitelé oblastí, na něž nalezla tíha velké sovětské ofenzivy z ledna 1945. Na začátku roku 1945 žilo asi 4 700 000 německých státních příslušníků - etnických Němců - ve Slezsku, v kraji bezprostředně na východ od Saska. Jak se zprávy šířily od města k městu, začala i evakuace Slezska. Jedna část obyvatelstva směřovala jihozápadně přes hory do Čech a na Moravu; druhá, větší část jela se svými povozy po hlavní silnici do Saska; prvním velkým městem za hranicí kraje byly Drážďany a většina evakuovaných tam měla v úmyslu zůstat, ať už tam měli příbuzné či nikoliv.

V podzimních měsících roku 1944 se rychle šířila pověst o aktech msty páchaných sovětskými vojsky na východopruském lidu; být předem varován znamená být předem vyzbrojen, takže když začala sovětská invaze do Slezska, nepotřebovalo německé obyvatelstvo už další pobídky k tomu, aby se klidilo nájezdníkům z cesty; ale přesto, jak později uvidíme, učinil gauleiter Hanke ještě jeden poslední pokus zpomalit prudký úprk lidí z jeho župy.

Zkáza Drážďan g5

16. ledna 1945 se staly Drážďany podruhé terčem spojeneckého bombardování, když část sil 2. letecké divize (strategické letectvo Spojených států) v počtu asi čtyř set letounů Liberator zaútočila na "drážďanskou ropnou rafinerii a seřazovací nádraží". Den předtím vydali spojenečtí velitelé leteckých sil novou direktivu (č. 3) strategickým leteckým silám v Evropě, která přisoudila prvořadý význam náletům na nepřátelský petrochemický průmysl, v druhé řadě měly být devastovány nepřátelské komunikace, se "zvláštním" důrazem na Porúří. Souhrn cílů letectva č. 8 zaznamenává 133 úspěšných bojových letů, jejichž cílem bylo drážďanské seřazovací nádraží, při náletu, který začal v poledne: bomby dopadly přesně na tu stranu Friedrichstadtského seřazovacího nádraží, která je lemována Hamburger-strasse, a napáchaly škody na části nádražního zařízení. Bombardování jedné skupiny, 44. bombardovací skupiny (vybavené letouny Liberator) mělo poněkud větší rozptyl a fotografie cíle ukázaly, že její bomby vybuchovaly i na dvoře a v budovách nemocnice ve čtvrti Friedrichstadt. Každý Liberator svrhl osm pětisetlibrových (RDX) třaskavých bomb. Na cestě k cíli se nad blízkým Ruhlandem letouny setkaly s velmi silným flakem, a tak byly posádky, bombardující Drážďany z výšky 22 000 stop, mírně překvapeny, že město neklade žádný odpor. Nálet měl podle prohlášení 376 obětí; mezi oběťmi je zaznamenáno první úmrtí Brita: britský voják z druhého největšího pracovního oddílu byl zabit na cestě do nemocnice.

Je to první mrtvý a - doufám - i poslední [zapsal si do svého deníku britský mluvčí komzanda] Ale když uvážíme, že jen z tohoto Kommandu pracuje každý den ve městě okolo 170 mužů a pravděpodobnost těžkého náletu je velká, nelze vyloučit další ztráty.

Zatímco němečtí civilisté byli pochováni při hromadném pohřbu na jednom z městských hřbitovů, krajské vojenské velitelství v Drážďanech, až překvapivě přísně se držíce Ženevské konvence, uspořádalo smuteční pochod městské posádky a nešťastný voják byl pohřben "se všemi vojenskými poctami a britskou a německou čestí".

86 David Irving

nou stráží" na vojenském hřbitově ve čtvrti Albertstadt, jak oznámil ředitel tábora pozůstalým rodičům. V Drážďanech se válka ještě stále vedla v téměř staromódním rytířském duchu.

Týž den, 16. ledna, německá armádní skupina A naléhavě žádala o okamžitou evakuaci slezské oblasti, a mezi 19. a 25. lednem se ve velkých slezských městech začaly tvořit první karavany a začaly se vydávat na dlouhou těžkou cestu na západ.

Na ruzdíl ud hromadné evakuace Berlína a Porúří, která byla provedena pod tlakem nočních náletů RAF - do konce roku 1944 bylo evakuováno z Berlína 1 500 000 a z rúrské oblasti okolo 2 000 000 lidí - evakuace Slezska. která proběhla v strašně krátkém čase, postřádala v mnohém prvky lidskosti; během sedmi dnů mělo pět miliónu lidí zpřetrhat své kořeny a muselo se vydat na západ cestou necestou, veškerý svůj zbylý majetek nesli v krabicích a rancích a noc to noc tábořili venku, i když teplota klesala pod nulu. Jak exodus nabíral na síle, župní velitel Slezska Hanke zasáhl. S hrůzou pozoroval úbývání pracovních sil v důležitých slezských průmyslových závodech; přikázal, aby byly evakuovány jenom ženy a děti; všichni ostatní, zvláště ti, kteří byli zaměstnáni v průmyslu, měli zůstat na svých místech až do konce. Tento výnos způsobil, že zbylí uprchlíci směřující na západ byli neúměrně přetížení, protože mezi nimi nebyli schopní muži, kteří by jim na cestě pomohli; následkem toho velmi mnoho evakuovaných žen do Drážďan nakonec nedošlo.

19. ledna Hanke nařídil evakuaci Namslau v dolním Slezsku a jako cílová místa určil Landeshut pro městské obyvatele a Sudety pro venkovany. 20. ledna Rudá armáda dosáhla měst Katowice, Beuthen, Gliwice a Hindenburg a přes Hankeho zákaz začala evakuace německého obyvatelstva z jejich okolí. 22. ledna překročily první ruské jednotky Odru mezi Briegem a Ohlau; všechny hlavní železniční tratě vedoucí z Breslau (dnešní Wrocław, pozn. překl.). hlavního nřesta Slezska, byly uzavřeny. jediný unik byl možný po jižní trati přes Ratibor a Neisse (dnešní Nisa, pozn. překl.), a brzy byly tyto železnice obtěžkány tisíci žen a dětí, které prchaly do Drážďan a Saska. Pracující v průmyslu ale museli zůstat do posledního oka-

Zkáza Drážďan

mžiku; stávaly se případy, že sovětsí vojáci už dobývali důl a němečtí horníci ještě pracovali pod zemí v uhelné sloji. Jiné oblasti měly větší štěstí. Včasný evakuační příkaz z 20. ledna zachránil před Rusy 600 000 ze 700 000 obyvatel oblasti mezi Oppeln a Glogau; zbytek byli Poláci, kteří se útočníkům příliš nebáli.

21. ledna župní velitel nařídil evakuaci Trebnitzu; jakmile byla evakuace vyhlášena, veškeré německé obyvatelstvo použilo všech možných dopravních prostředků a prchalo na západ; protože se jednalo o převážně zemědělský kraj, měli k dispozici káry a vozy, na nichž mohly rodiny cestovat navzdory kruté zimě. která poznamenala první dva měsíce roku 1945. Jelikož se všeobecně věřilo, že sovětská vojska budou na nějakou dobu zastavena na Odře, byla místa určena pro příjem uprchlíků hned na západním břehu řeky ve městech Liegnitz, Goldberg a Schweidnitz. Vojenští velitelé ale trvali na tom, že tyto oblasti jsou příliš blízko bitevní zóny, a prozíravě nechali přesunout civilisty o dalších třicet mil dál směrem na západ: brzy poté Rusové překonali Odru a útěk do Saska začal nanovo. Bylo to jakoby spiknutí osudu, které způsobilo, že uprostřed února se největší počet uprchlíků ukrýval v hlavním městě Saska.

V době útoku bylo v Drážďanech velké množství spojeneckých válečných zajatců. Velitelství bombardovacího letectva RAF se muselo při získávání přesných informací, zdali se nacházejí v blízkosti možných cílů, spolehnout na mezinárodní Červený kříž; Sir Arthur Harris konstatoval, že takové informace materiál, který mělo velitelství o městě k dispozici, neobsahoval.

Britské ministerstvo války připustilo, že poslední zprávu o brit-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

ských táborech v Drážďanech obdrželo od Protecting Power v lednu 1945, kdy přímo v drážďanské oblasti bylo sedmašedesát pracovních oddílů, které tvořily Stalag IVA; podle údajů představitele švýcarského vyslanectví v Berlíně, který navštívil Drážďany mezi 15. a 22. lednem, tam bylo kromě toho sedm amerických oddílů, které byly podstatně větší než britské. Přesnou statistiku dále komplikuje

†

gg David Irving

množství spojeneckých a ruských zajatců, kteří městem pouze projížděli při přesunu z východnějších území, která dobyla sovětská armáda; krátce po náletu britská vláda publikovala seznam spojeneckých táborů, o kterých věděla, že byly situovány na teritoriu okupovaném sovětskými vojsky; je známo, že z devatenácti na seznamu uvedených táborů jich několik projíždělo městem v době náletu; ví se, že další, jako např. Stalag VIIlb z Oppelnu a Stalag t'Illic ze Saganu, které byly též evakuovány přes Drážďany, dorazily do města brzy po náletu; Stalag VIIlb byl vystěhován z Oppelnu na Odře 26. ledna, ale do města dorazil až 20. února po třítydenním pochodu. Stalag VIIIC, který měl 15 000 zajatců, směřoval též přes Spremberg do Drážďan. Jak vzrostl počet spojeneckých zajatců ve městě během února, ukazuje zpráva mezinárodního Červeného kříže, který navštívil drážďanský Stalag IVA 22. února, v níž se hovoří o tom, že v té době bylo v táboře 26 620 zajatců, z nichž bylo 2 207 Američanů.

26. ledna začínaly do města přijíždět první úředně vypravované uprchlické vlaky z východu. Přes tisíc pracovníků Říšské pracovní služby (RADWJ) čekalo na hlavním nádraží, aby ulehčily starším a invalidním uprchlíkům vykládání zavazadel z osobních a nákladních vlaků a aby jim pomohly sehnat jídlo a přechodné ubytování; poté se prázdné vlaky přepravily zpět na východ, kde naložily další uprchlíky. Dnem a nocí pokračovalo vykládání, zásobování potravinami a ubytovávání uprchlíků, přičemž tempo se stupňovalo, až byly nakonec do péče o blaho uprchlíků zapojeny oddíly RADWJ, Hitlerjugend, Svazu německých dívek, Nacionálněsocialistické charity (NSV) a ženského sdružení Frauenschaften. Mnohé z největších městských středních škol a gymnázií přerušily vyučování a změnily se ve vojenské nemocnice a špitály Luftwaffe; tak byla přeměněna gymnázia Dreikönigs, Vitzthum a Státní gymnázium, jakož i chlapecké střední školy v Dresden-Neustadt, Dresden-Johannstadt, Dresden-Plauen, Dresden-Blasewitz a dívčí střední školy v Dresden-Neustadt a Dresden-Marschnerstrasse; školní mládež se také musela starat o uprchlíky na nádraží. Od 1. února bylo vytížení školáků opravdu veliké, starší studenti museli pracovat celou noc od 19.55

Zkáza Drážďan 6

do 8.00 a ráno je čekalo ošetřování nemocných uprchlíků, kterých přibývalo s každým vlakem přijíždějícím z východu. Při hromadné evakuaci odešli z kraje Globau, z okresů Fraustadt, Guhrau, Militsch, Trebnitz, Gross-Wartenberg, Oels, Namslau, Kreuzberg, Rosenberg a východních oblastí okresů Oppeln a Brieg prakticky všichni němečtí civilisté. Stávající dopravní systém byl beznadějně přetížen. ale partajní charitativní organizace dokázaly zřídit v přestávkách podél trasy do Drážďan spolehlivě fungující stravovací zařízení, která zmírňovala vyčerpání způsobené hladem a třeskutou zimou.

Také v metropoli Slezska Breslau se teď začal v německé populaci rozmáhat strach. Naštěstí už nebylo město Breslau v lednu 1945 příliš zalidněno, mělo pouze 527 000 obyvatel; evakuace více než 60 000 civilistů, kteří nebyli nezbytně potřební pro chod města, byla provedena již na podzim roku 1944, kdy bylo město prohlášeno za pevnost. 21. ledna bylo v Breslau slyšet vzdálené hřmění dělostřeleckého bombardování Trebnitzu, a byl vydán příkaz, aby zbylé ženy, děti a starší a invalidní osoby odjely na západ. Jelikož byly momentální kapacity železnice zcela nedostačující, muselo se přes

IRVING Zkáza Drážďan IISV

100 000 lidí vydat na západ doslova po svých; protože neměli káry a vozy, které měli při stěhování k dispozici především venkované. Obyvatelé města neměli na vybranou a museli jít pěšky. Trvalo by jim několik týdnů, než by se dostali do Sasku, kam směřovala větší část z nich.

Z Breslau, které se mělo stát, než obležené město 6. května kapitulovalo, dějištěm rozhořčených bojů, nebyli evakuováni jen civilisté; místní správa v očekávání obléhání nařídila evakuaci velké části administrativního a vojenského technického zařízení z Breslau do Drážďan. Tak byla demontována a převezena do Drážďan kompletní vysílací stanice Rádía Breslau, aby posílila málo výkonnou vysílačku drážďanského rozhlasu, která měla být převedena na bývalou breslauskou vlnovou délku, aby se zakamuflovalo její umístění. Nakonec nákladáky, které převážely vysílací zařízení, dorazily do Drážďan odpoledne před prvním náletem RAF a sdílely osud města. Také příslušné Luftgaukommando už bylo přesunuto na nové působiště v Drážďanech.

♀

92 David Irviṭṭ

Zkáza Drážďan 93

spojeneckých bombardovacích sil. Tím byla modifikace plánu, kteréžadavek generálplukovníka Guderiana); Rada navrhuje bombardový byl už dříve vypracován pod krycím jménem Thunderclap, Závání komunikací a zejména "těžké a nepřetržité bombardování Berlína". Byla to ale první zpráva, která se přímo vyslovila k možnosti v čert pomoci Rusům na východní frontě, i když přiřadila útok k 1. říjnu 1944 náčelníci štábu jednali o možnosti učinit Berlín cílem útterý by zasadil fatální úder

vilní mofálce. Návrh byl předložen ministerskému předsedovi a po druhé zprávě Rada pro koordinaci spojeneckých zpravodajských sléze vtělen do memoranda, které Sir Charles Portal postoupil 1. srpna službám zkoumá Thunderclap podrobněji jako prostředek podna náčelní pory Rusů, protože, jak tvrdí, původní plán zasadit úder k podlome-

RP

íkům štábu, oficiální historikové ho plným právem prohlásili za "listinu zakládající právo na uskutečnění drážďanské ní morálky by nebyl dostatečně přesvědčivý, kdyby nebyl načasován operace". Jako alternativu k Berlínu, tak, aby byl v souladu s příznivým okamžikem ruského postupu.

obrovské devastace by bylo též možné dosáhnout, pokud jedním z nedostatků této zprávy, který ovšem nebylo možné Radě

vyčítat, bylo, že sovětský generální štáb neměl ve zvyku včas informovat se celý útok soustředil na jiné velké město a efekt by byl zvláště veliký, pokud by to bylo movat západní spojence o svých chystaných vojenských operacích;

měrně nedotčeno. město do té doby nálety popřipomeňme si, že velká sovětská invaze začala 20. ledna, ale přesto

o ní JIC vydala svou detailní zprávu až 26. ledna. Dalo by se říci, že

Podle názoru ministerstva zahraničí, Výkonného výboru pro po třináct dnů, které by minimálně uplynuly mezi zahájením nové rusolitické aspekty vedení války a ministerstva pro ekonomiku vedení ke ofenzivě a pokud možno nejvčasnějším provedením "simultánní války, s nímlž byl plán operace Thunderclap projednáván a které ho ho" úderu Thunderclap na německé město by zrovna nesvědčilo v podstatě odsouhlasily, by takový útok mohl urychlit blížící se v - o blízké vzájemné spolupráci, spíše naopak.

b i

těžství, ne o o něm rozhodnout, byla-li by situace nerozhodná. JIC věřila, že kdyby se měl napláňovat takový nálet, vzhledem

Ale na radu spojenecké komise pro koordinaci plánování byl k situaci, která už na východní frontě panovala, by bylo přesto strážplán odložen na dobu, kdy Rada pro koordinaci spojeneckých zprátegické bombardovací letectvo schopno napomoci sovětské ofenzi-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

vodajských služeb vyhodnotí situaci jako příznivou pro jeho realiza- vě takovým způsobem, že by to u Němců přinejmenším vzbudilo cí. Ve zprávě z 25. ledna 1945 JIC detailně rozebírá novou sovětskou zdání, že vzájemná kooperace mezi Východem a Západem skutečně ofenzivu navýchodní frontě, jež měla vliv na opětovné přehodnoce- existuje (Němci by jistě těžili z každé viditelné trhliny ve vztazích ní plánu Thnnderclap. Rada se domnívala, že podpora, kterou by mezi spojenci). Velký zmátek v německých řadách by mohl způso- snad mohl! v příštích několika týdnech spojenecké strategické bom- bit nálet na uprchlíky přeplněný Berlín; mocný proud utečenců, kte- bardéry Rusům poskytnout, stojí za to, aby byly možnosti jejich po- ří by prchali z Berlína zasaženého těžkým náletem, spolu s těmi, kte- užití na Lpůsob plánu Thunderclap okamžitě prozkoumány. Tato ří už utíkali na západ z území obsazených Sověty, by určitě zpráva z 25.ledna zvláště zdůrazňuje potřebu soustředit se na objek- "překážel spořádaným přesunům vojsk na (východní) frontu a při- ty petrochemického průmyslu. Bombardování továren na výrobu brzdil německou vojenskou a administrativní mašinerii". Kromě tanků - těch o kterých se vědělo, že zásobují přímo frontu - mělo těchto taktických úvah tato druhá zpráva JIC vyjadřuje názor- být až v dtohé řadě, ale jen vzhledem k této ropné ofenzivě. Rada v tom jistě sehrála významnou roli blíží se Jaltská konference - že nakonec rclcrute o možnosti narušení německ ch okusů o osilo- ukázat Rusům "nejlépe, jak dokážeme", že jim chceme vypomoci

dní fr y p p
vání výcho onty (ačkoli v této fázi války vážně nehrozily, jak už v jejich současné ofenzivě, by mohlo mít svou "politickou cenu".
jsme poznali výše, když jsme hovořili o Hitlerově odpovědi na po-

♀

David trvin6
nt

Zkára Drái.d'un 95

dělit, přičemž nebyla příliš závislá na rozmarech počasí, což byla její výhoda ve srovnání s nálety na přesné cíle, které právě kvůli počasí
Reakce britského ministerstva letectví na zprávu, ve které, zdá se, nemohly probíhat podle přesného rozvrhu.
by,la jasně naznačena určitá politika pro spojenecké strategické le- Přestože na podzim 1944 zůstávaly prvořadou prioritou zdroje tectvo, na sebe nenechala dlouho čekat; zástupce náčelníka štábu le- pohonných hmot, mířilo mezi říjnem a prosincem pětáosmdesát spo- tectva okamžitě telefonoval Siru Arthuru Harrisovi, aby ho seznámil jeneckých náletů na německá města. (Čtrnáctiprocentní podíl nafto- 5 tím, co zpráva doporučuje, a aby s níli probral případné důsledky. vých cílů je významnější číslo, než se na první pohled zdá, protože Aťkoli Harris tvrdil, že má Berlín tak říkajíc "na talíři", Sir Norman se jedná o cíle přesné povahy). V dopise Siru Charlesu Portalovi z 1. Bottomley poukázal na to, že jelikož se nyní připravuje komplexní listopadu Harris poznamenává, že Velitelství bombardovacího letec- lán operace Thicnderclap, která by měla zasadit úder Berlínu, měl tva během osmnácti měsíců prakticky zničilo celkem pětáčtyřicet p Harris své akce koordinovat se strategickým letectvem Spojе- by z šedesáti významných německých měst a navrhuje bombardování n
ých států a s největší pravděpodobností konzultovat i s náčelníky zbývajících nedotčených cílů: "Magdeburku, Halle, Lipska, Dráž- tábu. Podle konceptu, který Bottomley nazítří zaslal náčelníku štá- d'an, Chemnitzu, Breslau, Norimberku, Mnichova, Koblence a Karl- avrhoval v tomto rozhovoru bu letectva Siru Charlesu Portalovi, n sruhe spolu s dalšími nálety na Berlín a Hannover." Štáb letectva Sir Arthur Harris doplnkové nálety na Chemnitz, Lipsko a Dráždá- však Harrisovi nedovolil změnit priority a celková strategie nadále které stejně jako Berlín poskytovaly přístřeší uprchlíkům z vý- setrvávala na mrtvém bodě.
ny o systému, který podporoval vý-

obodu a byly též uzly dopravních v polovině ledna, v souvislosti se zahájením ruské ofenzivy, Har-

chodní frontu. ris v dopise z 18. ledna Portalovi opět zdůrazňuje svou představu Bylo velkou ironií, že teď měl Sir Arthur Harris konzultovat plán, a vyslovuje znepokojení s politikou selektivních cílů zaměřenou na při němž měla být vržena do plošné ofenzivy plná síla Velitelství továrny zpracovávající pohonné hmoty. Znovu obhajuje plán zničubombardovacího letectva, protože právě on dlouhou dobu marně ob- jících náletů na "Magdeburk. Lipsko, Chemnitz, Drážďany, Breslau. haťoval ve štábu letectva nutnost vytrhat ve všeobecném plošném Poznaň, Halle, Erfurt, Gothu, Výmar a zbytek Berlína"- přes

ouvá bombardování, které mělo být, spíše než bombardování na přesné tak důraz z průmyslových měst na východoněmecká města. Dopis cíle, klíčem ke zhroucení Německa. ve vládě a ve štábu letectva už končí výzvou, aby Portal "zvážil, zda je pro další průběh války a ví- od počátku války věděli o možnostech plošného bombardování jako těžství našich zbraní, což je jediné. na čem vskutku záleží" vhodné ro středku, kterým se dalo zasáhnout srdce německé válečné ekono- další Harrisovo setrvávání v čele Velitelství. V tváři v tvář takovému miky, jakož i o jeho doprovodných psychologických účincích, ultimátu musel sir Charles Portal učinit nepřijem

né rozhodnutí, zda a t. skutku mnohé snahy velitelství bombardérů v letech 1943-1944 v kritické fázi války ztratí Vrchního velitele, který se u svých jedno- byly ve velké míře směřovány na bombardování německých měst; tek těšil vyjimečně dobré pověsti, nebo ponechá nerozřešenou stáva- v této fázi války úspěchy letecké ofenzivy proti petrochemickému jíci patovou situaci ohledně bombardovacích priorit. Zvolil si dru- pti;myslu, kterou vedli Sir Arthur Harris a Američané pod vedením hou možnost a v dopise z 20. ledna požádal Harris, aby dodržoval SHAEF (Vrchního velitelství spojeneckých expedičních sil), pře- existující pořadí priorit, přestože vůči němu má výhrady. Středily štáb letectva, že pokračování ropné ofenzivy může rozho- Za této situace dochází c necelý týden později k události, díky dujícím způsobem přispět k ukončení války ještě před koncem roku. níž Thuncierelap - zlatý hřeh v koncepci plošného bombardování- Harris přesto zdůrazňoval význam pokračování plošné ofenzivy, jež získává podporu z nejvyšších možných míst. Podporu mu, nezávisle podle jeho názoru mohla Německo materiálně zlomit a morálně roz- na rozhovoru Bottomleyho s Harrisem. vyslovuje ministerský před-

†

96

David Irving

seda, který projevil osobní zájem na bombardování východoněmeckých populačních center.

Můžeme předpokládat, že ministerský předseda 25. ledna intervenoval až poté, co si přečetl zprávy JIC o nové sovětské ofenzivě a jejím vztahu k plánu Thunderclap. Téhož dne se ale objevila i další fakta, která se ke zprávám JIC vztahovala. Londýnské noviny popisovaly drásavé výjevy z východoněmeckých měst zaplavených uprchlíky, kteří se do nich z Breslau a ze Slezska, stejně jako z východního Pruska, uchýlovali před krvelačnou ruskou armádou. Deník The Times nicméně 25. ledna oznamoval, že podle zpráv německého rádia se situace v Berlíně navzdory proudům uprchlíků nevymyká kontrole. Především však toho dne Rusové v oblasti Breslau překročili Odru - zprávy o jejich úsěchu se jistě záhy dostaly do Whitehallu. Vojenská situace na východní frontě si vyžadovala urychlené zvážení názorů JIC.

Premiér se téhož dne telefonicky spojil s ministrem letectví Sirem Archibaldem Sinclairem a informoval se na plány připravované v souvislosti s vývojem na východě Německa. Sinclairův osobní sekretář o tomto rozhovoru zaznamenal, že premiéra zajímalo, jakým způsobem zamýšlí velitelství bombardovacího letectva RAF "bít

Němce ustupující z Breslau".

V souvislosti s Churchillovým důrazem na naléhavost situace ve východním Německu uspořádalo ministerstvo letectví několik spěšných situačních porad. Následující ráno náčelník štábu letectva, který právě obdržel Bottomleyho hlášení o rozhovoru s Harrisem, vzkázal svému zástupci, že vedle dosavadního zaměření bombardovací otčenZlvy proti petrochemickému průmyslu, výrobě proudových letadel a ponorkových doků bude nutné

soustředit dostupné síly na nálety proti Berlínu, a též proti Dráid'anum, Lipsku, Chemnitzu a jiným městům, v nichž tvrdé bombardování nejen uvede do zmatků evakuaci z východu, ale rovněž znemožní přísun jednotek ze západu.

Zkáza Dráždřan 9i

S plánem by pochopitelně museli souhlasit anglo-američtí Spojení náčelníci štábu a Sir Arthur Tedder, zástupce vrchního velitele. Přestože kontrola nad strategickými bombardéry byla na podzim loňského roku téměř zcela přesunuta ze SHAEF na Spojené náčelníky štábu, štáb letectva byl na počátku roku 1945 znepokojen rozsa- hem požadavků na přímou bombardovací podporu pozemní armády, které vůči němu SHAEF vznášel. Na konferenci v Quebecu v září 1944 bylo řízení strategických bombardovacích operací po doporu- čení Sira Charlese Portala podřízeno náčelníkům štábu, přičemž ge- nerál Eisenhower vůči němu vykonával velitelské pravomoci pouze v případě, kdy nevyhnutelně potřeboval podpořit pozemní boje. Na adresu rychlého vývoje, jakým tenkrát procházela celková strategická situace, Sir Charles Portal poznamenal:

V bezprostřední budoucnosti může naslat situace, kdy bude nutné veškeré úsilí strategického bombardování zaměřit na podlomení německé morálky.

Psychologicky příhodný moment pro tento typ útoku mohou nej- lépe odhadnout Spojení náčelníci štábu, přičemž řízení operací bude nejsnazší, budou-li bomhardovací síly podléhat jejich přímé kontro- le.

Avšak přes zprávy JIC a zřejmý úspěch ruského útoku Portal ve svém memorandu z 26. ledna nepřestával váhat, zda nastala vhodná chvíle pro zahájení operace Thunderclap v plném rozsahu, a zda operace přinese rozhodující výsledky. Pochyboval rovněž o užiteč- nosti rozsáhlého bombardování komunikací pro znemožnění přísu- nu německých posil na východ.

Sir Archibald Sinclair po konzultacích se štábem letectva odpo- věděl memorandem z 26. ledna na telefonický dotaz ministerského předsedy, který pochopil jako požadavek na plán operace k dezinte- graci ústupu nepřátelské armády před ruskou ofenzivou. V memo- randu hájil názor, že operace "proti rozsáhlému ústupu jednotek do Drážd'an a Berlína" přísluší spíše taktickému letectvu, zvláště s ohle- dem na skutečnost, že přesné informace o pohybech nepřátelských jednotek nejsou k dispozici. Operace by měly být koordinovány

9g David Irving

s Rusy, protože případné cíle se nacházejí v jejich taktickém pros- toru.

V souladu s doporučeními Sira Charlese Portala pak doporučoval pokračování naftové ofenzivy kdykoli, pokud zimní počasí umožní bombardování přesných cílů. V případě nepříznivého počasí pak byl - pro plošné bombardování.

Takových situací můžeme využít k bombardování Berlína a jiných velkých měst na východě Německa, například Lip- ska, Drážďan a Chemnitzu, jež jsou nejen administrativními centry, která ovládají přesuny armády a civilistů, ale i hlavní- mi dopravními uzly, přes které prochází převážná část dopra- vy.

Svou zprávu uzavřel v souvislosti s Portalovým upozorněním na potřebu předběžných konzultací následujícími slovy, momentálně zkoumáme možnost zasadit tyto údery v rozsahu, který by měl kritický dopad na situaci na východě Německa.

Ministerský předseda však neocení Sinclairovy detailní a přesvědčivé argumenty pro pokračování ofenzivy proti výrobě pohonných hmot a obratem odpověděl:

Včera v noci jsem se vás neptal, co můžeme podniknout ke ztížení německého ústupu z Breslau. Ptal jsem se naopak, zda by v současnosti neměly být Berlín a nepochybně i další velká města na východě Německa pokládány za zvláště atraktivní cíle. Jsem potěšen, že tuto možnost "momentálně zkoumáte". Prosím, odpovězte mi do zítřka, co míníte podniknout.

Okamžitým důsledkem této tvrdé odpovědi byla instrukce, kterou štáb letectva - v jehož čele zrovna stál zástupce náčelníka, Sir Norman Bottomley, protože Sir Charles Portal se chystal odcestovat na jałtskou konferenci - urychleně odeslal Siru Charlesu Harrisovi. Instrukce oznamovala, že velká města na východě se brzy nevyhnutelně stanou cílem modifikované operace Thunderclap. V dopise, který Bottomley zaslal Harrisovi 27. ledna, je zmíněn telefonní

Zkáza Drážď'an 99

rozhovor, který spolu oba muži vedli před dvěma dny, a v němž se dotkli i náletu na Berlín a plánovaných náletů na Drážďany, Chemnitz a Lipsko. K dopisu Bottomley přiložil kopii zprávy JIC z 25. ledna, která diskutuje plán útoku Thunclerclap na Berlín, dodal ale, že pochybuje, zda by takový typ útoku, i kdyby se uskutečnil v největším možném měřítku a způsobil odpovídající ztráty, mohl nějakým způsobem přispět k ukončení války. Zato Portal souhlasil, aby Velitelství bombardovacího letectva provedlo vedle naftové ofenzivy jeden velký nálet proti Berlínu s nasazením všech dostupných sil a několik podobných náletů na Drážďany, Lipsko a Chemnitz, případně jiné město, jehož bombardování vnese zmatek do evakuace z východu a zkomplikuje přísun jednotek ze západu.

Sir Norman Bottomley svůj dopis Harrisovi zakončil formální žádostí, aby - máje na vědomí omezení, které pro nálety na populační centra ve východním Německu znamenala "prvořadá potřeba bombardovat centra výroby pohonných hmot a jiné cíle schválené v rámci platného pořadí priorit [direktiva č. 3]" - Velitelství bombardovacího letectva, jakmile to počasí a měsíční fáze dovolí, podniklo nálety, "jejichž prvořadým cílem bude využít chaosu, k němuž s největší pravděpodobností došlo pod nápoem ruského útoku ve shora zmíněných městech."

Příhodná měsíční fáze neměla nastat před 4. únorem. Premiér o tom byl informován ihned poté, co Bottomley odeslal Siru Arthuru Harrisovi svůj dopis. Druhý den, 28. ledna, vzal premiér jeho zprávu formálně na vědomí. Zjevné se mu podařilo zabezpečit neodkladný záměr: krátce po 4. únoru, během vyvrcholení konference na Krymu, se bude moci pochlubit tak dramatickým úderem na východoněmecké město, jaký nemůže nezapůsobit na ruskou delegaci. Nemohl předvídat, že i poté, co nastane vhodná měsíční fáze, uplyne celých devět dní - a jałtská konference skončí - než příhodné počasí dovolí tak dalekosáhlou operaci.

V mezidobí probíhala poučná výměna dopisů mezi panem Churchilllem, jeho osobním poradcem lordem Cherwellem a Sirem Charlesem Portalem. Cherwell, který byl, podobně jako profesor Lindemann, v roce 1942 jedním z nejvýmluvnějších zastánců plošného bombardování, psal Churchillovi 26. ledna, aby zdůrazňoval vý-

†

ioo David Irving

znam, jaký měl právě v té době nepolevující bombardovací tlak na německé naftové rafinerie. Vyjádřil obavu, že právě ve chvíli, kdy se

IRVING Zkáza Drážďan IISV

zdá, že tyto útoky konečně přinášejí své ovoce, se objevují úvahy o jiných bombardovacích cílech: "Bojím se," psal, "že plánu dlouhodobého narušení německé dopravy bombardováním železničních seřadišť a lokomotivních dep je vyhrazeno příliš mnoho zdrojů, které tak nemohou být použity proti užitečnějším objektům." Cherwellovo varování na Churchilla natolik zapůsobilo, že 28. ledna zaslal Siru Charlesu Portalovi vzkaz, v němž vyjádřil naději, že bombardování objektů sloužících k zásobování nepřítele pohonnými hmotami, jemuž věřil, nebude zanedbáno ve prospěch dlouhodobého narušení německé dopravy, o němž měl "vážné pochybnosti". Přes tuto premiérovu intervenci však Drážďany zůstávaly na seznamu cílů.

31. ledna postoupil plán na společný nálet spojenců proti městům na východě o krůček dál díky setkání zástupce náčelníka leteckého štábu, Sira Arthura Teddera a generála Carla Spaatzze, vrchního velitele strategického letectva Spojených států, kteří se shodli na novém pořadí priorit. Předchozí pořadí formulované v Direktivě č. 3 strategického letectva, jež platila od 15. ledna, jako by odrazovalo od náletů na východoněmecká města, neboť direktiva tvrdila, že "strategické letecké síly situované ve Spojeném království se zvláště důrazně zaměří na Porýní" a tamní dopravní systém. Nyní sice první prioritou spojeneckých bombardérů zůstávaly nálety na rafinerie syntetických pohonných hmot, na druhé místo se však, alespoň pro strategické bombardéry operující z Británie, dostaly místo komunikací v Porýní nálety na Berlín, Lipsko, Drážďany a jiná hustě zalidněná centra na východě. Cílem bylo rozvrátit evakuaci uprchlíků a ztížit přesuny vojsk. Generál Spaatz zaslal příslušné rozkazy 8. letecké armádě generálmajora J. H. Doolittla, jenž stejně jako velitelství bombardovacího letectva RAF sídlil v High Wycombe. 8. letecká armáda měla v rámci tohoto plánu napadnout Berlín.

Když Sir Norman Bottomley s touto dohodou seznamoval Sira Cherlese Portala, který pobýval na Maltě, kde se před zahájením jaltské konference konaly předběžné porady Spojených náčelníků štábu, připomněl mu, že by vzhledem k rychlosti ruského postupu na Berlín "mohlo být vhodné informovat Rusy o našich záměrech

Zkáza Drážď'an 101

a plánech útočit na východ Německa". Neexistují však žádné důkazy, že se v Jaltě o náletu na Drážďany hovořilo a Rusové popírají, že by o plošné ofenzivě velitelství bombardovacího letectva získali informovace ze standardního komunikačního kanálu, od Britské vojenské mise v Moskvě. Jedním z důvodů může být komplikovaná situace, v níž se mise nacházela: poté, co se z Moskvy v listopadu 1944 vrátil generálporučík M. B. Burrows, britská vláda jej nevystřídala, aby tak reagovala na chladný odstup, který Rusové vůči misi projevovali.

Generál Spaatz trval zvláště na tom, aby s memorandem Bottomleye Portalovi, v němž se protrásá cosi, co připomíná americké bombardování plošných cílů, byl seznámen generál Laurence Kuter, který v Jaltě zastupoval nemocného generála H. H. Arnolda, velitele amerického armádního letectva. Lze se domnívat, že Spaatzovi šlo o jakési schválení jeho nové strategie vyššími místy. Generál Kuter se však se zprávou seznámil až 13. února, tedy poté, co došlo k silnému americkému náletu na Berlín. Dopis Sira Normana Bottomleye z 27. ledna jasně volal po velkých náletech, přičemž se ukazovalo, že koordinované operace přinášejí lepší výsledky než jeden úder. Metody denního bombardování, jaké používala americká 8. letecká armáda, se mohly kombinovat s britským nočním bombardováním. Základní myšlenkou bylo, že pokud denní útlet 8. armády zapálí město, mohou se britské noční bombardéry orientovat podle požárů a snáze naleznou cíl. V praxi se to málokdy podařilo, protože počasí za dne se obvykle diametrálně lišilo od počasí v noci. Nálet 8. letecké armády na Berlín 3. února měl původně být takovým kombinovaným náletem, na jehož přípravě se provizorně shodli Sir Norman Bottomley a generál Spaatz.

S odstupem času je snadné kritizovat povahu jejich přístupu ke společným náletům britských a amerických bombardérů. Američané by nedopustili vyslání svých strojů do žádné ryze zstrašovací akce

IRVING Zkáza Drážďan IISV

namířené proti německému obyvatelstvu; stěží však mohli odmítnout rozumný požadavek na útoky proti vojenským cílům, když ty se nacházely v hustě zalidněných oblastech, takže si uvědomovali nepřesnost bombardování, bombardovalo-li se naslepo, což bylo na počátku zimy běžnou praxí. Americké útoky naslepo proti obytným

♀

102 † David Irving

oblastem tedy bývaly stejně časté, jako útoky, které obydleným oblastem naslepo uštěďrovaly britské bombardovací síly. Vyšší důstojníci z velitelství bombardovacího letectva dokonce zdůrazňovali, že radarové značení cílů bylo v noci mnohem přesnější než ve dne, takže k denním útokům naslepo docházelo častěji, než k nočním, radarově značeným útokům.

Zdá se, že v tu dobu byly Drážďany pokládány jen za podružné významné průmyslové město. Ministerstvo války, zodpovědné za sledování všech akcí náčelníka imperiálního generálního štábu vzta- hujících se k letectvu, plně podporovalo nálety proti německé výro- bě syntetických pohonných hmot, zato však značně pochybovalo o strategické ofenzivě proti německým městům. Když Rusové vznesli obecnou žádost o spojenecké nálety proti dopravním uzlům, zpracovalo ministerstvo války mapu, na níž byly označeny některé z tohoto pohledu vhodné cíle. Jedním z měst, označených na této dopravní mapě, byly Drážďany, takže je bylo možné do kategorie dopravních uzlů zařadit. Nikdo však v Drážďanech neviděl důležité průmyslové město. Ba co víc, v informačním materiálu, který minis- terstvo poskytlo náčelníkovi imperiálního generálního štábu je zdů- razněno, že město spíše než dopravě vojenských jednotek slouží evakuaci ohromného množství uprchlíků z oblasti sovětské fronty.

2. února oznámili zástupci náčelníků štábu v Londýně svým náčelníkům štábu, kteří se dosud na maltské konferenci Spojených ná- čelníků štábu připravovali na krymská jednání, že souhlasí s novými prioritami. Připojili k nim ještě továrny produkující tanky, ale na dru- hém místě, hned za ofenzivou proti výrobě syntetických pohonných hmot, následovala města Berlín, Lipsko, Drážďany a ta sídla, "kde těž- ké nálety způsobí značný chaos v evakuaci civilistů z východu a zne- možní dopravu posil." Nálety na dopravní systém Ruhr - Kolín - Kas- sel se ocitly na třetím místě v pořadí. Poté, co se usadil prach a popel, jež po třech náletech zbyly na místě Drážďan, a zbytek světa se dosle- chl o rozsahu tragédie, objevily se jisté spory, zda americká 8. letecká armáda operovala v souladu s původní Direktivou č. 3, nebo výše po- psanou navrhovanou direktivou. Generál Spaatz tvrdí, že americký

Zkáza Drážďan 103

příkaz útočit pouze na "vojenské cíle" nebyl nikdy odvolán; v případě Drážďan prý bylo cílem "seřazovací nádraží".

V jistém smyslu se novým pořadím priorit řídil nálet Strategické- ho letectva Spojených států ze 3. února, kdy téměř 1000 "léta- jících pevností" zasadilo drtivý úder Berlínu. K simultánnímu náletu na rafinerie v oblasti Magdeburku vzlétlo 400 Liberatorů 2. letecké di- vize. Přestože německé vrchní velení odvodilo ze sledování spoje- neckého tisku, že "nepřítel se pokusí rozvrátit přesuny vojsk na vý- chod a zaměří se na Berlín jako hlavní cíl," bylo hlavní město Říše chráněno jen slabě. "Pevnosti", jež útočily na Berlín, se měly zamě- řit na určené vojenské cíle, ty se však nacházely v obytných a ob- chodních čtvrtích. Německá hlášení, zveřejněná ve Švédsku, hovo- řila o 25 000 obětí včetně velkého množství uprchlíků, ale válečné deníky německého vrchního velení zaznamenávají, že zemřelo méně než 1000 osob. Na konferenci spojeneckých leteckých velitelů 8. února upozorňoval generál Spaatz na vynikající výsledky, jichž jeho bombardéry nad Berlínem dosáhly a dodal, že podle jeho informací Berlínem právě projížděla "6. pancéřová armáda" směřující na vý- chodní frontu. Neví se, zda si v této fázi války generál Spaatz uvě-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

domoval prokázanou nepřesností náletů 8. letecké armády, která v důsledku špatného počasí pracovala jen podle přístrojů. Jeho podřízený generál J. H. Doolittle si byl nepřesností zcela jistě vědom; memorandum ze 26. ledna byl upozorněn, že 8. letecká armáda má při náletech naslepo průměrný kruhový rozptyl zásahů kolem dvou mil, takže "má-li být dosaženo slušných výsledků, musíme cíle zaplavit bombami."

Ve dnech 4. a 5. února znemožnila nepřízeň počasí další rozsáhlé operace. 6. února mraky donutily odvolat diverzní nálet na naftové cíle a nahradit ho útokem na nákladní seřazovací nádraží v Chemnitzu, třicet mil jihovýchodně od Drážďan, a v Magdeburku. Na každé z těchto měst spadlo asi 800 pum. Nálety odpovídaly převládajícímu přesvědčení o nutnosti pomoci ruské ofenzivě. Doba, kdy pumy z amerických nebo britských bombardérů zasáhnou i Drážďany, nemohla být daleko.

Na 7. a 8. února měly bombardéry naplánovány denní operace nad Německem, zoufale nevhodné počasí však způsobilo, že všech-

†

104 David Irving

ny mise byly zrušeny. Shodou okolností právě 7. února požadoval v parlamentu labouristický poslanec Edmund Purbrick odpověď na svůj dotaz, kdy budou bombardovány Chemnitz, Drážďany, Dessau, Freiberg a Wittenberg, "které s touto stránkou války nezískaly dost zkušeností". Pan Attlee mu odpověděl, že nemůže nikterak komentovat budoucí operace; pochopitelně nemohl prozradit, i kdyby to byl býval věděl, že velitelství bombardovacího letectva (a pravděpodobně i 8. letecká armáda) již v souvislosti s Bottomleyho dopisem ze 27. ledna obdržely plány na bombardování dvou z těchto měst. Plošná bombardovací ofenzíva proti německým městům se blížila ke svému vyvrcholení.

S tím, jak se sovětské tanky dočasně zastavily na břehu Odry, začal proud utečenců přicházejících do Drážďan mírně klesat. 7. února odhadovalo německé vrchní velení budoucí vývoj sovětské ofenzívy následovně:

Začátek dalšího útoku lze očekávat v oblasti Steinau, kde operuje 1. ukrajinský front; Pravděpodobně půjde o úder do území jižně od Berlína, provázený doplňkovým útokem na Drážďany.

Odhad končil uklidňující poznámkou, že nebezpečí výraznější letecké aktivity nad územím Říše je nepatrné: "Přinejmenším do 10. února lze očekávat špatné počasí." 8. února sovětské armády mohutným nápořem překročily Odru. Území bezprostředně na západ od řeky se stala krvavým bojištěm; uprchlíci, kteří se v těchto oblastech ještě před několika dny cítili v bezpečí, nyní opět překotně prchali na západ. Současně Rusové zahájili obchvatný útok, který měl odříznout Breslau.

Panika nyní zachvátila i západní Slezsko a vyvolala evakuaci tamního obyvatelstva. Z 35 000 obyvatel města Grünberg uprchli díky pohotovým rozkazům stranického velení kromě 4000 všichni. Jiná města měla méně štěstí: Liegnitz, který krátce předtím sloužil jako přijímací středisko pro obyvatele oblastí východně od Odry, měl v mírových dobách 76 000 obyvatel a byl druhým největším městem západního Slezska. Počet obyvatel příchodem uprchlíků mnohonásobně vzrostl, a když sovětská armáda okupovala město,

Zkáza Drážďan

zůstalo v něm jako v pasti 20 000 civilistů. Mohl za to pro dolní Slezsko typický nedostatek zemědělských dopravních prostředků, které usnadnily rychlý útek obyvatelům jiných oblastí. Civilisté zanechaní v tomto městě museli vytrpět strašlivé ukrutnosti ze strany sovětských vojáků a polské menšiny.

Rozsah masové migrace uprchlíků, jež se měla stát příčinou i charakteristickým rysem drážďanské tragédie, můžeme odhadnout

IRVING Zkáza Drážďan IISV

pouze přibližně. Na počátku roku 1945 žilo ve Slezsku 4 718 000 lidí. Asi 1500 000 lidí bud' neuprchlo včas, nebo bylo polského původu a útěku se neúčastnilo. Ze 3 200 000 osob, které uprchly, jich polovina hledala záchranu v československém Protektorátu, aniž by tušila rasové ukrutnosti, které si měla prožít po českém povstání; zbytek, přibližně 1600 000 lidí, uprchl hlouběji do německé Říše. Ze Slezska pravděpodobně pocházelo 80 procent uprchlíků bez střechy nad hlavou, kteří se během trojího náletu tísnilí v Drážďanech, městě, jež mělo v mírových dobách 630 000 obyvatel, ale jehož populace se natolik rozrostla o Slezany, východní Prusy a Pomořance z východní fronty, Berlínany a Porýňany ze západu, spojenecké a ruské válečné zajatce, děti z evakuovaných dětských domovů a totálně nasazené dělníky mnoha národů, že nyní čítala 1 200 000 až 1400 000 osob. Většina z nich pochopitelně postrádala stále obydlí a nemohla doufat v ochranu protileteckých krytů. Drážďanské městské úřady vydaly před nálety asi 1 250 000 přidělových lístků na potraviny, jak pro stále obyvatele, tak i pro uprchlíky.

Odpolodne 12. února, když do Drážďan dorazily poslední oficiální uprchlické vlaky z východní fronty, dosáhl počet obyvatel města svého vrcholu. První organizované uprchlické vlaky na západ měly být vypraveny o několik dnů později. Do Drážďan však přicházely stále další kolony uprchlíků, šli pěšky nebo se tísnilí v selských vozech a tvořili nepřetržitý lidský proud, trmácející se podél Autobahny z východu. V těchto nekonečných kolonách nekráčeli jen civilisté - byli mezi nimi i vojáci, kteří na frontě ztratili své jednotky. Na okrajích města patrolovaly hlídky vojenské policie, které se snažily zvládnout celý Rieckstau Ost - příliv z východu - a nasměrovat vojáky ke shromaždištím nových jednotek. Pro sovětské přesvědčení, že takovýmto shromaždištěm byly samotné Drážďany, ovšem ne-

♀

106 David Irving

existují důkazy. Vojenská policie usměrňovala příslušníky armády do sběrných oblastí mimo město. I civilní uprchlíci, zvláště ti v selských vozech, byli směrováni na obchvat kolem města, protože přístupové cesty zablokovaly konvoje koňských potahů; pěší civilisté mohli do města vstoupit, byli však varováni, aby se v něm nezdržovali déle než tři dny.

Málokterý z prchajících civilistů, většinou rolníků z východních provincií, vůbec kdy slyšel sirény leteckého poplachu; po celých šest dní před trojím úderem se sirény varující před náletem v Drážďanech nerozezněly ani jednou. Většinu uprchlíků tvořili zemědělci, kteří žili daleko od hnusných projevů moderních válek ve svých vesnicích na východním pomezí. Byli to rolníci, kterým, aniž by o to stáli, určil Hitler svou východní politiku životního prostoru Lebensraum. Nyní se měli stát oběmi válečných hrůz, které nacistická agrese v Evropě rozpoutala.

Z výsledků posledního leteckého fotografického průzkumu Drážďan těžil britský propagandistický leták Nachrichten fi'ir die Truppen nesoucí datum 13. února. Při náletu byl leták na městě poněkud ironicky shazován v milionech kusů. Poslední odstavec článku "Strana utíká z Drážďan" zněl následovně:

Všechny školy v Drážďanech a okolí byly zavřeny, aby ubytovaly novou armádu uprchlíků, kterou stranické rozkazy vyhnaly na cesty východního Saska. Již byly evakuovány Kamenz, Bautzen a Lúbau.

Britská výzvědná služba tedy věděla, že Drážďany jsou velkým uprchlickým táborem. O to víc překvapuje, že výzvědný štáb velitelství bombardovacího letectva zařadil jméno Drážďan mezi specifické cíle pro nálet. Od roku 1944 totiž velitelství bombardovacího do- stávalo kromě občasných direktiv vydávaných oběma spojeneckými veliteli bombardovacích sil ještě pravidelné týdenní seznamy priorit, které sestavovala Společná komise pro výběr strategických cílů (Combined Strategic Targets Comittee, CSTC), v níž zasedali repre-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

zástupci britského a amerického letectva a zástupci výzvědné služby při SHAEF. Velitelství bombardovacího letectva své cíle vybíralo z těchto seznamů priorit v závislosti na podmínkách počasí a jiných

Zkáza Drážď'an

taktických úvahách. Samozřejmě se stávalo, že bylo vyžádáno bombardování cíle, který na seznamech CSTC nefiguroval, v takových případech se však velitelství bombardovacího letectva dovědělo důvody náhlé změny plánu. Drážďany však na pravidelných týdenních seznamech cílů nefigurovaly.

Bottomleyho instrukce byly rutinní cestou předány výzvědné službě velitelství bombardovacího letectva, která měla připravit prozatímní plány útoku. Během několika dní ale výzvědná služba začala o zařazení Drážďan pochybovat. Pochopitelně o městu měla jisté materiály, ty však byly dost neúplné. Dalo se z nich například vyčíst, že ve městě pobývá velké množství spojeneckých zajatců, ale chyběly přesnější údaje o jejich umístění. Z materiálů rovněž nevyplývalo, že by Drážďany měly velký průmyslový význam, chyběly i náznaky, že jsou využívány k velkému přesunu vojsk. Chyběly jindy velmi přesné údaje o protiletadlovém dělostřelectvu. Výzvědnou službu zvlášť zajímalo, které cíle se mají stát záměrnými body.

V souvislosti se všemi pochybnostmi napadlo Sira Roberta Saundbyho, že význam Drážďan v bombardovacím programu může být nadsazený. Proto rozkaz z pověření Sira Arthura Harrise ověřoval na ministerstvu letectví. Tvrdil tam, že ve světle jeho informací by zařazení města mezi cíle mělo být znovu zváženo dříve, než dojde k zahájení akce. Velitelé bombardovacího letectva nezpochybňovali své rozkazy neuvážené, a pokud takováto situace nastala, hovořili přímo se Sirem Normanem Bottomleyem nebo jeho zástupcem prostřednictvím tajné telefonní linky. V normálním případě Bottomley zvážil situaci a během několika hodin telefonoval Saundbymu své rozhodnutí. Tentokrát mu však odpověděl, že o problému musí zpravit vyšší místa.

Velitelství bombardovacího letectva se jeho odpovědi dočkalo až po několika dnech. Sir Robert Saundby byl telefonicky zpraven, že Drážďany mají být mezi cíle zařazeny, a že nálet by měl být vykonán při první vhodné příležitosti. Pochopil, že operace byla součástí programu, na němž měl osobní zájem premiér, a že zdržení odpovědi na jeho pochybnosti způsobila potřeba spojit se s Jaltou a poradit se osobně s Churchillem. Snad bychom ale měli připomenout, že v Jaltě tehdy pobýval i Sir Charles Portal, a že pochybnosti mohly být

♀

ó Duvid Irving

diskutovány pouze s ním, zvlášť když si uvědomíme, že v tu dobu se o nových prioritách dost diskutovalo. Sir Robert Saundby se domníval, že o nálet na Drážďany přímo požádali Rusové, a že jejich žádost byla vznesená na jaltské konferenci.

Oficiální historikové pro ruský požadavek nezjistili žádné důkazy. Naopak zpravodajský bulletin BBC ze 14. února popisující nálet jako "jeden z mocných úderů na srdce Německa, který spojenci přislíbili v Jaltě," by na existenci ruského požadavku mohl ukazovat.

Rusové něco takového popírají a zdá se pravděpodobnější, že potvrzení rozkazu bombardovat Drážďany se opíralo o souhlas s obecným tónem memoranda, s nímž v Jaltě 4. února vystoupil zástupce náčelníka sovětského generálního štábu, generál Antonov. Memorandum navrhovalo, aby strategické bombardovací síly spojenců udeřily na německé komunikace za východní frontou; konkrétně byly zmíněny nálety, jež by paralyzovaly centra Berlína a Lipska. Neexistují ani důkazy, že by ruský požadavek byl předán obvyklou styčnou cestou, prostřednictvím vojenských misí v Moskvě. Generál Deane, náčelník Americké vojenské mise, který byl tou dobou rovněž v Jaltě, si na žádný ruský požadavek nevzpomíná, poznamenává však, že to nevylučuje jeho existenci, protože žádost mohla být předána jinými cestami. O Drážďanech se v Jaltě přesto

IRVING Zkáza Drážďan IISV

hovořilo, i když v jiném kontextu. na konferenci se totiž probírala otázka hranice operací ruských a spojeneckých armád a generál Antonov 5. února navrhl hranici pro spojenecké bombardovací operace, jež měla procházet Berlínem, Drážďanami, Vídní a Záhřebem. Nad městy, jimiž hranice procházela, měly ještě operovat letectva západních spojenců, avšak generál Kuter upozornil, že podobné rozdělení vzdušných prostorů by zabránilo náletům na některá průmyslová a dopravní centra bezprostředně na východ od Berlína a Drážďan. Nakonec k žádné dohodě nedošlo.

Jakmile byl rozkaz bombardovat Drážďany potvrzen, nevznesl proti akci Sir Arthur Harris žádné další námítky. Ve svých pamětech, knize Bomber Offensive, o tom říká:

Zkázx Drážd'an

Útok na Drážďany tenkrát za vojenskou nutnost označovali mnohem důležitější lidé, než jsem byl já.

Po celý další týden však meteorologická sekce Velitelství bombardovacího letectva nemohla zaručit počasí příhodné pro tak rozsáhlé profiknutí do středního Německa; Ize tedy argumentovat, že možná politická výhoda, kterou měl útok na Drážďany zajistit, byla ztracená. Není pochyb, že závěr krymské konference 11. února zaměstnal rfiinisterského předsedu stejně jako její začátek, a že proto nestihl najít důvod, proč by měl odvolat nálet, který předtím tak prosazoval.

Ze tří měst výslovně jmenovaných v Bottomleyho rozkazu se vedle Berlína dostaly do centra pozornosti právě Drážďany, a to nejen pro důraz, který na ně byl kladen při schválení původního rozkazu, ale i proto, že šance na příhodné počasí pro nálet takového rozsahu byly v daném ročním období velmi malé, takže kdykoli by nastaly vhodné podmínky, bylo nutné bezodkladně je využít.

12. února se 8. letecká armáda domnívala, že jí počasí umožní napadnout Drážďany následujícího rána. Šéf letecké sekce Americké vojenské tniše generálmajor Edmund W. Hill obdržel pokyn, aby informoval generální štáb Sovětské armády, že následujícího dne, 13. února, zaútočí 8. letecká armáda na seřazovací nádraží v Drážďanech. Odpoledne 12. února bylo Velitelství bombardovacího letectva RAF zpráveno styčným důstojníkem, že pokud to počasí dovolí, napadnou Američané Drážďany 13. února ráno. Velitelství bombardovacího letectva tedy muselo zasadit úder 13. v noci, měla-li kombinovaná operace dosáhnout maximálního úspěchu.

Američtí letci již byli seznámeni s celou operací, když byl nálet na Drážďany odvolán - podle slov generála Spaatzeho vinou zhoršeného počasí. Do Moskvy putoval další kabelogram pro generálmajora Hilla; ten měl oznámit Rusům, že útok na 8. letecké armády na seřazovací nádraží v Drážďanech a Chemnitzu proběhne další den (14. února), dovolí-li to počasí. Tentokrát k náletům konečně došlo. Nyní však bylo strategické letectvo Spojených států ušetřeno povinností provést vůbec první masivní nálet proti Drážďanům - tento úkol

†

David frvint

mělo s největší pravděpodobností provést Velitelství bombardovacího letectva RAF.

Avšak 13. února ráno obdržel štáb geerála Spaatzeho zprávu od generála Kuteru z Jalty. Kuter byl údajně upozorněn na problém nového pořadí priorit; hlavním bodem jeho kabelogramu byl dotaz, zda navrhovaná nová Direktiva povoluje "nevybíravé nálety na velká města".

Z toho je možné usuzovat, že nová Direktiva ve skutečnosti nikdy nebyla vydána, přestože nové priority, které stanovila, vzájemně dohodli Spaatz a Bottomley, s mírnými doplňky schválili zástupci náčelníků štábu a 6. února potvrdili britští náčelníci štábu.

IRVING Zkáza Drážďan IISV

Bottomley na základě Portalova doporučení naznačoval Spaatzovi, že nová Direktiva bude vydána. Není pochyb, že na poradí priorit, jež měla formulovat, se Bottomley se Spaatzem shodli na konci ledna. Skutečnost je ale taková, že Spojený výbor náčelníků štábu novou direktivu nikdy formálně nevyhlásil. Proto generál Spaatz tvrdil, že drážďanský nálet proběhl v rámci plnění Direktivy číslo 3.

Na každodenní ranní poradě Velitelství bombardovacího letectva, 13. února, které předsedal Sir Arthur Harris, bylo oznámeno, že nastává počasí vhodné pro útok na Drážďany. Meteorologické oddělení ministerstva letectví hlásilo, že většinu cesty do Drážďan bude halit oblačnost, ale za pátým až sedmým stupněm východní délky klesnou vrcholky mraků na 6000 stop. V oblasti Drážďan a Lipska se očekávalo protrhávání oblačnosti a polojasno s určitým "rizikem tenké oblačné vrstvy mezi 15 000 až 30 000 stopami". Meteorologická zpráva dodávala, že podmínky na letištích v Británii budou v době předpokládaného návratu bombardérů z devítihodinové mise proti Drážďanům "všeobecně příznivé" pro přistání.

Bylo tudíž přijato rozhodnutí bombardovat Drážďany ještě té noci, načež byl program oznámen SHAEF, kde ho měli potvrdit s ohledem na momentální vojenskou situaci. Tento krok byl rutinně vyžadován od zahájení operace Overlord, kdy vyvstala potřeba úzké kooperace mezi pozemními a leteckými silami a byl pokládán za důležitou formalitu - v našem případě v souvislosti s rychlým ruským postupem. Ráno krátce po deváté hodině schválil program náletu AM R. D. Oxland, styčný důstojník Velitelství bombardovacího

Zkáza Drážďan

Letectva při vrchním vltelství spojeneckých expedičních sil; rozkaz bombardovat Drážďany tím vstoupil v platnost. „Tvrdý nálet“ z Bottomleyho rozkazu ze 27. ledna, potvrzený v telefonním rozhovoru Saundbyho s ministerstvem letectví, se dostal do fáze praktické přípravy.

Nálet na Drážďany přestal být tématem memorand a vzkazů mezi politiky a výbory. Stal se záležitostí strojů a jejich obsluh, bomb a plamenů, důstojníků provádějících instruktáž, pilotů a bombometčíků. „Přes jisté vážné pochybnosti,“ vzpomíná Sir Robert Saundby, „jsem neměl jinou možnost, než zajistit tento mohutný letecký úder.“

†

114 David Irving

KAPITOLA I

PLÁN ÚTOKU

TECHNICKÉ a strategické problémy, které vyvstaly před velitelstvím bombardérů při realizaci "mohutného leteckého útoku" na Drážďany, město v srdci středního Německa, by bylo stěžejí možno rozřešit v časnějších stadiích války.

Velitelství dostalo rozkaz, aby městu zasadilo silný úder. Ale povětrnostní podmínky v únoru 1945 byly nevalné a pro útok, který bude vyžadovat od Lancasterů devět až deset hodin letu a který bude vyžadovat takovou úroveň načasování a soustředění na cíl, jaká bude srovnatelná s tím nejlepším, čeho kdy Harris předtím dosáhl, měly meteorologické vyhlídky značně velký význam.

V prvních týdnech roku 1945 se dala síla německých nočních stíhaček těžko odhadnout. Počet stíhaček sice klesal a jejich posádky byly unavené, krize se blížila. Ale prostor, který teď měly střežit, se také rapidně scvrkával, protože invazní vojska posunovala říšské hranice dál a dál do německého vnitrozemí. ‡

IRVING Zkáza Drážďan IISV

Z tohoto důvodu plánoval AVM Harris útok RAF jako dvojnásobný úder, jehož účinek byl dokonce testován před náletem na Duisburg v říjnu 1944 při sérii tří náletů na Augsburg, které byly provedeny těsně za sebou: 8. letecká armáda Spojených států zaútočila odpoledne 25. února 1944 v Augsburgu na továrnu Messerschmidt, když RAF v útoku pokračovala těžce noci dvojnásobným úderem na městskou oblast Augsburgu, přičemž jednotlivé útoky RAF oddělovaly asi dvě hodiny. Podobnost mezi původním plánem

Zkáza Drárcfan 11j

útoku na Drážďany a náletem na Augsburg je nápadná, ale, jak později uvedla americká Státní inspekce strategického bombardování, existovaly dva důvody, proč požáry v Augsburgu nedosáhly takového rozsahu jako např. v Hamburku: malá výška budov v Augsburgu a nepřítomnost vysoce hořlavých materiálů. Obě tyto podmínky však byly splněny v Drážďanech. Účinnost dvojího úderu spočívala v tom, že stíhací letky obránců, v mylné víře, že první útok je hlavním úderem, přistanou a budou tankovat palivo, zatímco druhý bombardovací sled asi o tři hodiny později překročí říšské hranice. Navíc existovala reálná naděje, že požární sbory a ostatní složky pasivní obrany budou zcela zamoženy požáry, které byly způsobeny prvním náletem; pak budou zaskočeny a zdožány druhým úderem. Třetí výhoda, která vyplývala z dvojitého úderu, je patrná z výsledků náletu na Drážďany: veškeré telefonní a telegrafní linky, které procházely zničeným městem ke spojovací síti stíhacích a dělostřeleckých složek obrany, budou přerušeny; aktivní i pasivní články obrany budou ochromeny a zaskočeny druhým náletem. AVM Harris a jeho taktikové spočítali optimální délku časové prodlevy mezi jednotlivými útoky tohoto dvojitého úderu na zhruba tři hodiny. Kdyby byla prodleva výrazně kratší, nemusely by být stíhací síly dostatečně rozptýleny, požáry v ulicích by se nestačily pořádně rozhořet a protiletadlové dělostřelectvo by při druhém útoku nebylo ochromeno. Kdyby byla výrazně delší, aktivní obrana by si odpočinula a přichystala se k další bitvě a vzhledem k tomu, že by byla lépe schopna určit pravděpodobné cíle druhého náletu, byla by schopna způsobit bombardovacím sledům těžší ztráty.

Poté, co Harris dostal potvrzení rozkazu bombardovat Drážďany, nepředvídatelné počasí na několik dnů pokrylo většinu střední Evropy pásem mraků. Kromě 3. bombardovací skupiny, jednotky, která byla speciálně vycvičena a vybavena pro bombardování skrze oblačné vrstvy za denního světla naslepo, tj. pouze za pomoci přístrojů, britské bombardéry prakticky nevzlétly. Konec Jaltské konference přišel a odešel. Dny, které zbývaly do útoku, zužitkovali důstojníci štábu Sira Arthura Harrise ke shromažďování všech dostupných materiálů, aby byly pro útok v pohotovosti, nicméně neměli k dispozici

†

11f David Irving

standardní porovnávací soubor fotografií ze zařízení H2S, neboť nebyly v původním drážďanském svazku obsaženy.

12. února 1945 mohlo meteorologické oddělení v High Wycombe velitelů anglických a amerických bombardérů přislíbit na příští den, úterý 13., přijatelné povětrnostní podmínky nad kontinentem.

V úterý 13. února časně ráno byly americké posádky instruovány k náletu na dvě série alternativních cílů. Obě eventuality počítaly s Drážďanami jako se záložním cílem pro případ, že by byly kvůli špatnému počasí zrušeny přesné nálety na petrochemické závody. Jedna letecká divize měla v plánu A rafinerii Misburg u Hannoveru a město Drážďany v plánu B, druhá letecká divize měla v plánu A závody v Kasselu a Drážďany opět jako plán B. Hannoverský cíl byl předmětem instruktaže už 10. a 11. února a v obou případech byl útok na něj zrušen; popravdě se čekalo, že bude zrušen i toho rána. Nultá hodina byla stanovena na 10.59 pro hannoverský závod a na 12.15 pro Drážďany. Motory měly být natočeny v 7.30, ale těsně před tím byly zrušeny všechny americké mise do střední Evropy,

IRVING Zkáza Drážďan IISV

evidentně kvůli špatnému počasí: Evropa byla zahalena ledovými mračky a přímo v Drážďanech hustě padal zmrzlý sníh. A tak cti prvního úderu na panenský cíl Drážďany – jak to bylo podáno vedoucím letcům -- se dostalo bombardérům Královského letectva.

V úterý 13. února po deváté hodině ranní, když prostudoval předpovědi počasí a synoptické mapy, rozkázal velitel bombardovacího letectva svému zástupci Siru Robertu Saundbymu provést útok na Drážďany. Ten plánu náletu už bylo rozhodnuto: Saundbymu už zbývalo jen předat příslušný kódový signál velitelství těch pěti bombardovacích skupin, jichž se to přímo týkalo.

Ruská fronta se nacházela pouhých osmdesát mil východně od Drážďan. Nesmělo se dopustit, aby snad některý z Lancasterů zabloudil a shodil svůj náklad bomb za linie Rudé armády; tím spíše si nemohli dovolit jakoukoli chybu značkovací síly. K prvotnímu zaměření cílové oblasti mělo být použito v té době nejmodernější elektronické navigační zařízení Královského letectva s krycím názvem Loran, které bylo instalováno v některých letadlech, výběr správné části města pro útok se měl opírat o hloubkové vizuální značkování.

Ve světlé toho, co se mělo přihodit nešťastné americké bombardování Drážďan 117

dovacích skupině při náletu "létačích pevností" následující den, to bylo moudré opatření.

Loran, objemná souprava amerických přístrojů, které byly v několika plechových krabicích upoutány řemeny v už tak stísněném kokpitu vysokorychlostních bombardérů Mosquito, byla původně vyvinuta, aby byla zabudována do Lancasterů a měla být používána při dálkových náletech na pacifické válečné scéně.

Zařízení Loran bylo v podstatě přirozeným rozšířením rádiového navigačního systému Gee a bylo navrženo tak, aby mělo velmi velký akční rádius, protože zařízení Gee mohlo být s plnou účinností využíváno pouze v dosahu poměrně nepříteli vzdálených vysílačů.

Zařízení Loran zpracovávalo rádiové odrazy od tzv. "E" vrstvy a mělo dosah okolo 1500 mil, ale využití "E" vrstvy omezovalo jeho faktickou použitelnost, hodilo se pouze pro noční lety. Až do února 1945 nebylo při operacích RAF využíváno. Ale teď byl vydán výkonný rozkaz bombardovat město ve velké vzdálenosti a na dohled ruských linií a bylo se třeba spolehnout na navedení pomocí cíl vyhledávacích letounů; to mohlo zajistit pouze zařízení Loran. Posádky letadel typu Lancaster a Mosquito, které jím byly vybaveny, byly pro jeho používání dobře vycvičeny; navigační důstojníci velitelství bombardérů zatli pěti a drželi palce a doufali, že vše bude perfektně klapat: I nerušený rádiový signál zařízení Gee se vytrácel asi 150 mil západně od Drážďan; signál z mobilních vysílačů, které sledovaly pohyb spojeneckých linií, byl slabý a nespolehlivý; i tak nebyl schopen pokrýt cílové město Drážďany. Navigaci do Drážďan komplikovalo i to, že signál zařízení Loran nebylo zřejmě možné zachytit níže než ve výšce 19 000 stop. Vedoucí bombardér a jeho osm letounů Mosquito budou muset přestat asi dost nepříjemný střemhlavý sestup, z 19 000 stop na svou normální značkovací výšku tisíc stop za méně než čtyři až pět minut, mají-li dorazit do cílového prostoru včas.

Bylo jasné, že jakékoli pochybení při vyznačení cíle by bylo příčinou politických rozpaků: spojenečtí vůdci se rozhodli podpořit postup Rudé armády nálety na velká sídliště; plán nebyl zamýšlen jen jako projev solidarity s Rusy, ale též jako příhodná demonstrace strašlivě úderné síly, kterou vládli západní spojenci. Kdyby se poté,

♀

118 David Irving

až se popel usadí a dým rozptýlí, zjistilo, že se Lancastery velitelství bombardovacího letectva zmýlily a zasáhly špatný cíl, bylo by to velmi nepříjemné; kdyby bombardéry napadly město za ruskými liniemi, mohlo by to mít ještě vážnější důsledky.

Harris trval na tom, aby posádky, které měly vyhledat město a barevně ho vyznačit, měly k dispozici systém Loran. Proto rozhodl, že

IRVING Zkáza Drážďan IISV

první úder má být zasazen v té době slavnou hloubkovou vizuální technikou 5. bombardovací skupiny AVM Alpha Cochran. (Ve skutečnosti bylo velení skupiny už měsíc předtím předáno AVM H.A.Constantinovi, ale fakticky byla technika, které se mělo použít v Drážďanech, vyvinuta a propracována v době, kdy v hlavním stanu 5.skupiny seděl Cochran.)

Vlastní naváděcí letouny 5.skupiny měly, co se týče spolehlivosti značkování, dobrou pověst; naváděcí letouny 8.skupiny (Pathfinder) nezačaly v roce 1942 příliš dobře, když bylo atakováno několik nesprávných měst; nebyla to ani tak záležitost neschopnosti posádek skupiny AVM Bennetta, jako spíš toho, že se v té době velmi nedostávalo spolehlivé radarové podpory noční navigace a bombardování naslepo.

V prvních měsících své existence jednotky Pathfinderů označily Harburg místo Hamburku, úplně minuly Flensburg a také Saarbrücken; mnohá města byla v oficiálních zprávách uváděna jako úspěšně označená, ale městské archivy a zprávy policejních prezidentů uvádějí, že "ačkoli tu noc zněly sirény, na území města nedopadla ani jedna bomba." Než byl zaveden systém Oboe, zařízení pro značkování cílů naslepo, které bylo řízeno počítači v Anglii a které mohlo polohu značkovacích letounů Mosquito sledovat s přesností několika málo stovek stop a vydat rozkaz ke svržení značkovací bomby na cíl se stejným stupněm přesnosti, hleděli mnozí vyšší důstojníci v hlavním stanu Velitelství bombardovacího letectva na naváděcí letouny úkošem. Avšak systém Oboe dosáhl s obtížemi k Porúří; dokonce ani mobilní stanice Oboe, které sledovaly spojenecké linie ve Francii a v Německu, nedosáhly v dostatečné síle dál než na půl cesty do Drážďan. Navíc nebyly posádky Pathfinderů vůbec vycvičeny pro vizuální určování cílů z malých výšek. A tak pro vedení útoku na Drážďany v noci 13. února 1945 vybral AVM Harris nezávislé na-

váděcí letouny 5. bombardovací skupiny. Osm značkovacích letadel Mosquito z 627. perutě se mělo s pomocí svých souprav Loran dostat do blízkosti města, nezávisle na hlavních silách značkovacích a bombardovacích letadel; letouny Mosquito byly na cestě do Drážďan značkovacími bombami příliš zatíženy a navíc se mohly pohybovat pouze po téměř přímé trase, zatímco značkovací a bombardovací Lancastery se měly vydat na Drážďany v kurzu, který je dovede na shromaždiště nad Readingem, pak přes Kanál k bodu na francouzském pobřeží u ústí řeky Somme, odkud měly letět asi 130 mil rovnou na východ; po dosažení pátého stupně východní délky měly zamířit přímo do Porúří, přičemž budou po cestě jistě příčinou kvílení sirén německých průmyslových měst. Deset mil severně od Cachu měly zamířit přes Rýn mezi Dtisseldorfem a Kolínem; zatímco se budou vlny bombardérů ještě valit přes Porýní, měly formace hbitých letounů Mosquito Light Night Striking Force 8. skupiny zaútočit na Dortmund, aby odvedly pozornost řídících důstojníků nočních stíhaček; o půl hodiny později mělo přes padesát letounů Mosquito zaútočit na Magdeburg, osm letounů Mosquito mělo v deset hodin večer napadnout Norimberk. Liberatory z 223. perutě měly nad Bonnem svrhnout tuny protiradarových fólií window. Mezitím se měly Lancastery odchýlit severně po trase vedoucí okolo Kasselu a Lipska; patnáct minut před plánovaným začátkem náletu na Drážďany měly Halifaxy ze 4. a 6. skupiny zaútočit na rafinerii u Bdhle- nu, přímo na jih od Lipska, což spolu se současně probíhajícím falešným náletem na Norimberk měl být velký tah na odpoutání pozornosti. Ale Lancastery měly pokračovat jihovýchodně, zhruba podél toku Labe, s větrem v zádech ke svému cíli, na Drážďany. Po útoku měly být všechny síly staženy úplně jinou cestou, vedoucí jižně od Norimberku, Stuttgartu a Štrasburku.

Osvětlovací a základní značkovací Lancastery, které k náletu na Drážďany poskytly 83. a 97. peruf a které byly též vybaveny systémem Loran, měly přiletět stejnou cestou. Tyto Lancastery měly v posádce speciálně školené radarové operátory, kteří byli velmi zblhlí v interpretaci údajů, jež poskytovalo radarové zařízení H2S. Malé obrazovky tohoto aparátu s rotační časovou základnou poskytovaly hrubý stínový obrázek krajiny pod letadlem, na kterém byly

David Irving † Zkáza Drážd'an 121

řeky a velké vodní plochy zobrazeny jako temné skvrny uprostřed zeleného terénu a mezi jasně zářícími městy. V nejlepším případě H2S pouze potvrdilo existenci nějakého města před bombardérem; pokud neexistovala nějaká ostře vyznačená nábreží nebo systém doků, jak tomu bylo v Hamburku nebo v Kdnigsbergu, nebylo možné město na obrazovce jednoznačně identifikovat. Drážďany byly na radaru jedním z nevýrazných měst na řece, jakých bylo po obou stranách ruské fronty ve středním Německu habaděj. Jediným výrazným rysem, na který si mohli dát radarový operátoři pozor, bylo charakteristické "esičko", které vytvářela řeka Labe. Pro porovnání neměli žádné radarové fotografie, které by jim mohly posloužit jako vodítko: nálety na jiná města poskytovaly fotografie cílů, které byly z obrazovek systému H2S snímány kamerami Leica; potom mohla obsluha radaru pro jistotu porovnat obraz cíle na fotografiích s obrazem na stínítku. Drážďany však od zavedení H2S předmětem útoku velitelství bombardovacího letectva RAF nebyly. I touto absencí srovnávacích snímků se projevovala nedostatečnost přípravy, která byla pro nálet na Drážďany charakteristická.

Lancastery 83. a 97. perutě měly dorazit do Drážďan asi jedenáct minut před nultou hodinou: i když některé shazovaly svazky tříminutových padákových světlíc, jež byly navíc zatíženy třaskavými časovanými bombami s dlouhou prodlevou, jejichž barometrické spouštěcí zařízení je mělo přivést k výbuchu mezi třemi až dvěma tisíci stop nad přibližnou polohou záměrného bodu, jak se jevila na radarové obrazovce, neučinily tyto první vlny bombardérů žádný pokus o vizuální identifikaci cílů. Jejich úkolem bylo pouze vyznačit přibližnou polohu města a hrubé umístění určeného záměrného s přesností na jednu až dvě míle. Tyto světlice měly posloužit jako vodítko pro posádky osmi letounů Mosquito, jejichž úkolem bylo prozkoumat krajinu z výšky pouhých tří set stop, vyhledat vlastní značkovací bod a vyznačit ho hromadným svržením červených značkovacích bomb.

Harris požadoval, aby požáry založené prvním náletem na Drážďany posloužily jako nepřehlédnutelné signální ohně pro druhý úder, proto muselo být město podpáleno velmi důkladně. Ženista, který ří-

122 Dnvid Irvin

díl v Drážďánech akce německé civilní obrany, posléze charakterizoval fenotún požární bouře takto:

po velké ploše byly pravidelně rozsety skupinky pomalu se rozhořitajících ohňů, ohňů, které obyvatelé nehasili - zastrašení výbuchy časovaných pum, raději zůstávali ve sklepech - a které se náhle zmnožovaly a rozšiřovaly, jak se tisíce jednotlivých ohnišť spojovalo.

Toto udobí mělo trvat půl hodiny či více; AVM Harris si spočítal, že během tří hodin požáry pevně obemknou centrum města za předpokladu, že povane silný přízemní vítr a že budou zápalné nálože dostatečně koncentrovány uvnitř cílového sektoru; tři hodiny poskytnou požární sborům z většiny velkých měst středního Německa dostatek času k tomu, aby přišly hořícím Drážďanům na pomoc a pronikly do srdce Starého města. Ve skutečnosti se pak vše událo přesně tak, jak to naplánoval.

Pouze sektorový útok 5. skupiny mohl zajistit takový stupeň saturace, jenž byl nutný k iniciaci požární bouře. Pokaždé, kdy ho bylo použito, vyvolal ohnivou bouři jistého rozsahu. Dříve byla ohnivá bouře pouze nepředvídaným výsledkem náletu: v případě dvojitého útoku na Drážďany měla být nedílnou součástí strategie.

Jako při všech předchozích náletech, které provedla 5. skupina, i zde bylo třeba, aby průběh útoku řídil vedoucí letec.

IRVING Zkáza Drážďan IISV

Co se týče náletu na Drážďany, volba přirozeně padla na nejzku-
šenějšího dohlázeitele, jak se také vedoucím letcům 5. skupiny říkalo;
vybraný velitel wingu skutečně řídil nálety na několik velkých ně-
meckých měst, včetně Karlsruhe a Heilbronn, a výborně se vyznal
v řízení 2ltačkování a sektorových útoků. Vedoucí značkování byl
též veterán z Heilbronn a jiných sektorových útoků. Vedoucí letec
z Drážďan po válce v jedné monografii napsal, že vůdčí letec "fak-
tický ztělesňoval velení letectva v cílové oblasti". Po velmi pečlivém
proškolení převzal v postavení velitele perutě úplnou kontrolu nad
útokem. práce vedoucího letce byla odpovědná a často riskantní;
musel vytrvat v cílovém prostoru po celou dobu náletu, často ve vel-

Zká'r.a Drážd'an

123

mi malé výšce, nehledě na nástrahy a trápení nepřátelské obrany.
Když šlo všechno dobře, měla z větší části psychologický význam.
"Někdy nejde ani tak o instrukce, které přijímáte, jako spíš o úlevu,
kterou cítíte, když po dlouhé lopotě s flakem a svinským počasím
uslyšíte hlas, který dobrou angličtinou dává věcem okolo vás řád,"
poznámka jeden pilot po náletu na jedno město poblíž Lipska. An-
glický přednes "hlasu" byl často nejen pouze dobrý, nýbrž vynikají-
cí: vedoucí letci a vedoucí značkování byli posíláni na krátké kurzy
mluven v Stanmore. Všichni vůdčí letci 5. skupiny přicházeli z 54.
! základny v Coningsby, kde bylo řídicí středisko samostatné jednot-
! ky naváděcích letounů skupiny. To ráno 13. února se v hlavním sta-
nu 5. skupiny probíraly poslední podrobnosti plánu dvojitého úderu
na Drážďany, jehož provedení se tolikrát připravovalo a tolikrát bylo
odvoláno. Podplukovník, který stál v čele zpravodajců skupiny, byl
nucen si ještě jednou zanaříkat nad téměř úplným nedostatkem infor-
mací o městě a jeho obraně: existovaly ovšem obavy, že pokud
Drážďany skutečně sloužily k tranzitu vojsk a munice na východní
frontu, mohlo být dělostřelectvo protiletadlové obrany od doby po-
sledního malého náletu amerických bombardérů, ke kterému došlo
! ráno 16. ledna 1945, posíláno.
! Přítomnost konvojů armádních vozidel, které projížděly městem,
taktéž podnítily zpravodajský štáb k domněnce, že na vozidlech a na
I vlcích mohou být instalovány mobilní lehké protiletadlové zbraně.
Tyto zbraně, které byly neúčinné ve výškách nad 8 000 stop a tedy
určitě i ve výškách, v nichž operovaly Lancastery, jež měly provést
' první i druhý útok na Drážďany, mohly být nicméně velmi nebezpeč-
né pro posádky letounů Mosquito, které se spouštěly nad město do
výšek menších než tisíc stop. V instruktaži na základnách o pár ho-
din později byli letci informováni, že o obraně Drážďan "se nic
neví". To ovšem nebyl jediný podivný bod v programu školení, kte-
ré čekalo 6 000 letců, kteří měli být v noci 13. února 1945 seznáme-
ni s podrobnostmi drážďanských operací.
K poledni unikla z High Wycombe informace, že meteorologové
! předpovídají, že ve městě bude vát ostrý severozápadní větřík. Ale
I dálnopisná zpráva udávala, že povětrnostní podmínky jsou velmi
nepříznivé, a že útok může být úspěšný, pouze pokud bude časový

♀

124 David Irving

harmonogram dodržen na minutu přesně: kdyby se útok 5. skupiny
z jakýchkoli důvodů opozdil o více než půl hodiny, dvojitý úder by
byl neúspěšný, poněvadž druhá mise by musela být odvolána.
Přes celou střední Evropu se táhl pás slohokup; dalo se čekat, že
díra v oblačné vrstvě nad Drážďanami vydrží pouze čtyři až pět ho-
din. Obloha se měla začít vyjasňovat těsně před desátou hodinou ve-
čer. Během pěti hodin se měla oblačnost obnovit. Dvojitý úder se
musel vejít do tohoto časového intervalu. Navzdory těmto nepřízni-
vým okolnostem, které mohly ohrozit konečný úplný úspěch náletu,
vyšel z podzemní plánovací místnosti velitelství bombardovacího
letectva výkonný rozkaz bombardovat Drážďany; nebylo to poprvé,

IRVING Zkáza Drážďan IISV

co AVM Harris riskoval fiasko, ale pro jeho odvážný a neohrožený přístup k podobnému typu rozhodování bylo typické, že přes svůj dřívější rezervovaný postoj k bombardování Drážďan na něm nyní trval.

Okolo poledne byl výkonný rozkaz předán všem velitelstvím skupin. K prvnímu útoku bylo určeno 245 Lancasterů 5. skupiny, jeden později vypadl. Největší kontingent letadel pro druhý úder byl vyčleněn z 1. skupiny, která měla hlavní stan v Bawtry: požadavek zněl na více než dvě stě Lancasterů skupiny; do Drážďan bylo vysláno také 150 Lancasterů 3. skupiny a 67 Lancasterů 6. kanadské bombardovací skupiny; zbytek druhé úderné vlny tvořily naváděcí letouny 8. skupiny: jelikož byly Drážďany mimo dosah operací naváděcích letounů Mosquito, bylo k vyznačení záměrných bodů pro druhý nálet určeno jedenašedesát naváděcích letounů Lancaster, mnohé z nich byly vybaveny nejnovější verzí radarového zařízení H2S. Očekávalo se, že toto nové zařízení H2S typu IIIF jehož anténa měřila šest stop, zobrazí na monitoru radaru dostatečné podrobnosti povrchu krajiny, aby posádky mohly lépe rozpoznat topografické detaily. Deset z těchto naváděcích Lancasterů poskytla 405. peruti, vancouverská peruti kanadského Královského letectva; jedna z nejzkušenějších posádek této perute měla být tou jedinou posádkou naváděcího Lancasteru, která se z drážďanské operace nevrátila. Největší kontingent měla poskytnout veteránská 7. peruti, dvanáct naváděcích Lancasterů; vedoucí letec a jeho zástupce pocházeli z 635. perute, stejně jako dalších devět Lancasterů; základní vizuální Zkáza Drážďan 125

ní značkovač příslušel ke 405. peruti; 35. peruti vyslala deset posádek a 156. a 582. peruti každá po devíti posádkách. Jelikož deníky 582. perute nejsou kompletní, není zde možné uvést údaje o zastoupení posádek jejich naváděcích letounů v konečném bojovém rozkazu k útoku na Drážďany.

Kromě náletů na Dortmund, Magdeburg a Norimberk plánoval Bennet pro své jednotky ještě ataky na dalších šest cílů, včetně Drážďan a Bohlenu. Dva cíle byly pouze falešné, posádky na ně svrhly pouze světlice, ale žádné bomby; avšak čtrnáct minut po půlnoci, právě když obě formace bombardérů, jedna útočící a druhá stahující se, prolétaly okolo Norimberka severním a jižním směrem, měla jednotka letounů Mosquito provést desetiminutový nálet na Bonn; dále, v jednu hodinu v noci, před začátkem posledního útoku na Drážďany, mělo devět velmi vysoko letících letounů Mosquito ze 139. perute - mezi nimiž byl i jeden s přetlakovou kabinou typu XVI - svrhnout každý čtyři pětisetlibrové bomby na Magdeburg. Jelikož ti, kdož plánovali německou obranu, dobře věděli, že velitelství bombardérů mělo rozkazy soustředit se přednostně na nejslabší článek Německa, jeho petrochemickou výrobu a rezervy pohonných hmot, bylo naplánováno provést malý ale přesvědčivý útok na rafinerii syntetických pohonných hmot v Bohlenu, deset mil jižně od Lipska a nedaleko Drážďan. Akce na odvrácení pozornosti měly být ukončeny útokem osmi letounů Mosquito na rafinerii v Misburgu poblíž Hannoveru v 1.30 - což byla nultá hodina druhého úderu na Drážďany.

Hodina "H" pro Búhlen byla stanovena na 22.00, první úder Drážďanům byl zasazen o patnáct minut později. Tento útok měly provést Halifaxy 4. a 6. skupiny; určeno k němu bylo 368 letadel, z nichž více než třetina byla z kanadské 6. skupiny. Bombardér Halifax měl stejně jako Lancaster čtyři motory a měl i obdobný dolet, ale mohl nést podstatně menší náklad bomb a velitelství ho postupně vyřazovalo: poněvadž bylo stanoveno, že útok na Drážďany má být "těžkým náletem", bylo vhodné vyslat maximální množství výhradně Lancasterů, aby bylo možné dopravit co největší náklad zápalných a třaskavých bomb. Vzhledem k převážně nepříznivým prognózám náletů na malé cíle, jako byly např. petrochemické závody,

†

kladný trik.

Záměrem bylo při prvním útoku Drážďany zapálit jako signální vatru pro druhý úder, který měl přijít o tři a čtvrt hodiny později; při druhém útoku, značkováném Lancastery skupiny Pathfinderů, měla být využita standardní technika H2S-Newhaven. Nultá hodina druhého útoku byla stanovena na 1.30 14. února; v čase nula minus sedm, tj v 1.23 měla skupina dvanácti osvětlovacích Lancasterů-nepočítaje v to příspěvek 582. perutě - provést několik přeletů města naslepo, jen podle údajů radarového zařízení N2S, a svrhnout svazky světlic křížem přes přibližnou polohu záměrného bodu.

O minutu později, v 1.24, měl provést Lancaster zástupce vedoucího letce bombardovací let přes město, a pokud se mu podaří jednoznačně identifikovat záměrný bod pro tento nálet, pokusit se ho označit svými šesti červenými značkovacími bombami; vedoucí letec, oblétaující město severovýchodně, měl určit vzdálenost mezi vzplanuvšími červenými ohni a skutečným záměrným bodem, a jestliže by se ukázala být příliš veliká, svrhnout své vlastní červené značkovací bomby přesněji, přičemž původní rudé značení měl použít jako výchozí bod. Pokud by byly značkovací bomby zástupce vedoucího letce přesné, měl prvotní vizuální značkováč okolo nich naházet rudé a zelené signální pochodně, aby posílil označení záměrného bodu. Řadové vizuální značkovací Lancastery, kterých bylo v Drážďanské operaci okolo dvaceti, měly útočit ve vlnách po třech, v intervalech tří až čtyř minut během celého náletu, a nahrazovat dohasínající označení cílů pocházející od předchozích vln markérů a zároveň opticky centrovat všechny příliš rozptýlené značkovací zásahy.

Byla též učiněna opatření pro případ, že by cíl zastřel mrak; když by nebyl příliš velký, mělo hned na začátku třináct značkovacích letadel naváděných přístroji (nepočítaje v to letouny z 582. perutě) svrhnout zelené pozemní signální nálože; vedoucí letec měl zkontrolovat, jestli je jejich záře skrze mračno viditelná; pokud by tak tomu nebylo, byla zde ještě poslední možnost a sice nasadit osm značkovacích letounů (opět nepočítaje v to ty z 582. perutě), které nesly náklad světlic wanganui, jež vyzařovaly červené světlo se ze-

Zkáza Drážď'an 12%

lenými hvězdičkami; ty měly být vypuštěny naslepo, pouze podle radarových údajů, a měly se vznášet nad oblačnými vrstvami na padácích. Kdyby byl mrak tak hustý, že by byla nutná signalizace na obloze, pak by zcela jistě k drážďanské tragédii nedošlo; počasí nad Drážď'anami ale bylo pěkné a vedoucí letec nepovolal ani ty značkovací letouny, které pracovaly naslepo, ani ty, které vyznačovaly cíl na obloze.

Vedoucí letec druhého drážďanského útoku byl velmi zkušený pilot, který měl za sebou víc jak tři operační turnusy; jednou, v listopadu 1944, byl požádán, aby dělal vedoucího letce při katastrofálním náletu na Freiburg im Breisgau, ale odmítl, protože tam studoval na univerzitě a v oblasti okolo freiburské katedrály, která měla být záměrným bodem, měl mnoho přátel; avšak v Drážďanech nikdy nebyl a ačkoli hluboce litoval toho, že je nutné zničit takové obdivuhodné a krásné město, nemohl najít žádné osobní důvody k protestu.

Výkonný rozkaz bombardovat Drážď'any nebyl akceptován bez dotazů a pochybností: brzy po jeho převzetí se cítil velitel skupiny naváděcích letounů být povinen zpětně se telefonicky dotázat v High Wycombe, zda si jeho štáb rozkaz nevyložil špatně; když byl rozkaz bombardovat Drážď'any potvrzen, dokázal AVM Bennett překonat své pochybnosti o tom, zdaje to principiálně nutné, a spokojil se s diskusí o záměrném bodu, který byl určen značkovací jednotce jeho skupiny. Podobně velitel 1. skupiny vzpomíná, že on a vyšší důstojníci jeho štábu byli "trochu překvapeni", když na dálkopisu četli zprávu z hlavního stanu velitelství bombardovacího letectva. Další velitelé skupin se rozpomínají na velmi zdrženlivý podtón v hlase svého vrchního velitele, když potvrzoval rozkaz, a nabyli dojmu, že ho celá záležitost příliš neuspokojovala. Do večera, kdy bylo proškoleny na 6 000 letců, tato nespokojenost do určité míry pronikla mezi bombardéry až na nejnižší úrovni.

Odpoledne byl vedoucí letec prvního náletu povolán do zpravodajské budovy 54. základny, aby vyslechl závěrečnou instruktáž k plánu náletu. Důstojníci na základně marně hledali jednu z obvyklých cílových map, které byly zhotoveny k náletům na německá

†

128 David Irving

města: v této fázi války byly cílovými mapami pomocí speciální itografie tištěné plány o rozměrech 24 krát 18 palců, na nichž byl venkov i města zobrazeny šedou, nachovou a bílou barvou, jak si umělec představoval, že vypadají v noci, s vodními plochami a řekami zářivě bílými mezi černými a šedými masami měst a nachovým stínováním a šrafováním, které představovaly odlišné pole, lesy a holou krajinu; na těchto cílových mapách byly vyznačeny pozice hlavních sil protiletadlového dělostřelectva, místní letiště a německá lákadla. Daný cíl se nacházel uprostřed cílové mapy, v centru soustavy černých soustředných kroužků, jejichž poloměr narůstal po jedné míli. Samotný cíl byl na těchto mapách vytištěn odlišně oranžovou barvou, ať už to byla parcela Kruppovy továrny v Essenu, závody Focke-Wulf v Brémách, nebo ropná rafinerie v Gelsenkirchenu.

Taková cílová mapa Drážďan neexistovala. Sir Robert Saundby a AC (Air Commodore) H.V Satterley podotýkají, že to je přesvědčivý důkaz toho, že ze strany generálplukovníka Harrise nikdy nešlo o nějakou bytostnou touhu zničit toto město. Kdyby tomu bylo jinak, jistě by se svou obvyklou důkladností přikázal zpravodajské službě velitelství bombardérů, aby zajistila pořizování odpovídajícího množství fotografických materiálů, s dostatečnou frekvencí, aby bylo možné zjistit charakter cíle a údaje o jeho obraně a kamuflážích a lákadlech v nejbližším okolí. Nechal by zjistit rozmístění drážďanských nočních stíhačů na letišti v Dresden-Klotzsche a zakreslit je do mapy.

Jistě by si povšiml komplexu vojenských kasáren na severu města a s ním sousedící, ale v té době už zaniklé, zbrojovky. Ale za těchto okolností to nejlepší, co mohli vedoucí letec a jeho zástupce pro akci dostat, byla oblastní cílová mapa Drážďan (D.T. M. No. G.82 1); tato dost zastaralá cílová mapa, pomocí níž měli vůdčí letec a jeho značkovací jednotka identifikovat a označit záměrný bod toho, co mělo být vyvrcholem strategické letecké ofenzivy proti Německu, nebyla ničím víc než černobílou knihtiskovou reprodukcí letecké fotografie Drážďan na lesklém papíře, která byla sestavena jako mozaika z nepřiliš kvalitních leteckých průzkumných snímků pocházejících z listopadu 1943. I když ve srovnání s velmi kvalitními

Zkúra Dráid'an

129

L Č V C

X t t G t E
u U.

C Y ce G , - Ů i' .7G Ů
C Č t j C L \ L t C 'f L Z
7 š > t t č \ u c t \ -t č č
j t t Y t T t U) X .:á \ CC .C o t. C
e
tL j vÚ ř t/ tů>>y`a ULGL`q
V

TY .C C X t L C t Gt uL

U t U Ú t t U U `t KJ t t Č 7. `2 .td t t Z t U
Nšt>rřiN tCX`ťso,Ttttt :CCT>
d C V V t tC > > t L X v " " C C t t t t
GVtCTt.t t t `t"tC,CC

L Ú t CC > 7 C Ú U `d 2 > `Č 'C SG X L L :đ `t
> Č Č j C > Q L u X U 09 t9td T T V U t t L P
t t rř t t v ř t 2 Y v v C- v t t U U T t. ^ ti1 t1 N N O Ě

^ N 7 vt `G tt x T t t N rt '7 Vl tC ft x T Ň N N N
♀

130 Dať'tt1 Irving

cílovými mapami, které se běžně vydávaly posádkám bombardérů pro operace v Německu, Francii a Itálii, vypadala tato cílová mapa dost bídne, přece jen alespoň jasně zobrazovala body, z nichž mohl být učiněn pokus vyznačit Drážďany. Kupodivu byl na jedné velké budově ve středu cílové fnapy natištěn osamocený černý křížek; ta budova, ve skutečnosti drážďanské policejní velitelství, skrývala v hlubokých betonových bunkrech podzemní velitelské centrum štábu protivzdušné ochrany, v jehož čele stál saský župní velitel Martin Mutschmann.

Přesně podle předpovědi meteorologického oddělení z High Wycombe začínal vát vytrvalý jihozápadní vítr. Neměl-li kouř hořícího města zakrýt záři ohňů signálních bomb, které žhnuly na zemi, musely být umístěny na návětrné straně cílové oblasti; bombardéři měli shazovat bomby východně od nich.

Nejnápadnějším topografickým rysem města, který se dal rozpoznat na zmíněné mozaice leteckých snímků, byl velký sportovní stadion na západě Starého města, prostřední ze tří sportovišť, která byla vystavěna přibližně na přímce procházející městem.

Vybraný sportovní stadion, Dresden-Friedrichstadt Sportsplatz, měřil na délku asi 500 stop a byl příznivě umístěn poblíž řeky i železnice; ty mohly značkovacím silám dobře posloužit jako výchozí čáry pro vyhledání stadionu i za předpokládaných minimálních podmínek viditelnosti v Drážďanech.

Vedoucí značkování nlušel označit tento stadion svou jedinou červenou signální bombou: po kontrole její polohy měl vedoucí letec rozkázat zbývajícím zriačkovacím letounům Mosquito, aby se ke stadionu obracely s dalšími červenými signálními bombami, dokud nebude dostatečně vyznačen. Je jich rudou září. Pak měly být do útku povolány hlavní síly Lancasterů, které burácely nad krajinou několik mil severozápadně odtud. Měly přelétat město téměř ve směru větru, zalíciť své pumové zaměřovače na rudou záři signálních bomb na sportovní stadionu, a po načasovaném přestřelu, který se lišil od perutě k peruti a od letadla k letadlu, vypustit bomby na město. Protože měl každý Lancaster určen i vlastní kurs, ve kterém měl nad Drážďany letět, výsledkem měl být jakýsi vějíř bombardérů rozevírající se nad městem od stadionu, a v tomto sektoru, jenž se měl po-

Zkáza Dráid'an

dobat dílku kulatého syra se středem ve značkovacím bodě na stadionu a s maximálním poloměrem 2 400 yardů, měly svrhnout své bomby. Tento sektor zahrnoval celé drážďanské Staré město a byl vyznačen jako oblast ohnivé bouře, která měla posloužit jako signální vatra pro Lancaster y z druhého náletu. A skutečně, jak víme od generálního ředitele drážďanské pobočky "Ústředního úřadu pro pohřešované (oddělení zesnulých)", byl to právě tento prostor, který se stal "hlavní oblastí inferna". Ti, kdož by ihned po skončení prvního náletu vyrazili na předměstí a vydali se ven z města, by si snad byli zachránili život. "Avšak ti, kteří počkali na druhý útok, nevyšli z této centrální oblasti města živí ..." Ale byla také místa v (Dresden-)Striesen a zvláště okolo Seidnitzer-platz, kde málokdo - kdo vyčkal do druhého útoku - vyvážl životem.

IRVING Zkáza Drážďan IISV

Vedoucí letec a jeho navigátor byli informováni, že účelem náletu je zbrzdít železniční a jinou dopravu procházející městem. I když zkoumali tento sektor o rozloze 1,28 čtvereční míle, který byl určen 5. bombardovací skupině pro přesný kobercový nálet podobný těm, jimiž se skupina proslavila, pravděpodobně ani jednomu z přítomných důstojníků nedošlo, že ve skutečnosti sektorem vyznačeným pro kobercové bombardování neprocházela ani jedna železniční trať: v sektoru nebyla ani jedna z drážďanských osmnácti osobních a nákladních železničních stanic; v sektoru nebyl ani železniční most přes Labe, Marien-brücke, most s největším významem pro dlouhé tratě v obou směrech.

Jestli to vedoucího letce napadlo, při instruktáži se o tom nezmínil. Jedinou podrobností, která mu jasně vyvstává na paměti teď, osmnáct let po válce, je to, že si na konci brífinku velitel základny vzpomněl, že před válkou byl jednou v Drážďanech a pobýval ve slavném hotelu na Dresden Altmarkt, velkém náměstí v centru Starého města. Toto náměstí bylo přímo uprostřed sektoru, jenž byl vyznačen pro koncentrovaný nálet, který měl být proveden asi za osm hodin; velitel základny byl zřejmě při odjezdu hotelovým personálem ošizen. Řekl, že doufá, že si teď na ně dáme pozor - tato bezstarostná poznámka vyčistila vzduch. Na brífinku byl též oznámen volací znak hlavním silám bombardérů: Plate-rack, Stojánek na talíře. Nebyla to jen další zmínka o legendárním, ale nesprávném spojová-

♀

132

d Irvine

ní města s porcelánem: Plate-rack byla fráze, která se dobře vysílala a posádky hlavních sil ji snadno rozpoznávaly; často se užívala. Hodina "H", na které se zakládalo těžké časování, byla stanovena na 22.15.

Ve 22.15 měly dopadnout na drážďanské Staré město první třaskavé bomby. Ale ještě předtím tušely strážné síly alespoň deset minut značkováním sportovního stadionu na západě města svými signálními prostředky.

Do 17.30 byly posádky osmi naváděcích letounů proškoleny a každé byla ze skladu vydána jedna značkovácí bomba. Jejich letouny byly překontrolovány a na svá místa byly připevněny přídavné palivové nádrže. Let do Drážďan znamenal natáhnout akční rádius letounů Mosquito na mezjejich možností, přídavné nádrže mohly nést jen za cenu menšího počtu bomb pro vyznačení cíle; při značkování nebylo místa pro chyby.

Jestliže měly za těchto okolností posádky letounů Mosquito dorazit až do Drážďan, neměly žádnou možnost nějak výrazně se odchýlit od přímého kursu, což by jím případně umožnilo svést dispečery nepřátelských stíhaček ze stopy, přinejlepším mohly směřovat na Chemnitz, několik mil jihozápadně od cílového města, a pak na poslední chvíli změnit kurs na Drážďany. Ale i tak, přímá cesta naváděcích letounů po rovné čáře napříč Německem vedla přes několik oblastí dobře bráněných flakem.

Do 17.30 se vznesly do vzduchu také první perutě Lancasterů z letišť 5. skupiny v hrabství Midlands. Do 6.00 byly na palubě posádk všech

y 244 bombardérů hlavních sil, kroužily nad svými letišti a nabíraly kurs na první orientační bod své cesty, a pak do Německa.

d' a n 133

Zkáza Drát

KAPITOIT' II
SÍLY PLATFT'ŤCK

ť Ietci k sobě jistě vzhlíželi ve
 Na Anglii už padal soumrak a mnozf
 jivém očekávání toho, co je Geka' když pozorovali zamrače-
 znepoko ve velmi malých výškách se
 nou oblohu a četli předpověď' počasí t ty a téměř celou Evropu při-
 dala očekávat námraza, měly být bopZamlouvala vyhlídka na devíti
 kryvaly tziraky. Málokterému letci se tým územím za takových po-
 či desetihodinový let napříč nepřatel tou bylo to, že špatná viditel-
 větrnostních podmínek: jedinou útěc mohly přidršet při zemi noční
 nost a oblačnost nad Německem snad tavovaly pouze stíhačky, nad
 stíhačky: nebezpečí pro letadla před K husté.
 jejichž základnou by nebyly mraky t tvcací jednotky mělo ve svých
 Devět letounů Mosquito ze značekmodernějších elektronický
 v ch přihrádkách některé z n
 ch
 přístroje ý ý, Obava, která se jejich pilotů
 zařízení, které vyvinuli západní vědc třetnostní podmínky, jistě ješ-
 zmocnila. když viděli zhoršující se pťtrukce z brífinku, že pokud se
 tě zesílila, když se rozpomněli na in tky na západ a snažit se pokud
 "dostanou do potíží, měli zamířit zpá i výšky nebo k přistání na vý-
 možno nenechat se přinutit ke snížerf dou muset zničit letadlo a vše
 chod od Drážď'an; a že zcela určitě bťlo přednost před přistáním na
 ostatní. Přistání na německé půdě m
 území ovládaném Sovětskou armádotť
 gcích letounů nakládali výstroj
 V tu samou chvíli, kdy do značkoj

134 David Irving

a potřebnou pyrotechniku, vědci z Farnborough ještě naposledy
 kontrolovali speciální fotoaparát, který by'I namontován do pumov-
 nice v letounu Mosquito vedoucího značkování, jenž byl takříkajíc
 z moci úřední i zástupcem vedoucího letce. Kamera byla vybavena
 velmi rychlým kazetovým systémem a bleskem, které byly navrže-
 ny tak, aby bylo možné pořizovat ve velmi malé výšce, přímo při
 značkování. v sekundovém intervalu fotografie cíle. Očekávalo se,
 že se tímto způsobem podaří získat přesné fotografické údaje o tom,
 kam dopadly bomby vyznačující cíl. Fotoaparát byl navržen tak, aby
 začal pracovat v okamžiku, kdy vedoucí značkování zmáčkne tlačít-
 ko, kterým uvolní bombu, a aby pořizoval snímky s bleskem, dokud
 nedojde film. v Drážď'anech měl být aparát použit poprvé.
 Mosquito K8.401 pilotovaný vedoucím letcem se vznesl do
 vzduchu ze základny v Coningsby tři minuty před osmou večer 13.
 února. Ve 21.28 se dostal z dosahu anglických i francouzských na-
 vigačních stanovišť'systému Gee. Vál ted'silný západní vítr. Nad se-
 verozápadním Německem mezi 15 000 a 20 000 stopami neustále
 poháněla letouny Mosquito k cíli vichřice o rychlosti 85 uzlů. Než
 zachytili slabé signály systému pro dálkovou navigaci Loran, muse-
 li se navigátoři spolehnout na své vlastní schopnosti a přesnost od-
 hadu větru, aby se udrželi ve směru a nebloudili nad oblastmi se sil-
 nou obranou. Ve 22.00 se chystal falešný nálet na Bdhlen a o pár
 minut později měly značkovací letouny, které byly naváděny rada-
 rem naslepo, shazovat své padákové světliče a zelené signální nálo-
 že pro prvotní vyznačení cíle.
 ve 21.49 konečně na vigátoři zachytili vysílání navigačního sys-
 tému Loran. K určení polohy potřebovali dva signály a tak, zatímco
 vedoucí letec s neklidem pohlížel na své hodinky, jeho navigátor tr-
 pělivě zkoumal obrazovku systému L,oran a snažil se najít druhý sig-
 nál; letouny Mosquito musely stoupat výš a výš a šmátraly v éteru
 po nepolapitelném paprsku. Značkovací jednotka měla být nad
 Drážď'anami do pěti minut. Mosquito vedoucího letce byl více než
 20 000 stop vysoko. Pak navigátor zachytil signál, po kterém pátral,

a ihned určil polohu, kterou potřeboval. Podle všeho měli být patnáct mil jižně od Chemnitzu. Všech devět letounů Mosquito změnil Zkáza Drážďan

lo kurs podle řídicích signálů a pátralo na horizontu po záblescích, které by jim prozradily, že jejich výpočty byly v pořádku.

Krajina dole se zdála být zcela skryta pod hradbou neproniknutelných mraků. Nad nimi byla jasná a hvězdnatá studená únorová obloha. Ale když letouny Mosquito urazily směrem k Drážďánům posledních třicet mil a klesly během zhruba čtyř až pěti minut o sedmáct až osmáct tisíc stop, bylo vidět, že se mraky rozplývají přesně podle předpovědí meteorologů Velitelství bombardovacího letectva. Přímo v Drážďanech byly nad cílem pouze tři vrstvy mráčen: tenká vrstva stratokumulů od 15 000 do 16 000 stop, další vrstva mraků od 6 000 do 8 000 stop a oblačné chuchvalce od 3 000 do 5 000 stop.

V tom samém okamžiku se na obzoru objevila šňůra jasných bílých světél Drážďan a osamocené zelené klubíčko visící na obloze. První signální jednotka 83. perutě Lancasterů už dorazila. Základní zelená signální bomba, která byla spolu s doprovodnými sprškami hořčičkových padákových světlic po radarovém zaměření svržena nad místem, kde řečiště Labe v Drážďanech tvořilo "S", padala zee-la přesně, kam měla. Od tohoto okamžiku se měl celý útok rozvíjet s úděsnou vojenskou precizností. Po první vlně osvětlovacích Lancasterů naváděných naslepo nad cílovou oblast nalétla druhá vlna, která shazovala svazky bílých světlic; tentokrát se pumoví zaměřovači spoléhali na vizuální metody a na údaje, které měli na obrazovkách radarů.

Nakonec přišla i-ada na značkovací letouny Mosquito, jasně červené značkovací bomby až dosud zasunuté v pumovnicích se snesly na Drážďany a vyznačily sportovní stadion, na čemž závisel celý útok.

Drážďany spadaly pod ochranu německé 1. stíhací divize. Hlavní stan divize byl v Džberitzu u Berlína. Velitelství ostatních stíhacích jednotek byla umístěna v obrovských bunkrech v Arnhemu, ve Sta-de, v Métách a ve Schleissheimu. Letci říkali těmto velicím střediskům "polní opery".

♀

136 David Irving

Už při vstupu [napsal jeden generál nočních stíhačů Luftwaffe] byl člověk nakažen nervózní atmosférou, která tam panovala. V umělém světle se tváře zdály být ještě přepadlejší, než byly ve skutečnosti. Ze špatného vzduchu, cigaretového dýmu, hukotu ventilátorů, cvakání dálnopisů a tlumeného mumlání nespočetných telefonistů vás rozbolela hlava. V této hale byl centrem pozornosti velikánský panel z matovaného skla, na který se promítala pomocí reflektorů a textových projektorů poloha, výška, síla a kurs nepřátelských i našich formací. Každý bod a každá změna, které jste tam mohli vidět, byly výsledkem zpráv a pozorování, jež přicházely z radarových zařízení, odposlouchávacích stanic, průzkumných a pozorovacích letounů a od jednotek v akci.

Před mapou na stupních jako v amfiteátru seděli v několika řadách řídicí bojových letů, kteří podle vývoje bitvy vydávali rozkazy svým nočním stíhačům. Toto místo v sále mělo spojení se všemi velitelskými stanovišti a letišti prostřednictvím sítě telefonních linek.

Do hry teď vstoupila ještě nešťastná shoda okolností, aby zpečetila osud Drážďan: právě toho rána 13. února 1945 vydalo německé vrchní velení leteckým silám novou směrnici objasňující priority, jejichž uplatňování zrněnilo celkový ráz činnosti letectva. "Nejvyšší prioritou," nařizuje vrchní velení, "mají denní operace rychlých bombardovacích formací podél frontové linie a akce záškodnických sku-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

pin proti stejným cílům v noci. Vzhledem ke ztrátám produkce rafinerii na výrobu syntetických pohonných hmot mají obranné operace stíhaček nejmenší prioritu." Konfrontováno s tímto nařízením vrchní velení německého letectva zaznamenalo do svého válečného deníku: "Kritická situace v zásobování leteckými palivy nás nutí provádět další omezení ve všech oblastech činnosti". V důsledku toho nejen že drahocenné zásoby paliva byly k dispozici pouze špičkovým posádkám, opravdovým "jedničkám", ale k vydání rozkazu ke vzletu letadel do boje bez předchozího povolení z Dóberitzu nestačilo ani postavení vzlétatele letiště.

Dilema, kterému stáli tváří v tvář řídící letů v "polní opeře" té

Zká'r,a Drážd'an

noci 13. února, je očividné. Za prvé, jejich informace byly jen velmi skrovné; i jejich obvyklá stanoviště k monitorování nepřátelských radarových přenosů, která dříve zachycovala ladění a zkoušení radarových a rádiových přístrojů za rán, jež předcházela velkým náletům, teď neviděla skrz "záclony" shazované okolo východního pobřeží britských ostrovů a podél západní fronty. Prostředky německého včasného varování, rozmístěné podél kanálu, už dávno padly do spojeneckých rukou; zprávy o nepřátelských bombardérech, které potichu přelétaly přes spojenecké linie, k nim mohly dorazit, až když se bombardéry dostaly do dosahu radarů, které byly na území Říše; a tak když se za onoho pochmurného rána 13. února 1945 hrozba zhmotnila, vynořilo se nakonec zpoza radarové "záclony" pouze 244 bombardérů. Otázka, kterou museli řídící letů řešit, nezněla pouze: Kam ty bombardéry mají namířeno?, ale také: Co hodlá AVM Harris učinit dnes v noci s ostatními 750 bojeschopnými bombardéry? Jelikož formace bombardérů Lancaster, záhy s doprovodem dalších tří stovek Halifaxů vypravených do Bdhleny, směřovaly stále hlouběji a hlouběji do jižního a středního Německa, začala být hrozba řídícím letů jasnější; ale rozkaz, aby vzletu schopné letky ve středním Německu vystartovaly, byl vydán, až když si uvědomili, že to třetí menší seskupení červených šipek na stěně z matovaného skla před nimi nepředstavuje běžný diverzní nálet po cestě na Berlín, nýbrž že bude přelétat buď nad Lipskem, Chemnitzem nebo Drážďanami ve stejný čas, jako hlavní bombardovací sled. V tom okamžiku přestali řídící letů čekat, až se objeví třetí, a možná teprve ta skutečná hrozba a rozhodli, že bezprostřední nebezpečí hrozí saským městům. I tak jistě nejeden z nich musel vážně zapochybovat, když uvažoval o možnosti náletu na Drážďany. První varovná zpráva z Drážďan naznačovala, že západně od města bylo vysazeno tisíc parašutistů.

Rozkaz, který přiměl letku nočních stíhačů V./NJG.5, která byla základnou v Dresden-Klotzsche, k okamžitému vzletu, dorazil až ve 21.55. Ale to bylo příliš pozdě a značkování cíle už započalo. Jeden z pilotů nočních stíhaček Me110 z této základny, pětadvacetiletý četař, který sloužil jako dobrovolník při obraně Říše, charakterizoval ve svém deníku 13. únor jako "nejsmutnější den v mé kariéře noční-

†

138 David frvin

ho pilota". V poledne zkontroloval a vyzkoušel svůj stroj. Pasivní radarové zařízení SN-2 bylo v naprostém pořádku.

Večer byl vyhlášen poplach, ten den první. Pochopitelně se týkal pouze vybraných nejlepších posádek. Rozkaz vzlétnout přišel mnohem později...

Mezi vybranými posádkami bylo osm až deset nejúspěšnějších posádek eskadry. Jejich piloti nakonec urychleně vzlétli pět minut před desátou večer, zrovna když se letouny Mosquito ve výšce 20 000 stop snažily zachytit signály systému Loran. Dvoumotorovým stíhačkám Messerschmidt trvalo přes půl hodiny, než nabraly útočnou výšku kroužením nad svým letištěm, které bylo pět mil od Drážďan. Obsluha lehkých protiletadlových zbraní na letišti byla čím dál nervóznější, protože za obzorem 'raznivaly zvuky velkého množství blížících se bombardérů; když jeden ze světlometů zachytil leta-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

dlo kroužící ve velmi malé výšce, všechny lehké zbraně na něj vypálily. Letadlo se zřítilo v plamenech. Byl to jediný úspěch protiletadlové obrany za celou noc: jeden z pěti letounů Me 110 s vybranou posádkou, pilotovaný mladým četařem. Tak špatně se saské hlavní město připravilo na útok. V celém Německu vzletlo pouze dvacet sedm nočních stíhaček, aby zažehaly nejmohutnější letecký útok v historii.

Tři Lancastery ze dvou perutí naváděcích letounů byly vybaveny jako spojovací letadla; jejich úkolem bylo přenášet instrukce vedoucího letce bombardérů pomocí morseovky, kdyby snad zařízení přenášející řeč selhalo nebo bylo rušeno. Někdy třeba jeden z radiistů náhodou přepnul na frekvenci VNF, která rušila spojení mezi letci a vedoucím letcem, jindy za to mohli Němci. Spojovací letadla sloužila i ke komunikaci vůdčího letce se základnou skupiny v Anglii. Vedoucí letce a základna si vyměňovali korigované předpovědi počasí a odhady větru; při takových operacích základna od vedoucího letce vyžadovala okamžitá hodnocení úspěšnosti náletu, i když byl ještě nad cílem.

Zkáza Drážďan 139

Při drážďanském náletu byly všechny tři spojovací Lancastery z 97. perutě. V letounu č.1, byl instalován speciální drátový magnetofon, který pořizoval permanentní záznam o průběhu útoku; tento záznam měl být použit v příštích dnech při vyhodnocení provedení náletu na Drážďany; velitelství bombardovacího letectva RAF stále dychtilo poučit se ze svých chyb a rozvíjet a rozšiřovat své postupy a metody práce.

Zatímco se Mosquito vedoucího letce stále ještě blížil k cíli, přepnul na jednu ze svých dvou hovorových vysílaček VNF; rádiové ticho nad Německem bylo teď poprvé přerušeno: "Řídící letu volá vedoucího značkování: Jak mě slyšíte? Přepínám." Vedoucí značkování odpověděl, že slyší vedoucího letce jasně "v síle pět". Obdobně záznam z prvního spojovacího letadla ukazuje, že komunikace mezi ním a vedoucím letcem byla "hlasitá a zřetelná". Celá operace měla být řízena v běžné řeči, kódových slov mělo být použito pouze pro hlavní příkazy jako "Signál k návratu" nebo "Mise zrušena". Vedoucí letce nevyžadoval potvrzení příjmu žádného rozkazu, kromě "Lette domů". Nad cílovou oblastí byla ještě výrazná oblačnost; vedoucí znovu volal vedoucího značkování: "Jste už pod mraky?" "Ještě ne," ozval se vedoucí značkování. Také on klesl o devatenáct tisíc stop v necelých pěti minutách; navigátor ve stroji vedoucího letce vytrpěl muka při bolestech uší. Vedoucí letce vyčkal a pak se otázel vedoucího značkování, jestli vidí základní zelenou signální bombu, kterou svrhla 83. peruť. "Ano, vidím ji. Mraky nejsou moc husté." "Nejsou," potvrdil vedoucí letce. "Jak myslíte, že jsou asi vysoko?" Po chvíli vedoucí značkování odpověděl, "Jejich základna je ve výšce okolo 2 500 stop." Nastal čas značkování. Nad městem teď velmi jasně zářily světlice; celé město vypadalo poklidně a mírumilovně. Vedoucí značkování ve svém letounu Mosquito pečlivě prohlížel cíl: ke svému překvapení neviděl ani jeden reflektor, nezjistil ani jediné střílející protiletadlové dělo. Opatrně kroužil nad městem a udržoval svou polohu.

Když jsem přelétal přes město, viděl jsem jasně velké množství černobílých hrázděných budov; připomínaly mi Shropshire a Hereford a Ludlow. Zdálo se, že lemuji řeku, nad

♀

140 David Irving

níž se klenulo mnoho graciézních mostů; ty budovy byly velmi nápadné svým rysem architektury města.

Na seřazovacím nádraží v Dresden-Friedrichstadt viděl osamoc-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

nou lokomotivu, pilně bafající, s krátkou šňůrkou nákladních vagónů. Vedle velkých budovy, v které rozpoznal Hlavní nádraží - strávil celé odpoledne ve Woodhall Spa při studiu mozaiky leteckých fotografií Drážďan --- byl další obláček kouře, jak se jiná lokomotiva snažila odtáhnout osobní vlak s několika bílými vagóny ven z města.

Nadešel čas k prvnímu přímému náletu na značkovací bod. Nyní byl vedoucí ztřčkování nad Hlavním nádražím ve výšce dva tisíce stop. Začal prudice klesat; ostrážitě sledoval výškoměr: barometrické zařízení přitádělo bombu, která sloužila k vyznačení cíle, k výbuchu ve výšce sedmi set stop. Kdyby byla vypuštěna v menší výšce, bud' by malet dřevěné letadlo zapálila, nebo by se její ohňostroj orádně nerozštěhl.

P

Jeho oči sledovaly železniční tratě, které vedly z Hlavního nádraží a stáčely se doprava k řece. Nalevo od železničních mostů ležel toho značkovací bod; teď, když mohl zahájit přímý nálet, zvolal "Vetřčující značkování: Jdu na to!" aby varoval ostatní značkovací letouny, které by jindy mohly začít své značkovací nálety; ze dvou tisíc stop Mosquito Itlesl na méně než osm set stop a otevřel dvířka puřčovnice, když nabral přímý směr na záměrný bod. Signální patrona řčplanula, když fotoaparát mířil na Dresden-Friedrichstadt Krařčtenhaus, největřčtí nemocniční komplex ve středním Německu. Obřčtektiv kamery řčtchytíl obraz tisícilibrvé bomby určené k vyznačřčtí cíle, když řčtchází z pumovnice, řčbrovaný barel se hrozivě řčtysoval proti řčtřčse malé podlouhlé budovy v nemocničním areálu. řčvedoucí značkování rychle srovnal letadlo a udržoval velkou rychlost, protože Drá, řčd'any i jeho letadlo byly dobře osvětlené a stále ještě nevěděl, jestřč se neohlásí nějaký flak. Blesk fotoaparátu spustíl Podruhé: bomba- řčvořčila tmavou skvrnu na pozadí jasně ozářeného řčtadionu. Pilot řčřčdného letounu Mosquito, kterého neupozornili na povou fotografic-kou techniku, bezděčně vzřčřikl na svého navigátorařč "Bože, vedoucí značkování byl zasažen." Ale v tom okamřčiku lahorel dokonaltř ohňostroj řčervené značkovací bomby.

f

Zkáza Dráid'an 141

Mosquito se střemhlav vrhl přes stadion k řece rychlostí 300 mil za hodinu. Jeho fotoaparát stále pravidelně jednou za sekundu pořizoval snímek. Na třetím z nich je nemocniční železniční vlečka; zrovna se taní vykládal sanitní vlak z východní fronty; teď byl zvěřčněn na filmovém pásu ještě předtím, než přilétly bombardéry, aby vymazaly vlečku z mapy. Čtvrtý snímek ukazuje, že vedoucí značkování už přeletěl řeku Labe; z komína osamocené lokomotivy se sedlovým kotlem stoupá chomáčku vaty podobný obláček páry, jak spěchá po trati vedle zahrad Japonského paláce. "Dvojko, jdi na to!" Druhý značkovací letoun Mosquito už sledoval železniční trař a byl připraven vyhodnotit přestřel řčervené signální bomby vedoucího značkování.

V té době ověřoval vedoucí letec podle své oblastní cílové mapy, zda označený stadion je ten správný z těch tří tam zakreslených, a chmurně oznámil: "Označili jste ten řčpatný." Na chvíli se na vřčlmi krátkých vlnách ozývalo jenom nepokojné oddychování. Pak následovala úleva: "Ale ne, je to v pořádku, pokračujte." Vedoucí letec uviděl zcela jasně zřč řčervené značkovací nálože planoucí v zřčřící kaluži nedaleko od stadionu. Vedoucímu značkování oznámil: "Signální bomba je asi 100 yardů východně od značkovacího bodu." První značkovací zásah byl mimořádně přesný. Základní posun v úrovni značkování k lepšímu, kterého dosáhly tyto dvě bombardovací skupiny, je jasně patrný, vzpomeneme-li si, že v první noci bitvy o Hamburk v roce 1943 se zásahy značkovacích letounů specializované naváděcí skupiny Pathfinderů pohybovaly v rozmezí od půl míle do sedmi mil od záměrného bodu. "Řídící letu volá vedoucího značkování: Dobrý zásah! Teď to pojistěte; dejte tam další." Vedoucí značkování všem svým letounům: "Přihod'te tam, dejte tam další." "Číslo pět vedoucímu značkování: Povoleno?" "Číslo dvě vedoucímu značkování: Jdu na to!"

Bylo šest a půl minuty po desáté. Do "nulté" hodiny zbývalo ještě

tě necelých devět minut, ale cíl už byl jasně a nezaměnitelně označen. Na ostatních letounech Mosquito už bylo jen vyklopit své červené značkovací bomby na tu jednu, která již hořela, aby znásobily její zář. Jediná věc, která zajímala vedoucího letce, bylo to, jestli jsou značkovací bomby vidět skrz tenkou vrstvu mraků, zvláště jestli

♀

142

Duvid Irvinx

je vidí Lancastery, které byly ve svislých rozestupech seřazeny ve velké výšce v pásmu okolo osmnácti tisíc stop; perutě Lancasterů byly instruovány, aby se přibližovaly ke značkovacímu bodu v různých výškách, aby se zabránilo kolizím při vějířovitém rozvoji nad městem. Ue výšce osmnácti tisíc stop byl speciálně vybavený Lancaster z 97. perutě. Byl to kontrolní Lancaster číslo 3. "Řídící letu volá číslo tři: Řekněte mi, jestli vidíte zář." "Skrz mraky vidím tři cílové signální bomby," odpověděl kontrolní Lancaster. Vedoucí letec, který se domníval, že kontrolní Lancaster mluví pouze o zelených signálních bombách, se ho na to přeptal, "Dobrá práce. Vidíte už červené?" "Trojka řídícímu letu: Právě jsem zahlédl červené."

Dva další značkovací letouny Mosquito šly na to a postupně svrhly své červené značkovací bomby na stadion. Vedoucí letec měl na paměti, že každé letadlo má jenom jednu značkovací bombu, a varoval jejich posádky, aby "se držely zpátky"; možná že budou zapotřebí později. Bylo sedm minut po dvaadvacáté hodině, nula minus osm. Značkování probíhalo lépe, než se očekávalo. "Řídící letu volá signalizační jednotku: Už žádné světlice

, žádné světlice." Ještě jeden Mosquito ohlásil svůj záměr označit stadion. Vedoucí letec trochu netrpělivě oznámil všem značkovacím letounům: "Pospěšte si, dokončete značkování a pak vyklid'te prostor." Okolo stadionu teď hořel jasný kruh červených signálních ohňů, z nichž každý vypadal jako svítící jezírko o ploše několika stovek čtverečních stop, bylo jich příliš mnoho, než aby mohly být uhašeny, i kdyby našli někteří Němci dost odvahy k tomu, aby riskovali vstup do oblasti, která se jim jistě jevila jako střed terče.

Drážďanský vysílač protiletadlového dělostřelectva Horizont varoval: „Formace diverzních letadel se pohybuje po kruhové dráze od Martha-Heinrich 1 k Martha-Heinrich 8; první vlny formací těžkých bombardérů jsou u Nordpol-Friedrich, teď Otto-Friedrich 3; jejich směr je východojihovýchod". MHI, MHB, OF3 - to byly příslušné čtverce souřadnicové sítě, která byla předtištěna na mapách velitelů flaku; v rozčilení hlasatel zaměnil diverzní letadla - ve skutečnosti pět značkovacích letounů Mosquito - za těžké bombardéry a obráceně. Za pár okamžiků oblastnímu veliteli flaku došlo, že ve skutečnosti přilétají od Chemnitzu naváděcí letouny Mosquito a od severu Zkáza Drár'.d'xn 143

rozápadu se přes Riesu blíží formace těžkých bombardérů; ihned byl předán signál do místního řídícího centra protiletadlové ochrany, které bylo umístěno v suterénu budovy Albertina. Poslední zpráva z tohoto centra byl pronikavý výkřik: "Bomby padají na střed města! Kamarádi, mějte po ruce vodu a písek!" Obyvatelé ale stále ještě nebyli upozorněni, aby odešli do krytů.

Vedoucí letec se ještě naposledy ujistil u Lancasteru, který letěl v největší výšce: "Vidíte červené vyznačení cíle?" Odpověď byla uspokojivá. "Vidím zelené a červené vyznačení cíle." Bylo devět minut po dvaadvacáté hodině, nula minus šest. Značkování bylo ukončeno a vedoucí letec chtěl, aby nálet začal co nejdříve; nádrže mu dovoľovaly setrvat nad cílem už pouze dvanáct minut. Chtěl být svědkem zahájení útoku, aby se přesvědčil, že všechno jde dobře.

V tomto okamžiku se obyvatelé Drážďan, kteří už vyklidili volná prostranství a pozorně naslouchali ve svých suterénech a sklepech zvuky lehkých letounů Mosquito, které se proháněly tam a zpátky nad jejich střechami, doveděli poprvé, jak velké nebezpečí skutečně hrorí jejich město. Ve 22.09 bylo tikání hodin, které během poplachů v Německu vysílali místo rozhlasových zpráv, rázně přerušeno.

IRVING Zkáza Drážďan IISV

Z reproduktorů vyjel nezaměnitelně saský hlas velmi vzrušeného hlasatele: "Achtung, Achtung! První vlny velké formace nepřátelských bombardérů změnilly kurs a nyní se blíží k hranicím města. Bude nálet. Obyvatelům se nařizuje, aby se okamžitě odebrali do suterénů a sklepů. Policisté mají příkazy, aby uvěznilí každého, kdo se bude zdržovat na volných prostranstvích..."

Vedoucí letec ve svém letounu Mosquito tři tisíce stop nad tichým městem stále a stále opakoval do své krátkovlnné vysílačky: "Řídící letu jednotkám operace Plate-rack: Zaujměte pozice a bombardujte cíl podle červeného značení, jak bylo určeno. Bombardujte cíl podle červeného značení, jak bylo určeno."

Býlo přesně dvaadvacet hodin, deset a půl minuty.

Vedoucí značkování zavolal vedoucímu letci a otázel se: "Mohu už poslat značkovací letouny domů?" Vedoucího letce napadlo, že by Němci mohli nastražit pasti v okolí; vzhledem k tomu, že neměl k dispozici cílovou mapu, kde by byly tyto nástrahy zakresleny, nebylo by moudré nebrat tuto možnost v úvahu. "Řídící letu vedoucí-

♀

144 David frving

mu značkování: Když se budete ještě chvíli potloukat po okolí a necháte mi tu jednoho šikovného chlapce se žlutou, může zbytek jít domů." "Řídící letu, rozumím. Vedoucí značkování všem svým letounům: Let'te domů. Potvrd'te příjem." Jeden po druhém značkovací letouny číslo tři, čtyři, pět šest, sedm a osm potvrdzovaly: "Letíme domů."

Vedoucí značkování zahlédl letadlo, které kroužilo se zapnutými zelenými a červenými světly. To si koledovalo o nepříjemnosti nad nepřátelským územím. "Máte zapnutá navigační světla," upozornil letadlo. Světla nezhasla. Ve skutečnosti to asi byla jedna z německých stíhaček Me.110, která ještě kroužila, aby nabrala výšku; ale letouny Mosquito byly zcela odzbrojeny, a tak kromě vrážení do stíhačky se s tím nedalo nic dělat.

Vedoucí letec ještě stále vysílal hlavním silám bombardérů: "Řídící letu jednotkám operace Plate-rack: proved'te plánované soustředěné bombardování podle červeného vyznačení cíle okamžitě, jak se vám to bude hodit."

Děla, která měla bránit Drážďany, zůstávala stále němá. Nebyl vidět ani jediný záblesk z hlavně. Vedoucímu letci začínalo svítat, že Drážďany jsou ve skutečnosti bez obrany. Nemusel se bát přikázat těžkým čtyřmotorovým Lancasterům, aby sestoupily a bombardovaly z menších výšek, čímž se zajistí rovnoměrnější rozdělení bomb po sektoru, který byl vyznačen k útoku. Zavolal spojovacímu Lancasteru č. 1, který byl ve stálém morseovém spojení s bombardéry: "Řekněte letadlům v největším výškovém pásmu, ať sestoupí dolů pod střední vrstvu mračen." "Rozumím." Bomby na Drážďany začaly padat okolo 22.13. Vedoucí značkování upozornil vedoucího letce na charakteristicky se vzdouvající exploze velkých čtyřtisícilibrových a osmitisícilibrových traskavých bomb, které měly za úkol rozbít okna a strhnout střechy velmi hořlavých budov drážďanského Starého města, z nichž některé byly staré víc než tisíc let. Když vybuchly bomby, které dopadly mimo cílový sektor, rozťal tmou ostrý modrý záblesk; později se posádky shodly na tom, že asi bylo zasaženo elektrické vedení.

"Vedoucí značkování řídícímu letu: Zdá se, že teď bomby dopadají tam, kam mají. Přepínám." "Ano, vypadá to velmi dobře."

Zkázd Drážďan 145

"Haló, jednotkám operace Plate-rack. Bombardování jde dobře. Vracejte se a zaměřujte podle červeného označení cíle, jak bylo určeno. Někteří si dejte pozor na přestřel! Někteří to shodili moc daleko." "Řídící letu vedoucímu značkování: Jestli chcete, tak už můžete letět domů. Děkuji vám." "Haló, řídící letu, Děkuju, letím domů." "Jednotkám operace Plate-rack, dobrá práce. Bombardování je dost přesné," komentoval vedoucí letec.

Lancastery rychle přilétaly ke značkovacímu bodu, peruč po pe-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

ruti, každé letadlo se blížilo ke stadionu a k jasné rudé záři signálních bomb v jiném kurzu, některé směřovaly přímo na jih, jiné téměř na východ, přičemž vytvářely vějíř nad planoucím Starým městem. Celá výšeč podobná dílku kulatého sýra byla poseta mihotavými ohýnkami a tu a tam střechy města ozářily oslnivé záblesky velkých traskavých bomb, které rozbíjely budovy a měnily je v sutiny.

Když bylo asi osmnáct minut po dvaadvacáté, pokrývaly zásahy celý sektor, ale i mimo něho bylo vidět jednu či dvě proradné světelné skvrny. Vedoucí letec viděl i tyto bomby, které dopadly vně, a teď vyzýval zbytek Lancasterů: "Hej, chlapci od Plate-rack, zkuste najít ty červené signálky. Přestává v tom být trochu pořádek. Zkuste najít ty červené signálky, jestli to dokážete, a pak bombardujte podle plánu."

Zbývaly mu ještě tři minuty, po které mohl vytrvat nad městem. Všiml si, že poblíž svítí ještě něco jiného. Rudá a žlutá záře naplano vzplanuvších německých lákadel. Problém byl v tom, že si Němci, když navrhovali své nástrahy, nikdy neuvědomili, že ze vzduchu vypadá hořící město jako neuspořádaná, vířivá masa vzdouvajícího se kouře, výbuchů a nepravidelných skvrn myriád zápalných bomb; německé nástrahy byly postaveny v úhledných obdélnících, hořící "zápalné bomby" pravidelně rozptýleny v rovnoměrných vzdálenostech po krajině. Nicméně povinností vedoucího letce bylo zajistit, aby žádný náklad bomb nebyl nástrahami přiváben jinam. Nemyslel si, že by v tomto případě nástrahy stály za to, aby povolal značkovací bombardér se žlutou světlicí, která znamenala odvolání náletu, pouze rozhlásil všem zbylým posádkám bombardérů, které se účastnily operace Plate-rack: "Lákadla asi dvanáct až patnáct mil, azimut 300 stupňů od středu města." O minutu později zopakoval varování:

♀

146 David Irving † Zkáza Drážd'an

"Dokončete rychle bombardování a vracejte se domů. Nástrahové ohně ignorujte."

Jednadvacet minut po dvaadvacáté hodině, v noci 13. února 1945, zavolal vedoucí letec spojovací Lancaster naposledy, než nabral směr k domovu. "Řídící letu Spojce č.1: Odešlete domů:

KAPITOLA III

"ÚTOK NA CÍL ÚSPĚŠNÝ STOP PODLE PŮVODNÍHO PLÁNU STOP NEHLEDĚ NA OBLAČNOST STOP"

MĚSTO V PLAMENECH

NAKOLIK napomohla přesná předpověď počasí úspěchu tohoto prvního náletu na Drážďany, který provedla 5. skupina pozdního večera 13. února 1945, můžeme posoudit, provedeme-li srovnání s - co do počtu letadel - větším náletem 368 Halifaxů, který byl veden na rafinerii syntetických paliv v Bdhleně, 100 mil západně od Drážďan.

Meteorologické oddělení velitelství bombardovacího letectva předpovědělo, že trhlina v oblačných vrstvách, které se nacházely nad západní a střední Evropou, vydrží nad Drážďanami pouze čtyři až pět hodin. Ale ještě když první značkovací letouny širokým obloukem přilétaly téměř přímo od západu do Drážďan, sestupovaly posledních pětatřicet mil nad hranou srázu z mraků. Nad vlastním Bdhlenem posádky hlásily vrstvy stratokumulů. Byla vidět jen velmi slabá záře signálních bomb, které naváděcí letouny svrhly s velkým rozptylem. Kromě nedostatečné koncentrace značkování sehrálo svou roli i to, že Němci zažehli pár mil odtud řadu signálních ohňů, které označovaly falešný cíl, a posádky Halifaxů, které nebyly s to rozlišit pozemní detaily, byly z velké části oklamány i přes

upozorňování jejich vedoucího letce. Bombardování bylo rozptýlené.

Kdyby ty samé oblačné vrstvy byly nad Drážďanami ještě o patnáct minut později, kdy nad nešťastné město přiletěly bombardéry 5.

†

148 David Irving Zkáza Drážďan 149

skupiny, téměř zcela jistě by se u prvního útoku nepodařilo dosáhnout takové koncentrace zásahů, aby stačila ke v zplanutí ohnivé bouře, záznamy, které byly uchovány na meteorologickém stanovišti místního letiště stíhaček v Dresden-Klotzsche, potvrzují nejenom skutečnost, že dřívější zahájení útoku bylo téměř nemožné, ale i to, že při druhém úderu visely na patách útočících jednvtek hradby mráčen: takže, ačkoli v 19.00 pokrývaly mraky ve výšce pod 10 000 stop oblohu z jedné desetiny, po druhé hodině v noci 14. února, poté, co skončil druhý úder na Drážďany, se během deseti minut obloha zcela zatahla ve výškách nad i pod 10 000 stop.

Do tohoto přesně předpovězeného intervalu, kdy se měla oblačnost nad Drážďanami roztrhat, muselo velitelství bombardovacího letectva vměstnat dva těžké nálety i s přibližně tříhodinovou přestávkou mezi nimi. Svědectví vedoucího letce prvního útoku podplukovníka M. A. Smitha to dotvrzuje: kdyby byl první nálet na Drážďany začal o deset či patnáct minut dříve, celý dvojúder by do zajista skončil neúspěchem; Lancastery by nemohly patnáct minut kroužit a čekat, než se obloha vyjasní.

Tak blízko bylo velitelství bombardovacího letectva tomu, aby přišlo o největší, vrcholný úspěch své plošné ofenzivy proti Němcům; a stejně tak blízko byli pováleční nepřátelé Británie tomu, aby přišli o své největší propagandistické obvinění proti nám.

13. února okolo 22.30 už byly všechny jednotky, které se účastnily prvního drážďanského náletu, na zpáteční cestě do Anglie. Deset minut poté, co skončil první útok, přestaly bombardéry náhle vypouštět radarové odražeče window a rychlým sestupem na výšku 6 000 stop sklouzly fakticky pod horizont německých panoramatických radarů. Jakmile 5. skupina dosáhla spojeneckých linií v místě, které bylo pár mil jižně od Štrasburku, začala pomalu stoupat na 15 000 stop, přičemž ústup bombardérů teď kryly nové sledy bombardérů, které se zjevily nad Francií a jižním Německem - 529 Lancasterů, které se chystaly zahájit útok na Drážďany v 1.30. Od půlnoci posádky těchto nových bombardovacích formací postupně vypouštěly do vzduchu v hojném množství odražeče window, zatímco letadla stále stoupala nad územím, které kontrolovali spojenci, až nakonec překročila frontovou linii v bodě vzdáleném asi dvacet mil jižně od Lucemburku.

Byla to opravdová armáda bombardérů, jež nesla dokonce větší náklad bomb, než jaký byl svržen během náletu tisíce bombardérů na Kolín před třiatřiceti měsíci. V čele zástupu bombardérů letěly osvětlovací Lancastery, které pracovaly naslepo jen s pomocí přístrojů, v pumovnicích měly naloženy časované bomby a padákové světlice, ztlumené hořčikové lucerny nastavené tak, aby vzplanuly ve výšce 20 000 stop a osvětlily krajinu, aby mohl zástupce vedoucího letce rozpoznat cíl a vyznačit záměrný bod. V bombardovacím sledu byly pravidelně rozmístěny Lancastery, které měly provádět značkování naslepo na zemi i ve vzduchu, i letouny, které měly vizuálně vystředit cíl. V předních řadách útočných sil letěly peruté stíhacích letounů vybavených pro noční boj a pro ostřelování německých letišť; v bombardovacím sledu byly i skupinky Liberatorů a létajících pevností ze skupiny č. 100 (rádiových protipatření), každý letoun nesl na palubě dva spojovací odborníky vyškolené pro činnosti, o jejichž povaze nesměli nic vědět ani ostatní členové posádky, a také tuny pásků z kovové fólie pro window.

Ale i když byly síly vyslané, aby zasadily Drážďanům druhý úder, impozantní, nálada posádek nebyla nijak jásavá. Na brífinku se toho o cíli, na který měli zaútočit, dověděli jen málo. Na většině letišť proběhlo školení bez poznámek, mladé posádky bombardérů akceptovaly to, co jim instruktoři pověřili. Po brífinku se někteří z let-

ců, kteří byli v Drážďanech před válkou, cítili trochu zaražení tím, že je takový nálet nezbytný. Pro většinu posádek začaly problémy, když vstoupili do školicího baráku a velitel letiště sundal hnědý papír, který zakrýval cílové mapy a plány cesty, které visely na konci baráku. První reakcí mnohých posádek byla hrůza z toho, jak hluboko je nutné do Německa proniknout. Kapitáni a navigátoři si vyměnili pohledy a zhruba počítali délku letu do Drážďan: mělo to být okolo deseti hodin. To bylo zřejmě na hranici možností letounů Lancaster; nezdálo se, že má velký smysl podniknout takovou dlouhou cestu na nepřátelské území kvůli útoku na zdánlivě tak nedůležitý

†

150 David Irving

cíl. Mnohé posádky vyjadřovaly údiv a překvapení nad tím, že Rusové nebyli požádáni, aby zaútočili na město sami, když to bylo tak "životně důležité" pro jejich frontu.

Mysl mnoha letců uklidnila rozmanitá vynalézavá ujišťování zpravodajských důstojníků. V této souvislosti si musíme připomenout, že AVM Sir Robert Saundby v hlavním stanu velitelství bombardérů "neviděl žádný důvod pro bombardování Drážďan", protože město "nebylo na našem seznamu cílů."

Je třeba si též připomenout poválečná prohlášení těch, kteří měli blízko k úzkému kroužku rozhodujících členů výborů, které plánovaly výběr cílů, například těch, kteří byli v oddělení ministerstva války, v jehož působnosti bylo informovat imperiální generální štáb o všech leteckých záležitostech: Drážďany určitě nebyly důležitým průmyslovým centrem a podle jejich tehdejších informací nesloužily ani tak jako dopravní uzel pro německou armádu, spíš jako útulek pro obrovské množství uprchlíků ze sovětské fronty. Ačkoliv bylo lidem na ministerstvu války i na ministerstvu letectví bezpochyby známo, že podle informací, které měli k dispozici, nejsou Drážďany zrovna vhodným cílem útoku, a tento názor od začátku podporovali vyšší důstojníci v hlavním stanu velitelství bombardovacího letectva, tyto informace se po cestě k posádkám letadel poněkud zdeformovaly. Posádkám 3. bombardovací skupiny oznámili: "Vaše skupina útočí na hlavní stan německé armády v Drážďanech." Některé posádky z 75. perutě se dokonce rozpomínaly, že se o Drážďanech hovořilo jako o opevněném městě. Posádky byly instruovány, aby zaútočily na Drážďany s cílem "zničit německou armádu a vojenská skladiště". Bylo jim dáno na srozuměnou, že město je jedním z hlavních zásobovacích středisek východní fronty. U I. skupiny, zdá se, kladli důraz na význam Drážďan coby železničního uzlu. Posádkám bylo řečeno, že jim určený záměrný bod je železniční nádraží. Zpráva připravená velitelstvím kanadské 6. skupiny popisuje Drážďany jako "významnou průmyslovou oblast, ve které se vyráběly elektrické motory, přesné nástroje, chemikálie a munice". Jen v málokterých perutích letce upozornili v první řadě na přítomnost tisíců uprchlíků ve městě, nebo na zajatecké tábory na předměstích, v nichž bylo 26 620 válečných zajatců. Zdá se, že se důstojníci, kteří

Zkáza Drážďan 151

prováděli instruktáž na základnách, nechali dost unést svou fantazií; na jednom letišti řekli posádkám, že útočí na velitelství Gestapa v centru města; na druhém, že cílem jsou životně důležité muniční sklady; na třetím pak, že jim bude velká továrna na výrobu otravného plynu.

Poprvé byly všechny posádky vybaveny velkými britskými vlajkami v plexisklovém obalu, na nichž byla v Rusku vyšita slova Jsem Angličan. I když to nebylo v mnohých případech zcela přesné - noční operace se účastnily rovněž všechny australské perutě - bylo to to nejlepší, co mohlo velitelství bombardérů letcům poskytnout na jejich osobní ochranu pro případ, že by byli přinuceni přistát za ruskými liniemi: moc útěchy jim to neposkytlo, zvláště když se jim dostalo varování, že prostí ruští vojáci mají ve zvyku střílet, spatří-li cizí ozbrojení, ať už jsou vyzdobeni britskou vlajkou či nikoli.

Brífink byl zakončen podrobnými instrukcemi ke značkovacím

IRVING Zkáza Drážďan IISV

technikám, které užívaly naváděcí letouny, volacím znakům pro hlavní síly a vedoucího letce a všeobecným výstražným signálům. Velitelé nabádali posádky, aby pečlivě identifikovaly světlice ukazující cíle, nejen kvůli německým lákadlům, ale též proto, že Drážďany budou "nepochybně hořet" a signály mohou být zastřeny jinými ohni. Vedoucímu letci byl určen volací znak Cheesecake (Tvarohový koláč), hlavním silám Lancasterů Press-on (Šturmuj); když byl vyhlášen volací znak pro hlavní síly, proběhla obvyklá vlnka smíchu - byl to výraz RAF, který výstižně charakterizoval současnou koncepci. Tento přístup byl skutečně pro posádky Bomber Command běžný už po mnoho týdnů; volací znak Press-on byl vydán pro několik velkých operací bombardérů v Německu. Jenže brífinkům ke drážďanskému náletu některé běžné maličkosti scházely. Bývalo zvykem, že se při příchodu velitele letiště k řečníšti provolávala sláva, i když se jednalo o náročný cíl, jako byl Hamburk nebo Berlín. V případě Drážďan se ovace nekonaly. Zdá se, že se "drážďanským" brífinkům nedostávalo, snad i záměrně, přesných informací o městě a o profilu obranných síl. Ačkoli byly povzbuzovány řeči o hlavním stanu Gestapa a o továrnách na výrobu otravných plynů, mnohé posádky byly nesporně deprimovány, když uslyšely o uprchlících. Jedna z perutí skupiny č. 100 (rádiových protipatření) obdržela

†

152 David Irvin

b

Zkáza Drážďan 153

úplné informace o povaze náletu; zpravodajský důstojník-dokonce blockbuster o hmotnosti 4 000 liber a pět sedmisetpadesátilibrových naznačil, snad ne vážně, že pravým smyslem náletu je usmrtit co nejvíce uprchlíků, kteří se, jak bylo známo, skrývali ve městě, a vyvolat chaos a paniku za východní frontou. Tato poznámka se ale nese - náklady trochu odlišné, zápalné bomby se častěji svrhávaly z matekaly s žertovným ohlasem a celá peruť do posledního muže se lých pumových kontejnerů - kovových žlabů v pumovém prostoru, rozhodla pro součinnost, ale s tím, že budou jen striktně dodržovat v nichž byly uloženy šestihranné čtyřlibrové termitové zápalné literu jejich rozkazů: bylo dosud zvykem menší části posádek, že si pumy jednadvacet palců dlouhé - a spršky malých bomb byly nad braly s sebou kusy betonu, železa a staré láhve, které vrhaly na mě - cílem vypouštěny do vzduchu z nich; tyto spršky malých bomb ta a vesnice, nad nimiž přelétali. Jednomyslně se usnesli, že té noci představovaly nebezpečí pro jiná letadla nad cílovým prostorem vynechají tuto praktiku, aby dali najevo svou nelibost nad touto a neměly žádné balistické vlastnosti, které by je umožňovaly přesně misí. Takto ovšem nepřístupovali k této noční operaci bombardéři zamířit.

Bomber Command všeobecně; zvláště na základnách, kde skutečnou Nicméně, u cílů jako Drážďany, kde bylo účelem zapálit co nejvíce povahu města zamlžili, bylo odezvou, jak to charakterizoval jeden větší část města, dosáhly tyto zápalné pumy ze široka rozesévané nad pumový zaměřovač, "obvyklé bezstarostné vtípkování, které zřejmě zastíralo jejich znepokojení nad vzdáleností cíle." cílem prospěšného nahodilého efektu. Každý letoun skupiny č. 1

nesl sedmáct těchto žlabů a jednu dvoutisícilibrovou třaskavou bombu; jiná varianta byla jedna čtyřtisícilibrová třaskavá bomba to stadiu války nesly nyní letecké síly okolo pětasedmdesáti procent s dvanácti žlaby zápalných pum. Dohromady bylo v pumovnicích zápalných pum. Ačkoli se už při náletech na samém začátku války a odděleně uložených kontejnerech Lancasterů útočících na Drážďany ukázalo být výhodným použití velkého podílu zápalných bomb, jak ny 650 000 zápalných pum. Žádný z nich nenesl "fosforové bomby"; toto tvrzení bylo po válce jedním z hlavních čísel východoněmecké komunistické propagandy. všechna letadla natankovala

IRVING Zkáza Drážďan IISV

lo už v Poruří stěží město, kde by nebyly stovky akrů přeměněny maximální množství paliva, každé 2154 galonů benzinu. Po zkoušce v hromady nehořlavých trosk. Proto náklady bomb obsahovaly stá- ce a nahození motorů bombardéry odrolovaly ze svých detašova- le větší podíly razantní trhaviny, jelikož se použití zápalných bomb pořád méně vyplácelo. ných stanovišť na konce ranvejí, kde čekaly tankery, aby jim znovu

doplnily nádrže. Ještě dvě hodiny po startu bude v letounech nepří-

U Drážďan tomu bylo právě naopak: cílem bylo prakticky nedo- jemný pach benzinu.

tčené město a mohl být proti němu použit úplný "hamburský" scé- Nad Kontinentem značně poklesla teplota a mnohá letadla měla

nář: nejprve budou rozbita okna a střechy výbušnými bombami; pak

potíže s námrazou. Modré plamínky Eliášova ohně, což je jev způ- se snese déšť zápalných pum, které obrátí v oheň domy, které zasáh- sobený statickou elektrinou, si hrály podél náběžných hran křídel

nou, a způsobí krupobití jisker; ty se pak proderou zničenými, roz- a okolo točících se vrtulí. V mnohých letounech byla tak velká zima,

tríštěnými střechami a rozbitými okny a zapálí záclony, nábytek

a krovy. že přestali fungovat automatictí piloti a posádky se musely připravit

na více než osmihodinový let s manuálním řízením. Naštěstí byla

Vlny bombardérů v druhém útoku už potřebovaly jen donést do- statečný počet výbušných bomb, aby prohrábly oheň a držely v ša- ,ť mezi

německou hranicí a cílem hustá hradba mraků, která znemož-

nila start mnohým nepřátelským nočním stíhačům. Brzy poté, co se chu hasiče. A tak náklady bomb bombardovací skupiny č. 3 byly

letadla dostala na jih od Rúry, objevila se tamní obrana; mnohé po- rozdělenu na dva typy: jedna vlna měla v každém nákladu jeden

sádky viděly přehradu flaku narychlo zbudovanou okolo porúrských

♀

1\$4 David Irving

měst. Rozjel se první klamavý manévr, o který se postaral velitel na- váděčů AVM Bennett: malý nálet na Dortmund, jenž provedly letou- ny Mosquitojeho Light Night Striking Force. Byly svrženo šest trās- kavých bomb, z nichž dvě selhaly. Mimoto Liberatory skupiny č.

100, hlídkující rovnoběžně s poledníkem na 8,5 stupni východní dél-

ky, postupně vypustily do vzduchu odražeče window a vytvořily

ochrannou clonu, kterou německý radarový systém nedokázal pro-

niknout. U Chemnitzu hradba mraků odplynula. Chemnitz - nyní

Karl-Marx-Stadt (nyní opět Saská Kamenice, pozn překl.) - nebyl

vůbec na mapách náčelníků letectva, které používali piloti; možná

z toho důvodu se někteří z nich nestarali o to, aby se tam vyhnuli

oblastem, kde byl flak. Jakmile se bombardovací sledy, ted' částečně

rozptýlené a daleko mimo dosah navigačního radarového systému

Gee, vynorily z oblačných útvarů a míjely silně opevněné město

s velkou továrnou na výrobu tanků Siegmar, začaly baterie protile-

tecké ochrany střílet po celé své délce. Několik Lancasterů bylo fla-

kem zasaženo, ale let do Drážďan se jim podařilo dokončit. Tři Lan-

castery byly ovšem ztraceny -jeden z nich při srážce.

V dálce ted' mohli letci jasně vidět požáry, které způsobil útok

skupiny č. 5. Ohně byly vskutku viditelné na více než padesát mil.

Někteří z posádek naváděcích letounů ted' přiznávají, že byli hlubo-

ce zahanbeni, když viděli město v plamenech; ten pocit vysvětluje

vášnivá rivalita, která tehdy byla mezi skupinou č. 8, která měla ofi-

ciálně na starosti vyhledávání cílů, a skupinou č. 5, která tak úspěš-

ně zahájila tento dvojitý úder. "Skupinu č. 5 jsme znali jako 'Pytláky

z Lincolnshire', nebo jako 'Nezávislé letectvo'. Dopálilo nás, když

j jsme viděli, jaký měli úspěch." I když to zní necitlivě v souvislosti

s hrůzami, které jsou popisovány dále, je to typický příklad poctivé-

ho přístupu posádek bombardérů, jež povídalaly, bez kterého by

tento oddíl knihy nebyl možný.

Na rozdíl od letounů Mosquito a značkovacího oddílu skupiny č.

5, naváděcí letouny druhého útoku neměly žádná zařízení Loran

a kdyby nebyl první úder úspěšný, téměř určitě by nedosáhly potřeb-

né koncentrace na cíl; ale protože se to podařilo, byl zahájen druhý

útok jen o několik sekund později.

Nultá hodina druhého náletu na Drážďany byla v 1.30. v 1.23

Zkáza Drážďan 15\$

osvětlovací Lancastery vypustily nad záměrným bodem své svazky světlic a v 128 přilétl vedoucí náletu; ke své hrůze zjistil, že celý střed města je zachvácen zuřivou požární bouří, což mu znemožnilo přesně určit záměrný bod; vál tam silný jihozápadní vítr a oblaka kouře z hořícího města zahalovala celou jeho východní část.

V 1.30 přiletěl zástupce vedoucího letce a rovněž zjistil, že záměrný bod je zahalen ohněm a kouřem; jelikož se před vzletem oba vedoucí letci domluvili na tom, že první značkovací let má provést zástupce, zavolal zástupce H. J. F. Le Good vedoucímu letci, veliteli perutě C. P. C. de Wesselowovi, aby se s ním poradil o náhradní značkovací taktice; otázkou bylo, zda posádkám doporučit, aby soustředily své bomby na oblasti, které už hořely, nebo zda se má útok rozvinout do šířky.

Jelikož rozeznat značkovací bod skrz požáry a oblaka kouře, byť s pomocí silných světlic osvětlovačů, bylo vyloučeno, rozhodl se nakonec vedoucí letec pro druhou možnost, při níž se mělo bombardování hlavních sil soustředit na ty oblasti, které nebyly zasaženy prvním útokem; proto světlice zástupce vedoucího letce nebyly pro vyznačení cílového záměrného bodu použity; on (a vizuální značkovací, kteří letěli za ním) označili červenými a zelenými cílovými indikátory nejdříve jednu a pak druhou stranu oblasti zasažené ohňovou bouří a dbali přitom jen o to, aby zajistili, aby se bombardování příliš nerozptýlilo. Pumový zaměřovač letounu Wing Commandera Le Gooda poté poznamenal do svého palubního deníku:

Ze 13. na 14. únor 1945, Drážďany. Nulová obrana, nese-me šest červených indikátorů cílů a čtyři pětisetlibrové výbušné bomby; kouř z prvního útoku zabránil vyznačení záměrného bodu.

Wing Commander Le Good, jenž byl Australan, si sám poznačil:
Ze 13. na 14. únor 1945, Drážďany. Nad cílem jasno, prakticky celé město v plamenech. Žádný flak.

Vedoucí letec a jeho zástupce přece jen museli mít, když byli nad cílem, nějaký rozhovor, týkající se železničních seřadišť, ale zástupce je neviděl zřetelně, i když byla na návětrné straně od hořící oblas-

†

156 David Irving

ti. Proto vedoucí letec standardním radiotelefonem přikázal hlavním silám Press-on, aby bombardovali nalevo, potom napravo a pak nad oblastmi vyznačenými ohněm a světlicemi. Oba vedoucí letouny zůstaly nad cílovou oblastí po celou dobu dvaceti minut trvání útoku. Lancaster vedoucího letce de Wesselowa ve skutečnosti opsál okolo cíle asi tři čtvrtě kruhu a jeho navigátor skoro prodřel letový záznam, tolikrát musel mazat čas, kdy byl stanoven kurs k domovu.

Jak si vzpomínám [později napsal de Wesselowův navigátor]; byly Drážďany bez obrany, a to vysvětluje, že se piloti rozhodli sestoupit z operační výšky osmnácti tisíc stop na sedm tisíc. V navigátorském prostoru Lancasteru jsou určité přístroje zdvojeny a bylo poněkud ohromující pozorovat nestálou změnu směru a zároveň výrazný pokles naší výšky. Navigátoři obvykle při bojových letech nevyhlíželi cíl, protože jsme byli tak pohroužení v navigačních detailech, které souvisely s odletem od cíle, že ten čas nebyl vhodný k prohlížení památek. Tenkrát jsem se ale ven podíval: nikdy jsem neviděl takovou apokalypsu; v tom čase jsme sestoupili na sedm tisíc stop a kouř dokonce zahalil letadlo. Vzpomínám si, že jsem si říkal, že jsme asi ten největší slon, který kdy byl v porcelánu. Cítili jsme vyhazování, které pocházelo ze silné turbulence v tak malé výšce.

IRVING Zkáza Drážďan IISV

Když vedoucí letec de Wesselow odlétal, znovu zkontroloval železniční seřadiště a tentokrát mohl detailně zaznamenat účinek, který na ně nálet měl; kniha protokolů perutě uvádí, že při svém výslechu po náletu prohlásil, že "seřazovací nádraží na jihozápadě unikla většímu poškození".

V některých oblastech Drážďan sirény zazněly, ale v mnohých obvodech byla dodávka elektřiny přerušena při prvním útoku a druhý nálet lidi zcela překvapil. Když osvětlovací Lancastery několik minut před nultou hodinou přelétaly přes hořící Drážďany, bombometčíci viděli silnice a Autobahn vedoucí do Drážďan plné činnosti. Dlouhé řady nákladních vozů, s reflektory naplno rozsvícenými, se ploužily k městu. Určitě to byly konvoje aut s výpomocí a požární sbory, které přijížděly z jiných měst středního Německa; druhá sou-

Zkáza Drážďan 15%

část Harrisovy strategie dvojího úderu se nepochybně naplňovala: rozdrčení nejen pasivní obrany Drážďan, ale též velkého počtu sil přivolaných z okolních měst.

Bylo to poprvé, kdy jsem pocítil k Němcům lítost [vypráví bombometčík]. Ale můj smutek trval jen několik sekund; naším úkolem bylo zasáhnout nepřítele, a zasáhnout ho velmi tvrdě.

Lancastery skupin osvětlovačů pak ozářily celý prostor svými svazky padákových světlic.

Z pohledu Němců musel být úvod hromadného útoku, který zahájily vlny naváděcích letounů, zlověstným divadlem: indikátory cíle, sestupující s hrůznou neodvolatelností v blikotavých kaskádách, se mihotavě trpytily nad městem odsouzeným ke zkáze. Posádky bombardérů měly instrukce, aby hned od začátku vyhlížely světlice padající z nebe nad cílovým městem; ale tyto světlice nebyly ani potřeba. V 1.24 neměly posádky nejmenší pochybnosti o tom, že opravdu doletěly nad Drážďany. Z jednoho konce na druhý se Drážďany proměnily v ohnivě moře. Skupina č. 5 používala velký podíl zápalných bomb a kromě toho tam vál silný vítr. "Prostor byl tak rozzářený," napsal posléze jeden letec do svého deníku, "že jsme viděli všude okolo naše letadla a také jejich kondenzační páry."

Fantastická záře viditelná ze dvou set mil se stala ještě jasnější, když jsme se přesunuli nad cíl [napsal další, židovský pilot ze skupiny č. 3]. Ve výšce dvaceti tisíc stop jsme mohli rozpoznat podrobnosti v neskutečném světle, jaké jsme nikdy předtím neviděli; poprvé po tolika operacích jsem pocítil lítost k lidem tam dole.

Navigátor jiného letadla stejné skupiny píše:

Měl jsem ve zvyku nikdy neopouštět své sedadlo, ale můj velitel mě při této zvláštní příležitosti zavolał, abych se šel podívat. Ten pohled byl vskutku úžasný. Z výšky asi dvaceti tisíc stop byly Drážďany městem, jehož každou ulici šířal oheň.

♀

158 David Irving

Jeden palubní inženýr ze skupiny č. 1 popisuje ten jas ve vzpomínce, že mohl vyplňovat svůj letový záznam za světla, které zářilo podél trupu letadla.

Přiznám se, že jsem se letmo podíval dolů, jak padají bomby [vzpomíná jeden bombometčík jiného bombardéru skupiny č.1] a byl jsem svědkem úděsného pohledu na město zcela zachvácené plameny. Bylo vidět hustý kouř, který z Drážďan odnášel vítr a zanechával po sobě zářivé osvětlený půdorys města. V prvním okamžiku jsem konsternovaně rozjímal nad

srovnáním apokalypsy tam dole a výstrahami kazatelů při bohoslužbách před válkou.

Dalo se počítat s tím, že světlice indikátorů cíle budou hořet asi čtyři minuty. Z toho důvodu se plánovalo, že opticky se orientující bombardéry budou během celého náletu na Drážďany přilétat ve tři nebo čtyřminutových intervalech. Jen málokterá posádka hlavních sil byla informována o povaze cíle, na který útočila; ledaže by se namáhala minulé odpoledne ve školícím středisku prostudovat zpravodajské mapy a plány - a málokterá byla tak horlivá - spokojili se s tím, že mířili na obrazec světlic, které shazovali naváděči a plnili příkazy, jež vysílal vedoucí bombardér:

Vedoucí letec letěl mnohem níž než my [zaznamenal pilot ze skupiny č. 3]. Řídil každou útočnou vlnu zvlášť a velmi usiloval o to, abychom neplýtvali bombami na oblasti, které už dost hořely.

Bombometčíci měli dost práce, než aby se divili, jak mohou ničit železniční nádraží, velitelství německé armády, nebo dokonce budovu Gestapa či továrnu na výrobu otravných plynů, v což se s takovým nadšením všeobecně věřilo, když vedoucí letec naváděl hlavní síly každou chvíli na jinou část města. Jednou z oblastí, která tvrdšíjně vzdorovala ohni, byla Grosser Garten, velký obdélníkový park, velikostí srovnatelný s londýnským Hyde Parkem. Mnoho bomb bylo vyplýváno v marné snaze zapálit park jako zbytek města; tuto část cílové oblasti halily vrstvy dýmu, který vítr unášel přes město na východ.

Zkáza Drár".d'an 159

Němečtí noční stíhači byli opět ochromeni. Tentokrát nebyla potíž v tom, že by se nedostávalo paliva, nebo v nedostatečné přípravě na příslušných letištích. Noční piloti na letišti v Klotzsche mohli jasně pozorovat velké požáry hořící v Drážďanech vzdálených necelých pět mil na jih. Když k nim dorazily zprávy po běžném kabelovém vedení Drahtfunku od jiných jednotek, které se blížily ke střednímu Německu z jihu, ani jediný pilot nepochyboval, že i druhý útok bude směřovat na Drážďany, které jasně zářily do noci jako maják. Velitel letiště okamžitě přikázal posádkám nočních stíhaček, aby zaujaly "pohotovost v kabinách". Pozemní personál byl připraven a věnoval se obsluze startujících posádek.

V 1.30 zářily osvětlené přistávací dráhy a obvodová světla, proti nim se jasně rýsovaly obrysy letounů, které stály seřazeny po celé obvodové dráze. Z východní fronty byly pro jistotu do Klotzsche staženy celé eskadry bojových a dopravních letadel, aby se předešlo jejich zabrání. Ale dráhy nebyly osvětleny kvůli nočním stíhačům. Podle vysvětlení velitele letiště se očekávala letka dopravních letadel z Breslau, kterou tehdy obléhala armáda maršála Koněva. Osvětlení přistávacích drah mohlo být vypínáno jen čas od času. Stíhači namítali, že zahlédnou-li je posádky bombardérů, bude celé letiště zničeno. Velitel letiště byl neoblomný. Přistávací dráhy se střídavě rozsvěcovaly a zhasínaly, jako by lákaly britská letadla k útoku.

Přesto však bylo osmnáct posádek stíhaček Messerschmidt Me. 110 předběžně vyzváno, aby nastoupily službu, měly natankováno a byly v tom čase připraveny s odjištěnými zbraněmi. V té době bylo jasné, že budou mít dost času na to, aby dosáhly výšky potřebné k útoku. Ale uplynulo nejprve deset, pak dvacet, třicet minut od prvního poplachu vyhlášeného Drahtfunkem a stále nebyla vypálena zelená raketa.

A tak jsme seděli v kabinách a čekali na svůj osud vzpomíná s trpkostí jeden noční stíhač. Bezmocně jsme pozorovali průběh celého náletu na Drážďany. Neprátelské naváděcí letouny shazovaly své "vánoční stromečky" přímo nad našimi hlavami a jasně ozařovaly letiště přeplněné letadly přesunutými z východní fronty.

†

160 David Irving

Vlna za vlnou nahoře přelétaly bombardéry a bomby s hvízdodem padaly dolů do města. Nicméně svčtla přistávacích drah se stále roz-
žíhala a zhasínala v očekávání dopravních letadel z Breslau.

Čekali jsme, že každou chvíli bude letiště smeteno z povrchu zemského. Napjaté nervy několik techniků a příslušníků pozemního personálu to nemohly vydržet: opustili svá místa u startu a útekli do krytu. Nemohli jsme předpokládat, že letiště bude ušetřeno, ale posádky bombardérů měly zřejmě své rozkazy a musely je dodržovat; letiště asi nebylo zahrnuto v jejich plánech. Německé formace na jejich místě by asi stěží udržely takovou kázeň, aby nezaútočily na cíl, který se takovým způsobem nabízel přímo u cílové oblasti, i kdyby ten cíl nebyl původně uveden v rozkazech.

Zelená světlice však stále vypálena nebyla. Piloti letounů Me.110, jimž zběhl pozemní personál, vylezli ztuhlí ze svých kokpitů, konečně je následovaly i ostatní posádky. Nálet na Drážďany byl u konce. Sledovali celé divadlo z letiště vzdáleného pět mil a nebyli schopni podniknout ani obrannou akci. Velitel letiště, který z vlastní iniciativy přikázal posádkám zaujmout místo v kabinách, teď utrápeně přiznal, že se nedokázal spojit s Berlínem-Dhberitz, aby dostal povolení k okamžitému vzletu své letky. Telefonní linky procházející Drážďanami, vysvětloval, byly hluché a z nějakých důvodů se krátkovlnné rádiové spojení mezi Ddberitzem, kde byl hlavní stan 1. stíhací divize, a letištěm nedalo použít. Telefonní linky samozřejmě procházely drážďanským Starým městem a nepřátelské rádiové komunikace byly rušeny od počátku činnosti skupiny č.100 (rádiových protiopatření) v listopadu 1943 během každého většího nočního útoku. Jeden německý pilot ve svém deníku zaznamenal:

výsledek: velký nálet na Drážďany, město bylo rozbito na kousíčky. My jsme museli stát opodál a nečinně přihlížet. Jak je vůbec něco takového možné? Člověk stále častěji naráží u pánů ze štábu na sabotáž, nebo přinejmenším neodůvodněné poraženectví. Mám takový dojem, že to všechno spěje ke konci mílovými kroky. Co bude potom? Ubohý Vaterland!

Zkázx Drážďtan

Pozemní obrana byla úplně zticha, mnohé posádky Lancasterů se cítily až zahanbeny nedostatkem odporu. Neobtěžovány jakoukoli obranou rozhodly se čtené posádky několikrát obkroužit město. Lancaster vybavený ručními kamerami opisoval po deset minut kruh okolo cíle a natáčel scény pod sebou pro filmovou jednotku RAF. Film dlouhý čtyři sta stop, který je teď uložen v Imperiálním muzeu války, je jedním ze snímků pocházejících z 2. světové války, které působily nejvelkolepěji a nejpochemněji. Aie film navíc zaznamenává pozoruhodný fyzikální jev, který byl způsoben kombinací extrémního chladu, jenž panoval ve výšce letadel, a podmínek podobných bouřkovým, které byly nad hořícím městem vyvolány silným tahem vzduchu vzhůru: části filmu byly poznamenány klikatými záblesky statické elektřiny uvnitř kamery. A tento film poskytuje definitivní přesvědčivé svědectví o tom, že Drážďany byly nehájeným městem: na filmu se v celé jeho délce neobjeví ani světlomety, ani flak. "Když jsme ke konci útoku dorazili k cílové oblasti, bylo zřejmé, že město bylo odsouzeno ke zkáze," vzpomíná pilot Lancasteru skupiny č. 3, který byl zasažen a zdržel se nad Chemnitzem. Podle původních instrukcí měli doletět do Drážďan pět minut před koncem útoku, teď měl víc než desetiminutové zpoždění. Jejich letadlo bylo nepochybně nad cílem jako poslední.

Ohnivá hladina pokrývala, podle mého odhadu, asi čtyřicet čtverečních mil. Žár, který sálal z té výhně dole, jsem pocítoval i ve své kabině. Nebe zářilo v odstínech bílé a šarlatové a v mém letadle byl jas jako při tajemném podzimním západu slunce. Byli jsme tak konsternováni tou příšernou září, že, ačkoli jsme byli nad městem sami, poletovali jsme, držíce si od-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

stup, nad městem mnoho minut, než jsme se dali na cestu domů, a byli jsme zcela omámeni představou hrůzy, která byla jistě dole pod námi. Oslnivé světlo té apokalypsy jsme mohli zahlédnout ještě třicet minut po odletu zpět.

Na jiného pilota skupiny č. 3 na cestě domů vytrvalá rudá záře na obloze za ním zapůsobila tak, že si ověřil u navigátora polohu letadla: byli 150 mil od Drážďan. Zdálo se, že místo aby pohasínaly, zá-

♀

162 Dnvid Irvin

řily ohně za obzorem stále víc a víc. Později si pilot poznamenal do svého deníku:

Bylo to poprvé, kdy Královské letectvo bombardovalo

město -jsem přesvědčen, že už to víckrát nebude potřeba.

Dokonce i na ministra letectví učinil rozsah požárů, které vypukly v Drážďanech, velký dojem. Komuniké ministra letectví ohlásilo, že oheň bylo možné vidět téměř 200 mil od cíle. Na město bylo svrženo téměř 650 000 zápalných bomb, jak volných, z barelů, tak ve svazcích. V nákladech bomb byly stovky čtyřtisícilibrových a osmitisícilibrových pum. Zprvu bylo oznámeno, že noční operace, do nichž se zapojilo 1400 letadel Bomber Command, byly zaplacený újmou pouhých šestnácti letadel, ztrátou trochu převyšující 1 procento.

Ale příští den ve 20.20 ztráty poklesly na šest Lancasterů. Deset jich přistálo kvůli nedostatku paliva na kontinentu. Jedno letadlo bylo ztraceno při nálezu na Böhlen a dvě v Drážďanech - jedno z nich zasaženo bombami padajícími z letounu nad ním. Tři další byla sestřelena en route. Nejúspěšnější noční nálet v historii velitelství bombardovacího letectva, který zahrnoval i nejhlubší průnik do Německa, se uskutečnil se ztrátami menšími než půl procenta. Ve středu 14. února 1945, v 6.49 ráno, začaly drnčet dálkopisy v celém anglicky mluvícím světě:

telegram: minulou noc velitelství bombardovacího letectva vyslalo 1400 letadel stop hlavním cílem byly drážďany stop zpráva končí v 06.50 hod., 14.2.1945.

Ale pro Drážďany to bohužel ještě nekončilo. Nápor na Drážďany právě začínal nanovo. Nové svazky amerických bombardérů se už zvedaly do vzduchu. Hlavním cílem pro 1350 létajících pevností a Liberátorů měly být opět Drážďany. Třetí (črky) útok během čtrnácti hodin již začal.

Zkáza Drážďan 163

KAPITOLA IV

TROJNÁSOBNÝ ÚDER DOKONÁN

Zprávu o tom, že britské a americké letecké síly mají zaútočit na Drážďany, přijal generální štáb sovětské armády bez komentáře. 12. února 1945 oznámil šéf letecké sekce americké vojenské mise v Moskvě, generálmajor Edmund W. Hill, generálnímu štábu, že 8. letecká armáda zaútočí ráno 13. února na seřazovací nádraží v Drážďanech. Ale jak jsme viděli, ačkoli školení amerických posádek pro tuto misi proběhlo, počasí si zřejmě vynutilo odvolání této akce.

Jak je z tohoto hlášení patrné, napsal autorovi jeden sovětský his-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

torik, spojenci seznámili sovětské velení pouze se svým záměrem bombardovat v Drážďanech seřazovací nádraží. O hromadném útoku na samo město generální štáb sovětské armády neinformovali.

Nicméně, sovětská armáda si, vycházejíc z toho, co sama věděla o spojeneckých náletech na desítky jiných německých železničních center, musela být plně vědoma možných důsledků rozsáhlého útoku britských a amerických bombardérů na seřazovací nádraží. Následujícího dne, 13. února 1945, generálmajor Hill oznámil znovu, že dovolí-li počasí, zaútočí zítra 8. armáda na seřazovací nádraží v Drážďanech a v Chemnitzu. 14. února časně ráno bylo počasí příznivé a velitelé amerického letectva vydali výkonný rozkaz k náletu na Drážďany, třetímu úderu Drážďanůrn během čtrnácti hodin. Téměř současně se měl uskutečnit útok na Chemnitz, který leží pětatřicet mil na jihozápad. Nálet na Chemnitz měl připravit cestu pro ob-

♀

16

David Irvinc
Zktr.a Drá`r.d'an

ť=.r rtťuťllatťr tťťťanclllu uvoluaeru. tsude tudíž důle-
provázeny asi 300 dalšími ze 3. letecké divize přidělenými k útoku
žité vzít do úvahy i provedení a neúspěch útoku na Chemnitz v noci
14 na Chemnitz, pak měly zamířit na severovýchod, každá skupina za
. února, abychom usoudili, že i Drážďany málem unikly totální
zkáze. Ten den napsal jeden americký pilot do svého deníku: svým cílem.
Chemnitz byl vzdálen 110 mil či více od ruských linií

a nebczpečí chybné navigtlce nebylo tak vážné. v případě Drážďan
74. února 1945, den svatého va/entina. Byli jsme dost pře- měli čelní
navigátoři bombardovací skupiny pokyny, aby nabrali

kvapení, když nás dnes ráno probudili kvůli bojovému letu. kurs na Torgau,
ležící padesát mil severně od Drážďan na řece Labi.

Skupina se měla podrobit inspekci velícího generála 3. bom- Z Torgau už jim
stačí jen zamířit na jih k prvnímu velkému městu,
bardovací divize a mysleli -jsme, že budeme mít určitě volno. jímž se klikatí
řeka, to budou Drážďany. Měli zaútočit na železniční

Cíl byl zřejmě tak důležitý, že to stačilo k tomu, abychom byli stanici v
prostoru Neustadt (Nové město). Zdá se, že na brífinku po-
kvůli letu omluvení. sádky nebyly instruovány, aby vyhlížely kouřový oblak nad
městem

Němci byli totiž za bílého dne tak zběhlí v konstruování fingova-
eště dříve, než vracející se Lancastery velitelství bombardova-
cího ných cílů, že zaměřovači na čele bombardovacích skupin byli varo-
letectva př-ekročily anglické pobřeží, usedali už všichni letci
více vání, aby nedbali na vzhled cíle pod nimi a spoléhali jen pokyny své
než 1350 Létařících pevností a Liberatorů a všech patnácti
amerických stíhacích skupin k snídani, která sestávala, jako obvykle posádky.
Školení posádek bylo zvláštní -jen v -jednom ohledu: proti-

letecká obrana Drážďan byla popisována-jako mírná, ale i jako těžká
před akcí, ze studených vajec z prášku a kávy. Brífink začal ráno

14 nebo nez-jistěná. Jen jeden brífink se mu v tonl podobal: týkal se
. února ve 4.40, dlouho předtím, než se úsvit rozlil po mrazivém
anglickém venkově.1 1 k Royanu ve Francii. kde byl flak střežící německou
pevnost též cha-

. etec á divize měla zasadit tento třetí úder si-
lou a rakterizován jako nezjištěný. Uolacím znakem bombardérů vyhlási-

si 450 Létařících pevností a opět byly pro Drážďany určeny ty
ne tě y li: Vine-grove (Vinohrac). Signál k návratu, pro případ, kdyby se nad
j žší bombardér, které mohly nést největší množství bomb:
všechny ostatní byly vyslány k vedlejšímu úkolů kontincntem příliš zhoršilo
počasí, zněl Cal-ntiorl (Karafiát). Let-

m, misím do Magde-

burk ky stíhací eskorty lněly být identifikovány rozličnými znaky - mezi
u, Weselu - a Chemnitzu. A znovu trápil navigační důstojníky

problém, jak se vyvarovat chybného manévrování, které by mohlo nimiž bylo např.

IRVING Zkáza Drážďan IISV

Martini, Colgate, Sttteepestakes, Ripsawt a Roselee. Pevnosti přivést za ruské linie. V případě drážďanské o Stojí za 17ovšimnutí, že ačkoli zánlěrem trojitého úderu saské me-
perace se roz-
hodli tropoli hylo zničit město, aby se Němcilm znemoinilo uchýlit se do nasměrovat bombardéry na počáteční bod na řece Labi, při-
čemž tohoto správního centl-a. bonlbardérúm oznánlili, ře útočí na želez-
letadla měla vníknout nad území ovládané nepřitelem u Eg- , t=e
mondu na holandském pobřeží, a v bodě jižně od Zuider Zee se měla
niční zařízení; velitel 8. letecké armády t nerál Carl F. Spaatz dosud
ana. Stíha kupiny, le t-y'tl-valt odlllítał ntlvrhy, aby se pokusil nutit
Nělnce kc kapitulaci te-
setkat se skupinami letounů P-51 Must b cí s tící ve
svých neprodyšných kubických útvech šestatřiceti až čtyřiceti po 1-oreln. 1.
ledna 194> ho ještě ttencríll Eaker val-oval. aby nevysílal
zuby ozbrojených letadel, měly tvořit eskortu formacím bombardérů těžké
bolllbardčl-y k nálcctu7l na dol7l-avllí ríle v lnalých něllleckých
do n lěstech, poněvadř by hylv velké civilllí rtráty a nělnecké obyvatel-
Quakenbriicku, ležícího jihozápadně od Brém; z Quakenbriicku
měl stvo hy se llu)hlo utvrdit v tonl, že -jsnll Anleričané harhai-i. jtłk ,jinl
y bombardovací forlnace směřovat přesně dvě stě mil po přímce
přes Itdx2 d klldldll /ít t'lilLI nílClonlllllČSOClilllSlICřtil prL)pil5llndil:
er o Probstzelly. Magdeburské formace Liberatorů měly
letět po stejné trase a odklonit se v místě blízko H0xteru v kurzu,

†

166 David Irvink

Neměli bychom nikdy dovolit. aby nás historie této války
usvědčila z toho, že jsme poslali strategické bombardéry na
obyčejné lidi.

Nicméně, jestliže taková byla stanoviska na začátku ledna 1945,
první únorový týden ukázal, jaký asi bude výsledek jakéhokoli neu-
váženého rozsáhlého útoku, zvláště na malý cíl uprostřed obydlené
oblasti. Nálet na železniční a administrativní cíle v Berlíně ze
3. února, který skončil smrtí asi 25 000 civilních obyvatel, byl jistě
pro americké letectvo varovným signálem, jaké ovoce takové slepé
nálety přinášejí, ale velitel amerického letectva generál Arnold se
zotavoval z nemoci a nálet 8. letecké armády na Drážďany následo-
val dříve, než průvodní jevy tragického náletu na Berlín plně pronik-
ly Američanům do povědomí (posádky letounů B-17, které útočily
na říšské hlavní město, měly uvěřit, že městem projíždí na frontu
6. obrněná armáda). Čas přiletu formací létajících pevností nad
Drážďany byl zpočátku odhadován na poledne, ale jelikož letadla le-
těla v sebeobránných kubických útvech a letouny B-17 za letu udr-
žovaly mezi sebou vizuální kontakt, nebyla na jednotlivých navigá-
torech vyžadována ta samá přesnost, jaká byla žádoucí pro noční
bombardéry, kteří se snažili udržet v předem nasměrovaném, pět mil
širokém sledu a věděli, že kdyby se zatoulali mimo tento sled, ztrati-
li by ochranu, kterou jim poskytovaly odražeče window, a byli by
daleko zranitelnější před nočními stíhači.

Posádky létajících pevností zaujaly svá místa v letadlech do 6.30
a ulevilo se jim, když slyšely, že startování motorů - prozatím stano-
vené na 6.40 - bylo o hodinu odloženo. Zřejmě panovala určitá ne-
jistota ohledně počasí nad kontinentem. Lancastery se vracely na
východoanglické pobřeží a američtí letci, když čekali za svými le-
touny na signál ke vzletu, je jistě viděli přelétat vysoko nad hlavou.
V 8.00 byly konečně vystřeleny signalizační světlice, létající pev-
nosti odrolovaly po ranveji a nabraly kurs na radarové "blatníky",
nad nimiž se měly setkat s jinými wingy, s jinými bombardovacími
skupinami a kde se nakonec měly spojit s celou 1. leteckou divizí,
aby vyrazily na cestu k holandským břehům. Formace byly dopro-
vázeny Spitfiry až k bodu, kde opustily pobřeží. U Zuider Zee na

Zkáza Drúid'an

bombardéry řádně čekaly Mustangy a celá jednotka se vydala na

IRVING Zkáza Drážďan IISV

cestu napříč Německem. Na cestě do Drážďan se některé skupiny bombardérů rozptýlily, zanechávající za sebou kondenzační páry, oblačné vrstvy nebyly jen nad nimi, ale také pod nimi, celý kontinent dosud pokrývaly neproniknutelné mraky: nebylo pravděpodobné, že počasí dovolí vizuální bombardování cíle. U Kasselu formace bombardérů uvítala mohutná protiletadlová dělostřelecká přehradná palba, ale zasaženo jich bylo málo.

První dvě bombardovací skupiny eskortovala k Drážďanům 20. stíhací skupina, ostatní doprovodné úkoly převzaly 364., 356. a 479. stíhací skupina. Záměrem tohoto vyprávění postačí, když vyličíme, jakou roli hrála při operaci 20. stíhací skupina. Pro tento bojový let, v historii skupiny dvoustý šedesátý, byla skupina dále rozčleněna na dvě podskupiny označené A a B. Obě podskupiny stíhaček – dohromady dvaasedmdesát letounů P-51 – se měly setkat s bombardovacími skupinami u Zuider Zee krátce po 10.45. Stíhačky skupiny B nesměly ztratit vizuální kontakt s útvary bombardérů, ale měly zabránit jakýmkoli snahám denních stíhačů Luftwaffe rozbit jejich formace. Piloti skupiny A měli instrukce, že jakmile nálet na Drážďany skončí, mají se střemhlavým íetem spouštět na úroveň střech a intenzivně pálit na to, co se eufemisticky nazývalo příležitostnými cíly. Zástupy vojáků, kterým bylo dáno pochodovat do zpusťoseného města nebo z něho. měly být ostřelovány kulomety, nákladní automobily napadány kanony a lokomotivy a dopravní cíle ničeny raketami. Obě skupiny letounů P-51 měly být od formací bombardérů staženy ve 14.25 u Frankfurtu, kde měly doprovod převzít letouny P-47 Thunderbolt.

Bombardovací formacím se podařilo nalézt výchozí bod náletu u Torgau a postupovaly podél řeky do Drážďan. První bomby začaly padat na město, v němž stále ještě hořely nespoutané požáry způsobené předchozím nočním náletem, ve 12.12. Po dvanáct minut svištěly salvy bomb téměř kompaktní oblačnou pokrývkou na severní část metropole, drážďanské Nové město.

Mraky stoupaly nahoru, až téměř k nám [líčí jeden z letců], ale trochu se roztrhaly a nad Drážďanami byla asi devadesát-

†

168 David Irving

procentní oblačnost. U cíle nás nečekal žádný tlak. Bomby spotřebovány ve 12.22...

Ve 12.23 končil americký nálet a zároveň sedmatřicet letounů P-51 podskupiny A 20. stíhací skupiny, spolu s podskupinami A ostatních tří stíhacích skupin, které operovaly nad Drážďanami, přelétalo přes město v hloubkových lctech. Podle zpráv očitých svědků se zdálo, že většina pilotů usoudila, že nejjistější bude nalétat podél nábřeží řeky Labe. Jiní útočili na dopravní ruch na silnicích, které vedly z města a byly přeplněny lidskými zástupy. Jeden letoun P-51 podskupiny A 55. stíhací perutě letěl tak nízko, že narazil do vagonu a explodoval. Některé stíhací piloty ale zklamalo, že neměli dostatek příležitostí k boji, zvláště posádky letadel podskupiny B, nicméně žádný z nich nelitoval toho, že se v cílovém prostoru neobjevily obávané proudové stíhačky Me262. Během drážďanské operace byly hlášeny pouze tři letouny Me262, které v oblasti Štrasburku prolétly bez palby kulem bombardovacích formací, přičemž jeden z tryskáčů byl prý poškozený.

Bylo dost zvláštní, ie ačkoli měli piloti podskupiny A pokyny, aby atakovali příležitostné cíle, přeplněné letiště stíhaček v Dresden-Klotzsche opět nebylo napadeno. V sechny posádky letadel Luftwafy byly z letiště evakuovány (jelikuž V./NJG 5 byla jednotka nočních stíhačů, nemohli její letci sehrát žádnou roli v denních operacích) a nezbylo jim než pozorovat nálet na Drážďany z terénu na jih od města, a opět si byli všichni jisti tím, že stíhací letouny vybavené raketami napadnou letiště, kde mohly napáchat obrovské škody na stíhacích a dopravních letounech, které tam parkovaly.

Přínejménším jedna skupina bombardérů se však při drážďanské operaci ztratila. 398. bombardovací skupina zabloudila, když prolé-

tala oblačnou vrstvou v předem určenc: výšce, a když se vynořili nad mraky, nebyl hlavní navigátor příliš spokojený s polohou formace. Měli nalézt Torgau a srnčovat na ,jihovýchoci k prvnímu velkému městu na řece (při letu se hlavní navigátor-i letajících pevností spo- léhali na radarové přístroje AP5.15) Bylo dost podivné, že hlavní voj byl napaden německými stíhačkami, některým letcům připadlo zvláštní, že by měly němcké ,stíhačky takovou drzost napadnout

zkáza Drážďan 169

bombardovací formaci s tak mocným ozbrojeným doprovodem. Ve skutečnosti se jim ale americká stíhací eskorta ztratila už dávno předtím. Formace se musela několikrát obrátit na jih a ztráta času jí znemožnila včasný přilet nad cíl. Přibližný odhad polohy hlavního navigátora zřejmě nebyl tak dobrý, jak měl být. Hlavní navigátor formace našel a identifikoval Torgau a nabral směr, který měl do- vést bombardéry do Drážďan.

Trvalo nějakou chvíli, než navigátorjeden z pevností zvané Stinker Jr., zástupce vedoucího skupiny, zavolal rádiem veliteli skupiny a prohlásil, že ve skutečnosti asi našli Freiburg místo Torgau; jeho názor byl oslyšen a bylo mu připomenuto nařízení o rádiovém klidu nad Německem. Čas od času bombardéři hlásili, že vidí pod sebou řeku. Mickey-man, který obsluhoval radarové zařízení APS.1 se začal odečítat na obrazovce záměrné úhly mezi letadlem a městem vep- ředu (jeden zaměřovač měl působit jako vedoucí, všichni ostatní za- měřovači měli stisknout spoušť, jakmile uvidí, že bomby prvního le- tadla vypadávají z pumovnic). Odečetl šest záměrných úhlů a hlavní zaměřovač podle nich nastavil ručičku zaměřovače Norden. Městem před nimi se skutečně vlnila řeka. Zaměřovač nemohl vidět ve městě žádné podrobnosti, aby měl záruku, že může přejít na vizuální nálet, a útok byl proveden naslepo podle radaru. Když už zase odlétali, navigátor letounu Stinker Jr. znovu porušil rádiový klid a trval na tom, že vlastně vůbec nebombardovali Drážďany. Vedoucí letec sku- piny tu konzultoval s ostatními navigátory, jejich názory byly též v rozporu s jeho stanoviskem. Skutečností bylo, že čtyřicet bombar- dérů 398. bombardovací skupiny uskutečnilo dosti silný nálet na Prahu. To byla těžká rána pro pilota letounu Stinker Jr.. Byl to český občan, jenž se narodil a vyrostl v tom městě a který uprchl do Ame- riky, když nacisté zabrali jeho zemi. Ale většina ostatních bombar- dérů B-17 Drážďany našla, tři sta šestnáct jich podniklo účinný vý- pad proti seřazovacím nádražím. To je obrázek, který podává Souhrn cílů 8. letecké armády; oficiální americký historický materiál vojen- ské letectvo ve 2. světosté vcilce uvádí počet tří set jedenácti bombar- dérů B-17. Na Drážďany svrhly další sedm set sedmdesátjedu (vel- kou americkou) tunu bomb.

Na cestě zpět do Anglie se mnoho letajících pevností dostalo do

♀

170

Duvid Irvin

vážných problémů s palivem. Mnohé přistály na letištích v Belgii a Francii, několika pilotům stíhaček při přistání v Anglii, dříve než mohli odrolovat na parkovací plochy, došly pohonné hmoty.

Vrchní velení německého letectva shrnulo 14. února strašlivou sérii náletů takto:

Na západě během noci ze třináctého na čtrnáctý únor pro- vedli Britové nový hromadný nálet, kryti silnou clonou leta- del rušících rádiové signály, přičemž vlastní bombardovací formace intenzivně využívaly odražeče window: asi padesát letounů Mosquito napadlo Magdeburk, asi tři sta čtyřmotoro- vých bombardérů, které byly podporovány letouny Mosquito, napadly Bohlen a Trdgltitz, asi tři sta čtyřmotorových bombar- dérů podporovaných letouny Mosquito napadlo Drážďany. Asi po třech hodinách byl nálet na Drážďany obnoven dalšími třemi stovkami čtyřmotorových bombardérů a letouny Mos-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

quito. Tímto dvojúderem bylo město velmi vážně postiženo, přičemž vnitřní město bylo téměř zcela zničeno. Těžké ztráty. Během dne letecká ofenzíva proti Říši na západě pokračovala útokem asi dvanácti set amerických čtyřmotorových bombardérů, přičemž jejich hlavním cílem bylo město Chemnitz a některé oddíly napadly Drážďany a Magdeburk. V napadených městech významný zastrašující účinek Terrorwirkung. Proti útočníkům jsme mohli vyslat pouze sto čtyřicet pět našich stíhaček.

Na konec toho všeho omámený hlavní stan Němců pořídil soupis spojenecké bleskové akce v tajné situační zprávě:

Vůbec poprvé podnikly na západě veškeré použitelné americké těžké bombardéry denní nálet, a to na Drážďany, tento nálet spolu s nálety z předešlé noci byl příčinou požárních bouří. Hlavní nádraží bylo zničeno. Ve městě s 650 000 obyvateli - jejich počet ohromně zvýšili uprchlíci - je nyní 500 000 lidí bez přístřeší. Na obranu Drážďan vzletlo pouze sto čtyřicet šest našich denních stíhačů, byli tvrdě odrazeni

Zkáza Drážďan

sedmi sty americkými stíhačkami. Sestřelili jsme dva bombardéry, ale pohřešujeme dvacet našich stíhaček.

Ale příznivé počasí, které umožnilo noční nálety velitelství bombardérů RAF, se už velice zhoršilo.

Jediným částečným úspěchem náletu na Chemnitz bylo, že se stal předlohou dalších útoků na východní obydlená centra. Náзор, že by taková série úderů mohla vést k okamžité kapitulaci německého lidu, je nejlépe opodstatněn pozorováním říšského exministra zbrojního průmyslu Alberta Speera: během svého výslechu v červenci 1945 poznamenal že:

vždy, když královské letectvo znenadání zvětšilo intenzitu svých útoků, jako např.... v případě náletů na Drážďany, mělo to, byť jen dočasně, odstrašující účinek nejen na obyvatele napadeného města, nýbrž i na celý zbytek Říše.

Nálet na Drážďany vskutku dosáhl všeho, co se od něho vůbec dalo očekávat: za jedinou noc bylo zpustošeno více než šestnáct set akrů městského území; pro srovnání, v Londýně bylo za celou válku zdevastováno o hodně méně než šest set akrů. Posádky létajících pevností, které se vracely ze svého osmiapůlhodinového letu, hlásily, že po posledním náletu velitelství bombardovacího letectva RAF ve městě stále ještě hořely obrovské požáry a nad celou metropolí se rozprostírala vrstva kouře. Unavené posádky velitelství bombardérů, které se svalily do postele po deváté ráno, byly probuzeny před třetí po polední, a bylo jim řečeno, že mají očekávat noční akci. Když přecházeli ke školicím střediskům, viděli řady cisternových vozů, které opět tankovaly palivo do Lancasterů, a z toho, že rumpály zvedaly do pumovnic jen minimální množství bomb, mohli usoudit, že to má být opět dálkový let.

Tentokrát byly snahy zastřít skutečný charakter cíle menší. Bylo zvláštní, že ačkoli ve městě Chemnitz bylo mnoho vyložené vojenských a legitimních cílů - tankový závod, velká textilní továrna a továrna na výrobu stejnokrojů a jedna z největších lokomotivních opraven v Říši, použili zpravodajští důstojníci při brífinku u dvou

♀

172 Dnvid Irvint

přínejmenším značně odlišných perutí dvou bombardovacích skupin téměř stejnou stylizací. Tak posádkám skupiny č.1 oznámili:

Dnes v noci má být vaším cílem Chemnitz. Hodláme tam zaútočit na uprchlíky, kteří se tam shromažďují, zvláště po posledním nočním náletu na Drážďany.

Instrukce pro skupinu č. 3 zněly:

Chemnitz je město asi třicet mil od Drážďan a představuje mnohem menší cíl. Letíme tam dnes v noci proto, abychom skoncovali se všemi uprchlíky, kteří snad unikli z Drážďan. Ponesete stejný náklad bomb jako minule a bude-li váš nálet stejně úspěšný, nebudete už navštěvovat ruskou frontu.

Tato formulace pochází z deníku, který si vedl jeden zaměřovač bombardérů. Jenž se účastnil na jednom z brífinků skupiny č. 3.

Sir Arthur Harris opět rozdělil útočné síly do dvou vln, ale tentokrát, jelikož řídicí stíhacích letů v bitevní operaci v Dobberitz si snad byli vědomi významu léto soustředěné ofenzivy proti východním městům, připravil Harris daleko složitější plán lští a klamavých útoků, aby odvrátil pozornost nočních stíhačů. Jednotky Lancasterů měly zaútočit na rafinerii Deutsche Petroleum AG v Rositzu u Lipska; tento nálet měly uskutečnit 244 Lancastery skupiny č. 5. V první vlně chemnitzkého náletu mělo 329 těžkých bombardérů, včetně 120 letounů Halifax a Lancaster skupiny č. 3 zapálit město, o tři hodiny později mělo 388 bombardérů, na rozdíl od náletu na Drážďany včetně Halifaxů skupiny č. 4 a 150 Lancasterů skupiny č. 3, zaútočit na hořící město. Minonosky na Baltu měly provádět diverzní útoky, zatímco Light Night Striking Force AVM Bennetta napadne Berlín. I přes veškerou složitou strategii a přes velký rozsah nasazených iltočných sil byl nálet na Chemnitz nelispěchem.

Předpověď počasí z meteorologické sekce předpovídala, že Chemnitz nebude zahalen Inraky, ale později byla vydána oprtlva, která naznačovala, že existuje 1-iziko řídkých rortrhaných altokumuli nebo altostratů, nebo obého a řídkých stratů v nízkých výškách, na rozdíl od velmi přesné předpovědi počasí, která byla vydána pro

11)1c 11E1 DI'f1Zd1117y 1111n111t nOCl, lat0 pí'C(11t11t'čd' bvl1t 1111prosto nly'In1.

Zkárn Drá`rd'un 173

Jeden australský pilot Lancasterů vylíčil, že když byl 120 mil od Chemnitzu, začala se obloha zatahovat a nad samotným Chemnitzem byla stoprocentní oblačnost, která se vršila do výšky 15 000 stop a bránila vizuální identifikaci cíle. Když přilétaly první jednotky, bylo město zcela zakryté mraky, a navigační letouny byly nuceny zcela spoléhat na vzdušné značkování. Světlice mizely v mračcích, téměř hned, jak byly svrženy. Vedoucí letec druhého úderu, Kanaďan, byl nepochybně znepokojen, kam má vlastně bombardéry nasměrovat, opětovně žádal rádiotelefonem o nové světlice, přichystáno jich však bylo málo. Na rozdíl od jeho protějšku z minulé noci, měl problémy s určením cíle vůbec. Navíc bombardovacím formacím vážně překáželi noční stíhači: německé letectvo, příliš pozdě ignorující veto nočních operací, zbureovalo 118 nočních stíhačů na obranu Chemnitzu. Nezdálo se, že by byli stíhači oklamáni rafinovanými triky: signální světla stíhaček je provázela po celou cestu od hranice k cíli a nazpět. Ale potíže, kterými trpěli mladí piloti německého Nachtjagdu, jejichž přístroje byly rušeny skupinou č.100 (Rádiových protipatření), jsou popsány v tomto ilustrativním výňatku z deníku jednoho nočního stíhače:

14. února 1945: Podle očekávání: dnes večer jsme museli do vzduchu. Tentokrát zburcovali i záložní posádky (B-crews) a v pravý čas. Cíl: Chemnitz, velký nálet. Naše operace byly pod nešťastnou hvězdou od samého začátku: Eiv (Eigenverstandigungs-Anlage, vyhledávací systém letadla) přestal fungovat, nezachycoval žádné rádiové signály, FuG.16 VHF-přijímač byl rušen, zachycoval povely protiletadlového dělostřelectva, odrazy window a rušící (stíhače ovlivňující) radar nepřítelů Fishponci. Rádiové spojení s Prahou náhle zmizelo, tak jsme museli letět na jihozápad. Nemohli jsme najít přistávací plochu, poslední naděje ES (Erkennungs-signale), nouzové světlice: Inalé letiště ve Windisch-Laibach určené

k údržbě a opravám. přesto však čisté přistání. Ještě patnáct minut a museli bychom vyskočit.

Snahy Luftwaffe odvrátit výpady Sira Arthura Harrise do srdce Německa se nezrcadlí lépe, než v poznámkách tohoto mladého pilo-

♀

174 David Irvin

b

ta, který se zoufale snažil přinutit k boji technicky daleko kvalitnější leteckou sílu.

Výsledky ohnivé bouře, která vypukla v Drážďanech, na vlastní oči viděly posádky skupiny č. 5, které útočily na Rositz: když míjeli ve vzdálenosti padesáti mil Drážďany, oheň stále plál (Drážďany hořely, podle každodenních poznámek jednoho britského válečného zajatce, sedm dní a osm nocí). Na Chemnitz bylo svrženo asi 730 000 zápalných bomb, ale ve srovnání s Drážďanami byl útok neúspěchem. Všechna historická hodnocení se shodují na tom, že město nebylo vážně poškozeno ani denním náletem amerických Létajících pevností, ani britským dvojúderem: v kronice kanadské bombardovací skupiny se píše:

Nebylo dosaženo žádné výrazné koncentrace bombardování a početné požáry, které zanechávaly svou zář na mracích, byly rozptýleny po velké oblasti.

Chemnitzký železniční systém byl stěží vůbec zasažen. Je obtížné připustit skutečnost, že by ani železniční tratě procházející Drážďanami neutrpěly trvalé poškození, ve skutečnosti, jak uvidíme, německý velitel pověřený nouzovou opravou tratí ve zničeném městě byl schopen otevřít náhradní dopravu po celé délce města během tří dnů. Ale v Chemnitzu byla škoda na železničním systému ještě menší. Z města bylo hlášeno množství inciden(ů, ale v žádné části města nebylo nic, co by se blížilo ohnivé bouři.

Opět se jasně ukazuje, jak bombardování naslepo skrze oblačnou clonu nebo podle padákových světlic nedokázalo dosáhnout takové míry devastace, jaké dosáhla metoda sektorového náletu skupiny č. 5. Možná, že kdyby Sir Arthur Harris požádal skupinu č. 5, aby zahájila i útok na Chemnitz - konec konců prokázali své schopnosti při drážďanském dvojúderu - mohla vzplanout požární bouře dostatečné intenzity, aby poskytla posádkám druhého náletu dostatečně jasnou zář, aby mohly zamířit. Neexistuje však žádné oficiální vysvětlení, proč pověřil tímto úkolem 8. skupinu naváděcích letounů, Pathfinderů, ledaže bychom si dovolili spekulovat, že to bylo výsledkem dilem přání vyhovět velileli naváděčů-jenž byl pochopitelně štěstí, když čest vést hromadný nálet byla poskytnuta jeho jed-

notce - a dilem Harrisova přesvědčení v tomto stádiu války, kdy rumunská a jiná východní ropná pole byla konečně obsazena a tudíž útoky na rafinerie způsobovaly jakousi trombózu německých dopravních sítí, že nálet na ropné závody u Rositzu si zaslouží precizní péči skupiny č. 5, kdežto nálet na Chemnitz nikoli.

Když byl v červenci 1945 vyšetřován bývalý německý ministr zbrojního průmyslu, prohlásil v souvislosti s útokem na Hamburk v roce 1943, to jest ve chvíli, kdy morálka národa byla možná nejvyšší za celou válku:

Oznámil jsem vůdci... že pokračování podobných útoků by mohlo vést k rychlému konci války.

Během náletů na Hamburk, které trvaly jeden týden, zahynulo asi 48 000 civilních obyvatel přistavu. Většina z nich padla za oběť ohnivé bouři v noci 27 července 1943. Zato dvojí britský útok na Drážďany, k němuž v menší míře přispěly americké nálety za dne, si vyžádal životy 135 000 obyvatel města: poprvé v historii války byly následky leteckého útoku natolik katastrofální, že nepřežilo dost ži-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

vých, kteří by mohli pohřbít mrtvé. Pokus zopakovat tuto katastrofu v Chemnitzu však byl zažehnán, a to nejen pro nepřízeň počasí. Příležitost podlomit morálku německých civilistů "dvojími Drážďanami" v rozpětí 48 hodin byla ztracena - či spíše zanedbána. Kdyby se podařilo dosáhnout cíle těchto dvou útoků a kdyby se německý národ dohnáný k urychlené kapitulaci vzdal, jako se to stalo v případech Hirošimy a Nagasaki, kde si každá z použitých atomových zbraní vyžádala méně obětí než útok na Drážďany, stěží bychom dnes slyšeli slova výčitek a obviňování.

†

David Irving

KAPITOLA I.

POPELEČNÍ STŘEDA

Když o Popeleční středě 14. února nastal nad středním Německem rozbřesk, stále vál silný severozápadní vítr. V Drážďanech si rozbřesku sotva kdo všiml: město bylo stále překryto tři míle vysokým sloupcem žlutohnědého dýmu a par, který je charakteristický pro následky ohnivě bouře. Podivná barva třímílového kouřového příkrovu mohla být způsobena neustávajícím přívalem spálených a zuhelnatělých fragmentů budov, stromů a sutin nešťastného města, které se ocitly v oběti umělého tornáda, které je dosud vyzvedávalo k oblakům.

Zatímco se masa kouře valila údolím řeky Labe k hranicím Československa, muselo být obyvatelům dýmem zasažených městeček a vesť jasné. že nepozorují následky obvyklého leteckého útoku, a že kouřový sloup plující krajinou je posledním zoufalým pokusem velkoměsta, které ještě před dvanácti hodinami hostilo milion obyvatel i s jejich majetkem. Poté, co byl kouřový příkrov odváť dále od dosud hořícího města, vzduch se ochladil. vlhké mraky, ztěžklé kouřovými zplodinami a prachem, se začaly hrhat a v celém labském údolí se rozpršelo. Z oblak se však nesnášela jen voda: krajina na závětrné straně od Drážďan byla smáčena neucházejícím přívalem vlhkého popela a sazí. Britští váleční zajatci z tábora Stalag IVB, vzdáleného asi pětadvacet mil východně od Drážďan, kde třídili odpad, si všimli, že kouřový příkrov visel nad městem tři dny,

Zkáza Drážďan 19

aie částice doutnajících látek a zuhelnatělého papíru poletovaly nad jejich táborem po mnoho dalších dnů. Majitel domku v Mockenthalu, vzdáleného od Drážďan patnáct mil, našel zemi ve své zahradě pokrytu reepty a krabičkami od léků z nějaké lékárny. Podle dosud čitelných nápisů zjistil, že pocházejí z centra vnitřních Drážďan. Na vesnici Lohmen blízko Pirny, vzdálenou osmnáct mil od Drážďan, padaly dokumenty a tiskoviny z drážďánského katastrálního úřadu. Žáci místní školy byli několik dní zaměstnáni jejich sbíráním.

Takto se projevila poslední a nejstrašnější z ohnivých bouří v historii plošných útoků RAF proti německým městům. Ohnivá bouře, která vypukla asi pětadvacet minut po okamžiku nula, kdy vybuchly první bomby, a která ustupovala jen zvolna, zahubila tisíce invalidních a starých lidí, kteří by se jinak snad dokázali dostat z obklíčení v prstenci plamenů.

Bombardování Hamburku v červenci 1943 ukázalo Německu vůbec první ohnivou bouři: 8 čtverečních mil města vzplálo jako jedna hranice. Její následky byly tak strašlivé, že policejní prezident při-

kázal vědecký výzkum příčin ohnivé bouře, jehož výsledky měly být uplatněny při ochraně jiných měst:

Odhad síly ohnivé bouře může být získán jen tehdy, bude-li na ni strážlivě pohleděn jako na meteorologický fenomén. Následkem náhlého splynutí celé řady požárů se vzduch nad požářišti ohřeje natolik, že je mocně nasáván vzhůru, což současně způsobí, že okolní chladnější vzduch je ze všech stran vtahován do centra zasaženého území. Tato obrovská sací síla způsobí mnohem mocnější pohyb vzdušných mas, než by způsobil normální vítr. Rozdíly teplot mezi vzdušnými masami, s nimiž se setkáváme v meteorologii, se pohybují v rozmezí 20 - 30 stupňů Celsia. V tomto případě se uplatnily rozdíly teplot 600 - 800 stupňů, nebo dokonce 1000 stupňů Celsia. Takto lze vysvětlit kolosální sílu ohnivé bouře.

♀

180 David Irving

Chmuřící předpověď policejního prezidenta zněla, že žádná opatření protivzdušné obrany nemohou zvládnout ohnivou bouři, jakmile by už nastala. Ohnivá bouře byla monstrem stvořeným člověkem, které však žádný člověk dokáže zkrátit.

Drážďanská ohnivá bouře pokryla, odvozujeme-li její rozsah z městské plochy zničené z více než 75 procent, rovněž 8 čtverečních mil; novější odhad městské správy rozšířil její plochu na 11 čtverečních mil.

Co do zhoubnosti překonala ohnivá bouře v Drážďanech nepočítaje vše, co bylo v Německu do té doby k vidění. Opakovaly se zde všechny příznaky známé z Hamburku, avšak s několikanásobně větší silou. Obrovské stromy byly vytrhány z kořenů nebo zpřelámány. Davy lidí prchající do bezpečí byly znenadání uchopeny tornádem a vláčeny ulicemi do centra požárů. Střešní štíty a nábytek, navržené v ulicích po první vlně náletu, byly zdviženy mocným větrem a vrženy do hořícího centra vnitřního města.

Ohnivá bouře dosáhla vrcholu své síly během tříhodinového intervalu mezi nálety, což bylo období, kdy se obyvatelé, kterým se podařilo ukrýt ve sklepech a zaklenutých chodbách, pokoušeli uprchnout do okolních předměstí.

Jakýsi železničář ukrytý poblíž náměstí Post-platz zahlédl ženu s dětským kočárkem, kterou víchř strhl do plamenů. Jiní lidé, kteří se snažili prchnout po železničních náspech, což byly jediné únikové cesty, které nebyly zatraseny hromady sutí, vyprávěli, že v exponovaných úsecích tratí víchřice rozházela železniční vagóny. Ani otevřené plochy rozsáhlých náměstí a parků neposkytovaly žádnou ochranu před nevidaným hurikánem.

Jakmile vypukla ohnivá bouře, požární jednotky se nezmohly na nic, čím by ji mohly zvládnout nebo alespoň omezit. Při všech leteckých útocích na německá města, při nichž vypukla ohnivá bouře, byl její rychlý a ničím nebrzděný nárůst zaručen přerušením telefonních linek, jež spojovaly velitelská centra protivzdušné obrany s vnějšími posilami. Požární brigády byly v Německu, stejně jako v Anglii, během války reorganizovány na nacionalistickém a paramilitaristickém základě, přičemž jedním z typických rysů byla existence stálých mobilních rezerv požárních pluků, umístěných mimo neohroženější zóny.

Zkáza Drážďan Igl

kém základě, přičemž jedním z typických rysů byla existence stálých mobilních rezerv požárních pluků, umístěných mimo neohroženější zóny.

většina nejvýznamnějších měst disponovala v této fázi války alternativními prostředky telefonní komunikace a rádiovým spojením mezi důležitými kontrolními stanovišti. Stalo se však pravidlem, že tyto alternativní spojovací kanály nezvládly zkoušku ohněm a úřady protivzdušné obrany se musely spolehnout na standardní veřejnou

IRVING Zkáza Drážďan IISV

telefonní síť. Mnoho pak záviselo pouze na tom, jak dlouho vydržel tento systém pracovat, než se definitivně zhroutil. Během bombardování Hamburku se telefonní systém zhroutil velmi brzy, již během prvního náletu. Když pak o tři dny později vypukla ohnivá bouře, nebyly telefonní linky dosud plně uvedeny do provozu. K tomu je nutno připomenout, že požár Policejního velitelství se sídlem šlábu Protivzdušné obrany (viz kapitola Precedentv) na uxčitou dobu vážně ochromil požární opatření. V Kasselu bylo telefonní spojení porušeno dvacet minut po začátku útoku; spojení pomocí motocyklových kurýrů se v kritické situaci ukázalo jako nedostatečné. Požární brigády, které do Kasselu dorazily z okolních měst, proto čekaly několik hodin, než se jim dostalo odpovídajících rozkazů k akci.

V Drážďanech pak prakticky okamžité přerušení telefonního spojení zpečetilo osud města. Velkoměsto, jehož vlastní požární brigáda sestávala z necelé tisícovky mužů, a jež mělo k dispozici jen velmi málo požární techniky podléhající drážďanské městské správě, závitěla na okamžité pomoci, jež se očekávala zvenčí. Avšak krátce pntč, co město zasáhly první bomby, byly vyraženy dodávky elektrických záaobujících telefonní síť. Aby toho nebylo málo, byly nouzové tñraje energie nenapravitelně rozdrčeny pod zhxoueeným zdívenm.

Jak hlavní elektrická centrála, tak administrativní budovy se nacházely uvnitř sektoru, do něhož směřoval hlavní útok. Hlášení musela být přenášena z pozorovacího stanoviště do štábu Vzdušného župního velitelství (Luftgaukommando) IV na GeneraI Wever-strasse, vzdušné velitelství je pak mělo podávat přímo do vůdcova hlavního stanu v Berlíně. To nyní nebylo možné. Nebylo možné informovat Berlín o náletech, pozorovací stanoviště v Sasku nemohly

♀

182 Dnvid lrttñn`.

ó

informovat Divizní velitelství stfhacího letectva v Dúberitz u Berlína. Požární posily se ihned po prvním náletu dostavily pouze z měst v bezprostřední blízkosti 1)ráždán: záře na horizontu mluvila sama za sebe. Kolem jedné hodiny v noci se začaly objevovat místní požární oddíly z celého Saska, které vstupovaly do města. Nefunkční elektrické sířeny nevarovaly obyvatelstvo před druhým náletem.

"Jednotky požární ochrany a pasivní obrana města," oznámilo suše Spojenecké letecké velitelství, "byly dvojím úderem vyraženy." Nemáme k dispozici přesné statistiky o všech požárních jednotkách, které ve městě operovaly. Jeden příklad snad postačí, abychom pochopili osud většiny z nich: požární oddíl z deset mil vzdáleného Bad Schandau dorazil do Drážďán v jednu hodinu ráno. Ani jeden muž z tohoto oddílu nepřežil, všichni zahynuli při druhém náletu.

Georg Feydt, inženýr drážďanské protivzdušné obrany, se v 1.05 po půlnoci hlásil ve štábní místnosti protivzdušné obrany, která se nacházela v betonovém bunkru několik pater pod budovou Albertina, přes ulici od hořícího policejního velitelství. Bunkr, přestože šlo o malou místnost - nějakých šest krát devět stop - byl přeplněn stranickými funkcionáři a důstojníky protivzdušné obrany. Byl tam i gauleiter Mutschmann. Všichni přítomní se stále snažili udělat si obraz o rozsahu destrukce a objevit epieentrum ohnivé bouže. Jenže zničení telegrafních kabelů a zhroucení ústředí znemožnilo nejen jakékoli volání o pomoc, ale i komunikaci s požárními pozorovacími stanovišti a místními ústřednami protivzdušné obrany.

V několika minutách po začátku druhého náletu bylo Albertinum obklopeno vybuchujícími budovami. Objevilo se nebezpečí, že se zhroutí i jeho masivní piskovcová konstrukce. Gauleiter seelým svým štábem se pokusili uniknout hořícími ulicemi a hroutícím se středem města k otevřeným prostranstvím v okolí; ještě téže noci se podle úředního popisu událostí všichni přihlásili na nouzavém velitelství v Lockwitzgrundu, což byla vesnice vzdálená asi pět mil od Drážďán, kde NSDAP připravila náhradní pracoviště gauleitera pro případ nouze.

Zkára Drúij'an 183

Jako všude v Německu, i v Drážďanech byla organizace Protivzdušné obrany včleněna do struktur Nacionálně socialistické strany, přičemž městský policejní velitel zastával ex officio roli velitele Protivzdušné obrany města. Všichni obyvatelé měli určenu svou roli, včetně příslušníků Hitlerjugend a členů Deutsches Jungvolk, což byla organizace srovnatelná se skautskými vlčaty.

V únoru 1945 mi bylo patnáct let a během války jsem pracoval jako spojka protivzdušné obrany [říká o tom jeden příslušník Deutsches Jungvolk].

13. února se konal velký masopustní karneval a já byl v cirkusu Sarassani, který měl stálou budovu poblíž drážďanského Nového města. Uprostřed posledního čísla programu, parádního jezdeckého vystoupení klaunů na oslech, se z tlampačů ozval signál úplného leteckého poplachu. Klauni přerušili představení a vyzvali diváky, aby se uchýlili do zpevněného suterénu cirkusové budovy. Protože jsem měl průkaz spojky, dovolili mi opustit budovu.

Výbuchy světlic ze značkovacích Lancasterů způsobily, že ve městě bylo světlo jako za bílého dne, ale náš chlapec, stejně jako většina drážďanských rodáků, netušil, co tolik světla znamená.

Požáry na mě nejdříve udělaly hluboký dojem. Většina drážďanského Nového města nebyla prvním náletem vůbec zasažená, proto jsem urychleně běžel domů. Tam pro mě nebyla žádná práce, proto jsem se podle rozkazů hlásil jako posel na Stranickém veliteství v místní organizaci NSDAP Hansa na Grossenhainer-strasse. Velitel místní stranické skupiny ve své uniformě SA ("hnědá košile") mě a několik dalších chlapců pověřil hlášením o škodách, načež nás vyslal na Veliteství civilní obrany do centra města. Na cestu nám dali modré ocelové helmy, plynové masky a jízdní kola.

Hrad, katedrálu a operu zachvátily strašlivé požáry a mosty přes Labe byly posety vyhořelými nebo stále žhnoucími zápalnými pumami. Ulice byly zaplaveny vodou z přetrhaného potrubí. Stateční, avšak sotva dostatečně vybavení poslové protivzdušné obrany se

184

Ddvid Irvine

dokázali probít pouze na náměstí Post-platz, když vypukl druhý nálet. Podařilo se jim ještě najít úkryt v suterénu nemocnice poblíž poštovního úřadu. Poselství, která měli v rukou, neměla být nikdy doručena.

Organizace protivzdušné obrany v centru města tak neměla tušení o lokalizaci a vývoji požárů, protože se její telegrafní, telefonní, rádiové a lidské spojovací linky jedna po druhé zhroutily.

Legends, které, podporovány současnými okupačními úřady, vyrostly v pavělečné době okolo nešťastného města, tvrdí, že Drážďany nebyly bráněny protiletadlovým dělostřelectvem ani stíhacími letadly, a že v nich nebyla podniknuta žádná preventivní obranná opatření.

Do jisté míry to je pravda: nikdo nepokládal za nutné budovat obravské protiletadlové bunkry z železobetonu, jaké zachránily statisíce lidských životů v jiných městech zasažených ohnivými bouřkami. V Hamburku byly speciální kryty vystavěny i při nemocnicích. K 1. červenci 1943 pracovaly v nemocničních krytech dokonce čtyři operační sály a tři porodnice. V Drážďanech nedisponovaly těmito zařízeními ani největší nemocnice, . Friedristadt a Johannstadt. Byly podniknuty jen chabé pokusy vybudovat náhradní zdroje vody a elektrické energie pro případ kolapsu hlavních vodovodních rozvodů a elektráren. Nutno ovšem poznamenat, že s bombardováním Drážďan nikdo nepočítal. Když bylo koncem roku 1944 oznámeno,

IRVING Zkáza Drážďan IISV

že v ráxnici "rozšířeného vůdcova programu" bude na zdokonalení protivzdušné obrany poskytnuto několik tisíců říšských marek, oby-
vaiele. města se tomu jen bezstarostně vysmívali. Přiznejme, že poli-
cejní síly protivzdušné obrany (Luftschuttpolizei) pracovaly od za-
čátku války na výstavbě sítě podzemních únikových tunelů,
vybudovaly velké nádrže na vodu na Altmarkském náměstí, Seidnit-
zer-platzu a Sidonien-strasse a zahájily výslavbu podzemních vod-
ních nádrží. "Při této výstavbě byly použity ne nákladačky, ale celé
vlaky betonu," zdůraznil jeden inženýr protivzdušné obrany. Všechna
opatření vedl ředitel Městské školy architekt Eury.

Obyvatelé Drážďan byli proti leteckému útoku chráněni nepo-
zkáza Dráid'xn 185

chybně lépe, než obyvatelé britských měst srovnatelného významu,
kteří se domnívali, že je zachráněni Morrisonovy nebo Andersonovy
kryty, které by se v případě ohnivé bouře nutně staly dokonalými
smrticími pastmi.

Později, když se Drážďany začaly plnit uprchlíky z východu i ze
západu, a když se začínala zřetelně ozývat dělostřelba z východní
fronty, přijaly nervózní městské úřady některá další omezená opat-
ření k ochraně obyvatelstva. Školní mládež byla zaměstnána kopá-
ním zákopů odolných proti střepinám na Bismarckově a Vídeňském
náměstí (po obou stranách Ústředního nádraží), na náměstí Barba-
rossa-platz a ve většině městských parků a zelených pásů. Byl vy-
tvořen složitý systém takzvaných Mauerdurchbrüche, což byly
zvláště zesílená místa ve zdech, jež oddělovaly sousedící sklepy.
V případě, že by dům nad krytem vzplál při omezeném leteckém
útku, mohli se obyvatelé probourat do sousedního sklepa a tudy
uniknout. Pokud by však vzplál i sousední dům, měli lidé rozbít
jednu zeď po druhé, až by se konečně probourali do sklepení neza-
paleného domu, přes které by utekli.

Tato opatření stačila při menších útocích, jimž byla německá
města včetně Drážďan vystavena do února 1945. Nikdo ovšem nedo-
kázal předpovědět moře ohně a plamenů, jež mělo zaplavit hlavní
místo Saská. Když začal útok, ukrývaly sklepy a suterény každého
t domů z minulých století nějakých osmdesát či devadesát osob, na-
těž se do nich z ulic hrnuli další a další lidé. Poté, co první nálet ode-
třel, snažili se ukrytí obyvatelé uniknout. Znovu a znovu se objevo-
tai stejný obraz: uprchlíci z východního pohraničí, kteří dosud
nikdy neslyšeli houkání poplašných sirén či výbuchy leteckých
bomb, zjistili, že jsou uvězněni v centru největšího požáru historie.
Ivemošli uniknout do ulic - v těch řádily čtyřicet až padesát stop
dlouhé jazyky plamenů. Mohli se jen probíjet z jednoho sklepení do
druhého, rozbít úzké sklepní příčky, dokud se neprobourali k dý-
chatelnému vzduchu - nebo na konec ulice.

Tuto obtíž mimochodem předvídal již generálmajor Kehrle, poli-
eejní prezident Hamburku, který výstavbu tohoto systému úniko-
vých cest prosazoval. Když referoval o "děsivém" množství lidí,
kteří při ohnivých bouřích umírají v krytech, hájil názor, že tam, kde

♀

Duvid trving

jsou bloky domů přerušeny ulicemi, mají být proti sobě stojící domy
propojeny podzemními tunely. Jeho varování však v Drážďanech ni-
kdo neslyšel, takže systém, který by v případě dokončení mohl od-
vrátit největší tragédii, vedl sám o sobě ke smrti velkého množství
lidí, které by, jak uvidíme, kysličník uhličitý ani kouřové zplodiny
jinak nemusely ohrozit.

Většina lidí se domnívala, že požáry po prvním náletu záhy odu-
mřou, a že budou moci nezranění a bez škod na majetku opustit kry-
ty. Proto ještě neopouštěli sklepy a podzemní tunely, a čekali až do
1:30, kdy bez jakéhokoli varování začal druhý nálet. Velitel trans-
portní jednotky Reicharbeitsdienstci, který se uchýlil do krytu s mu-
ži ze svého konvoje, který byl vyslán z nedaleké vesnice, popsal ná-

let takto:

výbuchy otřásly stěnami sklepa. Jejich rachot se mísil s novým podivným zvukem, který jako by se stále blížil. Připomínal mi zvuk burácejícího vodopádu; byl to zvuk moeného tornáda, které se rozbouřilo nad středem města.

Když nálet skončil [vyprávěl jiný důstojník Protivzdušné ochrany uvězněný v krytu se svými muži], ujistil jsem se, že jsme na všech stranách obklíčení ohněm: ulicemi se proháněly gigantické plameny. Moji lidé mě poučili, že ulice končí velkým náměstím s budovou cirkusu Sarassani. Prikázal jsem probourat se sklepními příčkami z jednoho domu do druhého. Konečně jsme se probili na otevřené prostranství. Uprostřed náměstí stála budova cirkusu; předpokládám, že té noci se konalo zvláštní karnevalové představení. Budovu zachvátil šílený požár a hroutila se před našimi zraky. V nedaleké ulici jsem zahlédl vyděšené stádo cirkusových grošáků s pestrobarevnými šabráky. Stáli jeden vedle druhého v těsném kruhu.

Překrásným arabským koním nebylo souzeno žít dlouho; během druhého náletu RAF bylo osmačtyřicet koní z cirkusu Sarassani za-

Zkúzn Drá"rd'an

bito. Ve dnech po náletech odtáhli jejich mrtvoly na severní břehy Labe, na nábřeží mezi Albertův a Augustův most, kde tuto ponurou scénu 16. února pozorovalo hejno supů, kteří unikli z městské ZOO.

Lidé, kteří se během nočních náletů v nevětraných sklepech dusili těžkým kouřem z ulic, často rozbourali sklepní příčky. Vpustili tak kouř i do vedlejšího sklepa. Museli řešit dilema, které by bylo zmyšleno i obyvatela Hamburku a Kolína, otrlé díky dlouhodobým zkušenostem se spojeneckými nálety. Pro milion, ne-li více obyvatel Drážďan v noci 13. února, kteří byli uspáni falešným pocitem bezpečí a totálně nezkušené v praxi civilní obrany - tato charakteristika právě tak platí pro všechna větší britská města - se toto dilema stalo noční můrou, tváří v tvář které příliš mnoho lidí nedokázalo podniknout nic, než rezignovat.

Jistý kapitán kavalerie, který se v Drážďanech zdržel cestou na východní frontu, shrnul osudy lidí, s nimiž se ocitl v krytu během druhého náletu. Šedesát až osmdesát z nich, hlavně starší lidé a děti, měli kvůli pronikavému kouři přijít o své životy. Tento muž byl dočasně ubytován v Kaulbach-strasse, ulici, jež se při druhém náletu ocitla v epicentru ohnivé bouře:

Někdo neuváženě prolomil příčku oddělující nás od sklepa sousedního domu; ve vedlejší domě zuřil divoký požár a náš sklep ihned naplnil hluk šlehajících plamenů a hustý kouř. Museli jsme něco podniknout. Řekl jsem lidem v našem sklepe, že se do jednoho zadusíme, nepokusíme-li se proniknout ven. Řekl jsem jim, aby si všichni namočili oděv v kbelících s vodou na hašení, kdesými byl sklep vybaven. Jen málokdo z nich souhlasil. Ženy odmítly zničit si takto své drahé kožšinové pláště. Jež patřily k prvním předmětům, které si s sebou vzaly do krytu. Prikázal jsem jim, aby se spolu se mnou shromáždili na schodišti a vyběhli za mnou, jakmile zakřičím, "Ted'!" Moje přemlouvání však nemělo žádný smysl, takže jsem se nakonec postavil na schodiště sám, zakřičel svůj rozkaz a opustil sklep. Jen málo z nich mě následovalo. Odvážný muž, jakým byl tento kapitán jezdecký, jenž byl shodou okolností nositelem jednoho z nejvyšších německých vojen-

†

1gg David trving

ských řádů, mohl riskovat svůj život a uniknout, aby mohl vyprávět svůj příběh. etšinu městské populace však netvořili mladí a stateč-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

ní lidé. Mnozí z nich dali celkem pochopitelně přednost klidnému umírání ve svých domovech, než aby vyběhli do hořících ulic. Pro-
ražené sklepní příčky přinesly zhoubu obyvatelům mnoha sklepů.

Pod náměsúm Post-platz byl vyhlouben rozsáhlý systém tunelů popsaného typu. I ten však se však ukázal málo platným ve chvíli, kdy byl podroben zkoušce. I když tyto tunely skutečně spojovaly hlavní administrativní budovy, i když i okolní ulice byly opatřeny rozsáhlým tunelovým propojením, ukázalo se, že při ohnivé bouři takového rozsahu neposkytují tunely žádnou skutečnou ochranu. Mnoho ztrát na životech zavinilo zhroucení větracího systému tunelu Ostra-alee. V situaci, kdy hořelo celé vnitřní město, byly všechny východy ze systému tunelů zataraseny.

Poštovní spořitelna byla zasažena vzdušnou minou a ze sklepa pod ní a z okolních domů mířil proud lidí do podzemních spojovacích tunelů [vypráví spojovatelka Hlavní telefonní centrály]. Vzpomínám si na stařenu, která přišla o nohu. Několik děvčat navrhlo, že se pokusí uniknout do ulic a doběhnout domů. Ze sklepa pod telefonní centrálou vedlo sešodiště do dvora, který zakrývala skleněná střecha; celá centrála obklopovala tento čtyřúhelníkový prostor. Přecistařovaly si; že hlavní brázdou tohoto dvora uniknou na Post-platz. Jejich nápad se mi nejlíbil. Ve chvíli, když děvčata - mohlct' jic#t' být dvanáct nebo třináct - proběhla dvorem a snažila se otevřít hlavní bránu, do ruda rozpálená skleněná střecha se zhroutila a pohřbila je v troskách. V tom okamžiku již hořela celá centrála.

Obyvatelé chycení do pastí hořícího vnitřního města tak mohli jen čekat, až ohnivá bouře pomine a doufat, že se nevyčerpají zásoby vzduchu, který měli k dispozici ve svých sklepních úkrytech.

Kdyby byla polovičatá opatření drážďanské protivzdušné obrany dokončena, kdyby měli obyvatelé k dispozici adekvátní počet krytů

Zkáza Drážďan

189

s dostatečnou ventilací, jak tomu bylo v jiných německých městech, pak by katastrofa, která postihla Drážďany během tří náletů ve čtrnácti hodinách, mohla být zažehnána. Zvažíme-li víru nacionálně socialistických vůdců, podle níž neměly být Drážďany nikdy bombardovány, pak jsou jejich chyby omluvitelné. Více než sto tisíc obyvatel města však mělo za nedostatek předvídatosti svých vůdců zaplatit životem.

♀

190 David Irving

KAPITOLA II.

OBÉTI

AMERICKÉ bombardéry třetí vlny dosud nedorazily, když se k Drážďánům sjížděly první útvary záchranářů z celého středního Německa. Místní velitelé Protivzdušné obrany konečně našli prostředky, jimiž mohli vysílat volání o pomoc, takže k hlavnímu městu Saska mířily motorizované konvoje s nouzovými zásobami potravin

IRVING Zkáza Drážďan IISV

a lékařskou pomocí, jakož i několik ženijních TN- jednotek (Technische Nothilfe). Oddíly bojeschopných mužů z tak vzdálených míst, jako byl Berlín a rakouský Linz, byly shromážděny, aby se zúčastnily protipožárních a záchranných prací v Drážďanech. Do akce byly vyslány síly Protivzdušné a Protipožární policie (Luftschutzpolizei a Feuererschutzzpolizei).

V tutéž dobu dorazil na náměstí Nord-platz v drážďanském Novém městě Hilfszug „Herman Gdring“, motorizovaný konvoj polních kuchyní a nákladních automobilů s první pomocí. Druhý takový konvoj, Hilfszug „Goebbels“, mířil do čtvrti Dresden-Seidnitz. Každý z konvojů sestával pouze z asi dvaceti nákladních automobilů, ale zásoby, které přivážely, byly ve městě zoufale potřebné. K 16. únoru dorazil do Drážďan obdobný Hilfszug z každé oblasti Saska. Přivážely teplá i studená jídla pro obyvatele bez přístřeší i pro pracovníky záchranných čet. „Nikdo se nemusí bát hladovění,“ oznamoval 17. února hrdě a poněkud optimisticky drážďanský list Der Freikampfkampf, tiskový orgán NSDAP.

Stranické organizace dokázaly ve spolupráci s německým Červeným křížem zajistit pro desetitisíce matek mléko a kojeneckou výživu. Při drážďanských kancelářích Národně socialistické strany byla zřízena záchranná střediska organizovaná na stranu napojenými organizacemi Bund Deutscher Mädchen a Frauenschaften - německými ekvivalenty Dívčích skautek a Svazu žen.

„Byla jsem straně skutečně vděčná,“ řekla jedna žena, matka desetidenního dítěte, která přišla o přístřeší, „že jsme mohli dostat kojeneckou výživu a teplé nápoje pro děti a chléb pro nás dospělé.“ Tyto drobné projevy laskavosti ze strany NSDAP měly nepochybně pozdvihnout upadající morálku v jiných městech, zasazených akcemi velitelství bombardovacího letectva. Škody, které utrpěly Drážďany, však teplé nápoje a kojenecká výživa nemohly fakticky napravit.

Do města záhy dorazil generál Erich Hampe, pověřený vedením záchranných železničních prací ve vybombardovaných městech. Cestoval v noci z Berlína, doprovázen svým asistentem: Nemohl jsem se hned dostat na hlavní nádraží [řekl později], protože cesty do města byly dokonale ucpány. Prvním živým tvorem, kterého jsem ve městě spatřil, byla velká lama. Musela nepochybně uprchnout ze zoologické zahrady. Celý střed města byl v troskách, mě však zajímalo jen hlavní nádraží a železniční systém. Po ruce nebyl žádný z vedoucích železničních úředníků. Musel jsem poslat pro vysokého představitele Reichsbahnu do Berlína, který by mi pomohl vyznat se v celém zmatku a probral se mnou opatření, nutná k obnovení plynulé dopravy.

Prvním krokem pro obnovu železniční dopravy bylo odstranění sutin z nádražních hal a vyplnění kráterů po bombách v kolejištích. Tuto práci vykonali vojáci z kasáren, váleční zajatci a totálně nasazení dělníci. Druhá fáze prací, výstavba nouzových kolejí, byla povinností Hampeho zvláštních oddílů (Technische Spezialtruppen). V Drážďanech měl Hampe k dispozici dva prapory těchto inženýrských jednotek, každý o 1500 mužích, z nichž většinu tvořili penzionovaní inženýři, kteří již nepodléhali povinnostem.

♀

192 David Irving

Následky krveprolití na hlavním nádraží v drážďanském Starém městě jižně od Labe bylo nejhorší, jaké kdy generál Hampe spatřil. Před dvěma dny dorazil poslední oficiální vlak s uprchlíky z východní fronty, jehož pasažéři byli natěsnáni ve vyřazených vagónech včetně nákladních vozů. I pak se však do města hrnuli další uprchlíci, kteří se mačkali v pravidelných osobních vlacích z východu. Nakonec a přesto organizované útvary uprchlíků, z nichž každý měl v čele svého vůdce, byly jeden po druhém posílány do zvlášť určených „příjmových území“: do parku Grosser Garten, kde jich právě

IRVING Zkáza Drážďan IISV

mnoho tisíc zemřelo, na Výstaviště, kde byly stovky z nich upáleny vybuchující naftou z vybombardovaných dopravních skladů wehr-machtu a, pokud toužili po další eestě na západ. na otevřená pro-stranství náměstí po obou stranách Hlavního nádraží. Jen málo

uprchlíků, kteří v noci o masopustním úterý stáli ve frontách na ná-draží, si zachránilo své životy: jediný vlak, který stál ve stanici ve chvíli, když se ozvaly sirény, unikl na západ - rychlík do Augspurgu a Mnichova.

V klenutých sklepeních pod budovou Hlavního nádraží bylo pět prostorných chodeb, v nichž se mohlo ukrýt asi 2000 osob. Tyto chodby nebyly' vybaveny ani protipožárními dveřmi, ani ventilačním zařízením. Městské úřady poskytly v těchto podzemních pasážích dočasný útulek několik tisícům uprchlíků ze Slezska a Východního Pruska, kteří se zde shromáždili i se svými zavazadly. Pečoval o ně Červený kříž, RADWJ (Říšská pracovní služba), Frauenschaften a NSV (Národně socialistická služba sociální péče). V kterémkoli městě říše by kombinace tolika lidí a hořlavého materiálu na tak zra-nitelném místě, jakým bylo hlavní nádraží, musela být pokládána za sebevražednou. Jenže i toto zanedbání bylo pochopitelné, uvážíme-li údajnou imunitu Drážďan vůči náletům na straně jedné a nedosta-tek vhodných životních prostor - nezapomínejme, že vrcholilo zim-ní období - na straně druhé.

"Dokonce i schodiště k vyvýšeným nástupištím byla neprůcho-dná pro hromady bagáže, které se na nich vršily," popsal situaci filh-der jednoho útvaru uprchlíků, který na stanici dorazil téže noci, kdy došlo k útoku. I nástupiště byla přeplněna lidmi, kteří se ve vlnách hrnuli ke každému prázdnému vlaku, který se na nádraží objevil.

Zkáza Drážďan 193

Na Bismarckově a Vídeňském náměstí, která obklopovala nádra-ží, stály další nekonečné fronty čekajících lidí.

Do tohoto zmatku a chaosu se 13. února v 21:41 večer náhle ozvaly sirény ohlašující úplný letecký poplach. Jejich ozvěna se ozývala celým městem od čtvrti Klotzsche na severu po Räcknitz na jihu, od západního Friedrichstadtu po předměstí na východě. Všechna světla na Hlavním nádraží zhasla, pouze krytá nástupiště byla osvětlená signálními lampami na jejich koncích. Pak přestaly svítit i ony. Lidé však zůstávali apatičtí a odmítali si připustit nebezpečí náletu. Mnoho uprchlíků čekalo ve frontách na vlaky již několik dní a nemínili ztratit svá pořadí jen kvůli poplachu, který mohl být 172. falešným poplachem ve městě. Právě dorazily dva vlaky z Kúnig-sbrucku plné evakuovaných dětí z organizace Deutsches Jungvolk, jejichž uprchlické tábory KLV se ocitly v oblasti právě obsazené Rudou armádou.

Navzdory zmatkům a přeplněnému nádraží byly v okamžiku, kdy začly padat bomby, všechny vlaky odsunuty na vedlejší koleje mimo zastřešenou část nádraží. Tlampače vyzvaly všechny přítom-né, aby se uchýlili do klenutých podchodů pod nástupiště. Nejprve uposlechl jen málo lidí; pak, jakmile začly dopadat bomby, vypukl zběsilý úprk.

Hlavní nádraží Ieželo mimo území vyznačené pro první vlnu ná-letu a utrpělo během ní jen malé škody. Pak se nádražní vedení do-pustilo chyby, která se měla stát osudovou. Přerušené spojení mezi Drážďanami, Berlínem a pozorovacími body protivzdušné obrany způsobilo, že velitelé protivzdušné obrany města neměli nejmenší tušení o situaci ve vzduchu. Přednosta stanice, který věřil, že noční nálet Královského letectva na Drážďany skončil, přikázal přesunout vlaky zpět k nástupištím do nádražních hal. Během tří hodin stanice opět pracovala na plné obrátky, přičemž proudy lidí z hořícího cent-ra města přispěly ke všeobecnému zmatku. Nástupiště byla opět plná pracovníků Červeného kříže a NSV uprchlíků, evakuovaných osob a vojáků. Pak, bez jakéhokoli varování, vypukl druhý nálet. Tento-krát bylo nádraží v srdci cílového území.

Dva vlaky plné evakuovaných dětí ve věku dvanácti až čtrnácti let stály na odstavných kolejích před stanicí, poblíž mostu Falken-

♀

briicke, poté, co vlaky bez úhony přečkaly první nálet, velitel evakuačního tábora, postarší, asi pětapadesátiletý stranický úředník, zvědavým dětem poněkud nemoudře vysvětlil, že bílé "prskavkové" označují vnější hranice území, do kterého mají bombardéřské světlice svítit. Poté, co se bombardovací letouny bez varování vrátily, musel s touto nešťastností proklínat. Přestože dětem urychleně přikazoval zatahnout táclonky, nezabránil jim, aby si nevšimly, že bílé světlice na padácích nyní obklopují rozsáhlý obdelník, v jehož středu leželo nádraží s jejich vlakem.

Stovky lápalných pum prolétly křehkou skleněnou střechou stanice. V nitru nádražní haly vzplály haldy zavazadel a kufříž. Další zápalné pumy pronikly výtahovými šachtami do zavazadlových tunelů, kde se ukryly spusty lidí. Požáry zaplnily tunely jedovatými kouřovými zplodinami a stravovaly v nich drahocenný vzduch.

Tunely a podchody pod nástupišti nebyly vybaveny jako protiletectvé kryty a postrádaly jakékoli větrací zařízení. Jedna mladá matka durazila osohnm vlakem ze Slezska právě ve chvíli, kdy začal první nálet. Její manžel jí z drážďanských kasáren napsal o dohodě, podle níž ržesto nebude bombardováno, protože ho Spojenci vybrali za hlavní rrlěsto poválečného Německa. Dorazila do Drážďan se dvěma dětmi, protože doufala, že zde bude v bezpečí:

Jediná okolnost mě zachránila: dostala jsem se do kotelný pod jedrlím z nástupiři. V tenkém stropě byl otvor proražený nevyhuchlou zápalnou pumou. Touto dírou se k nám dostávalo dostatečné množství vzduchu, kterého jsme se mohli nadechovat. řdalo se mi, že na nás všichni ostatní tlačí. Trvalo to několik hodin. Pak jsem slyšela něčí řřolání a nějaký' voják, ddstojník. řlli pomohl projít dlouhou chodbou. řli jsme přes suterén hádraži. Všude byly tisíce lidí a všichni leželi bez hnutí.

Na náměstí stálv bok po boku tisíc lidí, kteří nepanikařili, ale mlčky a tiše vyřkávali. Nad nimi bouřil požár. U vchodu do stanice se vrřila hranice z nirtvř'ch dětí, která stále rostla, „jak by'ly" dal,řsí mrtvé děti přintřřenv ze stanic.

Zkáza Drůřd'dn

Na nádraží musel stát nějaký dětský vlak. Přinářeli další a další a kladli je ve vrřstvách na sebe. Každou další vrřstvu zakryřli přikrývkami. Vzala jsem jednu z přikrývek pro jedno ze svých maličkých, které přeřžilo, ale trpělo strařným prochlánutím. Ráno se objevili nějací postarři SA-mani, kteří mně i mým dětem pomohřli dostat se do bezpečí.

Mezi obřtmi byly děti v karnevalových úborech, které snad čekaly' na nádraží rodiče, jeřž měli dorazit z východu.

Zatímco řřastná náhoda v podobě proraženého stropu zachránila hrřtku lidí v nádražní kotelně, tisíce dalších nemělo tolik řřěstí. Ze 2000 uprchlíků z východu, dočasně umístěných v jediném tunelu pod stanicí, který byl připraven jako protiletectvé kryt, jich pouhá stovka skutečně uhořela po zásazích zápalných pum. Dalšíř pět set však podle hláření velitele Protivzduřné obrany zemřelo uduřením.

Vřechno naře dětské oblečení a léky zůřtaly v mých zavazadlech pod nástupiřtem [pokračuje ve vyprávění řena ze Slezska]. Zpočátku bylo zřola nemořné sehnat nějaké dětské řaty, proto jsem se znovu odvážřla navřřtřit hlavní nádraží. Staniční sklepení hlídali přířluřníci SS a policejní jednotky. Řekli mi, že hroží nebezpečí tyfu. Přesto mi dovolili vejřt v doprovodu jednorukého zaměstnance Reichsbahnu do hlavního sklepení. Varoval mě, že uvitř není nikdo řivý, že všichni zemřeli. Spatřřila jsem cosi jako zřý sen, osvětlený tluměným světlem řelezničářovy lucerny. Celá podřaha suterěnu byla pokryta několika vrřstvami mrtvých lidí.

Znovu je nutno zopakovat. že většina mrtvých z Hlavního nádraží nepadla za oběti "stovkám třaskavých 4000 a 8000 librových pum," ale 650 000 zápalných pumám vrženým na město. většinu obětí na životech způsobilo vdechnutí horkých plynů a otrava kyslíčným uhelnatým a kouřovými zplodinami; v menší míře se na výčtu obětí podílelo zadušní piči nedostatku kyslíku. „Když se nám podařilo uniknout, neviděli jsme ty'pickv mrtvá těla. spíše lidi. kteří zdánlivě, jen usnuli. opření o zdi stanice." vzpomíná ktzdet od pancéřových t;ranátníku. ktrcv t' Drážd'anei:h př-estupoť ať ccstou do Berlí-

196 David Irving

na. Z šestaosmdesáti kadetů, s nimiž cestoval, jich pouhých třicet přežilo tuto noc a dorazilo na dovolenku do hlavního města Říše.

Zápalné pumy prokázaly svou účinnost jako zbraň proti lidským zdrojům schopná způsobit všeobecné zapálení města. Ukázalo se však, že nebyly nejvhodnější zbraní pro útok na město coby "hlavní komunikační a železniční uzel."

Protože Spojenecké vlády zdůrazňovaly vysokou úspěšnost trojího útoku na Drážďany, jehož hlavním smyslem bylo narušit dopravu procházející tímto městem, měli bychom se pokusit odhadnout, na jak dlouhou dobu byly hlavní dopravní linky vyřazeny z provozu.

Jakmile do Drážďan dorazil generál Hampe a jeho dva prapory inženýrů, záchranné a opravárenské práce byly okamžitě zahájeny. Jak očití svědkové, tak i fotografie pořízené po náletu leteckým průzkumem potvrzují kuriózní skutečnost, že velké seřazovací nádraží Dresden-Friedrichstadt utrpělo při náletech jen malé škody. Fotografie ukazují dvacet čtyři nákladních, osobních a nemocničních vlaků, které stojí na seřazovacích kolejích, zatímco okolní budovy jsou pohrouženy v plamenech a velká území jsou v jednom ohni. Ze tří lokomotivních rotund v prostoru stanice byla jen jedna okrajově zasažená. Na nákladním nádraží ukazují fotografie přes čtyři stovky vagónů, které stojí v perfektním pořádku, čekají na seřazovacích kolejích a mostních vahách, aniž by mezi nimi vznikly větší mezery. Železniční most Marienbriicke spojující oba břehy Labe neutrpěl žádné škody.

Kdyby skutečně chtěli narušit dopravu přes město [poznává generál Hampe], stačilo by, kdyby se soustředili na tento jediný most. Postavit nový most by trvalo mnoho týdnů, během nichž by všechny vlaky musely používat dlouhé objíždky.

Po usilovné práci ve dne i v noci se generálovi Hampemu a jeho Technische Spezialtruppen podařilo otevřít dvoukolejovou železnici přes město pro normální provoz během pouhých tří dnů.

Zkáza Drážďan 19%

Význam Drážďan coby železničního uzlu [tvrdí Hampe], který byl značný, nebyl omezen po dobu delší než tři dny po náletu.

Toto tvrzení musí působit překvapivě ve světle spojeneckého tvrzení, že útok na drážďanská dopravní zařízení byl úspěšný. Oficiální historie operací USAAF na evropském válčišti se sice staví podezíravě k ponáletovým hlášením RAF, jež "neobyčejně obšírně objasňoval, že se město stalo významným průmyslovým centrem a tudíž i významným cílem," současně však i-íká:

Přestože ztráty na životech byly výjimečně vysoké a škody způsobené obytným čtvrtím rozsáhlé, bylo rovněž zřejmé, že [drážďanská) průmyslová a dopravní zařízení byla zlikvidována.

IRVING Zkáza Drážďan IISV

Ve východoněmeckém popisu zničení a rekonstrukce Drážďan se tvrdí:

Železniční spojení nebylo nijak vážně poškozeno. Záchran-
ným oddílem se podařilo opravit, je tak rychle, že nedošlo
k žádným vážnějším narušením dopravy.

Toto tvrzení podporují i řada nkomunistických zdrojů. Připo-
meňme, že velitel druhého nočního náletu oznámil při pozdějším
výsledku, že seřazovací nádraží "jako by uniklo vážnějšímu poško-
zení". Následná zpráva ministerstva letectví určená veřejnosti sice
toto nešťastné zachování drážďanského železničního uzlu nezmiňu-
je, ale je jasné, že tuto informaci netajilo před samotným velitel-
stvím bombardovacího letectva. Tak například v Hlášení č. 766, kte-
ré pochází od americké 390. bombardovací skupiny a popisuje útok
ze dne 2. března, čteme:

Počasí znemožnilo přisádkám zaútočit na naftové nádrže
[v Ruhlandu]. Velké seřazovací nádraží v Drážďanech, jeden
z mála severojižních dopravních kanálů ve směru na Česko-
slovensko, který dosud nebyl důkladně narušen. Během cí-
lem naváděcích strojů.

♀

198 David trvin
b

Po hořkém popisu zničení drážďanských kulturních památek po-
kračuje východoněmecká historie náletu takto:

Trosky a sutě na hlavních kolejích v prostoru hlavního ná-
draží byly odklizeny během několika málo hodin a vlaky pou-
žívaly dočasné objízdky.

Pravidelná železniční doprava již 15. února opět projížděla dráž-
danským Novým městem.

V zájmu historické přesnosti ovšem musíme dodat, že existují
i důkazy, podle nichž musely být drážďanské železniční spoje přece
jen alespoň odkloněny. Válečný deník německého vrchního velitel-
ství zaznamenává 16. února nové dopravní obtíže související s úde-
ry na Kottbus a Drážďany: "Několik set tisíc uprchlíků dosud čeká
na evakuaci." Generálplukovník Alfred Jodl, náčelník operačního
štábu vrchního velitelství, zašel dokonce tak daleko, že Američa-
nům, kteří jej 19. července 1945 vyslýchali, tvrdil, že útok na Dráž-
dany "zcela zlikvidoval" tamní železniční uzel. Současně však do-
dal, že to "nijak významně neovlivnilo" zásobování východní fronty.
Rovněž tajná hlášení, připravená v únoru 1945 říšským minister-
stvem dopravy, zařadila mezi významné události měsíce "úplné roz-
bití některých zvláště významných železničních center, například
Drážďan, Mnichova, Norimberku, Lipska atd," a dodávala, že zniče-
ní Drážďan, Kottbusu, Senftenbergu a Berlína značně přispělo ke
zmatkům v týlu. Otázkou však zůstává, zda eliminace či "úplná li-
kvidace" Drážďan jako železničního uzlu (pokud k ní vůbec došlo,
a řada důkazů hovoří pro opak) ospravedlňuje všechno to strádání
a utrpení, jenž bylo bezbranné civilní obyvatelstvo podrobeno bě-
hem onoho nového masakru v den svatého Valentýna.

Zkřta Drážďan 199

KAPITOLA III.

ABTEILUNG TOTE

ČASNĚ ZRÁNA 14. února pochodovaly tisíce britských zajatců směrem k centru města. Přestože celé vnitřní město zachvátil požár, zajatci měli příkázáno dostavit se na své původní pracoviště, ke zničené škole na Wettiner-strasse, která byla zasažena menším americkým náletem v říjnu 1944. V 11. 00 dopoledne však dostali rozkaz, aby se vrátili do zajateckého tábora. Záchrané práce ve vnitřním městě dosud nepřípadaly v úvahu, protože v úzkých ulicích sálalo vedro jako v kamnech a žádný ze sklepů neochladl natolik, aby do něj bylo možné bezpečně vstoupit. Předčasný návrat zajatců zachránil řadu životů, protože kdyby se ve městě zdržovali přes poledne, zasáhl by je americký nálet.

Tou dobou už požáry ve městě řádily přes čtrnáct hodin, aniž by se někdo snažil prokopat cesty k lidem, kteří dosud přežívali v prostorných katakombách v podzemí města. Připomeňme si, že v Brunšviku zachránilo rychlé a rozhodné použití techniky "vodních uliček" životy několika tisíc osob uvězněných v městském Hockbunkeru v srdci ohnivé bouře, a to dokonce dřív, než skončil vlastní nálet.

Až ve 4 hodiny odpoledne, tři a půl hodiny po odeznění amerického náletu, se v Drážďanech daly do pohybu významnější záchrané operace. V kasárnách krále Alberta v Novém městě byl zavelen nástup, načež vojáci, vybavení útočnou výstrojí, plynovými maskami, ocelovými helmami, polními lopatkami a zásobou vody a jídla na jeden den nastoupili na korby nákladních aut. Na východním bř-

†

200 Dnvid Irvin

hu Labe se kolony vojenských nákladních aut zastavily. Všechny náloze byly před čtyřmi dny podminovány a jakákoli vibrace mohla náloze odpálit.

Mnozí z vojáků pochodujících v jednom zástupu přes Augustův most museli zpomalit a prohlédnout si děsivé panoráma zničených Drážďan. Většina dobře známých charakteristických rysů města zmizela, řada věží a věžiček kostelů a katedrál se zřítily při náletu, hrad dosud hořel a odpolední obloha byla tmavá masami kouře, které se valily k oblakům. Jako zázrakem však přežil nejvýraznější znak Drážďan, 300 stop vysoká věž katedrály Frauenkirche od George Bähra; příkrov šedého kouře se snášel na zlatý kříž s osvětlovací lůžnicí na jejím vrcholu. Katedrála Frauenkirche přežila mnoho válek: to z její věže si v roce 1768 mladý Goethe prohlížel zkázu, kterou za sedmileté války městu dělostřeleckým bombardováním zničil pruský král Fridrich II. Tehdejší Canalettova zobrazení zničeného města v mnohém připomínají zkázu po roce 1945. Dokud stála Frauenkirche, nebyly Drážďany zcela zničeny.

Civilní obyvatelstvo města bylo v tu dobu dokonale ochromeno silou úderu, který Drážďany utrpěly. Před pouhými několika hodinami to bylo pohádkové město malebných věžiček a krivolakých ulic dlážděných kočími hlavami, kde bylo možné obdivovat přeplněné výklady obchodů na hlavních třídách, kde se s příchodem večera neSnášel smutek úplného ztemnění, kde okna dosud nebyla vytlučená a záclony nebyly odstraněny. Bylo to město, jehož ulice bývaly vočer plné lidí vracejících se z cirkusu, opery, nebo z tuctu kin a divadel, které nepřestávaly hrát ani za "totální války". Nynější válečná událost se vším totálně skončila. Vojáci pochodující v útvech k centru města byli podivně tiší a prázdní.

Krutost amerického náletu, k němuž došlo 14. února za denního světla, konečně srazila obyvatelstvo na kolena. Obloha byla naštěstí zatažená, takže bomby z létajících pevností dopadaly značně rozptýleně.

Za konečnou demoralizaci obyvatelstva však nemohly bomby: ve srovnání s nočním bombardováním těžkými dvoutunovými a čtyřtunovými

novými pumami musely americké univerzální 500-librové náloze působit velmi krotce. Mnohem horší byly stíhačky Mustang, které se

IRVING Zkáza Drážďan IISV

náhle objevily nízko nad městem, pálily po všem, co se hýbalo, a ostřelovaly kolony nákladních automobilů směřující k městu. Jedna část Mustangů se soustředila na nábřeží, kde se shromáždily masy lidí, kteří během nočních náletů ztratili přístřeší. Další svazky útočily na cíle v parku Grosser Garten.

Reakce civilistů na hloubkový nálet, jehož jasným cílem bylo dokončit úkol formulovaný v direktivě velitelství letectva jako

"Zmatení a narušení evakuace civilních osob z východu", byla okamžitá a všeobecná: uvědomili si svou absolutní bezbrannost.

Americké stíhačky kropily kulometnou palbou ulici Tiergartenstrasse, která z jižní strany obklopovala Grosser Garten. Sem se uchýlily i zbytky slavného dětského pěveckého sboru Kreuzkirche. Mezi zaznamenané oběti patřil i těžce zraněný sbormistr a jeden zabítý chlapec, který se sborem zpíval. Britští zajatci, propuštění z táborů, v nichž vypukly požáry, museli spolu s civilisty přetrpět kulometné ostřelování na nábřežích a polvrtili jeho otřesný dopad na morálku. Jaknile se kdekoli ve městě objevil hlouček zoufalých lidí, stíhači se na ně vrhli a kropili je kulometnou palbou nebo palubními kanony.

Je nepochybné, že ostřelování města hloubkovými stíhači, které se později stalo sňučastí všech amerických náletů, si vyžádalo řadu obětí.

Ihned se objevila bezodkladná potřeba adekvátní lékařské péče. Jenžc stav drážďanských nemocnic byl zoufalý: nejenže město sloužilo jako rehabilitační středisko pro zraněné vojáky ze všech lřront, ale navíc téměř všechny provizorní nemocnice byly zasaženy. Z devatnácti stálých nemocnic ve městě bylo šestnáct poškozených a tři zcela zničené. Například Vitzthumova střední škola sloužila jako nemocnice s 500 obsazenými lůžky. Během půlhodiny mezi vyhlášením leteckého poplachu a náletem se podařilo ťvakuovat pouhých 200 zraněných; všichni ostatní zahynuli.

V Drážďanech byla učiněna i jiná dočasná opatření. jež měla za-

♀

202

David Irvin

jistit lékařskou péči alespoň pro omezený počet zraněných a nemocných civilistů. Tomuto účelu byl přizpůsoben rozsáhlý ústav Haus Sonnestein v Pirně, kde se dříve prováděly eutanazie nevyléčitelně duševně chorých osob. Část bunkru, který byl jednotkami SS vystřílen v kompaktním skalním bloku u Mordgrundského mostu, čímž vznikly rozsáhlé prostory kryté šedesát stop tlustou skalní střešou, jež byla absolutně neporušitelná bombardováním. Tyto prostory byly předány Červenému kříži, který zde zřídil nouzovou nemocnici a útulek pro lidi bez přístřeší.

Ze dvou největších zdravotnických zařízení ve městě byla nemocnice Friedrichstadt stále použitelná, zatímco Johannstadt, jejíž součástí byla i Frauenklinik-Jolrannstadt, největší městská porodnice, byla kompletně zničena.

Ve chvíli, kdy se nad městem objevily bombardéry, nebyly ještě kliniky této nemocnice zcela evakuovány. Poplach přišel příliš pozdě. Jedna těžká puma zasáhla blok ,B`. Zničila dva nemocniční pokoje, operační sál, porodnici, sál pro gynekologickou chirurgii a veškeré zařízení pro sterilizaci nástrojů.

Personál nemocnice se okamžitě pokusil přestěhovat pacienty z bloku ,B` do bloku ,A`. Blok ,A` však začal hořet a nepohybliví pacienti museli být evakuováni i odtud. Když nastal rozbřesk, hořel blok ,A` tak intenzivně, že pokusy o hašení neměly smysl. Blok ,B` byl zasažen pěti traskavými pumami, blok ,C` byl zničen až po přizemí a hořel, dokonce i blok ,D` utrpěl vážná poškození. Pouze blok ,E` vyvázl s lehkým poškozením, ačkoli i jeho střecha hořela. Americké bombardování za dne ženskou kliniku nezasáhlo, ale jeden

IRVING Zkáza Drážďan IISV

osamělý Mustang ostřeloval z kulometu bloky ,C`, ,D` a ,E`.

Představu o škodách, které utrpěly drážďanské nemocnice, si nejlépe uděláme z počtu lidských obětí. Na Frauenklinik v Johannstadtu zahynulo asi 200 lidí, ale jen 138 z nich se podařilo identifikovat. Přinejmenším v této nemocnici se opakovala situace typická pro ohnivé bouře: v Kasselu se nepodařilo identifikovat 31,2 procent obětí; na Frauenklinik Johan stadt bylo neidentifikovatelných osob 31 procent. Zbývající oběti sestávaly z 95 pacientek, 11 sester, 21 studentek porodnictví, nekvalifikovaných ošetřovatelek a uklízeček, 2 Francouzů, kteří zde pracovali jako záchranáři a 9 německých přízkára Dráid'an 203

slušníků záchranné čety. Mezi 95 pacientkami bylo 45 matek před porodem.

Po zbytek války byla tato nemocnice vyřazená. Pro přeživší matky očekávající porod se podařilo zajistit přesun do všeobecné nemocnice Friedrichstadt, kde pro ně připravili několik nemocničních pokojů.

Spolu s řadou akutních medicínských případů bylo nutné poskytnout chirurgickou první pomoc tisícům raněných. Rozumí se, že lékařský personál nestačil pracovat dostatečně rychle, takže mnoho raněných a chorých zemřelo dříve, než se jim dostalo příslušné péče. Enormní počet obětí na životech nadále vzrůstal, a stále ještě nebyly zahájeny práce na vyprošťování osob, které uvízly v rozvalinách zbořených domů.

Ne dříve než v pozdním odpoledni o Popeleční středě 14. února se alespoň jednotky umístěné v městských kasárnách pustily do vyprošťovacích operací. V případě armádních jednotek ubytovaných ve větší vzdálenosti od města bylo toto zpoždění ještě větší. V Kdnigsbriicku, kde se shromažďovala vojska pro východní frontu, si ještě dva dny po náletu nikdo neuvědomoval vážnost situace v Drážďanech. Nikoli nejmenší potíž vyplývala ze skutečnosti, že epicentrum ohnivé bouře bylo na levém břehu Labe, kde tudíž došlo k největším ztrátám na životech a zdraví, zatímco Kdnigsbriick a další místa s největší koncentrací vojsk se nacházely na pravém břehu. Jenže levý břeh Labe byl pokládán za "domácí frontu," zatímco celý pravý břeh patřil k "týlovému zabezpečení fronty." Jakýkoli přesun jednotek z pravého na levý břeh musel být iniciován příslušnými autoritami. Potřebné rozkazy k přesunu dorazily až 16. února.

Rozkazy, které do záchranných operací zařazovaly i spojenecké válečné zajatce, jichž v době, kdy došlo k náletu, bylo v Drážďanech shromažďováno přes dvacet tisíc, dorazily ještě později.

Například v pracovním oddíle č. 1326 ve čtvrti Dresden-Ubigau bylo shromažďováno 230 spojeneckých zajatců. Protože se několika z nich podařilo 14. února uprchnout, nebyli zajatci až do 21. února pověřováni žádnými pracovními úkoly. Až toho dne byly ze 150 za-

♀

204 David Irving

jatců znorganizovány skupiny o 70, 50 a 30 mužích, které byly vyslány do města, kde měly pomáhat při záchranných operacích. Zajatci z tohoto oddílu tedy neopustili tábor po celý týden.

Zajatec z jiného tábora s hořkostí vzpomínal, že celé okolí tábora bylo třemi nálety těžce poškozeno, což však nezabránilo veliteli tábora, aby je nenutil pochodovat každý den přes celé město až do východních Drážďan. Jednoznačně jim chtěl "vymáchat nosy" v hrůzách, které způsobili jejich krajané a současně napomoci téměř zcela bezvýsledné kampani za vytvoření „Britských svobodných oddílů“, které měly na východní frontě válčit proti Rusům.

Většina britských zajatců se záchranných a rekonstrukčních prací ochotně účastnila, což v jiných situacích nebylo obvyklé. Mnozí z nich měli za svou ochotu zaplatit životem poté, co je záchranné práce po týdnech života se stále nižšími přídělky dovedly ke skladiš-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

tím nepoškozených potravin ve vybombardovaných obchodech a hotelích. Takto se například v uniformě jednoho Američana našla při rutinní prohlídce konzerva s jídlem; jeden francouzský kanad'an byl přistižen, když se do tábora Dresden-LJbigau snažil propašovat ukradenou tyč uzené šunky. Oba skončili před popravčí četou. Za drancování hrozil stejný postih zajatcům i Němcům. Jakýsi německý pracovník ulil do svých kapes něco mezi 150 a 180 snubními prstýnky z Grunaerstrassc; i on byl na místě zastřelen. Od 17. února byl v Drážďanech vyhlášen vyjimečný stav.

Z rozkazu Gauleitera [oznamovaly téhož dne ponurým tónem noviny Der Freiheitskainpt bylo včera několik zlodějů a osob, které se dopustily drancování, ihned po dopadení na místě zastřeleno. Stane-li se, že někdo dopadne drancující osobu, je povinen ji ihned předat úředníkům Strany nebo osobám jimi pověřeným. Gauleiter Mutschmann v tomto ohledu nedopustí žádnou shovívavost ve svém, tak krutě zkoušeném, městě. Boj proti drancování je odpovědností celé společnosti: kdo se dopouští zločinu vůči společnosti, zasluhuje si toliko smrt.

Nejen popravy osob přistižených při drancování přispívaly k nariistání strašlivého výčtu obětí náletu. Ukazovalo se, že "bezohledné

Zkáza Drážďan 205

elementy" šíří poplašné fámy, jejichž obsah je nepravdivý a nebezpečný.

Šířitelé poplašných fám slouží toliko zájmu nepřítele a proto si zaslouží trest smrti. Gauleiter přikázal, že všichni výrobci a šířitelé poplašných fám budou zastřeleni hned po dopadení. V několika případech se tak již stalo.

Ještě několik dní po trojím náletu byly ulice města pokryty tisícovkami obětí, které ležely tam, kde je zastihla smrt. Mnozí z nich přišli o končetiny, které se, utržené od těl, válely v ulicích. Jindy zas měly jejich tváře mírný výraz; tito mrtví pak působili, jako by jen ulehli ke spánku. Jen zelenavá zsinlost jejich kůže prozrazovala, že již nejsou mezi živými.

Vojsko po dvoudenním zpoždění konečně vyvíjelo horečnatou snahu při hledání přeživších; vojáci museli pracovat čtyřicet hodin v kuse s minimálními přiděly jídla: veškerá organizace se zhroutila a záchranné čety nemohly počítat s jídlem, dokud nebudou vystřídány jinými oddíly a nevrátí se do kasáren.

Byla to těžká práce [vzpomíná voják, který se účastnil záchranných operací v Drážďanech]. Každého raněného, který přežil, museli vynášet čtyři muži. Jiní vojáci už před námi začali s odstraňováním trosek a otevíráním sklepů. Ve sklepech se před bombami ukrylo někdy dvacet, někdy třicet lidí. Oheň je okradl o kyslík a museli strašlivě trpět horkem. Když jsme měli štěstí, našli jsme ve sklepech jednoho nebo dva, kteří dosud žili. Takto jsme pracovali spoustu hodin. Podlahy byly pokryté mrtvolami, které se žárem scvrkly na délku asi tří stop. Rota tohoto vojáka později pracovala na vyprošťování osob zpod zřícené Opery. Semperova stavba, která viděla premiéry Wagnerova Rienziho, Bfucfného Holandána a Tannhřiusera a v níž byl později prvně hrán Růžový kavalir Richarda Strausse, už kulturnímu světu nic neukáže. Zřítíla se podobně jako stálá budova cirkusu Sarassani; zbyla z ní dutá vnější skořepina a ruiny, pod nimiž byly pohřbeny stovky lidí.

♀

206 Duvid Irving

Oddíly vojáků vracejících se přes řeku si mohly všimnout, že se

IRVING Zkáza Drážďan IISV

konečně zřítla i katedrála Frauenkirche. V suterénech katedrály byl uskladněn rozsáhlý filmový archiv německého ministerstva letectví. Právě ve chvíli, kdy hasiči bojující s plameny, které katedrálu ohrožovaly, uvěřili, že požár zvládnou, způsobilo nahromaděné teplo výbušné samovznícení celuloidu. Klenba katedrály se zřítla ve čtvrtek 15. února v 10.15 dopoledne. Nyní byla zkáza městské architektury dokonána.

Budova policejního ředitelství byla po třech náletech nepoužitelná. Vedení tajné policie (Gestapo) a stranické policie SD se proto spolu s vedením SS a policejním ředitelem přestěhovaly do nedokončeného skalního bunkru, který byl vystřílen do skály nedaleko mostu Mordgrundbrücke.

19. února vyzval Der Freiheitskämpfer lidi, kteří postrádají své příbuzné, aby se dotazovali u nově zřízeného Úřadu pro hledání nezvěstných, Iterrrrrisserr-Scrrrllstelle, který se usídlil v náletem nedotčené sídle lrrr-adu ministerstva vnitra na Ktttnigsuferském nábřeží Labe. Byl to první pokus přispět ke sjednocení rodin rozdělených náletem.

V tutéž dobu začala pracovat i jiná organizace, jejíž poslání bylo srnulnější. V každé ze sedmi drážďanských administrativních jednotek vznikla jedna odbočka Venrrrisserr-Nachis'eis, Úřadu pro nezvěstné. Měla sestavit seznamy těch nezvěstných, kteří se již nikdy nenajdou. Kanceláře pro čtvrti Wiisser-Hirz a Dresden-Central sídlily na rnístních radnicích, kanceláře pro Blasewitz, Strehlen a Cottu na rnístních základních školách. Kancelář pro Trachau sídlila na Dobelner-strasse a kancelář pro Leuben na Neuberin-strasse č. 1.5.

Vyhlcáváním osob bez trvalého bydliště v Drážďanech, včetně uprchlíků, vojáků a totálně nasazených, se zabývala poslední ze zrušených kanceláří sídlící v Leuhenu. Zde sídlil i Centrální úřad pro nezvěstné, lternrisserr-Nac'hitt'eis Zentrclle (VNZ), který měl sbírat informace i rnístních odboček.

Ráno 15. února byl Hanns Voigt, zástupce ředitele jedné z městských škol, která byla jako většina škol uzavřena od 4. února, kdy

Zkáza Drážďan

byla přeměněna na nemocnici Luftwaffe, vyzván, aby se hlásil v kancelářích VNZ v Dresden-Leubenu. Ty byly zřízeny v bývalé dětské škole na Neuberin-strasse, asi sedm mil jihovýchodně od města. Předpokládalo se, že této části města se vyhnou případné další nálety. Navíc se rozkládala na pravém břehu Labe: zde se všeobecně očekával brzký příchod Rusů, kteří v tu dobu stáli pouze sedmdesát mil od města.

Voigt obdržel příkaz, aby při VNZ zřídil Abteilung Tote - Oddělení mrtvých osob, jež mělo vést záznamy o všech identifikovaných mrtvých a o tisících obětí, vyproštěvaných z rozvalin města.

S typicky německou důkladností si Voigt po dva týdny vybíral asistenty a připravoval plán pro operaci, jež se měla stát nejnáročnější identifikační a registrační akcí v dějinách. 1. března pak hlásil vedení VNZ, že jeho oddělení je plně akceschopné a disponuje dostatečným počtem úředníků a asistentů, jichž bylo přes sedmdesát. Ostatní složky VNZ zaměstnávaly dalších 300 lidí. Abteilung Tote mělo odpovídat za konečnou identifikaci obětí a za konečné odhady počtu mrtvých. 6. března vedoucí úřady Říše uznaly toto oddělení jako zvláštní složku VNZ. Struktura a aktivity této morbidní instituce demonstrují onu pečlivou byrokratickou důkladnost, kterou většina z nás pokládá za typický povahový rys obyvatel Německa. Za účelem identifikace obětí byly Drážďany rozděleny na sedm operačních okrsků. V každém z nich sídlila jedna kancelář služby SHD, Sicherheits- und Hilfsdienst, která pracovala ve většině vybombardovaných měst. Sběr a vyprošťování mrtvol prováděly čtyři britady. Rekonstrukční služby (In.sternctset; irngsdienst) aji podléhající čtyři roty lékařského personálu. dva pluky vojska a několik čet Nouzové technické služby (Technische Nothilfe). Velitelská stanoviště l.-Di-erT.srrr a služby Technische Nothilfe byla zřízena v betonovém bunk-

ru pod budovou Albertina.

Záchranné práce. identifikace mrtvých a počítání obětí byly úzce koordinovány. Úřední osoby v terénu dohlížely na identifikaci. Mrtvá těla byla po jeden až dva dny nechávána ležet v řadách na k tomu účelu vyhrazených místech. Všechny cenné předměty, to jest šperky, dokumenty, dopisy, prsteny a jiný materiál, který mohl napomoci při identifikaci, byl ukládán do řádně označených papírových obá-

♀

208 Ddť tt tt

lek. Každá obálka obsahovala všechny nezbytné informace: pořadové číslo, místo a datum nalezení mrtvého, jeho pohlaví a jméno, pokud se ho podařilo zjistit. Ke každé oběti byla připevněna barevná známka s tímž pořadovým číslem, které bylo napsáno na obálce. Každý den byli mrtví spočítáni a denní součty, spolu s bednami cenných předmětů, byly shromažďovány v kancelářích sedmi okrskových šéfů SHD. Pracovníci VNZ každou noc shromažďovali obálky s cennostmi a zapisovali do registrů jména i pořadová čísla. Získané údaje měly být zpracovány v následujících týdnech.

Ze všeho nejtěžší bylo vyprošťování mrtvých [vysvětluje ředitel drážďanského L-Dienst]. Plyny nahromaděné v ropálených sklepech představovaly smrtelné nebezpečí pro naše vyprošťovací oddíly, a dostatek plynových masek nebyl k dispozici.

Po celý první týden musely jednotky I.-Dienst, policie, RAD a SHD pracovat bez gumových rukavic - všechny zásoby gumových rukavic shořely při požárech. Zkušenosti z jiných oblastí zasažených ohnivými bouřemi ukázaly, že záchranáře často ohrožovaly choroby a post-mortem virové nákazy. Přesto museli muži i ženy z vyprošťovacích čet pracovat celý jeden týden holýma rukama nebo s improvizovanými ochrannými pomůckami. Neefektivní organizace, pro Němce značně netypická, posléze způsobila, že gumové rukavice byly do města zaslány v takovém nadbytku, že byly dokonce volně prodeje pro veřejnost. Další nezbytnou a nedostatečnou pomůckou byly gumové holínky: sklepy a suterény, normálně suché, nebyly na mnoha místech průchodné kvůli vlhku z rozkládajících se mrtvých těl.

Drážďany byly v tomto ohledu na ohnivou bouři stejně nepřipravené jako Kassel. I v oblasti protivzdušné obrany "Kassel" se projevil nedostatek těchto pomůcek, které sem musely být urychleně dopraveny letecky. V Kasselu však chybělo i jiné nezbytné potřebné zboží: "Abychom vyprošťovací jednotky uchránili od intenzivního rozkladného zápachu, jenž se po několika dnech objevil, poskytli jsme jim přiděly koňaku a cigaret;" po náletech na Kassel byla distribuována i kolínská voda a zvláštní dodávky mýdla. Některé zá-

zkáza Drůžd'an 209

chranné čty musely pracovat v plynových maskách s vatovými vycpávkami namočenými do alkoholu a vloženými do filtru.

V Drážďánech byly zkušenosti o potřebách pracovníků záchranných družstev uplatněny v praxi. Naštěstí byly zničeny pouze zásoby gumových rukavic; velké sklady šnapsu z hlubokých sklepů pod Muzeem hygieny a Albertinem zůstaly neporušené. Nejšpinavější práci, vynášení mrtvol ze sklepních krytů, vykonávaly doplňkové pracovní jednotky: totálně nasazení, ukrajinské a rumunské jednotky z městských kasáren a váleční zajatci.

V některých částech vnitřního města panoval takový žár, že do sklepů nebylo možné po řadu týdnů proniknout. Platilo to zvláště pro domy, jejichž obyvatelé navzdory předpisům skladovali velká množství uhlí, které se nyní vznítilo. Jedna ulice v centru nebyla průchodná celkem šest týdnů. V některých sklepech v centru se našly, podobně jako v Hamburku, obvyklé pozůstatky ohnivé bouře v podobě rozteklých kovových kbelíků, hrnců a pánví, stejně jako cihly a keramické dlaždice přeměněné na popel. To dokazuje, že v epicentru ohnivé bouře dosahovala teplota i více než 1000°C.

IRVING Zkáza Drážďan IISV

Během prvních dnů zajišťovala městská policie nakládání obětí na vagony a jejich počítání. Policejní důstojník fasoval denně třicet lahví koňaku ze skladů pro každý pracovní oddíl. Válečným zajatcům z armád Spojenců, kterým byla přisouzena kolektivní odpovědnost za nálety, nebyly přiděly koňaku ani cigaret přiznány.

Ženám účastnicím se vyprošťovacích prací, většinou příslušnicím Říšské pracovní služby (Reichsarbeitsdienst), bylo zakázáno pít alkohol. Pro uklidnění nervů fasovaly denně melasu a dvacet cigaret. První úkol, s nímž se záchranné čety musely vypořádat, bylo vyčištění ulic od mrtvých těl.

Nikdy nezapomenu na tvar [napsal své matee pět dní po náletech jeden drážďanský penzista], jaký na sebe vzaly zbytky čehosi, co muselo být matkou s dítětem. Jejich těla se zárem scvrkla a spekla do jednoho kusu, který byl pevně přilepený k asfaltu. Museli je z asfaltu páčit. Dítě muselo zahynout pod matkou, protože jeho tvar se zachoval, stejně jako ruce, jimiž ho matka objímala.

†

210 David Irving Zkázn Dráid'an 211

Jejich identifikace byla zcela nemožná.

Úřady snažící se o identifikaci obětí stály před vsutku gargantuovským úkolem. Jiný očitý svědek, voják, který se účastnil záchranných prací, napsal:

V celém městě jsme viděli mrtvé. Leželi tváří k zemi, doslova přilepení k asfaltu, který v tom strašném vedru změl a roztál.

prachu na dně pozinkované nádoby. Po celém městě, ve všech ulicích se šířil charakteristický zápach rozkládajících se těl.

Někteří lidé zemřeli zvlášť bolestivě, když vyhuchly systémy ústředního topení a sklepy zaplavil přival vroucí vody. Většina však umírala pomalou a klidnou smrtí. Zdá se, že přes 70 procent obětí zemřelo po vyčerpání kyslíku na otravu oxidem uhelnatým.

Inženýr Georg Feydt, pracovník protivzdušné obrany města, napočítal 180 až 200 mrtvých těl pouze na Ring-strasse.

Kamarád mě požádal, abych mu na Muschinski-strasse pomohl najít manželku [vypráví voják z kasáren v Novém městě). Když jsme došli k jeho domu, zjistili jsme, že dům vyhořel. Kamarád znovu a znovu volal a doufal, že ho lidé ve sklepe uslyší. Nikdo neodpovídal. Odmítal vzdát svoji snahu a neustále prohledával sklepy sousedních domů; dokonce páčil zuhelnatělá torza přilepená k asfaltu v naději, že v některém z nich pozná svou ženu.

Ani poté, co si prohlédl zbytky bot na mrtvolách, nebyl voják schopen identifikovat tělo své manželky. Nedokázal poznat vlastní ženu, což jasně ilustruje obtíže, které čekaly pracovníky VNZ.

Nikdy bych si nepomyslel, že smrt muže postihnout tolik lidí současně a vzít na sebe tolik podoh [řekl ředitel Voigt z drážďanského VNZ A!>teiling Tote]. Nikdy jsem nečekal, že tolik lidí odejde ze světa v tomto stavu: uhořelí, spálení na prach, roztrhání či rozdrcení na kusy. Některé oběti vypadaly jako živí lidé, kteří jen ulehli ke spánku. Tváře jiných byly zkřivčeny bolestí. některá těla tornádo rbavilo většiny oděvu. Byli zde zoufalí uprchlíci z východu oděni pouze v hadrech i náštěvníci opery v nejlepších šcitech. Některí se rměnili v beztvárovou roarlavou hmotu, r některých se stala vrstvička

212 ntť'tť i

KAPITOLA IV

ANATOMIE NEŠTĚSTÍ

NEZANEDBATELNĚ znepokojujícím aspektem šoku ze tří náletů na Drážďany byl účinek operace na nejvyšší vrstvu předslavitelů NSDAP a na německou vládu. Dr. Goebbels opakoval během posledního měsíce stále hlasitěji varování ohledně takzvaného Morgenthauova plánu. Což byl napůl skutečný a napůl smyšlený plán pro uspořádání poválečného Německa, o němž němečtí nepřátelé údajně jednali v Jaltě. Ny'ní se, náhle a dramaticky, začal naplňovat hrůzný sen, který se zrodil ve zmatených mozcích německých vůdců. Během jediné noci bylo ve velkém německém městě podle prvních odhadů "zmasakrováno znezi dvěma až třemi sty tisíci lidí". Náčelník německé požární ochrany napsal po válce ve svých pamětech: Požár Drážďan znezi námi živil podezření, že prvotním cílem akcí západních spojenců je likvidace německého lidu. Osud Drážďan dokázal ještě jednou sjednotit německé obyvatelstvo ve věrnosti praporu s hákovým křížem. Lid byl vehnán do náruče vládní propagandy, jež nyní získala větší důvěryhodnost pro svou akcentaci strachu: strachu z nelítostných náletů, strachu z ratifikace Morgenthauova plánu, strachu ze zániku národa.

Jiní vysocí němečtí důstojníci zněli na morální dopad trojího náletu Drážďany opačný: "Poté, co se Německo dovědělo o katastrofě," citují oficiální historikové plukovníka německého letectva

Zkúra Drážďan 213

Edžarci Petersena, "v šude se rozložila morálka". (Musíme ale poznamenat, že titíž oficiální historikové opomněli dodat, že plukovník na otázku, zda k rozkladu morálky více přispělo boření měst nebo škody v klíčovém průmyslu, odpověděl: "Nemohu odpovědět. Nikdy jsem nebyl u šku s člověkem z ulice.") Ovšem obyvatelé Drážďan, kteří přežili první vlnu útoku, museli uvěřit, že vše, čím je strašili v souvislosti s Morgenthauovým plánem spojenců, se naplňuje až příliš rychle. Adolfa Hitlera probudili hodinu po půlnoci 14. února se zprávou, že Drážďany hoří. Podle hlášení zůstal vzhlíru do 6:30 ráno a dožadoval se urychlené pomsty: chtěl, aby Německo vypovědělo Ženevskou konvenci a popravilo všechny piloty, sestřelené při náletech. Dr. Goebbels, který navštívil Fiihrercc téhož dne po sedmé hodině večer, navrhoval zahájení chemické války proti Britům. Rozum našťestí zvíťešil a žádné z těchto odporných opatření nebylo přijato.

Na Altmarskézn nánčstí v Drážďanech, pod památníkem vítězství vztyčenézn po francouzsko-pruské válce, byly zřízeny velké požární nádrže o ploše asi 90 čtverečních stop. Naskákalo do nich několik set lidí, kteří se snažili zachránit si životy a uhasit vodou oděvy hořící na tělech: avšak zatíženo stěny nádrže nesahaly výš než dvě a půl stopy nad izrovň terénu, hloubka vody v nádržích přesahovala osm stop. Strmé betonové stěny lidezn znemožnily vylézt z nádrží ven. Osoby, které uměly plavat, byly strhávány zpět nešťastníky, kteří plavat neuměli. Když ráhenná družstva druhý den odpoledne do-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

razila až na Altmarské náměstí, zjistili jejich příslušníci, že nádrž jsou prázdné: - voda se vylila žárem. Lidé v nádržích byli mrtví, nic než zrniví.

Veliteli drážďanské. Speerovy dopravní společnosti se naskytl hrůzný pohled, když se svazní lidmi konečně dosáhl k Lindenau-platz, náměstí jižně od Hlavního nádraží, kde sídlilo ústředí jejich organizace.

Lindenau-platz byl to obdélníkové náměstí o stranách asi 100 a 150 yardů. Střed tvořil trávník s několika známo stromy.

♀

214 Devid Irving

Uprostřed náměstí ležel mrtvý muž a dva mrtví koně. Kolem něj byly rozhozeny stovky mrtvých těl, všechny úplně nahé. Vedle tramvajové zastávky stál veřejný záchodek z vlnitého plechu. V jeho dveřích ležela asi třicetiletá žena, celá nahá, s tváří zabořenou do kožešinového pláště. Nedaleko od ní se válel její občanský průkaz, z něhož jsem zjistil, že pochází z Berlína. O několik yardů dál leželi dva chlapci ve věku osm nebo deset let. Zemřeli v pevném obětí, s tvářemi zabořenými do země. I oni byli úplně nazí. Jejich ztrnulé nohy čnely do prostoru. Pod vyvráceným Littassovým sloupem [betonový reklamní sloup válcovitého tvaru] ležely další dvě nahé mrtvoly. Pozoroval jsem celou scénu s dalšími dvaceti nebo třiceti našimi lidmi. Pokud jsme tomu dobře rozuměli, zůstali tito lidé příliš dlouho ve sklepech. Jakmile z nich pak vyšli, zabíjel, je nedostatek kyslíku.

V tomto případě se nezdá být pravděpodobnou příčinou smrti otrava oxidem uhelnatým: ten by u obětí nevyvolal posmrtný rigor mortis.

Některé části Drážďan byly zasaženy tak krutě, že se zdálo nemožné, aby z nich někdo vytvářel živý. Takovou oblastí bylo okolí náměstí Seidnitzer-platz. I na tomto náměstí stála požární nádrž o straně asi 50 stop, nebyla ale tak hluboká, jako nádrž na Altmarktu. Divákům nabízela groteskní pohled. Na jejích okrajích dosud sedělo asi 200 až 250 lidí, kteří zůstali na místech, kde je zastihl nálet. Občas mezi nimi zela mezera, to když se někdo svezl do nádrže. Ušichni byli samozřejmě mrtví.

Na naroží mezi tímto náměstím a Seidnitzer-strasse stávala ubytovna pro dívky sloužící u RAD. Vedle ní byla zřízena provizorní nemocnice pro beznohé válečné invalidy. Ve chvíli, kdy 13. února sirény oznámily letecký poplach, byly dívky z RAD spolu se zraněnými vojáky shromážděny v suterénu nemocnice, kde sledovaly karnevalové představení loutkového divadla. Ty z dívek, které přežily nálet, později pomáhaly při vyprošťovacích pracích v nemocnici. Zjistily, že uhořelo všech čtyřicet až padesát pacientů a dva lékaři; uniknout se podařilo pouze dvěma lékařům a jedné sestře. Útok zasáhl město dříve, než se podařilo evakuovat pacienty.

Zkáza Drážďan 215

"Nikdy mi nedošlo, že se mrtvý člověk může žárem tak scvrknout. Nikdy jsem nic takového neviděla, ani v Darmstadtu ne," řekla Fiihrerin dívek z RAD. Která již dříve přežila ohnivou bouři v Darmstadtu.

Podél jižního okraje parku Grosser Garten se rozkládala úchvatná zoologická zahrada, jež bývala jednou z nejproslulejších expozicí zvířat ve středním Německu. Bomby, jež zasáhly ZOO, umožnily velkému množství zvířat uniknout z porušených ubikací. Hagenbeckova ZOO v Hanburku byla speciálně zabezpečena pro únik divokých zvířat při náletech: klece měly zdvojené mříže a hranice zahrady byly obkrouženy příkopem a systémem pastí. V Drážďanech bombardování většinu klecí poškodilo. Aby nedošlo k masovému úniku zvířat, byli časně ráno po náletu přivoláni vojáci, kteří

všechna zbývající zvířata pošliřileli.

Ještě po deseti dnech nebyly odstraněny lidské oběti ze zelených trávníků parku Grosser Garten. Švýcarský občan usazený v Drážďanech popsal, jak dva týdny po náletu prošel těmito místy, když šel navštívit přítele do čtvrti Gruna. Jeho cesta vedla širokým bulvárem Stiibel-allee, kde stála vila saského gauleitera, Reichssttthaltera Mutschmanna. Nebyla to snadná cesta: nejenže musel překračovat trosky a krátery po bombách, ale musel obcházet hromady obětí, na které narážel na každém kroku. Později měl své zážitky z drážďanské tragédie popsat v jednom z nejvýznamnějších švýcarských deníků, který otiskoval jeho popis následků spojeneckého bombardování po tři dny, počínaje 22. březnem, kdy se mu podařilo propašovat zápisky ven z Německa. Jeho zpráva nešokovala pouze Švýcary: za necelých šest dní hritské ministerslvo zahraničí protestovalo u ministerského předsedy ohledně dopadu bombardovacích operací tak velkého rozsahu na světové veřejné mínění. Náš neutrální svědek napsal:

Byl to tak příšerný pohled, že jsem se bez dlouhého rozhlížení rozhodl mezi těn Zito hromadami mrtvých nejít. Změnil jsem tedy směr a zamířil k parku Grossen Garten. Jenžc tam bylo vše ještě horší: viděl jsem kolem sebe ulržené ruce a nohy i hlavy, které se odkulálely ze svých těl. Místy leželi mrtví

♀

216 Ddvid Irving

tak těsně vedle sebe, že jsem si mezi nimi musel hledat cestu, aby'th nemusel šlapat po jejich končetinách.

Bombardování Drážďan bylo zvlášť tragické pro dívky z RAD.

Německá děvčata sloužila v této organizaci jeden rok; na dalších šest měsíců (na základě fiihrerova dekretu u července 1941) pak dívky nastupovaly k válečné pomocné službě (Kriegshilfsdienst, KHD), která zajišťovala provoz pošt, autobusové a tramvajové dopravy a nemocnic. Takzvaný Bezirk VII, Dresden, jemuž podléhaly veškeré dívčí oddíly RADWJ v Sasku (chlapci sloužící u RAD podléhali úřadu Arbeitsgau XV, Dresden) dostával mnoho dopisů od rodičů, kteří pfosili, aby jejich dcery mohly odsloužit posledních šest měsíců služby v Drážďanech, které byly pokládány za "nejbezpečnější protiletectký kryt v Německu", a nikoli ve střední či západní části země. Nyní příslušnice této sekce německé pracovní fronty utrpěly o to těžší ztráty na životech. Vedoucí (Meidenfiihrerin) jednoho z dívčích oddílů odhadla, že během trojího náletu bylo zabito 850 příslušnic KHD. Jejich mrtvá těla byla vystavena v Kbnio-Johann-

strasse, kde je mohli přijít identifikovat příbuzní a sousedé. Bylo mezi nimi dvanáct mladých dívek v uniformách tramvajových průvodčích. K mrtvému tělu jedné z nich byl přišpendlen psaný vzkaz:

"PROSÍM, VRAŤTE MI TĚLO MÉ DCERY CHCI JI POHŘBÍT SAMA. ť Mezi občany, kteří přežili bombardování, se už rozšířily zprávy o masových hrobech za městem, kam byly oběti katastrofy sváženy.

Při vyprošřovací práci byly dívky z RAD a KHD stejně tvrdé, jako nejotrlejší ukrajinští vojáci a totálně nasazení dělníci. Neváhaly, když ntusely vstupovat do sklepů, a to ani uprostřed noci - zpočátku prohihaly záchranné práce čtyřadvacet hodin denně - a vynášely mrtvá těla na chodníky. Všechny oběti se prohledávaly, protože případné dokumenty usnadňovaly identifikaci. Pokud se jméno mrtvého podařilo zjistit mimo ve."skerou pochybnost, byla jím označena žlutá ideptifikační známka, která pak byla ostrou jehlicí připevněna k mrtvolě. V opačném případě musely dívky rozhalit oděv zemřelé osoby a tyříznout vzorek košile a spodního prádla. Polovina vzorku byla znovu přišpendlena k mrtvole, a to tak, aby zůstala na očích pří-

padným příbuzným; druhá polovina byla vložena do obálky s ostatními osobními předměty. Neidentifikovaná těla se označovala červenými známkami s čísly, čímž se mělo zabránit smísení s identifiko-

vanými těly.

Nejsmutnějším úkolem, s nímž se děvčata z RAD musela vypořádat, bylo vyprošťování jejich mrtvých kamarádek. Například suterén velké ubytovny ve Weisse Gasse, úzké uličce poblíž Altmarktu, byl přeplněn těly devadesáti mladých dívek. Všechny byly mrtvé.

Byly rozesazeny, jako by je někdo právě vyrušil při zábavě [popsala situaci vedoucí družstva, které jako první vstoupilo do sklepa ubytovny]. Vypadaly tak přirozeně, i když byly po smrti, že se málem nechtělo věřit, že už nežijí.

Spojenečtí váleční zajatci se do záchranných operací pouštěli velmi ochotně, vyvinuli své vlastní naslouchací zařízení, zaváděli do sklepů větrací potrubí, jímž chtěli zajistit vzduch pro přeživší a zaslechnout jakékoli známky života, účastnili se nejriskantnějších vyprošťovacích podniků. V mnoha případech přesto docházelo k násilným scénám, když si obyvatelstvo vylévalo zlost na bchranných zajatcích. Strážníci, kteří zajatce během záchranných prací hlídali, se k nim údajně chovali slušně; zato němečtí civilisté se příliš nekontrolovali. Neměli námitek, když spojenečtí vojáci zachraňovali německé životy, ale vadilo jim, když odstraňovali německé mrtvé.

Ředitel Voigt z VNZ Abteilmg Tote se v této fázi snažil v maximální možné míře asistovat u otevírání sklepních krytů, aby na vlastní oči posoudil situaci. Asi deset dní po náletech ho velitel jednotky SHD přivolal k jakémusi domu na Pirnaischer-platz. Skupina rumunských vojáků zde odmítala vstoupit do suterénu. Vyčistili už schody, které k němu vedly, ale uvnitř se muselo přihodit cosi, co se vymykalo jejich dosavadním zkušenostem. Vojáci mlčky obklopovali vstupní dveře, zatímco ředitel, civilista, chtěl jít příkladem a vstoupil dovnitř s acetylenovou lampou v ruce. Překvapilo ho, že necítil obvyklý rozkladný zápach. Spodní stupně schodiště byly kluzké. Podlahu ve sklepech pokrývala dvanáct palců hluboká mazla-

♀

218 David Irštin

vá směs krve, masa a kostí; malá třaskavá puma prorazila čtyři patra budovy a vybuchla přímo ve sklepech. Ředitel přikázal veliteli SHD, aby se nepokoušel vynášet oběti, ale aby sklep důkladně posypal chlorovým vápnem a nechal ho vyschnout. Z rozhovoru s Hausenreisterem uličního bloku vyplynulo, že "dole mohlo být 200 až 300 lidí. Při každém leteckém poplachu jich tam bývalo tolik." Na Scidnitzer-strasse viděli členové vyprošťovacích oddílů neméně hrůzné scény. Ani někteří otrlí vojáci dlouhodobě nezvládali napětí při této práci: dva muži, kteří na této ulici vynášeli mrtvá těla z jednoho sklepa, odmítli pokračovat v práci. Velitel jejich čety jim rozkázal, aby práci nepřerušovali, oni však opět odmítli poslechnout. Jakýsi stranický funkcionář oba na místě zastřelil. Jejich těla ihned naložili na vůz tažený koňmi, který spolu s nimi odvážel rozkládající se těla obětí náletu.

Obrovské hromady mrtvol se záhy objevily před četnými biografy a restauracemi, v nichž stovky lidí trávil karnevalovou noc ve chvíli, kdy došlo k leteckému útoku. Na začátku prvního náletu v dráždanských divadlech a kinech dosud probíhala představení.

Při návštěvě Hlavního nádraží spáčil ředitel Voigt nejprve haldu mrtvol navršené na kolejích v hromadách zabírajících dvacet čtverečních yardů a vysokých deset stop. Mrtvoly vojáků, kteří městem v okamžiku náletu projížděli, nebo zde trávili dovolenku, byly ze zřícenin vytahovány po několik dní. Hlavami na jednu a nohama na druhou stranu je naskládali na vozy, přistavené na prostranstvích před nádražím. Předběžný odhad, provedený Voigtem ihned po jeho inspekci, počítal se sedmi až deseti tisíci mrtvých pouze v prostoru stanice.

Jednotlivé odhady zničeného území se jako v jiných případech značně rozcházejí. Pro Dráždany existují dva hlavní propočty rozsahu škod. Průzkumná jednotka Britského bombardovací letectva

IRVING Zkáza Drážďan IISV

odvodila z leteckých fotografií, že bylo zničeno 1681 akrů "zastavěné (cílové) plochy". V roce 1949 zveřejnila drážďanská plánovací komise Stadtplanungsamt vlastní podrobnou studii, v níž dospěla k následujícím číslům: z více než 75 procent bylo zničeno 3140 akrů městského území; dalších 1040 akrů bylo zničeno z více než 25 procent. Rozdíly v odhadech jsou těžko interpretovatelné, protože tyto

Zkáza Drážďan 219

odhady se netýkají území, které utrpěly dalšími americkými nálety 2. března a 17. dubna. Pravděpodobně za ně mohou různé metody odhadu použité britskou a německou stranou.

Čím blíže ke středu nejhůře postiženého území postupovaly záchranné operace, tím bylo jasnější, že dokonalá registrace obětí je pouze beznadějným přáním. V posledních fázích donutil vyprošťovací čety samotný rozsah jejich úkolu omezit se na sbírání snubních prstenů a vzorků všech součástí oděvů obětí. Ve čtvrti Dresden-Leuben se řediteli Voigtovi, šéfovi Abteilung Tote, podařilo vyvinout registrační systém, který byl dostatečně jednoduchý, takže ho mohl zvládnout s omezeným počtem zaměstnanců, a současně dostatečně informativní, takže dával každému zájemci, který by se ptal po osudech svých bližních, pozitivní naději na pravdivé odpovědi.

19. dubna oznámil drážďanský Oberbürgermeister, že jeho Centrální úřad pro nezvěstné nashromáždil nejúplnější kolekci informací ohledně mrtvých, raněných a přeživších. Proto s okamžitou platností zastavil práci Úřadu pro vyhledávání nezvěstných, který pracoval v budově ministerstva vnitra. Informace vlastněné tímto úřadem, stejně jako zachráněný majetek a charakteristické osobní předměty, které sem byly zasílány záchrannými skupinami, byly předány Centrálnímu úřadu pro nezvěstné, a tudíž oddělení Abteilung Tote pod vedením Hannse Voigta.

Voigt postupně vybudoval čtyři registrační systémy, přičemž každý z nich byl založen na jiném souboru dat. První systém sestával z několika tisíc oděvních karet (Keiderkarten), na nichž byly přilepeny vzorky (o rozměrech čtverečního palce) všech svršků nalezených na neidentifikovaných zělech. Každá karta obsahovala detailní popis místa nálezu, datum nalezení, místo, kde je mrtvý pohřben a univerzální pořadové číslo. Svrškové karty byly uspořádány podle ulic a čísel domů a uskladněny ve skříních v zahradní budově poblíž úřadu, aby úředníky neobtěžoval jejich mrlvolný pach. Tam byly přístupny tazatelům z řad veřejnosti. "Ke dni kapitulace jsme těchto karet zkompletovali téměř 12 000," nechal se slyšet ředitel.

†

220 David Irving

Druhý registrační systém sestával z kartotéky, opět uspořádané podle ulic a domů, která obsahovala nejrozumnější osobní předměty nalezené u neidentifikovaných obětí, jež zemřely na ulicích i v domech. Třetí registr byl prostým abecedním seznamem těch lidí, které se podařilo identifikovat podle identifikačních průkazů či jiných dokumentů. Tento registr však patřil k nejkratším a byl 29. dubna 1945 uzavřen.

Čtvrtý a poslední registrační systém byl pravděpodobně ze všech nejsmutnější: byl to seznam nalezených snubních prstenů. Prsteny, jež byly z mrtvol odstřihávány nůžkami na plech, měly umožnit další identifikaci: v Německu je zvykem vyrývat na vnitřní stranu snubních prstenů někdy jen iniciály, někdy celé jméno nositele, někdy dokonce jména obou manželů a data zasnub a svatby. K 6. květnu se podařilo shromáždit něco mezi deseti a dvaceti tisíci snubních prstenů, jež byly skladovány ve dvougalonových nádobách v budově ministerstva vnitra v Königsferu. Ne všechny musely patřit ženám, protože v Německu nosí snubní prsteny i muži.

Pomocí těchto čtyř registrů se pracovníkům Abteilung Tote podařilo identifikovat kolem 40 000 mrtvých. Jinou cifru, jež se od této příliš neliší, poskytl vedoucí inženýr Civilní obrany města, který na-

psal:

6. května ráno úřady oznámily, že se podařilo identifikovat 39 773 mrtvých.

Tato čísla představují absolutně nejnižší odhad počtu obětí náletů na Drážďany.

Poněkud předčasné zásahy úředních míst z Berlína však identifikační práce několikrát pozdržely či dokonce obešly. Na počátku března dorazilo do Drážďan SS Kommando z říšského úřadu v Berlíně. Jeho velitel zaměstnancům kanceláře VNZ v Dresden-Leuben vytkl, že snaha oddělení Abteilerung Tote o identifikaci maxima obětí zdržuje pohřební práce, čímž vzrůstá riziko epidemie. V budoucnu měla být část identifikačních prací prováděna přímo na pohřebištích.

Drážďanská pohřební služba musela otevřít tři nová oddělení, jinak by nemohla zvládnout gigantické požadavky na její práci.

Bylo vyčínáno ohromné úsilí, aby byl maximální počet obětí řádkováno do 221

ně pohřben, byť jenom do masových hrobů. Na hřbitově Heide-friedhof byly do konce války pohřbeny pozůstatky 28 764 obětí. Toto číslo vztahující se k jednomu z drážďanských pohřebišť je přesné jen do té míry, že vyjadřuje počet hlav zemřelých, jež byly spočítány vyprošťovacími četami. Vedoucí zahradník tohoto hřbitova však poznal:

Mrtvolý rozsekané na kusy nebo spálené na uhlí, jejichž hlavy byly spáleny nebo rozdrceny, mohly být spočítány asi tak, jako mrtvolý lidí, kteří byli zaživa spáleni ohnivou bouří, takže z nich zůstaly jen hromádky prachu.

Pohřební družstva, každé o dvanácti mužích, byla posílána čtyřiceti příslušníky letectva z cvičného kurzu pro obsluhu radarů v Dresden-Klotzsche. později pak osmdesáti ruskými a šedesáti britskými zajatci. Původně v nich pracovalo i pětadvacet Italů, ti se však ukázali jako "líní a zcela neužiteční". Hromadné hroby na hřbitově Heide-friedhof hloubily bagry a buldozery. Prvým obětím byly poskytnuty asi tři stopy na osobu.

Čtrnáct z patnácti městských pohřebních vozů bylo zničeno při náletu. Farmáři a rolníci z okolních vesnic dostali rozkaz poskytnout pro tuto práci koňské potahy. Současně na hřbitovy přicházel nekontrolovaný proud jednotlivých přeživších, kteří s sebou přinášeli své nepohřbené blízké. Některá těla přivezly nákladníky pro rozvoz uhlí, s některými lidé přijeli tramvají. Nikoho neurážel pohled na mrtvolu zabalenou do novin nebo do balícího papíru a převázanou drálem. Dívčí jednotky RADWJ byly po jistou dobu vybaveny papírovými pytli od cementu, do nichž sbíraly mrtvolý rozpadlé na kusy.

Z Berlína byly do Drážďan převeleny jednotky SS a policie vybavené policejními nákladními vozy, které měly pomáhat s odvozem mrtvých. Policisté přikázali vysypávat celý náklad mrtvol do masových hrobů; po odjezdu automobilu pohřební družstvo změť mrtvol znovu třídilo, aby byl v říši absolutního chaosu zajištěn alespoň zdánlivý pořádek. vyprošťovací čtyři připevňovaly červené karty k identifikovaným a žluté karty k neidentifikovaným obětem. Tyto dvě kategorie byly pohřbívány odděleně.

Brzy se ukázalo, že ponechávat tři stopy jednomu tělu je příliš-

♀

222 David Frvin

ným plýtváním prostorem v masových hrobech. Těla začala být umísťována těsně vedle sebe. Po příjezdu úředníků z Berlína byly rozkazy pozměněny a začalo se pohřbívát ve třech vrstvách. Rozsáhlý hřbitov Heide-friedhof tak zdánlivě poskytoval dost prostoru pro všechny oběti spojeneckého náletu na město, i kdybyjich bylo třeba dvakrát více. Ale zatímco dostatečný prostor umožňoval všem obětem slušný pohřeb, teplejší jarní počasí se stavělo proti. Týdny ubíhaly, pohřební práce stále nekončily a městem se šířil mrtvolný zápach.

Armáda postavila kolem centra starého města barikády a vojáci neprodyšně uzavřeli čtvercovou oblast, ohraničenou ulicemi, které vedly asi tři bloky po všech od stranách náměstí Altmarkt. Vyprošt'ovací čtyry dostaly' nové rozkazy. Mrtvá těla neměla být nadále do-
pravována na pohřebiště za město, ale naopak do samotného středu města, na náměstí, ,jež leželo v srdci uzavřené oblasti. Pohřbívání na Heide-friedhof si vyžadovalo pohyb dlouhých kolon s mrtvolami přes drážďanské Nové město, které stěží utrpělo nějaký zásah, přes-
tože hostilo vo,jenská kasárna a průmyslové závody. Úřady se roz-
hodly chránit obyvatelstvo před dalším pokračováním depresivního divadla.

V identifikaci oběLí nastával chaos. Na hřbitovech se hromadily haldy neidentifikovaných těl. Na některých hřbitovech se personálu dařily zázraky: velitel policejního oddílu na Johannis-friedhof ve čtvrti Dresden-Tolkewi(z byl schopen zdárně identifikovat téměř všechny' mrtvé. Jinde se však mrtvolý hromadily a docházelo ke komplikacím: diis(ojník SS, který na Heide-freidhof našel hromadu 3000 mrtvých těl, přikázal okamžité pohřbení bez identifikace. Bul-
dozery nahrnuly těla do hromadných hrobů.

První Lýdny března byly větrné a mrazivé, počasí se ale v polovi-
ně měsíce změnilo a na mrtvý střed města zasvítilo teplé jarní slun-
ce. Zříceniny budov vysychaly, ale mnohč zřícené a zavalené skle-
py nebyly vyčišćeny ještě na konci dubna. V troskách se proháněly neobyčejnč velké krysy s kožichy zbarvenými hašeným vápnem,

Zkára Drúi.d'an

223

jímž byly dezinfikovány vnitřní prostory zborcených domů. Vojáci pracující pozdě v noci v uzavřené mrtvé zóně hlásili setkání s maka-
ky rhezusy, koňmi a dokonce i se ivem, jež se skrývali ve stínu bu-
dov a žili zde od náletu, který před dvěma měsíci zničil jejich ubika-
ce v ZOO. Náměstí Altmarkt však bylo svědkem mnohem hrůznějších scén než pohledu na uprchlá zvířata obcházející v tem-
notách.

♀

224 D; ,ť, ;ť ť,ť,ťňť Zkťza Drážď'an 225

KAPITOLA V

SKLIDILI BOUŘI

ZIMU vystřídaly teplejší jarní měsíce a tempo každodenního života v Drážď'anech se začlo zrychlovat. Zatímco dosud trvalo tři dny, než byla vyproštěná obět' převezena na pohřebiště, nyní se objevil nový fťaktor, který záchranné čtyry nutil ke spěchu: nebezpečí tyfové epi-
demie.

Pozůstalí dlouhé dny pátrali po svých nezvěstných příbuzných, aby jejich těla uchránili před neuctivým hromadným uložením ve společném hrobě. Nyní se však stávalo, že zatímco odešli shánět tra-
kař nebo vozík, na němž by svého mrtvého sami odvezli na hřbitov, příslušníci SHD obět' sami odstranili, případně jejich mrtvého nalo-
žili na plošinu kodrcavého náklad'áčku, kde pak ležel ukrytý pod vzorně vyrovnanou hranicí třiceti jiných rozkládajících se těl, jež cestovala po Grossenheimer-strasse směrem k borovým a smrkovým

IRVING Zkáza Drážďan IISV

lesům severně od města. Kdo byl v právu? Příbuzní, kteří toužili po důstojném pohřbu, nebo jednotky SHD, jež se obávaly epidemii a usilovaly o co nejrychlejší identifikaci obětí na hřbitovech? Mnozí obyvatelé, kteří pozorovali nekonečné kolony koňských povozů a náklad'áků valící se k severním předměstím, museli mlčky přísahat, že nikdy nedopustí, aby i jejich příbuzní cestovali k místu posledního odpočinku takto.

Na Markgraf-Heinrich-strasse mě oslovili tři muži [vzpomíná člověk evakuovaný z Kolína, který byl zrovna ve městě]. Měli s sebou černý svrchník, na němž leželo mrtvé tělo. Jeden z nich se mě ptal: jaká v těchto místech stála budova? Řekl jsem mu, že škola, kterou pak přeměnili na vojenskou nemocnici. Odpověděl jen: musím někde pohřbít manželku. Stejně dobře ji můžu zakopat tady. Později jsem je viděl, jak hloubili mělký hrob. Neměli žádnou rakev a mně se zdálo, že ten muž byl ve městě cizincem.

Někteří lidé si neuvědomovali, poznamenal k tomu dotčeně ředitel Abteilung Tote, že neměli osobní nárok na těla svých blízkých. Příbuzní někdy vykopávali své mrtvé z hromadných hrobů a odnášeli je do rodinných hrobek. To dokonale mátló právní i statistickou situaci. Jiný svědek popisuje podobnou situaci, kdy se občané snažili záchranným četám zabránit v manipulaci s jejich blízkými příbuznými:

Moje švagrová chtěla své rodiče zachránit před masovým hrobem; nejprve z města na trakaři odvezla svého otce a pohřbila ho, načež se vrátila pro svou matku. Tu však mezitím naložila a odvezla záchranná četa. Takto zmizelo mnoho mrtvých, na jejichž úmrtních oznámeních stojí to, co bylo napsáno na úmrtním oznámení matky mé švagrové: ZAHYNULA V DRÁŽDANECH, 13. ÚNORA 1945.

Takový byl obraz trojího náletu na Drážďany měřený lidským utrpením. Analýza statistických detailů za lidským utrpením nijak nezaostává. Pokud měly útoky na Drážďany a na Chemnitz zničit obytné městské čtvrti a zabránit tak armádě, aby v nich ubytovala vojska, můžeme hovořit o nevídaném úspěchu operace. V prosinci 1945 publikoval drážďanský městský plánovací úřad detailní statistiku škod, které město utrpělo – ne všechny mohou být přisouzeny náletům RAF, protože do statistiky spadají i jiné nálety provedené z rozkazu Velitelství bombardovacího letectva, včetně pozdějších náletů Strategického letectva Spojených států. Publikované statistické údaje jsou otištěny v dodatcích k této knize. Z původních 35 470 obytných budov v Drážďanech vyvázlo pouze 7421 nezničených či nepoškozených. Přepočítáno na obytné domy a byty tato čísla říkají, že ze

♀

226

David Irťing

220 000 bytových jednotek jich bylo 90 000 zničených nebo zcela neobyvatelných. 51 150 000 čtverečních stop obytných prostor bylo zničeno úplně, dalších 48 850 000 čtverečních stop pak utrpělo menší škody. Suchá čísla, v nichž statistiky německé protiletdecké obrany nemají konkurenci, vypovídají, že v Mnichově připadlo na jednoho občana 8.5 kubických yardů sutin, ve Stuttgartu 11.1 kubických yardů, v Berlíně 16.5 kubických yardů, v Kolíně už 41 kubických yardů, ale v Drážďanech celkem 56 kubických yardů, což je jedenáct náklad'ákii suti na každého občana včetně těch, kteří při náletech zemřeli.

Škody způsobené průmyslovým částem města působily na prvý pohled katastrofálně: ze dvanácti životně důležitých podniků veřejných služeb a energetických centrál přežilo beze škod jediné zařízení. Ale už 15. února byla do větší části čtvrti Dresden-Neustadt opět dodávána elektrická energie a rychlé zprovoznění příměstských tramvajových linek dokazuje, že týden po náletech se podařilo na-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

pojit na elektrickou síť všechna předměstí. K 19. únoru jezdily tramvajové linky mezi Tovární čtvrtí, Weixdorfem a Hellerau i mezi Weissigem a Mordgrundským mostem; brzy dosáhly zprovozněné tratě do vlastního zničeného města a jezdily mezi Micktenem a Coswigem, Cossebaude a CottoG i mezi Niedersedlitzem a čtvrtí , . Kreischka. Totálně zničené tramvajové linky v centru byly kompenzovány improvizovanou kyvadlovou dopravou po Labi. Říční parníky zajistily provoz mezi Pieschenem a Laubegastem, Blasewitzem a Starým městem a mezi Drážď'anami a Bad Schandau i Pirnou. Jízdní řády těchto služeb se podařilo koosdinovat s místními tramvajovými linkami na předměstích. Pouze ve vnitřním měs(ě došlo k nenapravitelným škodám: bylo zničeno přes 500 kilometrů stok a kanálů, 1750 kráterů po pumách způsobilo to(ální neprůchodnost ulic, strženo bylo 92 kilometrů tramvajového vedení. 185 tramvajových vozů a souprav bylo absolutně neopravitelných, dalších 303 souprav utrpělo škody různého rozsahu. Tato čísla jsou velmi poučná: lze předpokládat, že v okamžiku útoku byly tramvajové vozy rozptýleny rovnoměrně v celém městě. Zatímco však nálety na Hamburk zničily během týden trvající- zkára Dráid'an

227

G O .0 V C

a

s š ť c

> ť X .ť C U

.ť. Kl Y ť C ť CJ %' C ťd U

G

G C z i

,j 7 L

C C - ť C) ,ť ťG Ú ť ť. ť C G v ťy

X C T ť Y Č O

- S T V C ť ť. ťť ťj ' C ť ť ťC

) U GB .i lť.L ť Us GL,:đ7

r T X Z Y S C 7 U ť ť ťť Ú ť 'ť ť-

V) U J J J J j XJl Č 7 S S V ť,] Z 9 7 T T ť U

N i > r',," ť v G J 7 T)) U rť ť ť X

- S J Y ť S 2

T ť U ť Č ť) ť L X . ť ť, C ť .ť .ť C G C ť

ť L C C U C ,ť ,ť L L

ť ,Z ť P ť ť 7 ť cd C) C C X X " G ť)

> ť 'ť X ť ,G L, .ť ť. V CO ť9 _5 T T ť ť đ ťó

ř . 'ťť' rí ť ť v: E~ ť a Y N v u. v;) 7 U U = 4. G. '.:ť u7 N N ť t=

- N Y ťn ťG r x T - ^ N ť ť ul ť ť x T N N N N

♀

228 ť David Irving Zkára Drúřd'an 229

j",ť',; cích náletů 600 tramvají, v Drážďanech bombardování zlikvidovalo 488 tramvají za jedinou noc.

Přes to vše probíhala obnova drážďánského průmyslu velmi svižně, jak během poválečných výsledků potvrdil i Speer. Průmyslové části města byly ve srovnání s obytnými čtvrtěmi postiženy jen slabě. Ze všech průmyslových podniků ve městě byl vážně poškozen pouze optický závod Zeiss-Ikon ve čtvrti Dresden-Striesen. Tato továrna, obklopená ulicemi Schandauer-strasse, Kipsdorfer-strasse a Glashiitter-strasse, stála pouhé tři míle od centra města, na okraji zcela zničené oblasti. Je pravděpodobné, že zde do května 1945 neobnovili výrobu.

IRVING Zkáza Drážďan IISV

Dva závody na výrobu elektronických součástek patřící společnosti Sachsenwerk a situované v Dresden-Niedersedlitzu (pět mil jihovýchodně od centra) a Radebergu (devět mil severovýchodně od centra) unikly všem zásahům explozivních náloží; továrnu v Niedersedlitzu zasáhlo několik zbloudilých zápalných pum, s těmi se však tovární hasičský oddíl hravě vypořádal, takže závod vyvázl s několika rozbitými okny. Ráno po náletu ovšem nastoupilo do práce jen málo zaměstnanců. navíc byla továrna bez elektrického proudu. Vcelku však zaměstnanci závodů Sachsenwerk utrpěli relativně málo ztrát na životech: i když byla před koncem války zničena veškerá dokumentace, vedení závodů vypovědělo, že během týdne po náletech nepřišlo do práce, a tudíž pravděpodobně zahynulo, pouze 300 z celkem 5000 pracujících. Například na oddělení údržby s 80 zaměstnanci přišli po náletu do práce všichni.

Vysvětlení tohoto zdánlivě fantastického štěstí je ve skutečnosti snadné: jednak jen málo dělníků v Niedersedlitzské továrně pocházelo přímo z Drážďan, protože většina dojížděla z více než osmdesáti okolních vesnic, jednak do nejhůře zasažené oblasti ve městě spadala středostavovská předměstí, nikoli však dělnické čtvrti Neustadt, Striesen, Lößtau, Fridrichstadt, Mickten a Pieschen, které vyvázly relativně hladce.

Podobně i továrna Zeiss-Ikon Goehlewerk na Grossenheimerstrasse v drážďanském Novém městě, která vyráběla roznětky k bombám a granátům, a byla pravděpodobně jedinou továrnou v Drážďanech, při jejíž výstavbě se pomýšlelo na riziko leteckého

útoku, vyvázla bez poškození. Stejně dobře dopadly veškeré průmyslové podniky na místě bývalého Arsenalu v téže čtvrti. Všechny pochopitelně trpěly nepřímými důsledky bombardování: přerušením dodávky elektrické energie, demoralizací, úbytkem pracovních sil a nedostatky v zásobování. Žádná výroba kromě továrny Zeiss-Ikon ve Striesenu se však nedostala do nepřekonatelných potíží, i když zkáza, která postihla jednu laboratoř produkující očkovací séra, způsobila nebezpečné obtíže německým zdravotnickým úřadům.

Ani ne dva týdny po trojnásobném bombardování se vedení drážďanské policie odhodlalo k opatření, které v krutosti a děsivosti překonalo vše, k čemu se odhodlaly úřady v jiných městech postižených spojeneckými nálety. Mrtvá těla, stále každý týden nacházená po stovkách a tisících na ulicích a ve sklepech rozbombardovaného vnitřního města, neměla být nadále dopravována k masovým hrobům v borových a smrkových lesích na severním předměstí. Příliš vzrostlo nebezpečí epidemii a riziko rozšíření tyfu z otevřených vozidel plných mrtvol, jež v dlouhých karavanách mířily k pohřebišťům. Centrum města okolo náměstí Altmarkt již uzavřely vojenské kordony. Policisté a straniční aktivisté odháněli příbuzné obětí, kteří se snažili najít své blízké. Když drážďanský orgán Nacionálně socialistické strany Freiheitskarnpf popisoval popravu skupiny osob přistižených ve vnitřním městě při drancování zřícenin, varoval, že vnitřní město je uzavřené všem civilistům, kteří se neprokáží zvláštním povolením:

Policejní prezident Drážďan, z titulu své funkce velitele Protivzdušné obrany města, vyhlásil: "Výjimečné podmínky mě nutí zdůraznit, že vstupovat do vnitřního města mimo cesty, jež byly otevřeny pro veřejnost, je přísně zakázáno. Osoby přistižené mimo tyto cesty, jež nebudou schopny uspokojivě prokázat svou totožnost a objasnit, co ve vnitřním městě pohledávají, budou pokládány za osoby přistižené při drancování a jako s takovými s nimi bude zacházeno, a to i v případě, že u nich nebudou nalezeny žádné podezřelé usvědčující předměty."

230 David Irving

Armáda, policie a příslušníci Volkssturmu dostali odpovídající

Stránka 121

IRVING Zkáza Drážďan IISV

rozkazy; jednotlivci, kteří se chtěli pokusit hledat v rozvalinách vlastní majetek, se měli nejprve hlásit na příslušné policejní službě, kde mohli dostat průvodce. Selské vozy plné mrtvol tažené koňskými spřeženími nyní členové SHD a totálně nasazení dělníci sváželi na okraj uzavřené zóny, kde je předávali řidičům a důstojníkům Wehrmachtu. Ti sváželi mrtvoly do středu Altmarktu, kde je skládali na dlážděný povrch náměstí. Zde se několik tuctů policejních důstojníků naposled pokoušelo o identifikaci obětí. Všichni byli vázáni přísahou mlčenlivosti. Z trosek Rennerova obchodního domu byly vyproštěny nezprohýbané traverzy, které pak byly položeny přes nahrubo postavené bloky z pískovcových kvádrů. Vzniklo tak několik masivních roštů dlouhých 25 stop. Pod železným mřížovým roštem se přikládaly otepi dřeva a slámy. Na rošty vždy naskládali mrtvoly čtyř nebo pěti set obětí; jednotlivé vrstvy se prokládaly suchou slámou. Vojáci, hlavně členové Vlasovových ukrajinských jednotek, ušlapávali zahnívající těla, rovnali je, snažili se uložit je co nejúsporněji, a pečlivě stavěli hrůzné hranice. Mnohé mrtvé děti, vmáčkuté mezi jiná mrtvá těla, na sobě dosud měly karnevalové masky z osudného masopustního úterý před dvěma týdny.

Velící důstojník propustil z náměstí všechno nadbytečné mužstvo a přiložil zápalku k otepi třísek pod roštem. Hranice během několika minut divoce vzplály. "Hubení a starší mrtví hořeli hůř než mladí a tuční," řekl očitý svědek této kremace. V pozdních večerních hodinách, poté, co se poslední oběti přeměnily v popel, byli znovu povoláni vojáci, kteří lopatami sklízeli zbytky a nakládali je na dosud čekající koňské povozy. Straniční funkcionáři dohlíželi na prokazování minimální úcty k zesnulým: popel byl odvážen na hřbitov a tam sypán do společného hrobu. K odvezení popela na hřbitov Heidefriedhof stačilo několik malých selských vozů a deset nákladních automobilů s vlečkami. Popel 9000 obětí byl zakopán do jámy dlouhé 25 a široké 9 stop. Přestože se organizátoři snažili zatajit skutečnosti o osudu těl, jež pohltila prázdnota zřícenin vnitřního města, svět se dozvěděl pravdu. Někteří občané chtěli zjistit, kolik je pravdy na kolujících pověstech, riskovali proto své životy a pronikli na Altmarkt.

Zkáza Drá'rd'nn t31

25. února se jednomu muži dokonce podařilo pořídit několik tuctů fotografií celé scény; byly mezi nimi i barevné snímky. Neměl však na rozdíl od mnoha jiných štěstí a byl téměř okamžitě zatčen policií. Policisté však nedostáli svým hrozbám, nepopravili ho na místě, ale předvedli ho před SS-Brigadenführera, který byl velitelem policejního ředitelství, přestěhovaného do skalního bunkru u mostu Mordgrundbriicke. Brigadenführer fotografa propustil, takže se snímky těžko uvěřitelné scény zachovaly pro budoucnost.

V Dráž'danech se s krutou a ponurou ironií opakovaly dějiny. Kronika města Dráž'dan zaznamenává, že roku 1349 nechal meissenský markrabě Bedřich II. spálit na hranici své nepřátele, Židy, kteří byli obviňováni, že město nakazili morem. I oni byli pálení na Altmarském náměstí, i k tehdejším hrúzám došlo shodou okolností o masopustním karnevalovém úterý.

Nebylo to ani poprvé, kdy se objevil návrh, aby byly v rámci urychlení vyprošťovacích prací oběti náletu tajně spáleny na otevřeném prostranství. V hlášení, v němž policejní prezident Hamburku popisuje zkušenosti s ohnivou bouří. čteme:

V zájmu prevence epidemii a udržení morálky bylo původně rozhodnuto oběti z míst zasažených ohnivou bouří spalovat na místě. Po dalších úvahách jsme však usoudili, že nebezpečí epidemii nehrozí, a že je možné pohřbení mrtvých ve společných hrobech.

Vůdcové Německa byli připravení akceptovat jako nevyhnutelnou nutnost letecké útoky na Berlín, na Porúří i na jiná centra německého průmyslu. Ale "barbarské" bombardování Dráž'dan a jeho děsivé následky vyvolaly jedny z nejhlasitějších invektiv vůdců na-

cistické strany.

Udělal to šílenec [prohlásil říšský ministr propagandy Dr. Goebbels). Udělal to šílenec zvláštního druhu, šílenec který chápe, že nedokáže budovat mocné chrámy, a proto se rozhodl ukázat světu, že je umí alespoň ničit.

‡

232

David Irvin

b

Tak, .jako se spojenci na začátku války naučili využívat propagandistický potenciál nevybíravých náletů Luftwaffe, tak nyní i Dr. Goebbels využíval ty stránky spojenecké plošné ofenzivy, které mohly přinést prospěch nacistickému režimu. Po náletu na Coventry britská vláda dovolila novinám otisknout rozsáhlé popisy masakru civilistů v centru města. Téhož roku věnoval tisk značnou pozornost prohlášení holandské exilové vlády, podle nějž způsobil nálet na Rotterdam "brutální smrt 30 000 civilistů". Až poválečné vyšetřování ukázalo, že počet civilních obětí v Rotterdamu byl spíše nižší než 1000 osob. Britská a americká veřejnost, která neznala skutečný rozsah nepřátelských náletů ani počet ztrát, byla pochopitelně rozlícena údajnou brutalitou útoků nepřítele a neupokojila se, dokud Velitství bombardovacího letectva RAF a 8. letecká armáda Spojených států nezasazovaly nepříteli rány, jejichž dopad byl v této knize popsán. Propagandistická kampaň tak získala sympatie veřejnosti pro ofenzivu, která by z dnešního pohledu, "sine ira et studio," jak svého času řekl Dr. Goebbels, musela být většinou občanů odmítnuta.

.....

6. května pověřilo Ústředí kriminální policie při ministerstvu vnitra Hannse Voigta z drážďanského Abteilung Tote péčí o sklady cenností a sbírku snubních prstenů. Vysoce postavení představitelé nacistické strany ve městě za sebou evidentně zametali stopy a mířili na západ, dávali si však pozor, aby cennosti nepadly do rukou nepříteli. Ve městě bylo sesbíráno sedm nebo osm velkých věder se snubními prstýny, z nichž většina byla ze zlata. Voigt sám odmítl osobní zodpovědnost za tolik cenností, jejichž cena přesahovala milion liber. Všechny cenné předměty tedy setrvaly na svém místě na pravém břehu Labe, zatímco Rusové o dva dny později, 8. května, dorazili do města. Psal se poslední den války: můžeme tak říct, že Zkáza hlavního města Saska neurychlila jeho pád o jediný den. Představitelé Rudé armády obsadili budovu ministerstva, kde jim celá kolekce cenností včetně snubních prstenů padla do rukou. Spolu s ní odnesli neocenitelnou sbírku obrazů včetně Raffaelovy Sixtinské Nladony. Obrazy přežily poslední měsíce války v železničním

Zkáza Dráid'an 233

tunelu; byly odvezeny do Moskvy, kde zůstaly celkem jedenáct let do roku 1956, kdy byly vráceny východoněmecké vládě.

Organizace VNZ s třemi sty zaměstnanci a sedmi úřadovny v různých částech Drážďan byla násilně rozpuštěna, načež ustaly veškeré snahy o identifikaci obětí. Ředitel Voigt obdržel příkaz přestěhovat veškeré záznamy do nových kanceláří v budově radnice čtvrti Dresden-Leuben. Povolili mu zaměstnat tři úředníky, kteří by pod jeho vedením zpracovávali existující registry. Veškeré další pokusy o identifikaci se zhroutily a práce jeho úřadu se omezila na další zpracovávání 80 000 až 90 000 indexových karet, jež obsahovaly

IRVING Zkáza Drážďan IISV
získané informace o známých i neznámých obětech bombardování.

Podle vyprávění jiného zaměstnance VNZ pro sebe Rudá armáda zabrala bývalé úřadovny Abteilung Tote, načež její vojáci vpustili stádo prasat do zahradního domku, v němž byla umístěna oděvní kartotéka, poslední šance na identifikaci asi jedenácti tisíc dalších obětí. O několik dní později byla kartotéka spálena, protože vojákům vadil její ostrý zápach.

Kolik lidí skutečně zemřelo během čtrnáctihodinového pekla? Přesnou odpověď se pravděpodobně nikdy nedovíme. Památník vztyčený nad hromadnými hroby na Heide-friedhof, nese tento nápis:

Kolik jich zemřelo? K čemu jsou čísla? Skrze váš zármutek můžeme nazřít utrpení oněch bezejmenných, jež uhořeli v pekelném ohni, který zažehl člověk.

Z politicky pochopitelných důvodů uveřejnily ruské okupační úřady ihned po válce komuniké, v němž se tvrdí, že nálet na Drážďany si vyžádal pouze 35 000 obětí. Walter Weidauer, první poválečný primátor města, jejich stanovisko podpořil. Skutečná dokumentace však silně koresponduje s názorem, že obětí bylo minimálně 100 000 a maximálně 250 000. Hanns Voigt osobně odhadl počet mrtvých na 135 000, nyní se však ukazuje, že v Drážďanech paralelně s ním pracovaly i jiné úřady, které se zabývaly registrací a identifikací mrtvých, například policejní úřadovna přímo vedle Zwingeru.

♀

234
ttnvi`I Irvin"

Všechny zdroje ukazují, že mrtvých bylo ve skutečnosti mnohem více.

Krátce po náletech odhadl berlínský funkcionář, odpovědný za pomoc po náletech a sociální zabezpečení přeživších, počet obětí na 120 až 150 tisíc. Podle záznamů Federálního statistického úřadu na Wiesbadenu však i t t t t n í vedení v Drážďanech počítalo bezprostředně po náletu se 18 t až 220 tisíci mrtvých. Devět dní po náletu, 22. února 1945, infor t o val vojenský velitel Drážďan, generál Karl Mehnert, v přítomnosti svědků pana Waltera Kleinerja, švýcarského vedoucího delegace Mezinárodního červeného kříže, která navštívila drážďanské táb t r y pro válečné zajatce, že bylo napočítáno 140 000 mrtvých. O několik dní později profesor R. Fetscher, lékařský expert civilní obrany, jehož později zastřelily SS, hovořil s nadřazeným lékařským t řed níkem o 180 000 mrtvých. Generál Mehnert byl po válce "překvdpen" nízkým číslem 35 000, které úřady zveřejnily v ústředním ně t eckém tisku.

Dalším důkazní t t materiálem je důvěrné hlášení drážďanské policie" podepsané pluj t ovníkem Grossem dne 22. března 1945. Podle tohoto dokumentu bylo ke zmíněnému dni nalezeno 202 400 mrtvých, přičemž se očekávalo, že celkový počet dosáhne čísla 250 000. východoněmecký historik profesor Max Seydewitz (autor knihy Zerst t r ung und l, yiederaufbau von Dresden) rovněž získal kopii tohoto dokumentu, cituje z něj však jen několik vět, jimiž se snaží dokázat, že jde o padělek. Z celého textu dokumentu je ale zřejmé, že byl zcela jistě psán člověkem se skutečnou znalostí drážďanské situace, jenž t e městě zaujímal velmi vysoké postavení. Uvedené časování útoku přesně souhlasí se spojeneckými operačními záznamy a popis shozených bomb, jejich přibližné počty i odhad škod způsobených zhřst u jsou pozoruhodně přesné. Policejní záznam kupříkladu uvádí, že "zcela zničeno nebo silně poškozeno bylo 13 441 obytných budov, čili jinými slovy 36 procent všech obytných budov v t ř ážd'anech", a my dnes víme, a to z nezávislé studie zveřejněné drážďanským Městským plánovacím úřadem

`Der hiihere SS und p
47: Luttan rif xuf Dresd t t t t t t t t t t r r e r, Dresden. 22. března 1945: .Tagesbefel

Nr: Plné rnění viz Dodatky. str. 279.

Zkára Drážd'an 235

5. listopadu 1945, že" zcela zničeno nebo silně poškozeno bylo 13 118 obytných budov z celkového počtu 35 470 (36.9 procent).

Plukovník Grosse zemřel roku 1949 ve francouzském zajetí, čtvrtmiliónové oběti na životech však často zmiňoval před svou vdovou, která navíc potvrdila, že zmíněné hlášení odpovídá "manželově typickému stylu". Konečně poznamenejme, že dva vysoce postavení úředníci německého ministerstva zdravotnictví, kteří byli 19. července 1945 vyslýcháni Průzkumem strategického bombardování Spojených států, uvedli, že "nejpoškozenějším městem byly podle jejich mínění Drážďany, kde zahynulo odhadem 250 000 osob."

V předchozí stati této knihy popisují, že poslední oficiálně vypravený vlak s uprchlíky z východních oblastí dorazil do Drážďan pouze jediný den před prvním ze tří spojeneckých náletů, ale první plánovaný uprchlický vlak na západ měl z města odjet až o několik dnů později. Tak se stalo, že během trojího bombardování pobývalo ve městě nejvíce lidí v celé jeho historii. Tento faktor, spolu s nejkruťší ohnivou bouří v dějinách, musel nutně způsobit větší ztráty, než k jakým došlo v Hamburku.

Podobně jako v Hamburku, zasáhla i drážďanská ohnivá bouře nejhustěji obydlené části města: průzkum v listopadu 1945 konstatoval, že z 28 410 bytů v centru města (Dresden IV okrsky 1, 2, 5 a 6) jich bylo 24 866 zcela zničených. Jeden z obyvatel města, který do Drážďan dorazil po náletech, byl v úřadovně VNZ informován, že z 864 osob přihlášených k pobytu na Seidnitzer-strasse jich jen osm přežilo nálet; z domu č.p. 22, kde dříve bydlel, přežil jediný z osmadvaceti obyvatel; v sousedním domě č.p. 24 zahynulo všech dvaadvacet obyvatel. Tento jediný příklad bohatě stačí k ilustraci zdrcujících dopadů náletu.

Je známo, že v Hamburku podlehl ohnivě bouři asi jedna třetina lidí, kteří se ocitli v zasažené oblasti. Ve čtvrti Hammerbrook byla proporce zabitých 361.5 osob na tisíc obyvatel. Došlo-li v Hamburku, městě, které učinilo veškerá možná opatření na ochranu před nálety, k obětem takového rozsahu, pak můžeme realisticky předpokládat přinejmenším stejnou, s velkou pravděpodobností však vyšší

"" Vir Dodatky str. 278.

♀

236 David Irving

proporci zabitého obyvatelstva při trojnásobném bombardování Drážďan obývaných populací zcela nevybavenou protiletectvými kryty nebo Hochbunkerv, s dokonale bezmocnými hasičskými oddíly a s neexistující protiletadlovou obranou, což umožnilo takovou koncentraci bombardování v prostoru a čase, jaká v bitvě o Hamburk nebyla možná, a především v situaci, kdy nálety nebyly rozloženy do nervózního týdne plného poplachů a obav jako v Hamburku, nýbrž náhle přepadly město a skončily během čtrnácti hodin.

Z Hamburku byly dávno před náletem evakuovány osoby, které mohly s největší pravděpodobností ztratit nervy, překážet hasičským oddílům nebo zpanikařit, a tak vlastní vinou zvýšit počet obětí. Drážďany nejenže nebyly evakuovány, ale naopak byly plné evakuovaných uprchlíků z jiných německých měst.

Dokonce ani ohnivá bouře nad Tokiem, kterou v noci z 10. na 11. března rozpoutaly létající pevnosti podléhající Velitelství bombardovacího letectva 21. armády Spojených států, nezpůsobila tolik ztrát na životech jako nálet na Drážďany, ačkoliv i tento konvenční útok usmrtil více obětí než atomová bomba v Hirošimě - v Tokiu podle úředních hlášení zahynulo 83 793 osob, v Hirošimě pak 71 379 osob. Tokio pochopitelně nebylo tak špatně chráněno jako Drážďany a v žádném z vybombardovaných měst nebyla v okamžiku zničujícího náletu soustředěna drážďanská populace uprchlíků.

ČÁST PÁ.TÁ

ANI ČEST ANI HANBA

†

238

Dxvid Irvin

KAPITOLA I

OHLASY VE SVĚTĚ

KRÁTCE po deváté hodině ranní 14. února, v době, kdy k Drážďanům teprve mířila třetí formace létajících pevností, zveřejnil pravidelný bulletin ministerstva letectví zprávu o provedeném náletu RAF z minulé noci.

Ministerstvo letectví v tomto dokumentu neobvykle detailně popisovalo cílové město a zdůrazňovalo prvořadý význam Drážďan pro nepřítele: jako významný železniční uzel a významné průmyslové město se Drážďany údajně staly vitálním bodem německé obrany proti armádám maršála Koněva. Telefonní a spojové linky procházející přes Drážďany byly pro německou armádu tprivejmenším stejně důležité, jako drážďanská železniční a silniční křižovatka. Bulletin dodával, že pro Němce měly obrovský význam i městské budovy, které mohly sloužit k ubytování vojsk, i jako sídla administrativních složek evakuovaných sem z jiných měst. S poněkud menší jistotou v něm pak stálo, že "kromě jiného průmyslu jsou ve městě velké muniční závody ve starém Arzenalu a řada podniků lehkého strojírenství, které se zabývají nejrůznějšími typy válečných výrob. Zvláště významné byly výroba elektromotorů, přesných a optických nástrojů a chemická výroba; velikostí lze město srovnat s Manchesterem." Vydáním tohoto bulletinu se ministr(erstvu letectví podařilo zdůvodnit strategický význam města, což se rozvědce Velitelství bombardovacího letectva před útokem nepodařilo. Velitelství bombardovacího letectva RAF vlastně o významu úspěšně napadeného města hovoří-zkáza Dráid'an 239

lo mnohem skromněji. Například v jeho Tvhennim přehledu č. 148, jenž nebyl určen tak širokému okruhu čtenářů, jako bulletin ministerstva letectví, se velitelství spokojuje s tím, že Drážďany nazývá městem, které se jako důležitý komunikační uzel a ústřední bod obrany východní části Německa stalo cílem prvořadého významu.

Ve zpravodajství rádia BBC v 18.00 byly informace o náletu na Drážďany poprvé oznámeny široké veřejnosti. Nálet byl prezentován jako jeden z mocných úderů, které západní spojenci přislíbili v Jaltě.

Naši piloti hlásí, že jim slabá protiletadlová palba umožnila pečlivé a přesné nalétávání nad cíle, při němž se nemuseli obávat obrany nepřítele. V centru města vzplály mimořádně koncentrované požáry.

Pravděpodobně je podstatné, že bulletin z deváté hodiny ranní neobsahuje pozdější otevřené přiznání, podle něhož nálety na východoněmecká města byly součástí závazků vůči Rusům; nálet na Drážďany, které jsou ráno nazývány "významným průmyslovým městem", je nyní vydáván za "další důkaz úzké součinnosti mezi Spojenci". Později, když se svět dozvěděl o celém rozsahu drážďanské tragédie, a zvláště když ministerský předseda písemně formuloval své námitky vůči (rojímu náletu adresované Spojeneckému veli-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

telství bombardovacího letectva, objevily se snahy a tendence ukázat, že si nálet vyžádali Rusové. Komunistické režimy po válce neopomenuly využít k vylváření protizápadních nálad ve východním a středním Německu příležitost, kterou jim drážďanská tragédie poskytovala: ve Východním Německu se slalo zvykem, že se každý rok 13. února mezi 22.10 a 22.30 večer - po dobu prvního náletu RAF - rozezněly kostelní zvony. K hanbě západních spojenců se tento zvyk rozšířil i do Západního Německa, takže státnímu departementu Spojených států, chtěl-li tuto kampaň přerušit a zabránit dalším demonstracím, nezbývalo než oznámit 11. února 1953, že "destruktivní metoda bombardování uplatněná za války v Drážďanech vycházela z požadavků sovětské strany na leteckou podporu a byla předem konzultována se sovětským vedením." Viděli jsme již, že takovéto prohlášení nebylo zcela v rozporu s fakty. Marné však byly

♀

240 David Irving

naděje, že prohlášení bude i v dané době přijato jako přesvědčivý důkaz, že si útok na Drážďany vyžádali Rusové, a nikoli jako rezignované přiznání viny. Později se však Američané dočkali satisfakce: v únoru 1955, u příležitosti desátého výročí náletů, připomínaly i seriózní noviny jako Manchester Guardian, že bombardování Drážďan, vykonala britská a americká letadla po opakovaných požadavcích gusů, kteří volali po vyřazení tohoto významného komunikačního uzlu".

Ve vlastním Německu se první zveřejněná zpráva o náletu na Drážďany objevila 15. února 1945 ve stručném komuniké Vrchního štábu:

15. 2. 1945. Minulou noc provedli Britové teroristický nálet na Drážďany.

V německy psaných novinách se až do začátku března neobjevila žádná další zmínka o náletech nebo jejich následcích. Zahraniční vysílání německého rozhlasu ovšem zdaleka nebylo tak skoupé na slovo a zaplnilo éter bouřlivými propagandistickými invektivami proti Američanům a Britům.

Monitorovací služba BBC připravovala po celou dobu války každodenní důvěrný přehled vysílání rozhlasových stanic zemí Spojených států i osy o rozsahu sedmdesát až osmdesát stran ve dvou kopiích. Její Monitorovací výběr, který každodenně předcházel dokončení přehledu, byl 15. února 1945 poněkud zvláštní, protože se zabýval jediným tématem, a sice prvními reakcemi, jež se ozývaly z Německa, z neutrálních zemí i od spojenců krátce po drážďanském náletu. Z vysílání všech stanic kontrolovaných Německem bylo jasné, že Goebbelsovo ministerstvo poskytlo veškerým orgánům své zahraniční propagandy volnou ruku, aby z drážďanské tragédie získaly maximum.

Ve 15.00 odpoledne téhož dne zachytily monitory BBC stanici vysílající v arabském jazyce, která si říkala Svobodná Afrika a evidentně byla tajnou německou stanicí:

Zkáza Drážďan 241

Londýn oznámil enormní nárůst počtu uprchlíků v Drážďanech; britský tisk nás současně informuje, že spojenecké letectvo proti Drážďanům vykonalo nejrozsáhlejší nálet v historii. Tyto zprávy netřeba komentovat: je z nich jasné, že mohutné nálety nesměřovaly proti vojenským cílům, ale proti milionům bezbranných uprchlíků.

Toto jednání jasně ukazuje na podstatu takzvaného "humanismu spojenců", pokračoval hlasatel. „Bud'me však trpěliví, náš zítřek se blíží!“ v 15.57 odpoledne se ozvala oficiální německá Zahraniční

informační a telegrafní služba s hořkým komentářem o údajném významu Drážďan coby komunikačního uzlu, o němž hovořila BBC:

Drážďanské továrny vyrábějí hlavně zubní pasty a dětský zásyp [upozorňovala Zahraniční informační služba). Přesto byly bombardovány. Jako ve všech velkých městech, i v Drážďanech leží nákladní nádraží na předměstí; pouze osobní nádraží je v centru, vojenské jednotky i válečný materiál nejsou odbavovány z osobních nádraží, ale vždy z nákladních stanic.

Útok na střed Drážďan tedy údajně nelze zdůvodnit vojenskou nezbytností.

Američané [pokračoval německý kabelogramj, kteří tvrdí, že jejich bombardéry jsou nejpřesnější na světě, už několikrát dokázali, že pokud si to přejí, dovedou své cíle zasahovat přesně. V tom případě by ovšem měli být schopni ušetřit historické centrum města a obytné čtvrti. Použití zápalných pum dokazuje, že svévolně útočili na architektonické skvosty a civilní obyvatelstvo. Házet zápalné pumy na železniční zařízení je nesmysl; v této válce ještě nikdo zápalné pumy proti železnicím nepoužil.

Německý komentář končil ostře sarkastickou poznámkou, že spojenci sice tvrdí, že stojí na prahu vítězství, přesto však pokládají za nutné proměnit Drážďany a Chemnitz ve spáleniště. Zmínka o Chemnitzu byla charakteristická pro taktiku německé propagandy: ačkoli se nálet na Chemnitz v podstatě minul účinkem, Dr. Goebbels

♀

24. David Irvin

chtěl, že pokud nepřítel uslyší přímo z německého rozhlasu, že Chemnitz byl zničen, nebude se tolik pokoušet o druhý útok; velkým tovarům na tankové motory v Chemnitzu mohlo dlouhé vydechnutí jít prospět,

T neutrální státy byly otřeseny zprávami, které obdržely od vlastních korespondentů v nitru Německa. Některé z nich se dokonce pokusily informovat německé obyvatelstvo a okupovaná území o události, k níž ve středním Německu došlo. Švédské zprávy vysílané v dánštině a určené obyvatelům okupovaného Dánska hovořily 15. února v 22:15 večer o minimálním odhadu 35 000 osob, které řiší o život: "včera dopoledne bylo pohřbeno 6000 obětí". O patnáct minut později se ozval nová britská rozhlas, který byl, podobně jako svobodná Afrika, kontrolován Německem. Vyslal do Anglie v souvislosti s nálety kuriózní propagandistické dílko, jehož obsah Monitorovací služba BBC oznámila vládě v plném znění:

Především v noci jsem poslouchal rozhlas s koleou,

který krap

lání něm ut rozumí německy. Poslouchali jsme zvláštní vysílečského rozhlasu, které má za úkol varovat německé občany, do které části země míří naše letadla [začal hlasatel, který předstíral, že mluví z Anglie]. Hráli hudbu, kterou ten fteček hlasatel občas přerušoval hrdelním Achtung, Achtung

j

přítel mi pak jeho slova překládal. Řeknu vám, že jsem se tjtíl zatraceně divně, když jsem si tak seděl v křesle a poslouchal, jak naše bombardéry míří s nákladem zkázy a smrti k Drážďanům. Chvilí jsem si tak seděl a přemýšlel: Inu, fričku, proti takové letecké válce toho ty tvoje žvásty moc nezmužou. Potom mě ale cosi napadlo: Kdo má k čertu z těchto náletů prospěch? Posíláme do akce naše bomby, naše stroje a naše posádky, které se z náletů nevracejí. Lidé v Drážďanech, rozumí se, taky moc nevydělají. Jediní, komu tyto akce prospívají, jsou Rusové: obsadí Drážďany, které jsme jim takto připravili.

Nějaké humánní ohledy mě nezajímaly [uzavřel furiantsky hřtas v rádiu]. Jsme přece ve válce a chceme ji vyhrát. Nechá-

pv ale, proč bychom se měli namáhat a zabíjet lidi kvůli Rusům. Vy to snad chápete?

Z káza Drážd'nn 243

Příštího dne hlásila Německem kontrolovaná Skandinávská telegrafní agentura, že z Drážďan zbyla "obrovská hromada trosek" a dodala, že veškeré spojení mezi Drážďanami a zbytkem Německa je přerušeno. Počet nrtvých údajně dosáhl čísla 70 000. Zprávu o náletu nyní oznámily i moskevské deníky.

Velitelství amerických bombardérů, hluboce zasažené popisy osudu hustě osídlených center na východě Německa, které zahlcovaly zpravodajství světových agentur, se moudře rozhodlo dále proti sobě neštvát veřejné mínění, Proto byly dne 15. února za primární cíle určeny skladiště nafty v Ruhlandu a Magdeburku; 1100 bombardérů podléhajících 8. letecké armádě dostalo za úkol "skoncovat s německými naftovými 2droji". Jenže ani tenkrát Drážďanům a Chemnitzu osud nepřál: nad primárními cíli byla špatná viditelnost a bombardéry musely zaútočit na náhradní cíle. Jediným primárním cílem, na který se podařilo zaútočit, byla rafinerie Brabag u Rothensee poblíž Magdeburku. Přes 210 létajících pevností však minulo Ruhland a zamířilo nad Drážďany, kde kolem 12.30 odpoledne shodily 461 tun bomb, a to jen podle přístrojů, přímo na území města. Jiným bombardovacím skupinám, zvláště těm, jež náležely k 1. letecké divizi, byly Drážďany určeny jako sekundární cíl, jejich operace však byla odvolána ještě před startem ze základen. Obyvatelstvo tuto vlnu pum nijak zvlá. "st nezaznamenalo a celá akce musela působit uboze ve srovnání s dosavadním utrpením města. Dodejme, že 3. letecká divize dostala za úkol bombardovat "město" Kottbus; tato operace, při níž bylo svrženo přibližně tisíc tun bomb, se do historie zapíše jako útok na "kottbuské železniční přecladiště". Popisy tohoto útoku hlásí, že "probíhal na dohled od postupující Rudé armády". Kritikům v Anglii, kterým by se mohlo chtít opakovat staré tvrzení, že nálety slouží pouze Rusům, patřila následující odpověď: východní a západní fronta jsou nyní od sebe natolik blízko, že nálety na německá města sevřená mezi nimi ovlivní simultánně situaci na obou frontách; cíle byly voleny i s vědomím této skutečnosti.

†

244 Dnvid Irvin

Velitelé spojeneckého letectva při vrchním velitelství ve Francii nemohli nadále přehlížet pomalé, ale trvalé změny ve světovém veřejném mínění, o něž se zasloužil přival výčitek a invektiv, které v souvislosti s masakry v Berlíně a Drážďanech vyráběla německá propaganda; přesto právě 16. února, ve chvíli, kdy německá propagandistická činnost halasně dosahovala svého vrcholu, pověřilo Velitelství letectva jednoho brigádního Air Commodora RAF, který u Vrchního velitelství spojeneckých expedičních sil (SHAEP) pracoval jako zpravodajský důstojník, aby vystoupil na tiskové konferenci.

Podle oficiálních amerických válečných historiků tento důstojník na tiskové konferenci prohlásil, že novým spojeneckým plánem je "bombardovat velká populační centra a pokusit se zabránit záchraným konvojem, aby se do nich dostaly a přeživším uprchlíkům, aby je opustili - což je součástí základního záměru přivodit kolaps německé ekonomiky."

Air Commodore si vzpomíná, že během odpovědi na otázku jednoho z korespondentů použil výrazu "teroristické nálety", který užívali Němci v souvislosti se spojeneckými nálety - zabýval se tehdy sledováním německých propagandistických operací. Výraz u(kvě)l v paměti dopisovatele agentury Associated Press a během hodiny se ocitl jak v jeho zprávě pro pařížský rozhlas, tak v kabelogramu do Ameriky, kde se ocitlo řada komentářích ranních novin:

Zkáza Drážď'an 245

V jedné z nejvypjatějších chvil tak spadla spojeneckému velitelství bombardovacího letectva jakási jeho "maska". Zpráva - jež pochopitelně byla tendenčně překroucenou verzí mnohem opatrnějších slov Air Commodora - byla vysílána na osvobozeném francouzském území a otištěna na titulních stránkách deníků v celé Americe: nejen Velitelství bombardovacího letectva RAF - jehož leteckou ofenzivu Američané už dlouho sledovali s nedůvěrou - ale i samotné americké Strategické letectvo drtilo německé civilisty teroristickými nálety. Ve chvíli, kdy se v Americe tato zpráva rozšířila, mnoho lidí právě skončilo s poslechem stanic, jež z Německa přenášely přes Atlantik komentář, který odsuzoval velký nálet amerických bombardérů na Berlín ze 3. února:

Generál Spaatz si byl vědom úkolu, který před německou vynalézavostí a organizačním talentem postavila potřeba zajistit potravu a přístřeší civilním uprchlíkům, kteří ve statisících přecházeli před organizovaným barbarstvím a terorem, které provázely invazi komunistické Rudé armády do východního Německa. Generál Spaatz si rovněž musel být vědom, že všechna dostupná německá letadla byla soustředěná na východní frontě, kde se snaží zarazit Rudou povodeň, jež hrozí zničením Německa i celé Evropy. Proto se dopustil nevídaného zbabělostí.

Velitelé spojeneckého letectva se odhodlali k dlouho odložené Pointou celého komentáře bylo oznámení wehrmachtu, že generál Spaatz se z jeho podíl na celém zločinu odměňuje Řádem bílého kříže. Jde o kruté opatření, jež má urychlit Hitlerův pád. Spojenci mají v zásobě víc 1 Nyní zlovolnou propagandu Berlína jasně potvrdilo oficiální prohlášení

podobného typu, jakými byly postiženy Berlín, Drážďany, Chemnitz a Kottbus, přičemž je obhajují potřebou vyvolat větší chaos v německé silniční a železniční dopravě a podpořit německou morálku. Uvedení totální války proti Německu je jednoznačně znatelné z denních útoků na hlavní město přelíkové veto.

něné uprchlíky, kteří se tam uchylují v naději na únik před Se situací byli seznámeni generálové Dwight D. Eisenhower Rudým přívalem z východu. a Henry H. Arnold. Oba byli značně rozčarováni, nejen proto, že se událostem dostalo takové pozornosti tisku, ale i proto, že americká bombardovací ofenziva, namířená alespoň podle jejich přesvědčení

♀

246

David Irvin
b

vý

te hretdov proti přesným vojenským cílům, byla tak výraz i'P ána. Generál Ar nť dezin- existuje nějaký signifikahold se spojil se Spaatzem a ptal se ho, zda bo vojenských č íudvlu banizo pym radarově řízeným mbardováním aných oblaste

c
roristickým" bombardovtím, kterým se nyní podle komunik a "te- zPřáv a ent n ckých expedičních sil - jak vyp y e vrch-

ního velitelství spoje e 1
g n' ed P v
Spaatz možná on kudt ress - Američané zabývali. Gen rállo ze
p Z e Carl
lil od trad astřeně odpověděl, že se nikterak nřodchý-
iční americké y p
náletů na Berlín 3. únor politik v Evro ě - dokonce ani v případě
zorů a vysvě a a na Drážd'any 14. února. Tato vý
tlení poskytn mřna ná-
měl záhy odeznít. uté generálu Arnoldovi stačily, a celý spor
Generál Carl Spaatz se tak alespoň na čas vyhnul břeme
vědnosti za nálet na Dráž nř odpo-
tegioké letectvo Spojený řřany a jeho následky. Jeho ujištění, že stra-
řřto už tolikrát, Arnold h států útočí pouze na vojenské cíla opět,
a i Eisenhowera pacifikovalo.

Německá vláda, která
nežji kdy mohl znát ak situaci v hlavním městě Saska zna]a 1
j vnější éPe,
cho iteln svět, tak i německá veřejnost
ZPú ob jek echtěla vzdát tak řřavnatého propagandistického, se po-
, a ym Vrchní ve] sousta.
j itelství spojeneckých expedičních sil zve-
ře nilo svou zprávu, nače2 i - o něco později - spěšně deme
i fakt, že jen britská vláda řřtovalo
daly, že d a totálně zakázala jeho zveřejnění
epeše agentury Associated Pre , k ' řřaPoví-
dorazila do Berlína, mř ss tera nyní přes Švédsko
že být závažnější, než se na prvnř
zdálo. Aohled
Zatřmco až dosud mno2ř Němei spojenecké bombardová
měst oznařovali posluřnř jejich
ké nálety", n ym nacistickým řřargonem jako "teror
ynř se jim začalo zdát, že o teroristické nálety sk istic-
jde. A když britská vláda utečně
odmřtá oznámit svřm obřanamř
j řřich jměnu zaměstnatř řřřm se
RAF pak se německá vláda řřelitelství bombardovacího letectva
kroky, aby Britřm odhalřl a musř postarat o nápravu a uřřinř všěřhny
a skuteřnost. William Joyce, hlasatř
ké propagandy pracujřící pro nřm k el pro-
řřřřřanie,

Zkáza Drážřdan 247

i řřeř o Drážd'anech. Monitorovací služba BBC oznámila vládě i tuto
řřeř v plném zněně.

18. února v 10.30 veřer se jeho dobře známř a nenáviděně hlas
ozval z Hlasu Německa, aby o teroristických náletech informoval
britskou veřejnost. Rozumř se, že Němci si k ovlivněně britského ve-
řřejněho míněně stěřři mohli zvolit méně důvěřřhodněho hlasatele:

Britřřtř propagandistě se naparujř, že když RAF a US air
force útočí na města jako Drážd'any, kooperujř se Sověty. Sou-
časně si nemohou vzpomenout na jedinou řřřležitost, kdy by
se sověřské vrchnř velenř obtěřřovalo kooperací s Brity. A ny-
nř Eisenhowerřv řřřáb vydává nestoudně a hloupě dementř,
v nřmřř popřřřá všeobecně známř fakt, že bombardovăní ně-
meckřř měst slouřřř teroristickým cílřim. Churchillovi mluv-
čřř v třřsku i rozhlasě řřřřřtom oslavujř nálety na Berlřn i na Dráž-
d'any, města řřřřplněná uprchlíky z východu. Britřřtř řřřřalistě
přřřř tak, jako by vražděně bezbrannřř uprchlíků bylo prvořř-
dřřm vojenskřřm úspěřřem. Nikdy nezapomenu na radostně
řřřřřřřř, jimřř jeden hlasatel BBC oslavoval bombardovăní
Drážd'an: "vřřřřen porcelăn v tom městě je rozbitřř." Doufej-
me, že se snařřil vtřřpkovat, rozhodně vřřřak vtřřpkoval nevřřř-
ně. Nechtěř bych vyvolăvat nřřřřř sentiment uprostřřed této

IRVING Zkáza Drážďan IISV

chmurné a smutné fáze gigantického zápasu, jenž má rozhodnout o mnohem závažnějších věcech, než je porcelánové nádobí...

Joyceův komentář končil výčtem architektonických pokladů, které byly v Drážďanech zničeny, a popisem nelehkého osudu uprchlíků.

Tváří v tvář propagandistické palbě ze všech nepřítelů kontrolovaných stanic v Evropě se spojenci zmožili na jediný protiútok. Podnikli ho Francouzi ze své německy vysílající stanice Radio Bir Hakeim: ta Německu oznámila, že požární sbory v Drážďanech byly bídně organizované a sestávaly z členů Hitlerjugend a penzistů:

Místo aby fasovali hasičskou výzbroj, kterou tolik potřebo-
vávají. . . . j. . . . ,
frontu, aniž by mladým umožnili rozloučit se s rodiči.

♀

248

David Irving

Přes tehdy 7řejrný detail, že drážďanské nádraží, stejně jako všechny komu4lkační linky na frontu, bylo totálně zničeno, muselo mnoho lidí souhlasit, že v některých okamžicích získávala německá propaganda viditelný náskok před propagandou Francie i jiných spojeneckých zemí.

Druhé komu4lké vrchního velení spojeneckých expedičních sil, jímž byla první ZPráva oficiálně dementována, pochází ze soboty 17. února. Důstojník, který tentokrát hovořil k novinářům (nebyl to ten-
týž Air Commodore jako v prvním případě) prohlásil o vraždění uprchlíků dost nešťastně, že k němu došlo náhodou. Jediným cílem bombardování Německa bylo zničení měst, které byly dopravními uzly nebo centry výroby a skladování pohonných hmot; nálety na Berlín měly přerušit komunikaci vedoucí přes hlavní město, k náletu na Drážďany vedly stejné úvahy. Byla to jen náhoda, že Drážďany byly r'e t'hvíli náletu přeplněny uprchlíky. Reakce Německa byla rychlá a ostrá:

Od chvíle, kdy AVM Harris, velitel britského bombardovacího letectva. Prohlásil, že prvotním cílem náletů je zlomení morálky německých civilistů, od chvíle, kdy britský ministerský předseda načrtl tristní obraz Německa, v němž hlad a epidemie vymýtl britské nepřátele stejně jako samotné nálety [hořce komentovala 19. února německá telegrafní služba], nelze v žádném případě pochybovat, že váleční zločinci z vrchního velení spojeneckých expedičních sil chladnokrevně rozkázali likvidat nevinné německé veřejnosti teroristickými přepady ze vzduchu.

Zatímco protibritská a protiamerická propaganda nabývala na síle, zatímco švédské, švýcarské a jiné neutrální noviny seznamovaly svět s otřesnými následky spojeneckého útoku na Drážďany, opakované tvízení německé informační služby, podle něhož velitelství bombardovacího letectva RAF vedlo své nálety proti německým civilistům, získalo nečekanou přízeň v britské vládě. Ta ovšem musela vědět o spoustě důvodů, proč se zajímat o pravdu v souvislosti s náletem na Drážďany.

Zkáza Drážďan 249

KAPITOLA II

VÁŽNÉ POCHYBNOSTI

PŘES znepokojení amerického ministerstva války ohledně názorů veřejnosti na drážďanskou tragédii došlo 2. března 1945 za bílého dne k dalšímu leteckému útoku na město. Provedla ho 3. divize strategického letectva Spojených států. Přes 1200 bombardérů doprovázených plnými patnácti skupinami stíhačů vzletlo krátce po 6.30 ráno s cílem napadnout rafinerie nafty v Magdeburku. I tentokrát počasí nepřálo přesnému útoku a jako náhradní cíle byly bombardovány železniční seřadiště v Drážďanech a Chemnitzu. Útok na Drážďany trval podle hlášení od 10.26 do 11.04 dopoledne; bombardéry nalétly na město v pěti vlnách a pravděpodobně napadly celkem pět cílů. Místní svědkové náletu se domnívají, že cílem útoku bylo zničení železnice z Drážďan do Pirny, ale silný vítr přemístil kouřové rakety vypálené naváděcími letadly.

Přítomnost všech patnácti stíhacích skupin ukazuje, že tehdy se na scéně naposled objevovaly obávané německé stroje Me 262. Němci ještě dokázali sestavit tři velké formace těchto stíhaček, odešlali je však nad Berlín, protože očekávali další nálet na hlavní město Říše. Až v poslední chvíli zamířilo 75 z nich nad Drážďany a blízký Ruhland, kde udeřily na létající pevnosti 3. letecké divize. V 10.17, ve vzdálenosti 9 minut letového času od Drážďan, zaútočila první formace proudových stíhačů na vedoucí wingy bombardérů. Pomalejší stíhačky s vrtulovými motory se vrhly na zadní bom-

♀

252 Dnvid Irving

tdyž se tentokrát ve 14.43 odpoledne ujal pan Richard Stokes slova. opíral se o výhodu změněného veřejného mínění, které bylo vůči této otázce mnohem citlivější než dříve. I Dr. Bell, biskup chinchesterský, sice obdržel po své řeči pronesené v Horní sněmovně v únoru 1944 stovky dopisů, jež podporovaly jeho stanovisko, vystoupil však s ní v době vrcholícího tzv. Baby Blitzu a nálada Londýnanu byla namířena proti němu.

Ztotožnění, v březnu 1945, když byl konec války na dohled a jedině potencionální ohrožení představovaly rakety V2, vyvolávaly popisy následku bombardování, které do deníků zasílali jejich ženevští a štokholmské dopisovatelé, mnohem výraznější odpor veřejnosti. Jakmile se pan Stokes vztyčil, aby přednesl svou řeč, sir Archibald Sinclair, státní sekretář letectví, se zvedl ze své lavice a opustil jednací síň. Odmítl se vrátit, i když Stokes upozornil ostatní poslance na jeho nepřítomnost. Richard Stokes tak musel svou řeč, jež patřila k nejtýrnlivnějším obžalobám letecké ofenzivy proti Německu v politické historii války, přednést v nepřítomnosti korunního svědka obžaloby.

Vfátil se ve svém proslovu k názoru, který zastával konzistentně od roku 1942: ministr letectví ho ani opakovaným ujišťováním nedokázal přesvědčit o př-esnosti útoku velitelství bombardovacího letectva: nevňřil výhodám metody, kterou označil jako "strategické bombardování" a upozornil na přinejmenším zvláštní skutečnost, že Rusové se v "kobercovém bombardování" nijak nevyžívají. Upozornil, že Rusové mohou v budoucnu s výhodou poukazovat na špinavé metody, pod nimiž se podepsali "Západní kapitalisté", zatímco oni se onězili pouze na "taktické bombardování". Poválečná léta prokázala, že jeho poslední argument byl úctyhodně předvídavý.

Vyřlovil tak otázku, zda nevybíravé bombardování velkých populačních tenter bylo rozumnou politikou v této fázi války. Četl sněhovnt úryvky z článku v Manchester Guardian - čerpající z některého telegrafického komuniké - v němž se psalo o desetitisících meč s ú, y y j civilích t kteří zah nuli v troskách Drážďan, přičemž neb la nadě e ani na

identifikaci všech obětí.

ttt se vlastně stalo 13. února večer? [ptal se novinový komentář] v Drážďanech pobývalo kolem milionu lidí, včetně

Zkáza Drážď'an 253

600 000 vybombardovaných osob bez přístřeší a uprchlíků z východu. Při zuřivých požárech, které vypukly v úzkých ulicích, zemřeli mnozí z nich zadušením.

Stokes se kousavě podívoval, že Rusové dokáží dobýt velká města, aniž by je rozbili na kusy a neodpustil si otázku, která zcela jistě musela přimět k zamyšlení i ministerského předsedu:

Co nás v Německu čeká, až roztrískáme na kusy všechna města, v jejichž ruinách vypuknou epidemie? Nemůže se stát, že námi způsobené choroby, špína a chudoba budou nezkrotitelné a nezvládnutelné? Velmi se obávám, že si tuto hrozbu stále neuvědomujeme. Když ministr [Sir Archibald Sinclair] hovoří o "zkázonosném krescendu", napadá mě jedině: V této fázi války skutečně skvělá výpověď od člena vlády velké Británie.

Stokes upozornil na zprávu agentury Associated Press z Vrchního velitelství spojeneckých expedičních sil a dokonce ji v celé délce přečetl, čímž její znění zachoval pro budoucnost. Znovu formuloval otázku, kterou v minulosti již tolikrát položil: By'ly v onu dobu teroristické nálety součástí oficiální vládní politiky? Pokud ano, proč SHAEF své rozhodnutí nejprve zveřejnilo a vzápětí derzientovalo? Jak je možné, že dokument, o kterém se hovoří ve vysílání pařížského rádia, o kterém píše většina amerických novin, a o němž se díky Američanům dozví i lidé v Německu, musí být tajen před Brity, kteří tak nemají tušení, co se děje jejich jménem? Kdo jinou věc říká a jinou dělá, dopouští se "absolutního pokrytectví". Na závěr Stokes prohlásil, že britskou vládu čeká den, kdy bude těchto náletů litovat, neboť ty po všechny časy zůstanou "poskvrněním naší zástavy". Tyto obavy byly o to závažnější, že se - vyslovené úřednějším jazykem - záhy znovu objevily, a to v memorandu, kterým ministerský předseda pověřoval náčelníka štábu a velitelství bombardovacího letectva, aby znovu zvážili "zastrašovací" strategickou kampaň.

Stokes uzavřel svůj proslov v 15.07 odpoledne, na odpověď z vládních lavic si však musel počkat až do 19.50 téhož dne. Commander Brabner, státní podtajemník pro záležitosti letectva, odpoví-

♀

254 David Irving

dal namísto Sinclaira, ačkoli ten se zatím vrátil na své místo. Nejprve poznamenal, že sporný záznam z tiskové konference SHAEF dorazil do Londýna 17. února, téměř současně s ním však dorazilo i jeho popření. Současně prohlásil, že i on by obsah takového záznamu odmítl:

Nedomnívejte se, že plýtváme bombardéry a časem na ryze teroristickou taktiku. Vážený pan poslanec k nám není spravedlivý, když na tomto místě vyslovuje podezření, podle něhož spousta leteckých generálů a pilotů sedí ve svých štábech a přemýšlí, jak zabít co nejvíc německých žen a dětí.

Jeden podivný aspekt hádanky s prohlášením SHAEF zůstává nevyřešen: Když se zpráva agentury Associated Press dostala do oběhu a Londýn vyslovil námitky proti jejímu zveřejnění, první reakce z Vrchního velitelství spojeneckých expedičních sil zněla, že zprávu nelze utajit, protože se jedná o oficiálně uznanou politiku spojenců. Na tuto poznámku, k níž Stokes slíbil dodat písemné důkazy, se Sir Archibald Sinclair rozhodl odpovědět osobně: prohlásil, že zmíněná reakce vrchního velitelství jistě není pravdivá, a že za svými slovy stojí.

Takto skončila poslední velká debata o postupu velitelství bombardovacího letectva, k níž za války v parlamentu došlo. Britská vláda dokázala udržet své tajemství od prvního plošného náletu na Mannheim 16. prosince 1940 až do posledních dnů války.

Ve Washingtonu se po náletech na Drážďany a Berlín rozpoutala podobná bouře. Nebyla to však divoká parlamentní debata, jako v případě londýnské kontroverze, ale mnohem diskrétnější výměna dopisů mezi politickými a vojenskými vůdci. 6. března generál G. C. Marshall v písemné odpovědi na dotazy ministra války Henry Stimsona zdůraznil "význam Drážďan jako dopravního uzlu" a neopomenutelnou ruskou "žádost" o jejich neutralizaci. Nevíme, zda Marshallova odpověď politiky přesvědčila; z poválečného výzkumu Josepha W. Angellajuniora, historika amerických leteckých sil, plyne, že Drážďany nepochybně měly vojenský význam, nenašly se ale

Zkáza Drážď'nn 255

žádné psané dokumenty, které by specifikovaly ruský zájem na jejich bombardování. Zdá se, že generál Marshall se příliš začel do původního memoranda, které v Jaltě předložil sovětský generál Antonov, a které zmiňuje "dvě velká populační centra", nikoli však konkrétně Drážď'any. Washingtonská kontroverze odezněla pokojně a za zavřenými dveřmi.

Později podnikli Američané na Drážď'any ještě jeden nálet, největší z těch, jichž se s nimi neúčastnila RAF. Celkem 572 strojů bombardovalo 17. dubna drážďanská "železniční překladiště". Oficiální váleční dějepisci se o tomto náletu nezmiňují.

V Londýně však privátní diskuse o tématu neustávaly a dokonce jich přibývalo, když se objevily nové nezávislé zprávy z neutrálních zemí. Mezi 22. a 24. březnem otiskly v Žiirichu jedny z tamních prestižních novin popis drážďanských událostí od švýcarského očí-tého svědka. Město mívalo před náletem velkou švýcarskou komunitu; jemu se podařilo dostat do Švýcarska a povědět tam celou historii. Jeho zpráva, která se stala jedním z nejautentičtějších a nejpodrobnějších popisů situace po náletu, současně nezpochybnitelně potvrzuje, že město bylo jen minimálně vybaveno kryty, nebránilo se a nebylo vojenským cílem. Zhruba v tutéž dobu, 22. února, navštívil Drážď'any zástupce Mezinárodního červeného kříže, který se zajímal o osud válečných zajatců. Jeho zpráva jistě obsahovala i jiné informace, než podíl zajatců na celkových ztrátách.

Zpráva SHAEF naznačuje, že nová technika teroristického bombardování byla formulována nejmenovanými "spojeneckými veliteli letectva", nikoli politickými vůdci. Tyto náznaky se měly ukázat jako velmi užitečné ve chvíli, když se v poválečných letech hledala odpovědnost za činy spáchané ve válce, na které by jistá část evropských zemí nepochybně ráda pohlížela podobně, jako na některé excesy spáchané mocnostmi Osy.

Hledání obětího beránka, který by mohl být přesvědčivě obvi-něn z brutality bombardovací ofenzivy, vyvolalo jisté potíže poté, co se původní pohnutky vedoucí k bombardování staly minulostí. Oficiální historie k tomu říká:

♀

256 David Irvin

Zdálo se, že ministerský předseda a ostatní odpovědní činitelé se k tématu [tj. ke strategickému bombardování] stavěli zády a dávali najevo rozhořčení, jako by byli zapomněli na své nedávné úsilí ofenzivu iniciovat a udržet. 28. března zaslal premiér náčelníkům štábu memorandum na téma pokračující letecké ofenzivy proti německým městům. Vyjádřil v něm vážné znepokojení ze zpráv, které měla vláda k dispozici, o vlnách zděšení, které v civilizovaném světě vyvolaly útoky na hustě zalidněná centra ve východním Německu: Zdá se mi [psal], že nastala vhodná chvíle k přehodnocení strategie bombardování německých měst pouze za účelem rozsévání hrůzy mezi civilním obyvatelstvem (byť pod jinými

IRVING Zkáza Drážďan IISV

záminkami). V opačném případě nám hrozí, že budeme nuceni kontrolovat zcela zničenou zemi. Nebudeme pak například schopni získat z Německa stavební materiál pro naše domácí potřeby, protože bude nutné zajistit dočasná obydlí pro německé obyvatelstvo. Zničení Drážďan vyvolává vážné pochybnosti o průběhu spojenecých náletů. Domnívám se, že od této chvíle musí být vojenské opodstatnění útoku přísněji studováno, a to v našem vlastním zájmu, nikoli v zájmu nepřitele.

Na toto téma se mnou hovořil ministr zahraničních věcí a já se domnívám, že se musíme pečlivěji soustředit na vojenské objekty, jako jsou zdroje pohonných hmot a komunikace v bezprostředním týlu bojové zóny, spíše než na svévolné rozšívání teroru a zkázy, at' je jakkoli účinné.

Jde o významný dokument. V době, kdy byl napsán, ho osoby obeznámené s jeho obsahem interpretovaly dvěma způsoby: buď bylo memorandum sepsáno ve spěchu, v horečce vyvolané návalem událostí a v okamžiku, kdy na ministerského předsedu dolehla tíha situace, do níž se dostal v důsledku bombardování Drážďan, nebo šlo o pečlivě promyšlený a sepsaný pokus přenést budoucí odpovědnost za drážďanský nálet na náčelníky štábu, či snad přesněji na velitelství bombardovacího letectva a Sira Arthura Harrise.

Zkúra Dráid'an 257

At' byly pohnutky k sepsání memoranda jakékoli - a bude rytířštější, postavím-li se za první a nikoli druhý z výše naznačených motivů - je v něm velmi zřetelně formulováno premiérovo osobní stanovisko: zatímco Richard Stokes hovořil před Dolní sněmovnou o věčném "poskvrnění zástavy" britské vlády, ministerský předseda, zdá se, přenáší vinu na velitelství bombardovacího letectva.

Náčelníkovi leteckého štábu musí být připsáno k dobru, že memorandum v podobě, v jaké bylo formulováno, odmítl vzít na vědomí. Čímž premiéra přinutil k sepsání nové verze. Lze si snadno představit, že si ministerský předseda při práci na první verzi nedomyslel, co vše lze vyčíst mezi jejími řádky. Během několika dnů se o existenci dokumentu dověděli i vyšší důstojníci velitelství bombardovacího letectva. Existují jisté pochybnosti, zda s ním byl seznámen i Sir Arthur Harris. Sir Robert Saundby, Harrisův zástupce v High Wycombe, vedl každodenní kódované telefonické hovory se Sirezn Normanem Bottomleym, a je velmi pravděpodobné, že při jednom z těchto neformálních brífinků řekl zástupce velitele štábu letectva Saundbymu o obsahu premiérova memoranda. Saundby si zřetelně pamatuje na překvapení a rozčarování, které u důstojníků štábu letectva vyvolal názor ministerského předsedy patrný z celkového ducha dokumentu: že ho jeho vojenští poradci úmyslně chybně informovali. Nejvíce štáb letectva podle Saundbyho překvapil náznak tvrzení, že velitelství bombardovacího letectva provádí z vlastní iniciativy ryze teroristickou ofenzivu, "byť pod jinými záminkami".

Podle oficiálních historiků premiér použil tvrdá a mravně neodpodstatněná slova, protože [premiér] sám z velké míry sdílel pohnutky, které přispěly k rozhodnutí drážďanský nálet podniknout.

Náčelníci štábu [říká Saundby] viděli za premiérovým posojem, jeho snahu předstírat, že k podobným náletům nikdy nedal pokyn. ani je neobhajoval. Cítili, že se tak neprezentuje v příliš příznivém světle, zvláště ve srovnání s jeho dřívějšími slovy i činy. Zdálo se, že učinil jedno ze svých zbrklých roz-

†

258 David Irvin

hodnutí, jaká nlohla být i zábavná, nikoli však v dané situaci. Nyní totiž o sobě mohl dávat signál, že mylně podlehl svýnl

vojenský'm poradeún, kteří obhajovali teroristické bombardování, jež před ním ohlékali do "vojenského" hávu. Ve skutečnosti ovšem přemýšlel) začal přemýšlet o situaci po ukončení války'.

Tuto druhou inplikaci si však náčelníci štábu nechtěli připustit. S hlavnírn závěrem menloranda lotiž vesměs souhlasili.

Poté, co se tak pevně postavili vůči některýnl obratún nlenloranda ze 28. března, musli bý't náčelníci štábu - a důstojníci z Velitelství bombardovacího lctectva, kteří se postupně dovčděli celý' příběh - dvojnásobně překvapení, kdy'ž ho přelínér posléze hcz odporu stáhl zpět.

Pokládali jsme to za další důkaz jeho velikosti tpokračuje, je Sat)ndby').13y1 to správný chlap a uměl si přiznat chvhu.

Po nánlitékách náčelníktí štáhu vůči prvnímu nlenlorandu napsal premiér, jiné, v němž se vyslovoval pečlivě, ji a opatrněji. Vy'hnul se v něm přímým zlinkán, jak o Drážďancch, tak o vý'hodách, které z "teroristických nálelů" plynou pro nepřátelskou propagandu. Zdá se nli jpsal lninisterský předseda 1. dubna), že nastala vhc7dná chvíle, ahychonl v našenl nejvlastnějšínl rájnlu přehodnotili strategii tak>vaného "plošného bo)nbardování"

ně-

nleckých)něst. Pokud totiž hudellle po válce nucni kontrolovat zcela zničnou zcmi. narazíme nly i naši spojtnoi na rozsáhlé nlateriální nz:dostatky': Ncbudenle pak například schbpni získal z Nčnlccka stavchní nlateriál pro na. se domácí

potřeby. p)-otože bude lltlltté za,jistit dočasná c)hydli pro ně-nlecké oby'vatelstvc). Měli bycho)n dbát. aby' nánl naše útoky necptlsobily v dlouModobé persl7cktivě větší škody, než zpúsobí bezprnstř'ednínl válečnénlu tisícil ncpřítele. Pevně věřínl, že nlé důvody' budou pocholtny.

'foto lnenlorand unl I7ylo štáhenl letcctva akceptovno hcz nánliték. Podle Sir;i Rohe)-la Sat)ndbyho vtlmi úzce ko)-espondovtlllo

Zkáza Drá<d'an 259

s tehde,jšínlí názory štáhních důstojníků. Svižná rcakce tllinisterského předsedy' ovšenl odpovídá představě, že ani piivodní znční nelllē-lo hý't útokelll na někoho z jeho podřízený'ch. Možná byl sánl překvapcn zpitsobenl. ja kýnl byla první verzť doku)llenlu interpretována.

Na tonlto nlístě jc nutné připomen(nll, že 26. ledna se ministerský' předseda zvlť)stnílll me)norandc)nl dolazoval nlinistra lelectví, zda hv Berlín a nepóchyne i jiná velká)llěsta na vvchodc: Nčllllecka nelllē-la bý't považována za zvlášť přitažlivé cíle pro nálety'. Přímýlll ntí-sledkenl jeho nlenloranda - které pretniér nczaradil do svý'ch pcmlětí - hy'la instrukce, již Sir Archihald Sinclair přikazuje Siru Arthurt) HtllrrlSOVl 7flnl2řll Se nlt Drílždtilny', L)psko 11 ChCll7nitZ.

I z nálorLl PllnlSlrtl Zahranlčillch včC1 tla hotllhardovaCl oít(;nzlvn, které jsotl znlíněny' ve druhénl odstlllvcí pltvodního znění pretzliťl-o-va menloranda náčelníku) štábu, vyčtenle pozoruhodnou rnlěti v názorech. Před třemi lely, 15. dubna 1 t42, flnthony' Edcn v dol7isc adrcšovanénl nlinistrovi lctectví vy'slovil vý'raznou podporu nálettlm na nčtllecká nlěsla, a to včetně lťlkových, které postrádají vj'zna)nllé vo,je)lské objekly':

Psy'chologické dopady' honlhardování n7cljí jen nlálo spo-lečn(:ho s vojenskC'tll neho ekonolzlickvm vý'znalllen7 cílovcho ohjektu: určuje jc vvhradně rozsah způsobent'ch škod a vt'nu-cených přesunů oby'vatelstva... Proto hvch pi-i včhru našich cílu v Nčlleckt) doporučoval)nensí města pod 1.50 000 obv-vatcl. ktrá)lejsotl tak silné chl-áněná. a to i tchdv, kdy'ž se v těchLo nlěstech nachárcjí jen cíle druhořadčho vý'znatllu.

Sir Arlthur Ilarris tvrdí, ie nchy'1 sezllánlcn s doslovný)n znětlílll
 17rcnliérova prvního)lle)llortmda a v povítečnvch letech ani jednot)
 ncul7ozol-ňoval vcřej)losl ntl roli. klcrotl při rozhodnvá)lí n náletech
 na Drážd'tl)lv prelllitr osob)lč schrál. Pr() jcho l7ovt)hu jc tyl7ick(:. že
 potc. CO SC St;Glltlll)I S dtktlzy, klct'í o tlcIIllčiy7l'č p0dl70rc
 ()17Crllcfnl
 10h010 lt'pu shfonltždl11 ollctilIní hlslorlICovt;, nCipl'VC Odi11í11 1'(;řll,
 že hyt llllohly' hvt pl-avdivč.

♀

260 Dařid Irvint

Ministerský' předseda se ve svých pamětech vypořádává s tragé-
 dií Drážďan následujícími slovy:

Ve jmenovaném měsíci [únoru] jsme podnikli těžký nálet
 na Drážďany, německý komunikační uzel v týlu východní
 fronty.

Nevýčtelne z nich jediný pokus o vykreslení rozsahu lidského
 strádání mezi obyvateli města, ani rozbor kontroverzního pozadí
 j a následkii tohoto náletu. Na druhé straně paměti zdůrazňují premié-
 rovu odhodlanou snahu přesvědčit generála Eisenhowera, ab ne lá
 novál obsazení nešt'astného města americkými jednotkami. Sir Ar-
 ! thur Harris byl důstojník, jehož povare byla cizí jakákoli
 pomstyctivost či exhibicionismus, takže je nepravděpodobné, že by
 poté, co se dověděl o tónu lnemoranda ze 28. března, které chtěl pre-
 miér adresovat náčelníkům štábu, potřeboval tento dokument ko-
 ' mentovat z pozice velícího dilstojníka bombardovacího letectva.
 Během osmnácti let, které uplynuly od konce války, se Sir Arthur
 Harris skutečně jen zřídka vyslovil na veřejnosti o roli, kterou on se
 svými statečnvmi muži přispěli k vítězství. Zato jeho krilikové -
 a jsou ,jich zástupy' - neby'li skoupí na slovo. Zvláště poválečná soci-
 alistická vláda, která odmítla akceptovat olčiciální konlunike. proto-
 >e obsahovalo stalistické dodatky', zakotvila v hlubokých výhradách

i. Vllčl IILUŽl, klCry' SI VyslOU711 nClťalš(IvanOU líCIU fl ohdlv u svý'ch
 pod-

řízení'ch, a který se v prilběhu války nevyhnutelně zapletl do sporů
 s řadou vlidčích člena socialistické strany - aby' v nich vítězil tak
 přesvědčivě, jako to uměl jen on.

Když v roce 1960 Clement Attlee, který' by'1 za války místopřcd-
 sedou vlády, prohlásil, že Harris "nikdy' za mnoho nestál", a tvrdil,
 že "včechy ty' útoky na jejich města" se spojencům příliš nevyplá-
 cely a by'ly jen plý'tvánln bombami ve srovnání s "mnoheh eitektiv-
 nějším soustředěním náletů na vojenské cíle", Sir Arlthur Harris mu
 odpověděl poměrně ostrě-c:

Strategii bombardovacích sil, které hrabě Att(ee kriti'r.1lje,
 ' určila vláda Jejího veličenstva, v níž pan Attlee po většinu
 války zastával jedno z předních míst. Rozhodnlltí bombardo-

Zkúra Drůť.d'an 261

vat průlny'slová města a podlomit tak morálku bylo učiněno
 a začalo bý't naplňováno mnohem dříve, než jsem se stal vrch-
 ním velitelem odpovědný'm za vtřitelství bombardovacího le-
 tectva.

Žádný' vrchní vclitel by pochopitelně nikdy nemohl mít pravo-
 moc uskutečnit tak zzívažnt rozhodnutí o své újmě, a to nezávisle na
 schopnostech, které by' prokázal při jeho naplňování. Sir Arthur Har-
 ris později přesto vyjádřil lítost nad tím, že je zatahován do veřejné
 (iebaty o náletech.

V Dolní sněmovně Harris rozhodně nepostrádal příznivce. Mno-
 zí vysloužilí důstojníci a odborníci pracující pro Velitelství bombar-
 dovacího letectva se ocitli mezi novými poslanci, kteří do politiky'
 vstoupili ve volbách roku 1946. Jeden z nich se během zdlouhavé
 debaty' 12. března 1946 pokusil obrátit pozornost veřejnosti k pro-
 hlému, který mnoho bulnbardovacích letců soužil od konce války.

Obšírně diskutoval c, lázku, zda válečné operace bombardovacího le-
tectva během války byly. či nebyly vojensky a strateoicky' npodstat-
něné a dodal:

Již nějakou dobu mi v lnsli krystalizuje otázka po smyslu
ncípádne sk(itečnosti, a sice proč na loňské Tabuli cti, zveřej-
něn(k Novému roku, tak nápadně chybělo jméno hlavního
archilekta bombclrd(ivacího letectva, Sira Arthura Harrise. Je
mi trnálně a budu s vámi souhlasil, že při sestavování Listiny
cti pi-ed šesli měsíci rískal vrchní velitel bombardovacího le-
teclva Velkt_ kříž Balhského řádu. Pak ale odešel z Královské-
h(; letectva ún výslužbv, aniž by byl jakýmkoli způsobem vy'-
tloť'en vei-ejntť dík jeho práci - nikoli jen práci, kterou
ť't'k(ťntll sám, ale i práci, kterou pod jeho velením odvedlo
ccle bumhardovťlcí Ietec tť'ct. Odešel z armády a odjel do Ame-
riky [kde se zasttlvil ccs;ou do Jiřní Afriky), aniž by se jeho
jméno ocitlo Inezi tēli. kterýtm vlast před odchodem do vý-
tlužby' vrdává poctu. Muži, kteří sloužili v bomhardovacím
leteclvu, se mohou dumnívat, že urážka, které je vystaven je-
jith velitel, je současně urážkou všem, kteří pod Velitelstvím

262

D atid Irrin
b

ťžilitsvéoživo ý Doťmp řáolovali, tedy i těm, kteří v boji po-
odvedla ve všech snť ř tlt řo, řn Protože jejich organizace
p řech dobrou a čestnou práci, o ěmž
jsem řesvědčen, měl h bý p
zány pocty, joř hy byly s y t rine.jmenším e í hlavě proká-
vclitelum obdohných y rovnatelné s poťtami prokazovanými
jednotek u jiných typti vojsk.
V zřijnuť oh,jektivty nutno přiznat
roku 1953 buronský titul . že Sir Arthur Harris získal
. Roku 1961 pak oiticiální historikové uza-
vřeli .ťvu,j Přehled zásluh Velitelství homhardovacího letectva těmito
slovv:

Rozsah ot'enzivních oPtrari so p
dohích lis'il, ste ně a Pouho itelně v různých oh-
notky' však vžd řl y _ko rizika, která hrozila posádkám. Jed-
y p nv`řly Po oolť linii ti-onty. Vrchní velitel
Ptť ř řjednotk !ť dčřhedukřnce ně ý
y kolikrát ř řdně, vysílal veřkeré
st řl ř
nejistý,n ř
'ýsledkem. do nichž někdy
ťřiptť.jcřval i celť reze každé musel počítat s riziky,
k niniž kromť ohrany ncpřitelť P p
Při každé z řechto řil Přis ívala i ne řízeň počasí.
p řitosti mohla bombardovací letectvo
potkat nenapraviteln d křttasřrotťa. Vytrvalii odvaha, odhodlání
nesřlove.řkccč u řřdra Arthuru H`trrise, který po více než řři roky
o jeho zářtu uip ři iřnt'st, nes p
tí P mi být za omenuta. Totěř pla-
st Po řc:měř řt Robťřtu ý
Sanndhvm, kter sdílel odpo-
vědnost p Iet ne, P
i s řim. řl řvť s jeho řředchitdei, pak
Necelý rok po konci válk
vavěřři a nejza,řllčovřině ři y Harris,,jchoř mužům nebyly za ne,jkr-
nahřzeny medailc za statěř bitvu celé vřřky stavěny památníky ani
nost, oz
mádu, oľřustil Spojeně krřil nunřll své rozhodnutí opustit ar-
ř ovřtví a Přřřřěhoval se do řiřní Afriky,
kde pro;il větřinu řlřidí, a nyřní se ,Itřnil zahřvat obchodem.
dř'vNuihřřřřlettc.řvas ř3 ořřřř odpřouval byv'řllý ř'řrohní velitel bombar-
. iřnora 1946 ze Southhamptonu; ve 22.10 ve-

čer téhož dne se po ttleém strřdním
ly' kostelní zvony. po dvacet minut va vyřhodním Německu rozezň-
yzvánňly, nad krajem, který nyní

263

♀

 $\wedge$

♀

♀

♀

Stránka 140

IRVING Zkáza Drážďan IISV

?t. lilltllr;l Itili'. I)t'I I)t,hí:l,llítl hr;lnic ncl llr;íid'unťktlll númtstí
Starí' trh.

(Kl':lj l:/l'.Illí Idlni',t I"7l1t1t 11:1 /;íl,lldt Drái\lún.

I'llltt/\ t nlr\l\I;In)i.

I(it%li;l Itittl ;l ill)t;I lltttfitl\ \ ' I)I'll/lliln i'Ctl t\';l

l(ICilItititJChl ClIil. Učtmi' / Ilich nCh'I;I

niktlt 1\Itl'tlilil,l,v;ín;l.

I)\:I iltní":'If :l tlílt I ii,1';i\ 't'lll I\ /;1\CICL'n l It\nlItIItilC'I nil

Ciij/tIlnlllic'n1 illl7ltll\ '8. .tL)Ich

\ i

lt'I;1 i,;,li /,Itll,';ill;l \;ijlllt'nl.

I Flr;lnil'\ j,tll /;ll):ílt'n". Iltltl\'. tIl,l \ I\m l'vl'hári /

llllktll)enýcll tll. Nlltmelly' \I ét Iloří

.p
'lllllrll I)riitl';lll.

? It;lltl I)l7llltlllll Ili",Illll. t III:I/\ILlllti\\'n 7 t'lll'/II\ 'n 1

\7I)It)nlCn 1 l' 11078lll.

I)I\I /I)tl)t:Ittl;ll l t.I,;lí ti lli'llllili líí'Clllllll I7i'/c'

>I)iclln I)llil,utl'jí Ilix I)I7SIČ(tI11 l'1ll'1ll

Itllllllltll\,li ll't.1ll' ,)Ílt'I lIIItiilC Ilt I)llt111':I1l;llll n:t

Ilil77Clll 5lilfl' 1lll.

♀

DODATEK 1: ZPRÁVA POLICEJNÍI-IO PREZIDENTA KASSELU

O NÁLETU NA KASELL ZE DNE 22.10.1943.

Poradce ve věci patologie pro

IX. armádní okruh,

GIES S EN

Vojenský lékař

Pomocné jednotky,

IX. Armádní okruh,

KASSEL.

Zpráva o pitvě obětí náletu provedené v Kasselu 30.10.1943.

Pitva pěti mrtvých těl vybraných vrchním policejním lékařem Kasselu, vedoucím štábním lékařem Herr Fehmelem, byla provedena v prostoru hřbitova. Pitvaná těla patřící lidem zabitým při teroris-tickém náletu 22.10.1943 byla vydažena ze sklepních krytů, kde le-žela několik dnů. Více podrobností o nich není známo. Dva mrtví byli mužského pohlaví, věk 18-20 let; tři ženského pohlaví, z nich jedna ve věku 50-60 let, dvě pibližně 30 let.

Na tělech, jež byla ve vysokém stupni rozkladu, nebyla patrná žádná vnější zranění. Takzvaný mrtvolný emfyzém způsobovaný hnilobnými baktériemi zasáhl v různém stupni zvláště kůži na hlavě, hrudníku a dolních končetinách, jakož i vnitřní orgány všech mrtvol. Kůže byla zčásti zbarvená růžově následkem proběhnuté hemolýzy, rozsáhlé oblasti se již zbarvily zeleně. Zelená barva vzniká reakcí sulfidu amonného s redukováným hemoglobinem, který po proběhnutí hemolýzy proniká přes kůži. Zelené zbarvení, jehož analýza byla na konferenci s úřady v Kasselu zvlášt' zdůrazňována, je tedy

♀

2%

David Irving

běžnýtn posmrtným jevern a< mrtvol a nemůže bvt prisouzeno žádné
tov,atě chernikálii, kterou bv nepřítel mohl použít při náletu.

Posřtrné vt'šetření mrtvych neukázalo ani na jiná podezření

e

oužlti bojových chentikálii nepřitelem, a to ani takovvch, které bv
t etnoťnovalv dýchání. Plíce mrtvých zůstaly bohaté na červené kr-
z a nevykazovaly edémy. Tělesné tekutiny byly dosud nesražené;

n

víky

Srdci jednoho z těl se našly drobné tukové sraženiny. V krvi ode-

v

brané z .1

Untersuchungsarnt [Hessenského ústavu pro chemické analýzy]

ť Giessenu byl spektroskopicky i chemicky zjištěn vysoký obsah
k sličrliku uhelnatého, což mi telefonicky sdělil ředitel ústavu,
ř Wrede. Smrt v tomto a pravděpodobně i v ostatních čtyřech pří-
dech zavinila otrava kysličníkem uhelnatým. Rád bych zmínil, že

D

p ednorn z případů byla pozorována velká ruptura v plicích dopro-
a

á ená nevýrazným prúnkem krve do plicních dutin. Řečená ruptu-
a vzniknout náslekm tlakové vlny po výbuehu velké pumy,

v Z

ra

rnohl

možná takzvané "vzdušné miny".

Výše popsané otravy kysličmkem uhelnatým mohou být vysvět-
leny ohni z hořících budov, které zapálilo velké množství fosforo-
vých bornb", charakteristické pro teroristický nálet na Kassel. V ji-
ých případech se projevil nedostatek kyslíku, vlivy horka, případně
inhalate kouře. Takzvané "infarkty z vedra" musely též způsobit

n

mnoho tímrtí, bereme-li v úvahu enormní teploty, na jaké se sklepy
postupně vyhřívaly, a jejichž známky byly v některých sklepech po-
zo

rovatelné ještě 30. října.

Dovolím si před uzavřením zprávy zmínit případ šedesátiletého
majora Z Jednotky, u níž sloužím, jehož tělo bylo pitváno 30. 10.
gersfeldu. Zahynul ve sklepě svého domu v Kasselu, když uvízl
hlavou mezi dvěma zřícenými prkny. Na kůži jeho hlavy byly zjiště-

v

y, rozsáhlé spáleniny spolu s velkými nekrózami a strupovitými při-

n

,ni mukózních tkání dýchacích cest, včetně průdušnice a je-
álenina

p'tch odboček, spojené s lobární pneumonií. Není pochyb, že strupy
i pjipáleniny způsobilo pouze sálavé teplo. Dále zmíním případ ha-
e, který' profesor Foerster (z Marburku) hlásil vedoucímu štábní-
slu lékaři Herr Fehmelovi, a který inspiroval pitvy a koncilia prove-

m

Zkřza Drážd'an 275

dené 30. října. Poté, co se mi nepodařilo vyhledat profesora Foerste-
ra v sobotu, spojil jsem se s ním dnes z Giessenu telefonicky. Profe-
sor Foerster mě informoval, že zmíněný hasič nezahynul na otravu
akrolinem, ale následkem vdechování plynu o velké teplotě, což
vedlo k pozorovaným změnám na plicích. Ani u tohoto muže neby-
lo detekováno posmrtné zelené zbarvení kůže. Pokládám proto jeho
případ za vyřešený.

Nakonec si dovolím shrnout, že nazelenalé zbarvení kůže. lid-
ských obětí v Kasselu je běžným postmortálním projevem mrtvých
těl, a že jsem nezjistil ani jiné známky použití otravných plyů nepří-
telem.

podepsán: profesor HERZOG

vedoucí štábní lékař

Poradce ve věci patologie

IX. Armádní okruh,

GIESSEN

1. listopadu 1943

"Němci nazývali prakticky v. sechny rápalné pumy plněné naftou a olejem .for
třorovými bombami'. čím'r naráieli nx drobné. fosforem plněné výbušné kapsle,
které bomby obsahovaly.

‡

276

David Irving

DODATEK II: VZTAH MEZI SVRŽENOU TONÁŽÍ BOMB
A POČTY ZABITÝCH OSOB A OSOB BEZ STŘECHY NAD
HLAVOU; ODHADY PODLE LINDEMANNOVY
A BLACKETTOVY TEORIE.

1. Teorie.

- (a) Profesor Blackett formuloval svou teorii v Poznámce k jistým aspektům metodologie operačního vzorku: Příklady z bombardovací ofenzivy následovně: "měli bychom očekávat, že každá tuna shozených pum zabije 0.2 Němce."
- (b) Odhad profesora Lindemana byl v jeho memorandu ze 30. března, určeném premiérovi, formulován takto: "Jedna tuna pum svržená na zastavěnou oblast... připraví o domov a střechu nad hlavou 100 až 200 lidí."

2. Nálety.

Následující tabulka shrnuje sedm velkých náletů zmíněných v této knize a přesné údaje o tonáži bomb, která při nich údajně byla svržena (operační statistika), stejně jako dostupná čísla o počtu mrtvých a lidí bez střechy nad hlavou. Čísla jsou převzata z hlášení městských policejních velitelství, případně z United States Bombing Survey. Údaj o lidech bez přístřeší má v případě Drážďan malou vypovídací hodnotu, protože v době náletu ve městě pobývalo, kromě 650 000 osob jeho normální populace, 300 000 až 400 000 uprchlíků z východu "bez střechy nad hlavou". Drážďanský nálet zcela zničil 75 358 obydlí, silně poškodil 11500 obydlí.

3. Statistiky a odlrady

Dne Město Tonri'

bonib

28.3.42 L(Ibcck 441

28.5.43 Wuppertal- 1895.7

Barmen

24.7.43 2282

27.7.43 Hamburk 2074

29.7.43 2240

22.10.43 Kassl 1823.7

11.9.43 Darmstadt 872

14.10.44 Rrunšvik 847

13.2.45 Dráldany 2978

Bez siiechv I.t'ndemnnntlv Potex Blnckettpv

nndhlnvou odhnd ;nbixtttch odhnd

25 000 ((i0 lN)0) 320 (88)

118 0(Nl (285 (HHl) 2450 (380)

753 (HHl (97á 5(t) 43 000+ (1320)

150 (HH) (270 000) 5830 (360)

70(H)0 (1300(N)) 123(H) (175)

80 (NH) (123 U(C)0) 561 (170)

4(Hl (H)!1 (450 (HHl) 135 00t

Zkáza Drúžd'an

4. Diskuse

Blackettovy odhady jsou v průměru 51-krát nižší oproti skutečnosti. Lindemannovy jsou proti skutečnosti nadsazené o faktor 1,4, pokud k odhadu použijeme průměr z jeho 100-200 lidí bez střechy nad hlavou na tunu výbušniny. Téměř ve všech případech spadá skutečný počet osob připravených o přístřeší do mezí stanovených v jeho memorandu.

†

278

David Irvin

Drážd'an

Zkáza

DODATEK IV:

KOMPLETNÍ VÝTAH Z HLÁŠENÍ POLICEJNÍ-

, t t/t ^ N - M.
t t' ^ ^ t N ; = t t
NÁLETECH NA DR,ÁŽDANY (VIZ STR.

HO ŘEDITELSTVÍ O
225-6)

- t ft r.t (.1 v; t ^ t,.t ..t
.-... ,n V; It d tC t tt lt M N
t- OC -

policie a SS,
N

Vrchní velitel

policie.

velitel civilní

= ^ Drážd'any
t t' t N = t t t t t
22. března 1945
- d' ^ N vi M tC

DENNÍ ROZKAZ

Č.47

N

DRÁŽDANY: Abychom byli schopni vyvrátit divo-

tt t t N
stručný výtah ze závěrů policejního velitele Dráž-

NÁLET NA

ké fámy, podávám

> t t t t x _č ó ó_ t č
vztahujících se ke čtyřem náletům na město ze 13.,14. a 15.
- ,t N N - N

d'an,

února 1945.

0'w =
útok,13/21945, trvání 22:09 až 22:35. Svrženo asi 3000 třas-

1.

t:i t .. x tC N
t N ? t t t t N t t t
zápalných pum. t

kavých a 400000

2.

útok,14/21945, trvání 1:22 až 1:54. Svrženo asi 4500 třaska-
00 t
zápalných pum. t

vých a 170000

^^

3.

útok,14121945, trvání 12:15 až 12:25. Svrženo asi 1500 třas-
zápalných pum.

kavých a 50000

tzt t t t
IS/21945, trvání 12:10 až 12:50. Svrženo asi 500 třaska-
0t

=

4. útok,

vých a 50000

zápalných pum.

ob A.

N

Celkem 13441

IRVING Zkáza Drážďan IISV

obytných budov, nebo jinými slovy 36 procent

0t tt; = t' N t' - t
budov v Drážďanech, bylo zcela zničeno nebo silně

s nimi bylo zcela zničeno, nebo vážným poškoze-

dalšího provozu:

N M

`O v; - 't' ^ N .- r: tD
,

domů a nákupních center

hotelů

restaurantů
CC

patřících městské správě

0 C G >t .t 4..Y .J C. t.

j r >t

obchodních společností

†

280 David Irving

2 muzea

19 kostelů

6 kaplí

22 nemocnic

72 škol

5 konzulátů, včetně švýcarského a španělského.

Z potravin uskladněných v mrazírnách [v areálu drážďánských jatek?) bylo zničeno jen 180 sudů, každý o 110 librách. Zbývající zásoby potravin unikly poškození.

Do večera 20. března 1945 bylo z trosek vytaženo 202 400 těl, především žen a dětí. Odhadujeme, že seznam obětí dosáhne čísla 250 000. Jen asi 30 procent mrtvých lze identifikovat. Mezi příslušníky drážďánské civilní policie je hlášeno 75 zabitých a 276 pohřšovaných. z nichž většina je pravděpodobně též mrtvá. Protože vyprošování a pohřbívání mrtvých těl neprobíhalo dostatečně rychle, bylo 68 500 těl spáleno, jejich popel byl přenesen na městský hřbitov. Protože fámy daleko přesahují skutečnost, doporučuji otevřené přiznání těchto čísel. I skutečné ztráty na životech a majetku jsou dostatečně zdrcující.

Hrůznost následků spočívá ve skutečnosti, že utrpení a škody popsaného rozsahu utrpělo město v rozmezí několika málo hodin.

p.t. velitel civilní policie

Náčelník štábu

(podepsán) GROSSE

Policejní plukovník.

Zkáza Drátd'an 281

DODATEK V: OPERAČNÍ HLÁSENÍ VELITELSTVÍ BOMBARDOVACÍHO LETECTVA O AKTIVITÁCH V NOCI ZE 13. NA 14. ÚNOR 1945.

t všech obytných
t, poškozeno. Spolu
ním vyřazeno z

.; 30 bank
Cr 36 pojišťoven
t 31 obchodních

..7
N 32 větších

25 velkých

75 budov

6 divadel

18 kin
647 sídel

IRVING Zkáza Drážďan IISV
BtHlTEN VÝROBA SYNTETICKÝCH POHONNÝCH
HMOT, DRÁŽDANY, MAGDEBURG, NORIMBERK ATD.

Shrnutí

1. Drážďany byly bombardovacím letectvem napadeny poprvé v této válce. Dva svazy Lancasterů, celkem 805 strojů, je bombardovaly ve dvou vlnách oddělených tříhodinovým intervalem a zdevastovaly 85% zastavěného území. Železniční zařízení a průmysl silně poškozeny. Jiný svaz o 368 strojích sestavený hlavně z Halifaxů bombardoval velkou továrnu na syntetickou naftu v Bdhlen u Lipska, bomby však dopadaly rozptýleně. Oblačnost a úspěšná protipopatření totálně oklamaly německé stíhače, takže jsme ztratili pouze šest z celkem 1407 vyslaných strojů; tři další byly ztraceny při haváriích.

Meteorologická předpověď

2. Základny: počasí obecně příhodné.

Cíle: oblačnost 10/10 po většinu cesty, vrcholky mraků od 50 - 07"E v 6000 stopách, občasné protrhávání oblačnosti na 5/10 nad Lipskem a Drážďanami. Nebezpečí vrstvy mraků ve 15000 až 20000 stopách.

BtHLEN:DRÁŽDANY

Plány útoku

3. BtHlen. Řídí NEWHAVEN I. H = 2200.

4. Drážďany. 1. nálet. 5. Skupina se sektorovým bombardováním a nouzovým vzdušným značkováním EI = 2215.

5. 2. nálet. Řídí NEWHAVEN II + nouzové vzdušné značkování

H = 0130.

†

282 David Irving

Bojové lety

6. BtHlen

	Drážďany	
	1. útok	2. útok
Počet vyslaných strojů....	254	551
Počet strojů, které hlásily útok na primární cíl..	244	529
Počet strojů které hlásily útok na náhradní cíl... 2	1	4
Neúspěšné vzlety... 31	9	18
Ztracených strojů. 1	1	4
(0,3tln)	(0,4 c7n)	(0,7%n)

Počasí během akce

7. BtHlen a Drážďany (1. útok) oblačnost 9-10/10, stratokumuly s vrcholy 9000 stop, střední oblačnost v 15000 stopách. Vítr v 18000 stopách: 260"/70 mil v hodině. Bezměsíčná noc. Oblačnost 10/10 po celou cestu, frontální pás na 02-04.00V v 15000 stopách snižující se směrem na východ. Ve frontě namrzání oblačnosti. Slabá oblačnost Z od 05.00V při návratu.

8. Drážďany (2. útok) oblačnost 3-10/10, větrem unášené protrhané kusy mraků, vrcholy v 6000 stopách. Bez měsíce. Vítr ve 20000 stopách: 268"/85 mil v hodině. Cestou: jasno po 04.00V, pak frontální pás po 17000 stop, hladký a statický, protrhávání za 09.00V až na 3-6/10 s vrcholy v 6000 metrech.

Popis útoku

9. BtHlen. vedoucí náletu přikázal mířit bombardování do záře pozemních značek, ale značení cíle i bombardování bylo rozptýlené.

10. Drážďany. První útočná vlna dosáhla vysoké koncentrace a způsobila požáry viditelné ze 100 mil. Druhá vlna hlásila rovněž koncentrované značení a bombardování, během jejich návratu byly požáry patrné ze 150 - 200 mil. Obrana nepřítele zanedbatelná.

IRVING Zkáza Drážďan IISV

Denní letecký průzkum

11. Břhen. Po tomto útoku neučiněna žádná průzkumná opatření.

12. Drážďanv. (K.3742: 4020: 4171). Ucelená fotografická dokumentace Drážďan 283

mentace získána až 22. března. Fotografie ukazují rozsáhlé škody, část z nich však musí být přisouzena americkým denním náletům 7. října 1944, 16. ledna, 15. února a 21. března 1945 (První tři za jasného počasí, poslední za 10/10 oblačnosti), ale diskutovaný nálet byl nesporně hlavním faktorem. 85% zastavěného území zničeno, staré město prakticky vymazáno z povrchu spolu s většinou vnitřních čtvrtí, jen vnější předměstí vyvázly s relativně mírným poškozením. Zasaženo mnoho podniků, plynárny a dvě tramvajové depa velmi poškozeny. Největší škody na železničních zařízeních. Mosty přes Labe a veřejné budovy slušně zasaženy. Menší škody na kasárnách a vojenských zařízeních, ty však jsou situovány na okrajích města; z téhož důvodu přežily i některé továrny. Celkové poškození vskutku velmi rozsáhlé.

Obrana nepřítele

13. Stíhací obrana jedna z nejmírnějších. Silně zatažená obloha a přesvědčivé zastření WINDOW zcela zmátly německé řídicí stanoviště, takže jen 9 z 1164 vracejících se strojů hlásilo napadení. Naši letci nehlásí žádná vítězství. Flak v Drážďanech zanedbatelný, v Böhleu zprvu průměrný, postupně slábl.

Ztráty

14.1 stroj ztracen z neznámých příčin v Böhleu. 1 zničen nad Drážďanami britskými bombami, 4 ztraceny při druhém náletu -1 sestřelen stíhačem V od Stuttgartu, 1 ve srážce JV od Frankfurtu a 2 z neznámých příčin (1 v oblasti řeky Sommy, 1 nad cílem). Několik strojů nouzově přistálo ve Francii, ale jen 1 je ztracen. Dva zničeny při přistávacích nebo seřazovacích haváriích na základnách.

MAGDEBURK

15. 52/53 Mosquitů provedlo přesný útok na Magdeburk od 2130 do 2140 navzdory oblačnosti 10/10. Asi o 3,5 hodiny později město znovu bombardovaly 9/9-ky. Žádné ztráty.

NORIMBERK: DORTMUND: BONN: MISBURG

16. 7/8 Mosquitů napadlo Norimberk od 2159 do 2215; 5/6 bombardovaly Dortmund od 2101-2106; 16/16 napadlo Bonn od 0014-0024 a 7/8 napadlo Misburg (u Hannoveru) od 0130-0147. Žádná setkání se stíhači a žádné ztráty.

David Irving

., 4

bardovalo Dortmund od 2101-2106; 16/16 napadlo Bonn od 0014-0024 a 7/8 napadlo Misburg (u Hannoveru) od 0130-0147. Žádná setkání se stíhači a žádné ztráty.

PODPORA

17.100. skupina zajistily dlouhý štít MANDREL od SKJ za linii útoku. Stroje nesoucí WINDOW vzletly proti oblasti Mainz-Mannheim, Halifaxy pronikly cestou do Böhleu S od Koblenze a ostatní ohrožovaly oblast Kolín - Koblenz, čímž jistily druhou drážďanskou 83 Mosquit, z toho 24 podléhajících velitelství stíhacího letectva. Yllášeno je 21 bojových střetů, 2 sestřelené Me110 Severně od Frankfurtu. JOSTLE, průzk. a radiové operace, úkoly splněny -vše beze ztrát.

MLM/JT.

BC/S. 26342/2/ORS4

3. května 1945

Zkáza Drážd'an 285

PRAMENY

PRECEDENTY

Kapitola I.

Reference k operacím RAF a Luftwaffe z počátku války pocházejí z Nóty ministerstva letectví k bombardování nechráněných měst ze 2. června 1943; popis náletu na Freiburg z článku Antona Hocha z vierteljahresheft fiir Zeitgeschichte sv.2, vydal roku 1956 Institut fiir Zeitgeschichte, Mnichov; prohlášení agentury DNB se objevila v The Times 11. května 1940; francouzské dementi, prohlášení ministerstva letectví, ministerstva zahraničí a britská vládní deklarace byly otištěny v The Times a Manchester Guardian rovněž 11. května 1940. Článek Dr. Hans-Adolf Jacobsena, Der deutsche Luftangriff auf Rotterdam byl původně otištěn v Wehrwissenschaftliche Rundschau (květen 1958), Frankfurt n. Mohanem; diskuse Rotterdamského případu je založena primárně na Jacobsenově práci, zčásti též na článku Historického oddělení ministerstva letectví, otištěném v Grand Strategy, HMSO, United Kingdom Military Series, sv. II, str. 569 et seq., a na Report of International Military Tribunal (Nürnberg), sv. XI, str. 214, 13. května 1946 a str. 337 et seq., 15. března 1946. Prohlášení vyslanectví Nizozemského království ve Washingtonu je citováno doslovně podle The New York Times, 17. července 1940.

Komentář z The Times popisující americké odezvy na první nálet proti Berlínu byl publikován ve vydání ze 3. září 1940; Hitlerova řeč je citována podle oficiální publikace, kterou vydala NSDAP; detaily týkající se bitvy o Británii a náletů na Londýn jsou převzaty z Chronology of The Second world war, vyd. Royal Institute of International Affairs, z knihy The Strategic Air Offensive Against Germany, 1939 -1945 a z údajů poskytnutých Historickým oddělením ministerstva letectví. Názory Sira Roberta Saundbyho byly vysloveny v osobním interview s autorem; dva nálety na Drážďany z roku 1940 byly vykázány v Bulletinu ministerstva letectví čís. 2235 a 1796.

♀

286 David Irving

Útok Luftwaffe na Coventry je detailně popsán v knihách Basila Colliera, Defence of the United Kingdom (HMSO) a Royal Air Force, 1939 -1945, sv.1.

Kapitola II.

Buttova zpráva a okolnosti jejího vzniku jsou popsány v knize The Prof profesora R. Harroda (Londýn 1959) a v Strategic Air Offensive against Germany, 1939 -1945, sv. I a sv. IV str.205; experimenty profesora Zuckermanna byly publikovány ve sborníku The Biological Effects of Explosions, vyd. HMSO (Londýn 1953), v článku PL.Krohna, D.Whitteridge a S. Zuckermanna: Physiological Effects of Blast, v Lancetu, 1942; další odkazy na ně viz Hansard, Parliamentary Debates, sv. 382, sb. 710. Výpočty profesora Blacketta byly zveřejněny v jeho článku A Note on Certain Aspects on the Methodology of Operational Research, vydala British Association ve svém žurnálu, sv. V, číslo 17, duben 1948; článek profesora Lindemanna je podrobně shrnut v The Strategic Air Offensive against Germany, 1939 -1945, sv. I, jeho důsledky pak v Tizard Memorial Lecture profesora Blacketta, 11. února 1960; dotazování náčelníka štábu letectva jsou citovány v Royal Air Force, 1939 -1945, sv. II, str.124; direktiva Casablanca je v plném znění citována v The Strategic Air Offensive against Germany, 1939 -1945, sv. IV, str. 153 -154. Vývoj navigačního zařízení H2S je popsán v knize Dudleye Sawarda, The Bomber's Eve (Londýn 1959), německá pro-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

tiopatření v Sitzungsprotokolle der Arbeitsgemeinschaft Rotterdam (Zehlendorf, 1943); popis pomoci, kterou Němcům poskytli zajatí piloti, byl převzat ze zápisků ze schůze z 22. června 1943; otázky ohledně Komise pro výběr cílů se objevily v Hansard, Parliamentary Debates, sv. 387, sb. 1622 a vol. 393 sb. 363-4.

Popis útoku na Wuppertal-Barmen se opírá o bulletiny ministerstva letectví, knihu Royal Air Force, 1939 -1945 sv. II, str. 290-1 a The Strategic Air Offensive against Germany, 1939 - 1945, sv. II, str.131-2; diskuse o cílové mapě 1 (g) (i) 32 pro Wuppertal-Elberfeld se opírá o interview autora se Sirem Robertem Saundbym; další informace o přípravě a průběhu tohoto útoku získal autor od Historického oddělení ministerstva letectví; časování německé obrany je

Zkáza Dráid'an 287

popsáno majorem ve výslužbě Dahlem: Erfahrungsbericht iiber Aufklärung und Gegenmassnahmen zum englischen Oboe-Verfahren (LGKdo VI, Münster), 30. května 1943. Řeč Dr. Goebbelse byla otištěna ve Völkischer Beobachter z 19.června 1943.

Kapitola III.

Popis Bitvy o Hamburk se opírá o Hlášení SS Brigadeführera Kehrla, policejního velitele Hamburku, o náletech z července a srpna 1943, s datem (Hamburk) 1. prosince 1943; o publikované přehledy průběhu bitvy viz The Strategic Air Offensive against Germany, 1939 -1945, sv. II, str.138-67 a Royal Air Force,1939 - 1945, sv. III, str. 5 -11; některé informace a náčrtky poskytl poručík J. Moorcroft. Stručný přehled vývoje klamavé taktiky Corona se opírá o osobní rozhovory s AVM E. B. Addisonem, Sirem Robertem Saundbym a paní Barbarou Lodge, která je onou příslušnicí WAAF (Ženského pomocného letectva) zmíněnou v The Strategic Air Offensive against Germany, 1939 -1945, sv. IV, str. 23; průběh útoku na Kassel je popsán podle materiálů otištěných v The Strategic Air Offensive against Germany;1939 - 1945, sv. II, str.161 a z nepublikovaného hlášení policejního velitele, Erfahrungsbericht zum Luftangriff vom 22/10 43 auf den LO.I. Ordnung Kassel, datovaného (Kassel) 7. prosince 1943. Materiál vztahující se k Henschelovým továrnám se opírá o nepublikované hlášení ředitele R. A. Fleischera, datované (Kassel). 7. prosince 1943. Další informace ohledně přípravy a provedení náletu získal autor z Historického oddělení ministerstva letectví. Luftschutzgesetz ze 31. srpna 1943 je citován z Reichsgesetzblatt 1943, str. 506. Poznámku Dr. Goebbelse o Porůří zmiňuje jeho tiskový poradce Wilfried von Ofen ve svých denících, vydaných jako Mit Goebbels bis zum Ende (Buenos Aires), zápis ze 28. června 1943. Sinclairova odpověď Portalovi je obsažená v The Strategic Air Offensive against Germany,1939 -1945, sv. III, str. 116. Nástin Crippsovy přednášky a jejích důsledků sdělili autorovi osobně pánové Canon L.J.Collins a Sir Robert Saundby. Debata v Dolní sněmovně ze dne 1. prosince 1943 viz Hansard, Parliamentary Reports, sv. 395, sb. 338.

♀

288 DdviJ Irving

Kapitola IV.

Vliv raket V 1 na výrobu 1000-librových bomb popisuje AC P. Huskinson v knize Vision Ahead (Londýn, 1949); útok na Mnichov byl popsán podle knihy W. J. Lawrence No. 5 Bomber Group (Londýn 1951) a podle nepublikovaného hlášení policejního velitele Vorltiufiger Abschlussbericht über den Luftangriff auf die Hauptstadt der Bewegung vom 25.4.44 (Mnichov, 25. 4.1944). Další informace získal autor v osobních rozhovorech s Air Chief Marshalem Sirem Ralphem Cochranem a s Group Captainem G. L. Cheshirem, držitelem vítězného kříže. Nálety na Königsberg jsou popsány podle materiálů uvedených Lawrence, op. tit. a podle The Strategic Air Offensive against Germany,1939 -1945, sv. III, str.179-80. Útok na

IRVING Zkáza Drážďan IISV

Darmstadt je zpracován podle materiálů v Lawrence, op. cit. a podle policejního hlášení, jež bylo citováno v dopise pro americké vojenské velitelství Darmstadtu ze dne 26. března 1946; údaje z matriky při farnosti sv. Ludvíka jsou citovány podle Die Pfarrchronik von St. Ludwig in Darmstadt, 1790 -1945 Cvydáno v Darmstadtu, 1957).

Diskuse náletu na Brunšvik se opírá o materiály z Lawrence, op. cit. a o fotografie dodané Flight Lieutenantem Steelem; nástin protipožárních opatření a opatření protivzdušné obrany je převzat z práce Rudolfa Preschnera, Der Rote Hahn über Braunschweig (Brinswack, 1955). Další materiály jsou z Braunschweiger Tageszeitung, 16. říjen 1944.

HISTORICKÉ POZADÍ

Kapitola I.

Požadavek sovětské vlády na bombardování Drážďan je citován v The Strategic Air Offensive against Germany, 1939 -1945, Webster a Franklanda, sv. III, str. 108 a informace o něm se zakládají na osobních rozpravách s generálmajorem M.B. Burrowsem, generálem J. R. Deanem a podplukovníkem Brinkmanem; časování útoku ze 7. října a jeho provedení je popsáno podle VIIth Air Force Target Summary; výsledky jsou shrnuty podle Die Zerstoerung und Wiederaufbau von Dresden profesora Mte Seydewitze (Drážďany 1955), doplňkové informace poskytli různí spojenečtí zajatci z Drážďan;

Zkúza Drúždťan 289

některé detaily o následcích náletu a o průmyslových a vojenských zařízeních ve městě dodali různí drážďánští obyvatelé. Pro detailní informace o zbrojní produkci v Drážďanech viz záznamy v National Archives, Washington, zvláště mikrofilmy T 73, Roll 23, T 77, Roll 186, 190, 195, 280, 287, 288, 290, 305, 334, 337, 354, 363, 365, 370, 401, 422, 423. Záznamy obsahují korespondenci, válečné deníky a situační hlášení Drážďanského muničního velitelství a inspektorátů IV a IVA od roku 1937 do 30. září 1944, což je poslední dostupný záznam. Viz rovněž následující pramenné dokumenty USSBS (United States Strategic Bombing Survey): 1. f. (49) ,Target map of Dresden and Ftreital ; a 3. a. (746) ,Damage assessment dossier containing everything on Dresden, Germany (Three Envelopes). Specifické informace o průmyslovém významu Drážďan pocházejí z následujících zdrojů: o továrnách Zeiss-Ikon viz USSBS dokument 50. U. (5) ,Zeiss/Ikon AG Dresden` a ADI(K) Report No. 565/1945, což je přehled 55 svazků dokumentů firmy Zeiss-Ikon, které padly do rukou Britům. Získány byly i čtyři mapy Drážďan velkého měřítka od roku 1917 po současnost. Detaily o výrobě v závodech Sachsenwerk získal autor během jejich návštěvy roku 1962, další informace o továrnách Sachsenwerk, Klauber & Simon a Otto Bark Motorenbau pak z tajného přehledu ,Report on the German Aero/Engine Industry', který pravděpodobně těsně po vítězství v Evropě sestavilo Oddělení pro německou ekonomiku při ministerstvu zahraničních věcí v Lansdown House (jde o dokument USSBS). Údaje o firmě Koch & Sterzel získal autor od vedení dnešní firmy VEB Rndtgen und Transformatorenwerk, Dresden, během své návštěvy roku 1964. Údaje o Arzenálu pocházejí z městského archivu; fakta o výrobě součástek pro proudové motory letadel Me262 jsou převzaty z výslechů Alberta Speera, FD.3353/1945, a z AID(K) Report 322/1945, přílohy III a V, kde je zmíněna decentralizace výroby Me262 v únoru 1945. Americký historik, o němž se zmiňuji, je Mr. J. W. Angell (viz Úvod). Výsledky ředitele Frydaga viz ADI(K) Report 353/1945. Oznámení gauleitera Mutschmanna prohlašující Drážďany za "pevnostní město" bylo otištěno v drážďánských novinách NSDAP Der Freheitskarnpf 16. dubna 1945.

Zpráva tajné služby ministerstva vnitra pochází z memoranda

♀

290 David Irving

McIvora (šéfa Tajné služby ministerstva vnitra) adresovaného A. Nichollsovi z Historického oddělení ministrstva vnitra 12. dubna

IRVING Zkáza Drážďan IISV

1947. Drážďanský flak je z větší části popsán podle informací pana Gdtze Bergandera z Berlína; údaje o střelbách jsou z různých soukromých záznamů; vyšetřování generála Gerlacha viz ADI(Kj Report No. 368/1945, část II. Podrobnosti o přemístění německých protiletadlových baterií na východní frontu byly převzaty z válečných deníků Vrchního vedení německého letectva, zvláště záznamy ze 3. a 12. února 1945. (Dostupné v National Archives, mikrofilmy T 321, Roll 10).

Popis lednové ofenzivy sovětské armády je čerpán především z Toppelkirschových Geschichte des Zweiten Weltkrieges, str. 562 a dále; a z válečných deníků operačního štábu Vrchního velení Wehrmachtu (OKW), záznamy z ledna a února 1945. Guderianův apel na Hitlera a vůdce negativní odpovědi jsou citovány v Toppelkirschovi, str. 613. Evakuace východních oblastí a podmínky, jež způsobily příliv uprchlíků do Drážďan, se spolu s popisem evakuace Slezska a Pomoranských opírají o Dokumentation der Vertreibung der Deutschen aus Ost- und Mitteleuropa, sv. I, vydal Bundesministerium für Flüchtlinge, Vertriebene und Kriegsgeschädigte (Bonn 1951). (Několik dalších podrobností bylo čerpáno ze svazků II-IV tohoto historického dokumentu, jež je dostupný i v anglickém překladu federálního ministerstva pro vyhnané, uprchlíky a oběti války, Bonn.)

Popis náletu na Drážďany ze 16. ledna 1945 pochází od pana Richarda Duggera, bývalého bombometčíka na stroji 448. bombardovací skupiny 2. letecké divize; statistiky pocházejí z VIII. Air Force Target Statement a z publikované historie 448. bombardovací skupiny 2. letecké divize; způsobené škody byly získány z referencí v Seydewitzovi, op. cit., a ze soukromých záznamů drážďanských obyvatel. Smrt britského zajatce při náletu popisuje Camp Diary of Arbeitskonzentrationslager 1376; další informace obsahuje dopis zajatce Normana Lca rodičům s dalem 5. února 1945.

Rozkaz gauleitera Hankeho, v němž se zdravým mužům zakazuje opouštět Slezsko. byl přetištěn v Tragedy of Silesia, 1945-1946 (Mnichov, 1952), str. 53. Informace velitelství bombardovacího letectva o situaci válečných zajatců je založena na osobním sdělení

Zkáza Drážďan 291

Sira Arthura Harrise autorovi; detailní statistické údaje pro tuto práci dodali Archivní oddělení ministerstva války (Londýn) a pan Sherrod East, hlavní archivář ve World War II Records Division ve Washingtonu; detaily o tranzitních táborech získal autor na základě další komunikace s ministerstvem války a z Camp Diary of Arbeitskonzentrationslager 1326. Práci s uprchlíky na drážďanských nádražích je popsána v deníku bývalé RADWJ raiidenführerin Margaretty Fiermeisterové z Mannheimu, studienrat Hannse Voigta; autor o ní hovořil i s jinými občany. Evakuaci rádia Breslau do Drážďan podrobně popisují tři články v Aktuell (Mnichov), čísla 5 - 7, 1962; evakuace breslauského Luftgaukommando autorovi popsal major Luftwaffe Victor Scheide. Závěrečná citace je z deníku desátníka S. Gregoryho.

Kapitola II.

Diskuse o vztahu mezi útokem na hustě zalidněná centra ve východním Německu a plánem Thunderclap se opírá o dokumenty publikované v oficiální historii a v The Strategic Air Offensive against Germany, 1939-1945, historii armádních leteckých sil ve 2. světové válce a o osobní komunikaci autora s Marshalem Sirem Arthurem Harrisem a s Air Marshalem Sirem Robertem Saundbym. Situaci berlínských uprchlíků popsaly londýnské The Times 25. ledna 1945. Pokyn Sira Normana Bottomleyho pro Harrise je plně přetištěn ve Webster a Frankland, op. cit, sv. VI, str. 301 (Příloha 28) s titulem Dopis Bottomleyho Harrisovi z 27. ledna 1945.

Diskuse o přípravě amerického útoku je založena na díle Army Air Forces on World War II, sv. III, str. 722 a dále na osobní komunikaci autora s generálem C. A. Spaatzem. Potíže britské moskevské mise popsal autorovi generálporučík M. B. Burrows. Rozhovory ministerstva války s náčelníkem imperiálního generálního štábu o Drážďanech (viz str. 37) autorovi přiblížily osobní setkání s majo-

IRVING Zkáza Drážd'an IISV

rem D. Ormsby-Gorem z generálního šlábu (Nyní Sir David Ormsby-Gore); navrhovaná nová direktiva je citovaná v Arniv Air Forces orř 6f'orld tř'ar 11, sv. III. str. 7?5; komentáře generála Spaatzze o jejím vřlivu na postavení USA jsou citovány z osobních rozhovorů

†

292 Dařřid Irving

s autorem; pochybnosti pana Purbricka o bombardování Drážd'an atd. jsou z Harřsard, Parliamentary Report, sv. 407, sb. 2070.

Statistiky o uprchřících ze Slezskajsou z Dokumentation der Ver-treibung, op. cit.; statistiky o přídělových řístcích laskavě poskytl pan Howard Gee, který je získal během návštěvy Drážd'an v řervnu

1963. Snahy vojenské policie změnit směr pohybu uprchřiků vyřte-ny z Aktuell, op. cit.; jeden z policistů, pan Horst Galle, o nich vv-právěl autorovi. Leták britské propagandy z 13. února byl nadepsán Nachrichten-flřr die Trcippen, jeden kus poskytl autorovi pan Franz Zapf, Drážd'any.

O reakci řelitelství bombardovacího letectva na rozkaz bombar-dovat Drážd'any informoval autora AVM Saundby; text zmíněného bulletinu BBC autor získal od British Broadcasting Corporation.

O americkém kabelogramu Hillovi autora v osobním sdělení in-formoval sovětský historik S. Platonov, řěfredaktor řasopisu Mos-cow Joc<rnal of Militantř Historř, jeho slova následně potvrdil auto-rův rozhovor s generáľmajorem E. W. Hillem; Kutterova reakce na novou bombardovací politiku strategického letectva Spojených stá-tů je obsahem jeho poselství generáľ Spaatzovi ze 13. února 1945, její následky autorovi osobně nastínil generáľ Spaatz. Roli AM Ox-landa autorovi v osobním sdělení objasnil Sir Arthur Harris. Předpo-věď počasí v Drážd'anech autorovi poskytlo 5. historické oddělení ministerstva letectví.

ÚTOK

Kapitola I.

Dosud publikovaná historická říla se vyznačují vážným nedo-statkem informací ohledně zahá_jení a průběhu trojřho náletu na Drážd'any; autor se tudřř uchyřil k tvrzením vyšřích důstojníků, kte-ří nálet provedli, zvláště pak k pozoruhodně přesným vzpomřnkám dvou vedoucřích letců RAF, wing Commandera (dále jen w/Cdr) Maurice A. Smithe a Squadron Leadera C. P. C. de Wesselowa, kteří vedli první a druhý řtok. Zvláště wing Commander (w/Cdr) Smith si vedl detailní osobní zápisky o všech svých operacřích, které se sta-ly neocenitelným zdrojem pro popis 1. řtoku (řtoku 5. skupiny).

Srovnání s nálety na Augsburg v roce 1944 umožnil Augsburg

Zkáza Drár`d'an 293

Field Report (USSBA,1947), str. 19 - 21. Další oficiální informace o provedení britského a amerického náletu lze vyříst z následovně označených pramenný,řch dokumentů USSBS: 2. a. (5) ,Intelligence narratives of 8th Air Force 1st February 1945 to 31st March 1945`; 2. a. (6) (n) ,Daily operations of 8th Air Force February 1945 `; 2. n. (3) (a) ,Daily Bomber Command summary of operations 1st January' 1945 to 28th February 1945`.

Vývoj plánu na dvojř nálet podpořený třetřm americkým náletem popisuje Sir Arthur Harris ve své Bomber Offerrasive (Londřn,1947), str. 242; s podrobnostmi Sir Arthur Harris seznámil autora osobně. Počasř nepřřhodné pro řálkové lety' je zmřněno v Royal Canadian Air Force Overseas, Sixth Year (Toronto, 1946), str. 116, toto tvrže-nř podpořilo i Historické oddělení ministerstva letectví (Meteorolo-gické řáznamy). Řřřřinky pro americké posádky 13. února před akci autorovi přibřřžili pan Edmund Kennebeck (původně u 384. bom-bardovací skupiny) a generáľ Carl A. Spaatz. Současně profesor John Clark z Michiganu (tenkrát u 100. bombardovací skupiny) las-kavě propůjřil své řeníkové řáznamy a okomentoval je. Popis zařř-zení Loran pocházř od w/Cdr Smithe a z jeho řláňku pro R.A.F Re-view z řřřřna 1946. Důvod, proč byla první řtokem pověřena 5. bombardovací skupina, ozřejmil autorovi osobním sdělenřm Sir Ar-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

thur Smith; zmínka o zvuku sirén pochází z městského archivu v severoněmeckém Flensburgu. O plánu útoku pro 5. bombardovací skupinu autor hovořil s w/Cdr Smithem, jeho navigátorem Flight Lieutenantem (dále jen F/Lt) Leslie M. Pagem, jeho vedoucím značkování F/Lt Williamem M. Topperem a s pilotem první signální jednotky Lancasterů w/Cdr F. Twiggsem. Složení hlavních úderných sil je převzato z prohlášení, otištěného v Royal Air Force, 1939 - 1945, sv. III, str. 269, ze z.ápisků F/Lt Edvarda Cooka (3. skupinaj, z podrobností zveřejněných v R.C.A.F Over-seas, Sixth Year, str. 116 a z informací zaznamenaných w/Cdr .Smithem. Použití zařízení H2S typu IIIF nad Drážďanami popsal w/Cdr Seward v Bornber's Ette (Londýn, 1959). Složení naváděcí jednotky autorovi sdělilo Historické oddělení ministerstva letectví; s operacemi prováděnými paralelně s náletem na Drážďany autora seznámil AVM D. C. T. Bennett; některé údaje poskytl archiv města Bonnu, Norimberku a Dort-

†

294 Ddřid Irving

mundu. Vypuštění radarových odražečů windovst nad B onnem 223. perutí popsal pan K. Stone, diverzní útok na Magdeburg pak w/Cdr M. Sewell: předběžný nálet na rafinerie v Bthlenu je zaznamenán v již citované R.C.A.F. Histont. Reakce velících důstojníků 8. a 1. skupiny autorovi osobně sdělili AVM Bennett a AVM Buckle.

Záznam instruktáže prvního vedoucího letce získal autor v osobních rozhovorech s w/Cdr Smithem a AVM H.V.Satterlym, Sektor, určený pro útok 5 skupiny (viz ilustrační mapku na str. 121) byl na cílové mapě označen bílým inkoustem; H. V. Satterly tvrdí, že ho označilo Velitelství bombardovacího letectva, nikoli on sám.

Kapitola II.

O rozkazu zničit v případě nouzového přistání letouny Mosquito autora informoval vedoucí značkování F/Lt William Topper. Popis velitelských bunkrů německých stíhačů je založen na parziětech generála rldolfa Gallanda, Die Ernten und die Letzten (1955) a na rozhovorech autora s majorem Hansem Kuhlischem. Palivová krize německého letectva je skvěle zdokumentovaná ve válečných denících operačního štábu německého vrchního velení a v záznamech velení německého letectva, záznamy ze 13. února 1945. O snaze letky V./NJG.5 bránit Drážďany autorovi napsal podplukovník j-;ermann Kinder z Bielfeldu. Rozkazy vedoucího letce a další dialogy jsou re-produkovány v, doslovném znění ze záznamů drátového rnagnetofonu. Operation Night 13th/14th February 1945, Dresden, který byl po trojím náletu uchován pro výukové účely, a ze záznamů navigátora ve stroji kapitána Smitha, který zaznamenával i přesný čas. Fotografie pořizené kapitánem F/Lt Topperem nesou úřední čísla (Conigsby) 2665 - 2668; varovné vysílání drážďanského flaku bylo zaznamenáno vojínem, panem Gtțzem Berganderem z Berlína, který u flaku sloužil. Rozhlasové varování veřejnoct přetiskl Aktuell (Mnichov) 1962 č. 3.

Kapitola III

Meteorologické záznamy stanice Dresden-Klotzsche autorovi poskytla Německá ústřední meteorologická služba v Offenbachu. Detaily o instruktáži hlavních sil autorovi oznámili pánové Hoff-Zkára Drážďan 295

mann, Abel, Lindsey a Jones, kteří sloužili na základnách bombardovacího letectva. Další podrobnosti pocházejí od pánů Coóka, Mahoneyho, Parryho a jiných pilotů a leteckých důstojníků. Historické oddělení ministerstva letectví potvrdilo, že se při instruktážích hovořilo o továrně na otravné plyny, zásadní muniční výrobě atd. Časování útoku, jehož začátek je běžně udáván v 1.30 v noci, pochází z operační knihy 635. perutě, ze záznamů v palubním deníku velitele S/Ldr C. P. C. de Wesselowa, w/Cdr H. J. F. Le Gooda, zástupce vedoucího letce, a ze záznamů v palubních denících, které pořídili členové jejich posádek. Navigátor velitele perutě v de Wesselowově

IRVING Zkáza Drážďan IISV

letounu, pan A. H. Emmott (nynější starosta města Burnaby v Britské Kolumbii) autorovi ochotně popsal své živé vzpomínky na nálet. Jazyky statické elektřiny jsou dosud jasně viditelné na filmu uloženém v Imperiálním vojenském muzeu v Londýně, položka C.5131. Bulletin ministerstva války, v němž byl poprvé oznámen nálet na Drážďany, měl poradové číslo 17506.

Kapitola IV

Popis ohlasů drážďanských událostí v Moskvě je založen na sdělení sovětského historika S. Platonova, šéfredaktora Journal of Militant History, Moskva. Deník pilota amerického bombardéru poskytl profesor John Clark, Michigan; složení amerických útočných sil pochází z Army Air Forces in World War II, sv. III, str. 733; trasa bombardéřů a jejich stíhacího doprovodu je popsána ve 20th Fighter Group Intelligence Bulletin ze 14. února 1945; chybu, které se dopustila 398. bombardovací skupina, objasnil autorovi v osobním sdělení bombometčík Edward McCormack. Německé shrnutí náletu poskytlo německé letectvo, deník vrchního velení, zápis ze 14. února; situační zpráva pochází z válečného deníku OKW, zápis z 15. února.

NÁSLEDKY

Kapitola I

Údaj o zuhelnatělých částicích látek pochází od zajatých spojeneckých vojáků včetně desátníka E. H. Lloyda; údaje z Mockenthalu od pana Hanse Schmalla z Giessenu; zpráva o tiskovinách katastrofy

296

Dní Irvina

rálního úřadu od pana Hannse Voigta z Bielfeldu. všechny citace b
z hlášení hamburské policie jsou z Gelreir, : Bericht cfe Polizeipräsidenten in Haniturg ul.r trtliche Luftschrtztzeiter uber die schweren Grossangriffe cruf Haßrrbrrrg in Jrr/i/Augrrst 19tl3 (nepublikováno). Rozsah ohnivě bouře by) odhadnut z plochy města zasažené z více než 75 procent podle tnap Městského plánovacího úřadu z listopadu 1949. Vyprávění železničáře je citováno v Zerstttrcng und Wiederaufbau r,or, Drt, stlen profesora Maxe Seydewitze (Drážďany, 1955). O situaci na železničních náspech autorovi řekl pan Hans Kremh01ler z HamhnrkL, . Rtztzmístění požárních brigád sdělili v osobní komunikaci generálmajor Hans Rumpf, německý inspektor požárních služeb a ředitel drážďanské požární brigády Ortloph. Osud oddílů z Bad Schandau je citován v Seydewitzovi, op. cit. gauleiterovy kontrolní operace popisují dip). irlg. George Feydt v článku otištěném v Zivier Lr,ftsrhr,tť (Koh)enr), 4/1953.

S npišem organizace protipožární obrany Drážď3n pomohl pan Giinter A,-no]d i Hu,nhurku, který pracoval -jako spo,jka. Popis nocničních řázení se itpí,-á o policejní hlťišení generál,najora Kehrlť, . op. cit.. o Seydetvitze. np. cit.. a o rozhovor s panem Arnoldem. Citovaný volitel tliťp,-ť,v.ní jcdnotkyť RAD ,jc pan Ger-hard Nagel z Lippstadt, . Druht: oituvaný vclitel RAD je pan Heinrich Predieer z Unny. Citovauť kťllťitánjezdectva,je Dr. Vl'olf Recktenwald z Bonnu.

Tunelovjt syťstť,ltť . l,lici Ostra popsala paní Gerlruda Nimmoťv' z U151C)hllvCťjC, tťCťnť .ť pťťťťťťťvního í,i-adu popsala paní Eva Antons z Osnab,-ilcku.

Kapitola II

Infcis,-naoo iihlodnť ,ť, ch,-ť,nnýtch oddíli, z Rakouska poskytl v osohni,n ,dúlon;]ťť"l G. Contvay a pun Carl Forstne,- z Lincc. Papisy' vypro.5lovrcích optl-ť,oi pocháze-jí od Feydta. op. cit.. pana Al-1tr-cdťl Hc,npela z Dort,nundu a pana Hannsc Voigta z Bielfeldu. Údalo c, tťtrannu ortťťtinirrťť.ťiný.ťh sociálních opatřeních poskytl pťiní Els:, Iti5dcl i Zťťu,bhischťťf';heimu. O příjezdu železničních inienyt,-i, "utorovi uscr)>ně role,-oť.ťil acneríťl E,-ich Hampe z Bonnu. Unik vla-

ku du Auṭ=s]ṭu,-ku pṭ,tvrciil l>an Voiṭ;t. Velitele,n útvaru uprchlíki, bv1

Zkáza DrářJ'nn

pan Otto Thon z Krefeldu. Evakuovaný, který popsal scénu uvnitř vlaku s dětmi, byl pan Heinz Buchholz z Kdln-Siilzu. Ženou, která přežila v podzemí hlavního nádraží byla paní Hanne Kessler z Wiil-frathu; další detaily pocházejí od velitele protivzdušné obrany nádraží pana .SchOneho a cituje je Seydewitz, op. cit. Popis obětí v tunelu pod nádražím poskytl v osobním rozhovoru pan Hans Kremholler, toho času diistojnický kadet u pancéřových granátníků.

Stav seřazovacího nádraží ve Friedrichstadtu ráno po náletu je jasně zřetelný z negativu C. 4973 v Imperiálním válečném muzeu. Citace z oficiální americké vojenské historie pocházejí z Arrnv Afr Forces in World War 11, sv. III, str. 731; citovaná zpráva RAF se po náletu objevila v Bornber Command weeklv Digest 148; tato zpráva, jak je vidět z předchozí kapitoly, zdůrazňovala "neobyčejně obšírně" význam města. Poškození drážďanských železnic popisoval Jodl 19. května 1945 (během vyšetřování USSBS č. 17). Při pozdějším výsledku 29. června 1945 (USSBS č. 62) mu byla položena otázka: „Kolik civilistů zahynulo při leteckých útocích?“ Odpověděl na ni, „Ncmám přesné údaje, ale těsně před tím, než jsem opustil Berlín, jsem slyšel, jak kdosi mluvil o číslu 400 000. Nejhorší byly Drážďa-ny a Hamburk.“ Další detaily o celkovém počtu civilních obětí zaznamenali Robert Ley (USSBS výslech č. 57) a profesor Karl Brandt (USSBS výslech č. 64). Reference Říšského ministerstva dopravy o škodách v Drážďanech obsahuje hlášení ADI(K) Report No 400/1945, odstavce 78-80.

Kapitola III

Oběti na životeeh. které hloubkový nálet stíhačů zptisobil chlap-cůrn z pěveckého sboru, pocházejí od Seydcṭvitze. op. cit.; další popis kulometného oslřelování poskytl pan Nagel a válečný zajatec Jnhn Heard. Vyprávění uprchlice z Breslau. paní Anneliese Heilme-yer z Kṭln-Braunsfeldu, je založeno na,jejím osobním sdělení. Osud invalidů vc Vitzthumské škole viz Seydevvitz. op. cit. Eutanazie v Hcrrr.s Sortr,eri.ṭtein oznámil rnajor V. Scheide; přeměnu ústředí SS v Levcrkusen popsala zdravotní sestra paní Marṭa Staubcsand z Kṭln-Lindenthalu, která zde pomáhala zřizovat nemocnici. Znič-ní ženské kliniky -je podrobně posáno v Seydewṭitzovi. op. cit. Obtí-
♀

298 David Irvinn

Ž

be spojené s odděleným armádním velením pro oba břehy Labe při-lížil Dr. Wolf Recktenwald z Bonnu. Zmínky o podílu válečných Zajatců na vyprošlovacích pracích jsou založeny na výpovědích za-ṭṭců, zvláště na deníku 1326 camp. Free British Corps, který vedl pan Brock. Poprava dvou vězňů přistižených při drancování je za-psána v 1326 Kdo. Camp Diary, a v dopisech zajatců, a sice desátní-ka Gregoryho a pana Brocka. Popravu přistiženého Němce popsala ṭADwJ Maidenfihrerin Margarete Flihrmeister z Mannheimu.

Organizace Vermisstenzentrale je popsána výhradně na základě dṭníků pana Hannse Uoigta z Bielfeldu. Potíže s gumovými rukavi-ṭemi uvádí George Feydt, op. cit.; srovnání z Kasselem se opírá o Erfahrungsbericht zum Luftangriff von 22.10.1943 auf den Lufs-tutzort I. Orrtnung Kassel od policejního velitele Kasselu; neprů-otodné ulice ve vnitřním městě popisuje Hanns Voigt; roztavené
Pr

edměty pan Hans Schmall. Vzhled mrtvé matky s dítětem popisu-ṭe pan C. T. Rademann (nyní bytem v Helmstadtu) v dopise své mat-ṭe, který je datován 22. února 1945. Voják, který popsal oběti Iežící na ulicích, byl pan Rudolf Schramm z Bucholzu u Hamburku.

Kapitola IV

Předpoklad, že Dr. Goebbels byl ve svých propagandistických proJevech posedlý Morgenthauovým plánem, Ize vyčíst z novin vṭl-

IRVING Zkáza Drážďan IISV

ishér Beobachter a Das Reich, čísel vydaných v únoru 1945. Cita-

k

e slov inspektora německé požární služby byla přejata z pamětí ge-

C

nerálmajora Rumpfa, Der Hochrote Hahn (Darmstadt 1952), str.
3S; opačný názor vyslovil 23. července 1945 plukovník Edgar Pe-

1

j y g

te

ins en; eho názor b 1 citován v díle The Strategic Air Offensive aga-
r Germany, 1939 -1945, sv. III, str. 224. Ona "vynechaná" část
teho slov je zaznamenaná v ADI(K) Report No 355a/1945. Hitlero-
ta činnost během noci, kdy byly bombardovány Drážďany, je zazna-
metána v diáři pro říjen 1944 až únor 1945, který vedl jeho adjutant,
atitán SS Heinz Linge; Hitlerův návrh přestat s dodržováním

k

f

že

faštevské konvence viz inter alia Fiihrer Conference on Naval Af-
2 s. Popis vodních nádrží na Altmarktu pochází od Hannse Voigta
Jmých zdrojů. Popis náměstí Lindenau-platz poskytl Hans

i

Sc

hñall, Seidnitzer-platz pak Margarete Fiihrmeister. Střílení zvířat

Zkáza Drážd'an 299

v drážd'anské ZOO popsali Hans Schmall a Feydt, op. cit. Postavení
dívek z RADWJ objasnila Margarete Fiihrmeister, další údaje viz
o Aufgabe und Aufbau des Reichsarbeitsdienstes od Dr. Phil. wolf-
ganga Scheibeho (Lipsko 1942). Pan Rademann poskytl v osobním
sdělení údaje o tramvajových průvodcích z KHD. Číslo 39 773 se
objevilo ve Feydtově článku, op. cit., jako konečný počet identifiko-
vaných obětí. Počet pohřbených na hřbitově Heidefriedhof cituje
Seydewitz, op. cit. Seydewitz otiskl i slova vrchního zahradníka
Zeppenfelda. Ostatní fakta pocházejí z rozhovoru s panem Zeppen-
feldem, který pořídil pan Franz Zapf z Drážďan.

Kapitola V

Incident na Markgraf-Heinrich-Strasse popsala paní Kate Jae-
schke z Kdln-Klettenbergu. Statistiku škod poskytl drážd'anský
městský archiv, je srovnána se svazkem IV (dodatky) knihy The
Strategic Air Offensive against Germany, 1939 -1945. Detaily o ob-
nově tramvajových linek pocházejí z Der Freiheitskampf. Škody ve
výrobě sér popsal prof. Karl Brandt (USSBS výslech č. 64 ze 17.
června 1945). Některé údaje o vlivu náletu na německou morálku
viz tajné hlášení (jedno z každoměsíční série) vydané operačním štá-
bem tajné služby německého letectva 24. března 1945 a nazvané
,Enemy Air Warfare against Germany during January and February
1945` (Pramenný dokument USSBS). Další informace obsahují do-
kumenty USSBS 193 a. (5), ,Damage xuaps of German cities` a 200
a. (47), ,Result of air war against railroad operations as reported by
Ministry of Transportation.` Podstatná část popisu vyprošťovacích
činností sa opírá o deníky pana Voigta. Informace o obětech poskytl
Dr. Hans Sperling, Federální statistický úřad ve Wiesbadenu; sou-
časné tvrzení generála Hanse Rumpfa, že v Drážd'anech zahynulo 60
000 lidí, musí být interpretováno s výhradami, protože statistický
úřad založil své tvrzení právě na Rumpfových odhadech, jenže
Rumpf v Drážd'anech nikdy nebyl. Pasáž o policejním hlášení vy-
chází z Tagesbefehl Nr. 47 (viz dodatky), které autorovi poskytl
v listopadu 1964 jistý drážd'anský občan. Hlášení v březnu 1945 cir-
kulovalo mezi zdravotnickými a policejními funkcionáři a jeden
z nich poskytl autorovi kopii, která je v knize otištěná. Kdyby autor

♀

300 David Irvin

hlášení nezískal, mohl by pouze citovat několik vět citovaných Seydewitzem, op. cit., který dospěl k závěru, že dokument byl padělaný. Studium celého hlášení Seydewitzovo tvrzení zpochybňuje. Plukovník Grosse byl šéfem štábu generálmajora SS Oberdeihachera, vrchního velitele SS a policie v Drážďanech. Pravost dokumentu potvrdila řada Grosseho válečných kolegů. Další podrobnosti dodal plukovník Teske ze Spolkových vojenských archivů v Coblence. Informace o Kleinerově návštěvě Drážďan poskytl Ženevský výbor Červeného kříže; počty, o nichž Kleiner hovořil, poskytla autorovi třetí strana, jistý občan Drážďan. Dva zmínění němečtí lékařští funkcionáři byli Dr. Desaga a Dr. Hurd, vyšetřovaní USSBS 19. července 1945.

ANI ČEST ANI HANBA

Kapitola I

První ucelenou zprávu o bombardování Drážďan vydanou ministerstvem letectví obsahoval Bulletin No. 17493, vydaný 14. února 1945 v 8.46 dopoledne; (dosud tajný) Bomber Command Weekly Digest No. 148 byl autorovi zpřístupněn historickým oddělením ministerstva. Texty zpravodajství z 15. února v 6.00 odpoledne a v 9.00 večer autorovi zpřístupnila British Broadcasting Corporation, Londýn. Prohlášení státního departmentu Spojených států otiskla 12. února 1953 New York Herald Tribune; zpráva v Manchester Guardian pochází od bonnského zpravodaje listu a byla zveřejněna 14. února 1955.

Komuniké německého vrchního velení se objevilo ve lidlklslr Beobachter 15. února 1945; až do 6. března téhož roku se německý tisk o Drážďanech nezmiňoval.

Všechny údaje o vysílání zahraničních stanic, jež komentovaly nálet na Drážďany a další nálety na populační centra ve východním Německu, pocházejí z důvěrných prepisů, které pořizovala Monitorovací služba při BBC (nepublikováno). Jde o hlášení č. 2039 až 2054, včetně, zahrnující období od 13. do 19. února. Zprávu skandinávské telegrafní služby cituje Daily Telegraph ze 17. února 1945.

Popis náletu z 15. února viz Armv Air Forces in World War II, sv. III, str. 739; a publikované historie 110., 447., 4441., 34., 390., 384.,

Zkáza Drážďan

a 401. bombardovací skupiny; oficiální odpověď na kritiky otiskly Times 17. února 1945 jako redakční úvodník.

Příběh tiskové konference SHAEF a její následky jsou převyprávěny v Armv Air Forces in World War II, sv. III, str. 726-7; autor vycházel i z osobního sdělení A/Cdr C. M. Griersona; text zprávy agentury Associated Press je převzat z verze citované v Dolní sněmovně R. Stokesem, viz Hansard, Parliamentary Debates. sv. 408, sb. 1901.

Kapitola II

Popis náletu ze 2. března 1945 se opírá o Armv Air Forces in World War II, sv. III, str. 739, o soukromé záznamy občanů Drážďan a o publikované historie 34. bombardovací skupiny. Několik detailů poskytl Lt Malcolm E. Corum, vedoucí letec 34. bombardovací skupiny, 3. letecká divize. Další informace pocházejí z publikovaných historií 100., 390., 401., a 447. bombardovací skupiny; částečně i z Camp Diary of Arbeitskdo. 1326, Dresden-Scharfebergstr. Leták německé propagandy, který referoval o Drážďanech, měl číslo 1325/3 45 a titulem: The White Feather for Gen. Doolittle.

Spory ve Washingtonu popisuje dílo Armv Air Forces in World War II, sv. III, str. 731. Cituje Stimsonovo memorandum Marshalovi, jehož návrh připravil 6. března 1945 Loutzenheiser. Výsledky poválečného amerického vyšetřování drážďánského náletu obsahuje nepublikovaná studie Study on the Allied Raids on Dresden, kterou

IRVING Zkáza Drážďan IISV

vypracoval Joseph W. Angel Jr. z Historického oddělení letectva Spojených států ve Washingtonu. Zpráva Mezinárodního červeného kříže je citována v prohlášení válečný, ch zajatců pro Sherroda Easta, hlavního archiváře ve world war II Records Division ve Washingtonu.

Churchillova memoranda ze 28. března a 1. dubna jsou v plném znění citována v díle webstera a Franklanda The Strategic Air Offensive against Germany, 1939 -1945, sv. III, str.112, resp. I 17. Názory Sira Roberta Saundbyho vyslovil tento v osobních rozhovorech s autorem. Názory, které na strategické bombardování zastával v roce 1942 pan Eden. jsou reprodukovány v memorandu, které citují Webster a Frankland, op. cit.. sv. III, str. 115. Reakce Sira Arthura

†

Předmluva
.. 5

Úvod
.. 9

I. Zkáza Drážď'an " ' " ' "
..13

1. Zaselí vítr ' " ' " "
..14

2. Velitelství bombardérů začíná kousat 29

3. Ohnivá bouře
.. 41

4. Šavle a kyj
... 55

II. Historické pozadí 71

1. Drážď'aný - panenský cíl

2. Zahřmění " " '
.. .. 91

III. Útok113

1. Plán útoku114

2. Síly Plate-rack přilétají.

3. Město v plamenech147

4. Trojnásobný úder dokonán163

IV. Následky177

1. Popelční středa... ..178

2. Ohěti190

3. Abteilung Tote199

4. Anatomie neštěstí 212

5. Sklidili bouři 224

V. Ani čest ani hanba 237

1. Ohlas ve světě 238

†. Vážné pochybnosti 249

Dodávky 273

Prameny
.. .. 285

→